

คู่มือ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
Office of the National Economic and Social Development Council

การจัดทำโครงการของหน่วยงานรัฐ เพื่อตอบโจทย์ประเทศ

QR Code คู่มือฯ

ณ เดือนสิงหาคม 2568

การจัดทำโครงการของหน่วยงานรัฐ เพื่อตอบโจทย์ประเทศ

ทำไมทุกโครงการ
ของหน่วยงาน
ของรัฐต้องตอบ
โจทย์การพัฒนา
ประเทศ ?

คู่มือเล่มนี้
มีวัตถุประสงค์
เพื่ออะไร ?
เหมาะกับใคร

คู่มือเล่มนี้มีเนื้อหา
สำคัญ
ประกอบด้วย
อะไรบ้าง ?

“โครงการ” เป็นเครื่องมือสำคัญในการแปลงนโยบาย แผนงาน หรือเป้าหมายของหน่วยงานไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การจัดทำโครงการที่ **ตอบโจทย์เฉพาะภารกิจของหน่วยงานตนเอง** โดยขาดการคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาประเทศในภาพรวม **อาจยังไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาตาม “เป้าหมายของประเทศ”** ดังนั้น ทุกหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมองไปที่ปลายทางเดียวกัน และร่วมกันจัดทำโครงการที่เชื่อมต่อกับเป้าหมายประเทศให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ จึงได้จัดทำ **“คู่มือการจัดทำโครงการของหน่วยงานรัฐเพื่อตอบโจทย์ประเทศ”** ขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางและแหล่งอ้างอิงประกอบการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงาน ที่ยกระดับ/ปิดช่องว่างการพัฒนาได้อย่างตรงจุด มีความบูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้ **กลุ่มเป้าหมายของคู่มือเล่มนี้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น** แต่สำหรับผู้สนใจกลุ่มอื่น ๆ อาทิ นักศึกษา ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สามารถนำแนวทางและหลักการในคู่มือนี้ไปประยุกต์ใช้ให้สามารถเขียนโครงการได้อย่างมีคุณภาพได้ต่อไป

โดยคู่มือเล่มนี้มีเนื้อหาที่สำคัญประกอบด้วย **องค์ประกอบ และหลักการในการเขียนโครงการ** อาทิ การกำหนดเป้าหมาย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ ควรเขียนอย่างไร ใช้ข้อมูลใดประกอบบ้าง ? การระบุกิจกรรมและการลำดับกิจกรรมภายใต้โครงการควรกำหนดอย่างไร? ตัวชี้วัดแบบใดที่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของโครงการ? รวมถึงมีการยกตัวอย่างประกอบให้ผู้อ่านนำไปใช้ในการเขียนโครงการได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หมายเหตุ : สศช. ได้จัดทำ Hyperlink สำหรับการเข้าถึงเนื้อหาในแต่ละส่วน โดยผู้อ่านสามารถคลิกที่หัวข้อหรือเลขหน้าได้เลย

[หน้า 4](#)

ส่วนที่ **01**

ก่อนลงมือเขียนโครงการ
หลักการเพื่อการขับเคลื่อนการ
ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

การลงมือเขียนโครงการ

ส่วนที่ **02**

[หน้า 10](#)

[หน้า 12](#)

Flow ความคิด

[หน้า 34](#)

How to read

ชื่อโครงการ

A

[หน้า 35](#)

หลักการและเหตุผล

B

[หน้า 41](#)

วัตถุประสงค์

C

[หน้า 81](#)

กลุ่มเป้าหมาย/
ผู้ได้รับผลประโยชน์

D

[หน้า 95](#)

ผลผลิต ผลลัพธ์
ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

E

[หน้า 116](#)

กิจกรรมและงบประมาณ

F

[หน้า 172](#)

บทวนชื่อโครงการ

G

[หน้า 198](#)

[หน้า 201](#)

ภาคผนวก

ส่วนที่ 1

ก่อนลงมือ

เขียนโครงการ

หลักการเพื่อการขับเคลื่อน
การดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน
เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ จึงมีการนำหลักการต่าง ๆ มาปรับใช้กับการขับเคลื่อนการดำเนินการฯ

มติคณะรัฐมนตรี 18 พ.ค. 64

มติ คสช. วันที่ 18 พ.ค.

การจัดทำโครงการสำคัญ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

ร่วมกันวิเคราะห์และจัดทำโครงการสำคัญของแต่ละปีงบประมาณ
ในห้วง พ.ศ. 2566 - 2570 ที่สามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่
กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล
(Causal Relationship: XYZ) ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)
ของ 140 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย โดยใช้ข้อมูลสถิติ สถานการณ์
งานวิจัย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบการดำเนินการ

ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (สศช.)

“หน่วยงานหลักสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ”

- เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมองค์ความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
- สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับหน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับและหน่วยงานรวมขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการดำเนินการในโครงการสำคัญ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันและสามารถปิดช่องว่างการพัฒนาประเทศได้
- นำเสนอผลการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและจัดทำรายงานประจำปีผ่านคณะรัฐมนตรี

หน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับ

“ทบทวนและเพิ่มเติมหน่วยงานระดับกรมที่มีส่วนร่วมขับเคลื่อน
การบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทย่อยให้มีความครบถ้วน
โดยต้องสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน”

- **ประสานและบูรณาการ**การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนระดับที่ 3 และจัดทำโครงการ/การดำเนินงานที่สอดคล้องกันตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ)
- **ศึกษา**เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย ทั้งเป้าหมายในระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) เพื่อจัดทำปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ
- **ประสานกับ สศช. (ในฐานะสำนักงานเลขานุการกลาง)** ในการขับเคลื่อนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ
- **ประสานงานและดำเนินการ**นำเข้าข้อมูลแผนและโครงการที่ได้จัดทำเข้าสู่ระบบ eMENSCR

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

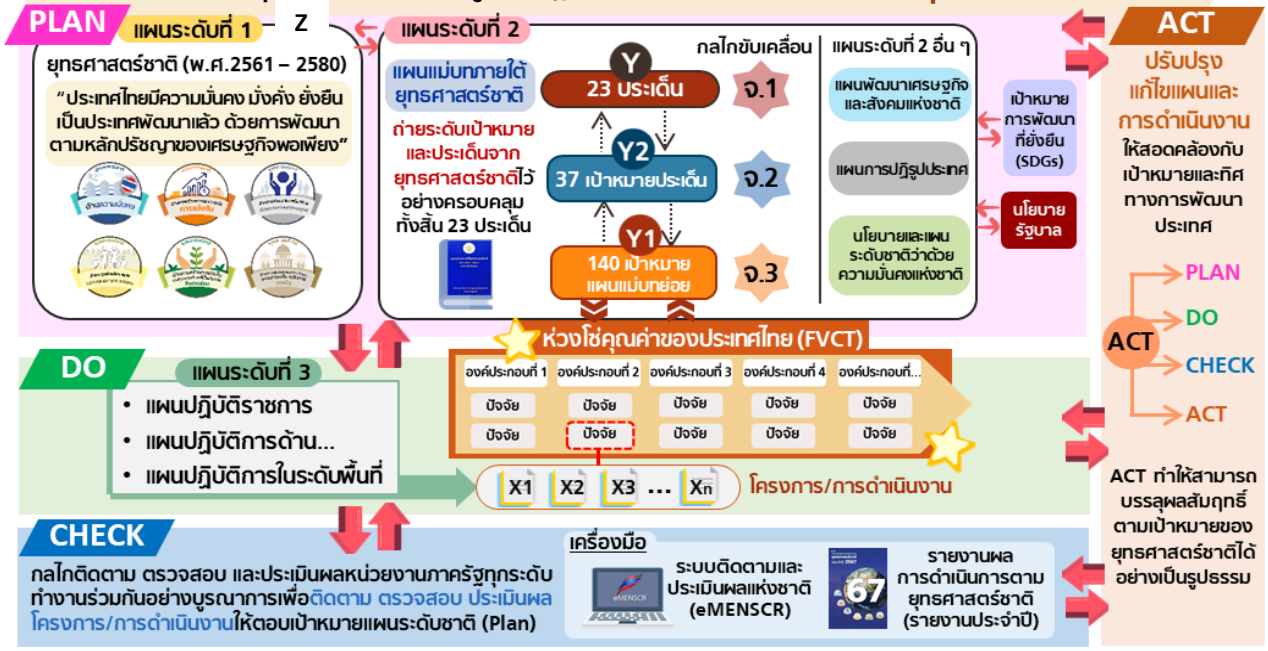
“จัดทำและปรับปรุงข้อมูล สถิติ สถานการณ์
ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและ
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ”

- สนับสนุนการจัดทำนโยบาย แผนระดับที่ 3 การจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และการประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา
- หน่วยงานเจ้าของข้อมูล : นำเข้าข้อมูล สถิติ สถานการณ์ ให้มีความเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอบนฐานข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (Open-D)
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการมอบทุนและการกำกับงานวิจัย : สนับสนุนการกำหนดทิศทางงานวิจัย และการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT) ของ 140 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย รวมทั้งดำเนินการงานวิจัยและนำเข้างานวิจัยที่แล้วเสร็จในระบบ

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน
เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ จึงมีการนำหลักการต่าง ๆ มาปรับใช้กับการขับเคลื่อนการดำเนินการฯ

ทุกหน่วยงานของรัฐขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act: PDCA) โดยผู้อำนวในฐานหน่วยงานของรัฐมีบทบาทหลักในการแปลงแผนระดับชาติ (Plan) ไปสู่การปฏิบัติผ่านการจัดทำโครงการ (Do) โดยใช้ **ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Final Value Chain Thailand)** เป็นเครื่องมือออกแบบโครงการ (X) เพื่อปิดช่องว่างการพัฒนาประเทศ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนหลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

ห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทย (Final Value Chain Thailand: FVCT) คืออะไร ?

เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ควรมีโครงการมารองรับและนำไปจัดทำโครงการที่ตอบเป้าหมายแผนแม่บทย่อย Y1 ได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

สศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประมวลผลข้อคิดเห็นจากหน่วยงานเจ้าภาพตามหลักวิชาการจนตกผลึกเป็นเอกสาร FVCT

FVCT ประกอบด้วย **องค์ประกอบ (V)** และ **ปัจจัย (F)**

องค์ประกอบที่ 1
• ปัจจัยที่ 1
• ปัจจัยที่ 2
• ...

องค์ประกอบ (V) เป็นสิ่งที่สามารถยับยั้ง/ขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด ซึ่งแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์ประกอบนั้น ๆ

ปัจจัย (F) เป็นสิ่งที่สามารถยับยั้ง/ขับเคลื่อนองค์ประกอบให้ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ประโยชน์ของห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทย

- เห็นองค์ประกอบและปัจจัยในภาพรวมทั้งหมดที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานเข้าใจบทบาทของตนเองในการเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนเป้าหมาย
- ใช้วิเคราะห์จัดทำแผนระดับที่ 3 และโครงการ จะทำให้ได้โครงการที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและแผนระดับที่ 3 อย่างชัดเจนมากขึ้น

ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจ FVCT เพิ่มเติมได้ที่...

ส่วนที่ 1

หลักการเพื่อการขับเคลื่อนการ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดทำโครงการของผู้อ่าน ต้องเป็นการดำเนินการเพื่อให้สามารถตอบสนองแต่เป้าหมายของโครงการ ไปจนถึงการ
พุ่งเป้าสู่เป้าหมายของประเทศอย่างเป็นลำดับตามความสำคัญของแผน โดยจะมีตัวชี้วัดในแผนทุก ๆ ระดับเป็น
เครื่องมือที่คอยชี้และวัดความสำเร็จถึงเป้าหมายของโครงการและเป้าหมายของแผนระดับต่าง ๆ

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับที่ 3

- แผนปฏิบัติราชการ**
แผนปฏิบัติราชการกระทรวง/กรม
ระยะ 5 ปี และรายปี
- แผนปฏิบัติการด้าน...**
เฉพาะที่จำเป็นตามบริบท
การพัฒนาประเทศเท่านั้น
- แผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่**
เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และ
แผนพัฒนาจังหวัด ฯลฯ

โครงการ/การดำเนินงาน

Xn

แต่ปัจจุบัน การดำเนินการ/จัดทำโครงการของผู้อ่านยังคงเป็นการดำเนินการ
เพื่อต้องการบรรลุตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ : เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ในการประกอบการเขียน (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ เพื่อให้ได้โครงการที่ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาประเทศ

หลักเกณฑ์	ทำไมต้องให้ความสำคัญ	มีไว้เพื่อ...
1. โครงการสอดคล้องกับปัจจัยและองค์ประกอบของห่วงโซ่มูลค่าของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เลือกมา และโครงการสามารถส่งผลการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการ XYZ	- ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 พ.ค. 2564 เรื่อง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ใต้ระบุให้หนึ่งในภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ (ผู้อ่าน) คือการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยการจัดทำโครงการต้องตอบถึงการบรรลุเป้าหมายโครงการ และเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) - แต่เป้าหมาย Y1 มีลักษณะที่กว้างและไม่ได้มีแนวทางที่ชัดเจนว่าผู้อ่านควรต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อบรรลุเป้าหมาย สสช. (ผู้เขียน) จึงกำหนดห่วงโซ่มูลค่าของประเทศไทย (FVCT) เพื่อเป็นเครื่องมือในการแปลงเป้าหมายของชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยมีปัจจัย (F) และองค์ประกอบ (V) เป็นส่วนที่เล็กที่สุดของเป้าหมาย Y1 เพื่อแสดงภาพรวมการดำเนินการโครงการ (X) ที่เริ่มตั้งแต่กระบวนการถึงปลายทาง	เพื่อตรวจสอบว่ารายละเอียดของโครงการ ดำเนินการแล้วส่งผลต่อทิศทาง การพัฒนาของประเทศตามหลักความสัมพันธเชิงเหตุผล (XYZ) จริงหรือไม่
2. ความจำเป็นต้องมีโครงการนี้	การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีมีจำกัด ทำให้ต้องคัดเลือกและให้ความสำคัญกับโครงการที่จำเป็นและสามารถส่งผลการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริงในแต่ละปี	เพื่อดูว่าโครงการดังกล่าวมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการภายในงบประมาณนั้นหรือไม่ ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องแผนระดับประเทศ นโยบายรัฐบาล ร่วมกับลำดับความสำคัญของกลุ่มปัจจัยที่ควรมีโครงการมารองรับ (A – J) และสถานะการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
3. โครงการเป็นการจัดทำบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (ไม่ใช่การกล่าวอ้าง)	การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเขียนโครงการ อาทิ ข้อมูลกฎหมาย ข้อมูลเชิงสถิติ ข้อมูลจากงานวิจัย ฯลฯ สามารถสนับสนุนการเขียนหลักการและเหตุผลทำให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ว่าผู้เขียนโครงการมีการคิด ตัดพริก และประมวลผลอย่างรอบคอบว่าทำไมถึงต้องทำโครงการดังกล่าวด้วยวิธีที่เสนอในป็นนี้ ๆ	การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบการจัดทำโครงการ ส่งผลให้ผู้อ่านตระหนักได้ว่าต้องมีการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำในทุก ๆ ส่วนและผู้ประเมินให้คะแนนโครงการได้เห็นข้อมูลที่ชัดเจนต่อเหตุและผลในการจัดทำโครงการและเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีทิศทางดำเนินการเพื่อส่งผลการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร
4. โครงการมีวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์เป็นองค์ประกอบที่ชัดเจน สามารถส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม	การเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมาย มีเพื่อให้เห็นว่าผู้จัดทำโครงการมีการวางแผนคิดโครงการอย่างรอบคอบและเป็นระบบ สะท้อนให้เห็นสิ่งที่กำลังไปจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบมีส่วนช่วยในการวางแผนและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้	การนำเสนอให้เห็นการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้ง 4 องค์ประกอบ จะช่วยให้โครงการสามารถวางแผนได้อย่างมีกลยุทธ์ ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ประเมินผลได้ตรงจุด และทำให้สามารถสื่อสารถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจนว่าโครงการกำลังตอบเจ็ยใด และส่งผลกระทบต่อ อย่างไร
5. โครงการมีรายละเอียดแผนการดำเนินงาน และกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นไปได้อย่างจริง และส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง	- ด้วยทรัพยากรที่มีจำกัด อาทิ บุคลากร งบประมาณ เวลา คุณเงิน สภาที่ ดังนั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าการวางแผนดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสามารถส่งผลการบรรลุเป้าหมายเชิงผลลัพธ์และผลผลิตได้จริง - การวางแผนการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจน จะส่งผลให้ไม่เห็นช่วงเวลาการดำเนินงานกิจกรรมที่สอดคล้องตามช่วงเวลาที่มีจำกัด และส่งผลกระทบต่อวางแผนงบประมาณที่อาจวางแผนงบลงในกิจกรรมที่ไม่ตอบโจทย์การขับเคลื่อนโครงการได้	การมีข้อมูลของแผนการดำเนินงานและกิจกรรม เพื่อให้เห็นการบริหารทรัพยากรที่ผู้อ่านมีอยู่ นำมาใช้ขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายได้ด้วยการดำเนินการแบบใด ภายใต้เงื่อนไขของทุน และเวลาที่มีจำกัด
6. โครงการมีตัวชี้วัดที่สามารถชี้และวัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม	- จากเหตุผลของเกณฑ์ข้อ 1 ทุกโครงการต้องตอบไปที่ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย Y1 ดังนั้น ตัวชี้วัดของโครงการจึงต้องสะท้อนว่าโครงการสำเร็จหรือไม่ บรรลุตามที่กำหนดหรือไม่ ไม่ใช่เพียงบอกแค่ “ทำโครงการนี้เสร็จ” - หากไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จะส่งผลให้ไม่สามารถเทียบค่าเป้าหมายได้ว่าต้องดำเนินการถึงจุดไหนจึงจะสามารถบอกว่าบรรลุเป้าหมายได้แล้ว	การมีข้อมูลของตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย เพื่อเป็นเครื่องมือวัดว่าโครงการจะมีการตรวจสอบการเกิดขึ้นของผลผลิตและผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน รวมทั้งดูว่าตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายนั้น สามารถใช้ตัดสินความสำเร็จของโครงการได้จริงหรือไม่
7. โครงการไม่เป็นการจัดตั้งกองทุนและคณะกรรมการ/การจัดตั้งหน่วยงาน/การปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้างอาคารสำนักงาน/การจัดซื้อครุภัณฑ์ หากเป็นต้องส่งผลการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน	- โครงการในหัวข้อที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ ควรเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วเห็นผลการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมทันที มากกว่าที่จะเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วยังไม่เห็นผลต่อการขับเคลื่อน อาทิ การศึกษา การวิจัย หรือการก่อสร้างอาคาร - ซึ่งการดำเนินการจัดตั้งกองทุนและคณะกรรมการ/ การจัดตั้งหน่วยงาน/ การปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้างอาคารสำนักงาน หรือการจัดซื้อครุภัณฑ์ อาจยังไม่ใช่วิธีการที่ส่งผลการขับเคลื่อนการดำเนินการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติโดยตรง เนื่องจากเป็นเพียงการผลิตทรัพยากรที่สนับสนุนต่อการขับเคลื่อนโครงการ - หากจำเป็นต้องทำโครงการลักษณะตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ผู้อ่านสามารถจัดทำได้ แต่โครงการต้องสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าส่งผลอย่างไรต่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายในอนาคต	เพื่อให้สามารถพิจารณาและจัดสรรงบประมาณให้แกโครงการที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

ส่วนที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างแบบฟอร์ม (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ กับหลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ

ข้อเสนอโครงการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

หมายเหตุ * แบบฟอร์มนี้ใช้สำหรับการเตรียมข้อมูล (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณโครงการฯ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อจัดสรรงบประมาณต่อไป หากโครงการของท่านได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว หน่วยงานสามารถปรับปรุงข้อมูลที่ได้เคยนำเสนอในแบบ eMENSUR เมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

(ร่าง) โครงการฯ

หน่วยงาน (กอง/กรม).....
ผู้ประสานงานหลัก
โทรศัพท์/โทรสาร e-mail:

ส่วนที่ 1 ความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ : M1

ความสอดคล้องหลัก

ยุทธศาสตร์ชาติ (2) ด้าน*

(1) เป้าหมาย

(2) ประเด็น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ประเด็น*

(1) เป้าหมายระดับประเด็น (Y2)

(2) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

(3) เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ความสอดคล้องกับห่วงโซ่มูลค่า (Value Chains) ภายใต้เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

หมายเหตุ (ร่าง) โครงการฯ นี้โครงการต้องเลือกความสอดคล้องหนึ่งปัจจัย

ชื่อ/รหัสของปัจจัยประกอบ* :

ชื่อ/รหัสปัจจัย* :

ความสอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ (ถ้ามี)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

(1) หมายเหตุ

(2) เป้าหมาย

(3) กลยุทธ์

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

(1) นโยบายและแผนความมั่นคง

(2) เป้าหมาย

(3) กลยุทธ์หลัก

นโยบายรัฐบาล

ความสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาคนทุกช่วงวัยของ ศสพ. ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

ความสอดคล้องสนับสนุน (ถ้ามี)

ยุทธศาสตร์ชาติ (2) ด้าน

(1) เป้าหมาย

(2) ประเด็น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ประเด็น

(1) เป้าหมายระดับประเด็น (Y2)

(2) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

(3) เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ความสอดคล้องกับห่วงโซ่มูลค่า (Value Chains) ภายใต้เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ชื่อ/รหัสของปัจจัยประกอบ* :

ชื่อ/รหัสปัจจัย* :

ความสอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ (ถ้ามี)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

(1) หมายเหตุ

(2) เป้าหมาย

(3) กลยุทธ์

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

(1) นโยบายและแผนความมั่นคง

(2) เป้าหมาย

(3) กลยุทธ์หลัก

นโยบายรัฐบาล

(หมายเหตุ: หากสนับสนุนมากกว่าหนึ่งสามารถระบุเพิ่มเติมได้)

ส่วนที่ 2 สรุปเนื้อหาสำคัญของโครงการ (X) : M2 - M3

1) หลักการและเหตุผล

2) วัตถุประสงค์

3) เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Output)

เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

• ผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อการปิดช่องว่างของเป้าหมาย (project's contribution to target gap)**

• กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

• ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ

4) ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ

5) พื้นที่การดำเนินการ

หมายเหตุ ** ผลสัมฤทธิ์ของโครงการในการปิดช่องว่างของเป้าหมาย ขอให้ท่านอธิบายว่าการดำเนินโครงการจะสามารถส่งผลต่อการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) นำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างไร

ส่วนที่ 3 กิจกรรมและงบประมาณ : M4 - M5

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 :

กิจกรรมย่อยที่ 1.1 :

กิจกรรมย่อยที่ 1.2 :

กิจกรรมที่ 2 :

กิจกรรมย่อยที่ 2.1 :

กิจกรรมย่อยที่ 2.2 :

กิจกรรมที่ 3 :

รวมวงเงิน (บาท)

หมายเหตุ: โครงการต้องเป็นผลลัพธ์ภายในวันที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

เกณฑ์ข้อ ① - ⑦ ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ

โครงการสอดคล้องกับปัจจัยและองค์ประกอบของห่วงโซ่มูลค่าของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เลือกมา และโครงการสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการ XYZ

ความจำเป็นต้องมีโครงการ

โครงการเป็นการจัดทำบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (ไม่ใช้การกล่าวอ้าง)

โครงการมีวัตถุประสงค์ ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ ที่ชัดเจน สามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม

โครงการมีรายละเอียดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นไปได้จริง และส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง

โครงการมีตัวชี้วัดที่สามารถชี้และวัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

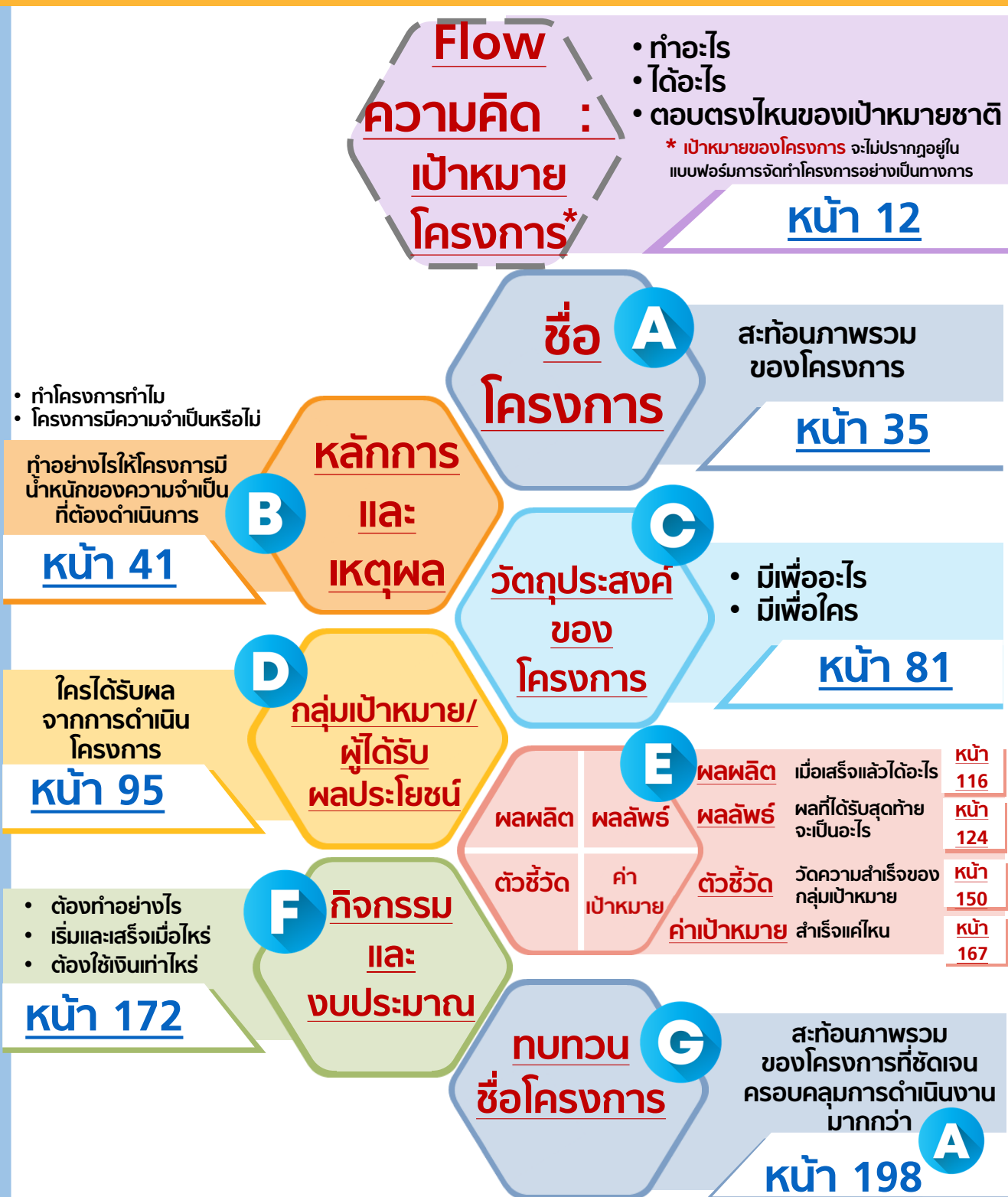
โครงการไม่เป็นการจัดตั้งกองทุนและคณะกรรมการ/การจัดตั้งหน่วยงาน/การปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้างอาคารสำนักงาน/การจัดซื้อครุภัณฑ์ หากเป็นต้องส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

ส่วนที่ 2

การลงมือ เขียนโครงการ

ขั้นตอนการลงรายละเอียดของการเขียนโครงการ

หมายเหตุ : สศช. ได้จัดทำ Hyperlink สำหรับการเข้าถึงเนื้อหาในแต่ละส่วน โดยผู้อ่านสามารถคลิกที่หัวข้อหรือเลขหน้าได้เลย

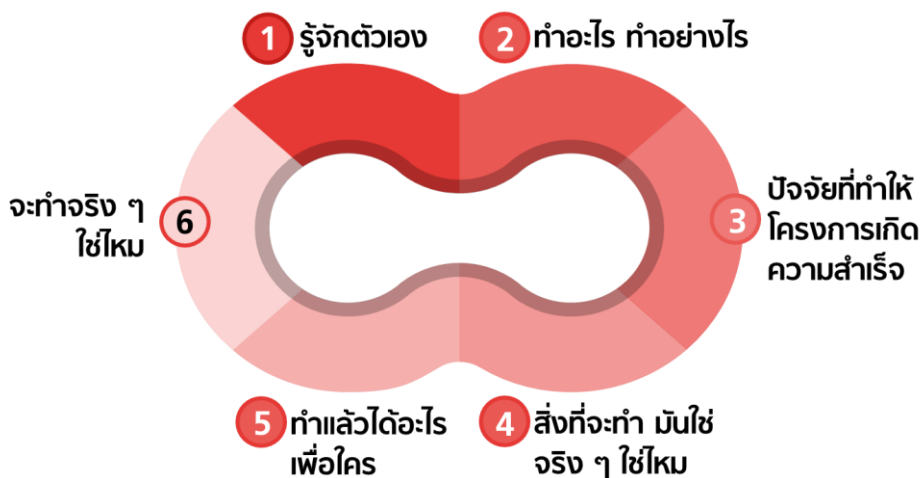
Flow ความคิด - 6 ขั้นตอน จำไว้ขึ้นใจก่อนลงมือเขียนโครงการ

ก่อนที่จะลงมือเขียนโครงการอย่างเป็นทางการ จำเป็นต้องมีขั้นตอนสำคัญที่เรียกว่า **“6 Flow ความคิด”** หรือ **“การทดสอบแนวคิดและตรวจสอบความพร้อมเบื้องต้น”** ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกในการกรองและปรับแต่งแนวคิดของโครงการให้มีทิศทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทการพัฒนา และตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่เพียงพอ ขั้นตอนนี้จะช่วยลดความเสี่ยงของการเขียนโครงการที่คลุมเครือ หรือไม่ตอบโจทยที่แท้จริงของพื้นที่และนโยบาย

ในกระบวนการนี้ ผู้อ่านจะได้พิจารณาเบื้องต้นว่าแนวคิดโครงการที่ตนเองกำลังจะพัฒนานั้น สอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่ และบทบาทของหน่วยงานหรือไม่ เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการในพื้นที่ได้จริงหรือไม่ และมีปัจจัยสนับสนุนเพียงพอที่จะทำให้โครงการสามารถบรรลุผลได้ นอกจากนี้ ยังควรตรวจสอบว่าแนวคิดนั้นสามารถเชื่อมโยงกับเป้าหมายของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมเพียงใด

ดังนั้น ขั้นตอน “6 Flow ความคิด” จึงไม่ใช่เพียงการเตรียมเอกสารประกอบการเขียนโครงการ แต่เป็นการทดสอบความเป็นไปได้ในภาพรวม เพื่อให้โครงการที่กำลังจะถูกพัฒนาในขั้นถัดไป มี **“ความแม่นยำ ชัดเจน และตรงจุด”** และสามารถสื่อสารได้อย่างน่าเชื่อถือต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้อนุมัติงบประมาณ

ภาพรวม 6 Flow

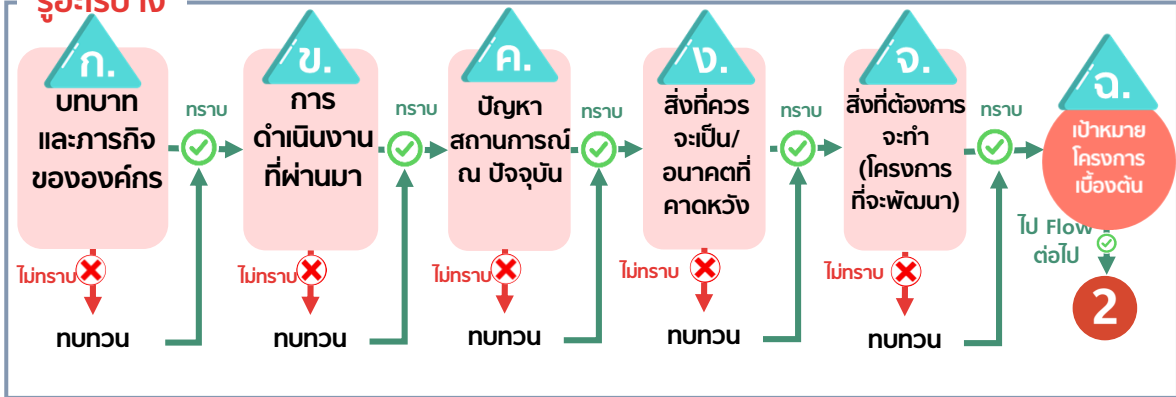

หมายเหตุ: การจัดทำ Flow ความคิด 6 ขั้นตอนนี้เป็นไปตาม Logical framework (Log Frame) หรือ กรอบแนวคิดเชิงตรรกะ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน จัดการ และประเมินโครงการ โดยมีลักษณะเป็นการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้เห็นภาพรวมและทิศทางของโครงการอย่างชัดเจน

Flow ความคิด - 6 ขั้นตอน จำไว้ขึ้นใจก่อนลงมือเขียนโครงการ

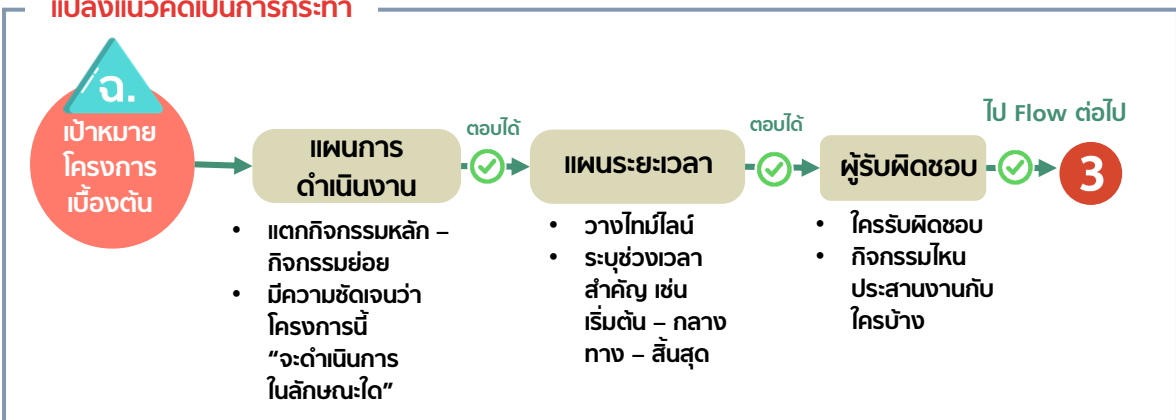
- 1 รู้จักตัวเอง**
- เพื่อเข้าใจ “บริบท” และ “หน้าที่” ขององค์กร
 - ตั้งต้นจากการกิจจริง ไม่ใช่ไอเดียลอย ๆ

รู้อะไรบ้าง

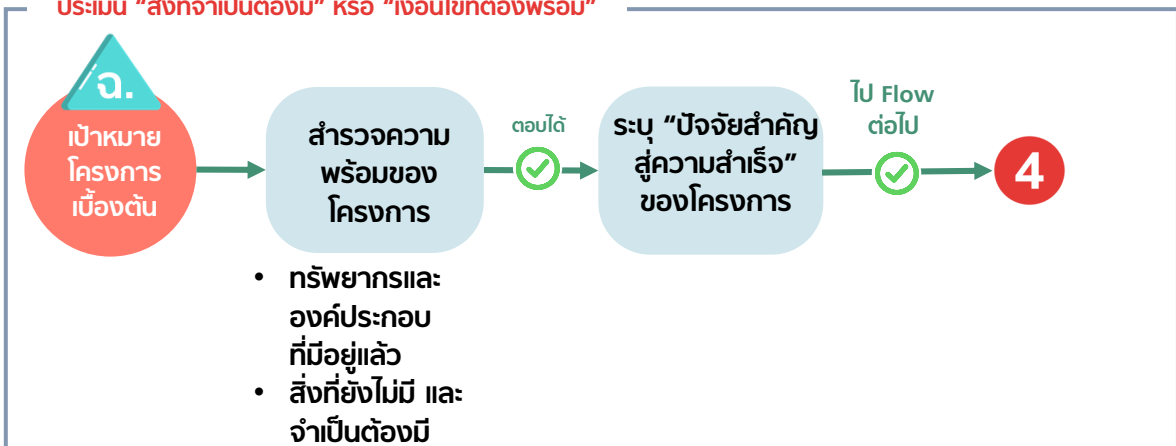
- 2 ทำอะไร ทำอย่างไร** แสดง “ความเป็นไปได้” ไม่ใช่แค่ “ความอยากทำ”

แปลงแนวคิดเป็นการกระทำ

- 3 ปัจจัยที่จะทำให้โครงการนี้ความสำเร็จ** “แสดงว่าทำได้จริง เพราะมีเงื่อนไขพร้อม”

ประเมิน “สิ่งที่จำเป็นต้องมี” หรือ “เงื่อนไขที่ต้องพร้อม”

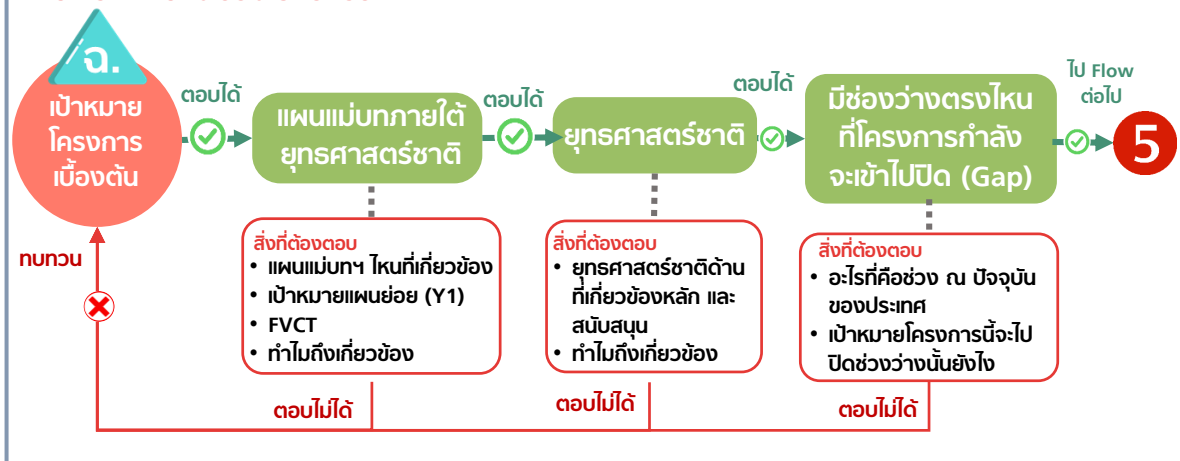

Flow ความคิด - 6 ขั้นตอน จำไว้ขึ้นใจก่อนลงมือเขียนโครงการ

4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช้หรือไม่

- ตรวจสอบว่าโครงการตอบโจทย์ระดับประเทศ
- “ไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานล้วน ๆ”

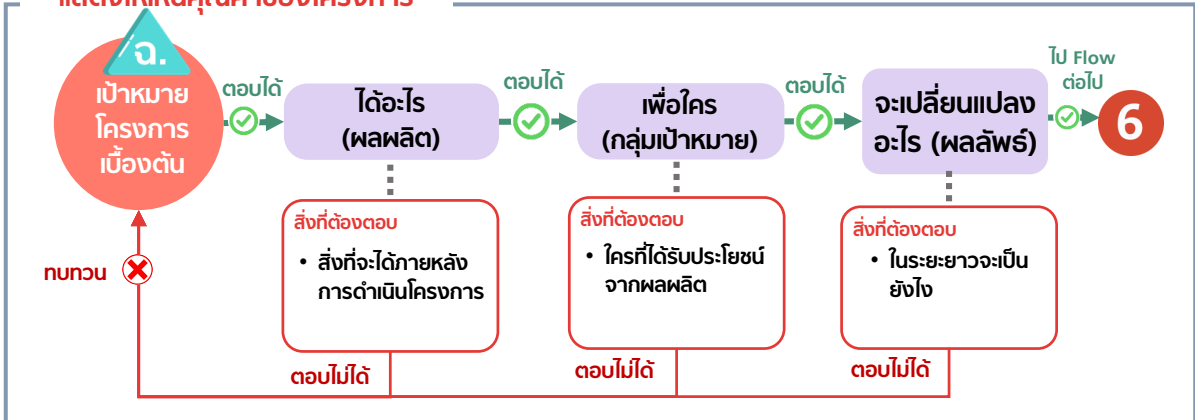
วิเคราะห์ความเชื่อมโยงอะไรบ้าง

5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร

“จะเปลี่ยนแปลงอะไร”

แสดงให้เห็นคุณค่าของโครงการ

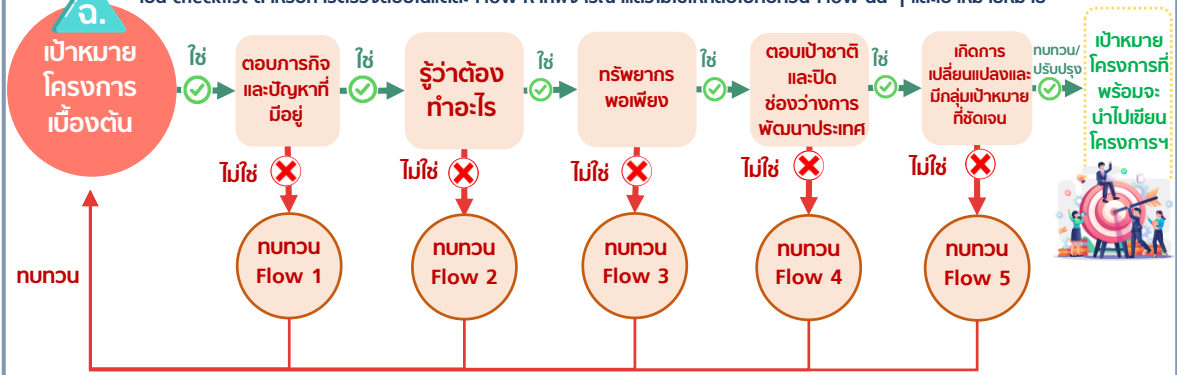

6 จะทำจริง ๆ ใช้ไหม

“จะเดินหน้าโครงการนี้จริง ๆ หรือไม่”

ตรวจสอบขั้นสุดท้ายว่าจะต้องทำจริงหรือไม่

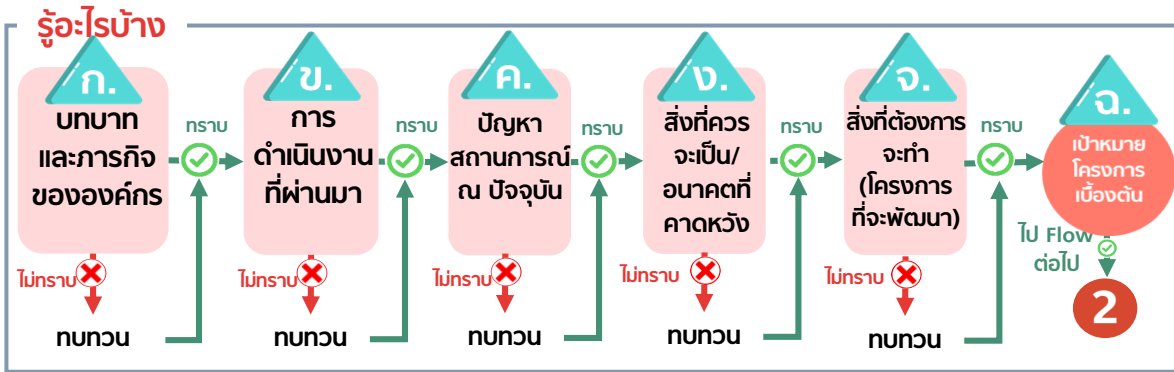
เป็น checklist สำหรับการตรวจสอบในแต่ละ Flow หากพิจารณาแล้วไม่ใช่ให้กลับไปทบทวน Flow นั้น ๆ และเป้าหมาย

1 รู้จักตัวเอง

ตกผลึกความคิดของโครงการ

เริ่มจากการสำรวจตัวเองก่อนว่า “เราคือใคร กำลังทำอะไร และจะทำอะไร”

เริ่มต้นสำรวจกันเลย

ก. บทบาทและภารกิจขององค์กร

ช่วย “ตรวจสอบ” ว่าองค์กรของผู้อ่านมีหน้าที่อะไรบ้าง

- ★ ดูจาก :
- กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง
 - นโยบายรัฐบาลหรือแผนระดับชาติที่องค์กรของผู้อ่านเกี่ยวข้อง

ข. สิ่งที่ทำเนิงานผ่านมา

ช่วยให้เห็น “ร่องรอย” ว่าที่ผ่านมาผู้อ่านเคยเข้าไปเกี่ยวกับประเด็นอะไรบ้าง

- ★ ดูจาก :
- แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน
 - รายงานผลการดำเนินการที่หน่วยงานของรัฐได้บันทึกในระบบ eMENSUR

ค. ปัญหาสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน

ช่วยให้ “ตั้งโจทย์” ที่เชื่อมโยงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่คิดเอง

- ★ ดูจาก :
- รายงานผลการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (รายงานประจำปี) รายงานผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน
 - ข้อมูลสถิติ สถานการณ์ งานวิจัย
 - ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ง. สิ่งที่จะเป็น/ อนาคตที่คาดหวัง

ช่วยให้มี “ภาพเป้าหมาย” ว่าผู้อ่านกำลังจะขยับจากปัจจุบันไปยังจุดไหน

- ★ ดูจาก :
- เป้าหมาย/วิสัยทัศน์ระดับชาติ แล้วถ่ายทอดลงมา
 - ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการแก้ไขปัญหา

จ. สิ่งที่ต้องการจะทำ (โครงการที่จะพัฒนา)

ช่วยให้เห็นว่า “ทำอะไรต่อไป” เพื่อให้ไปถึงสิ่งที่หวัง

- ★ ดูจาก :
- เชื่อมกับข้อมูลจากข้อมูลข้างต้นว่าโครงการนี้จะ “อุดช่องว่าง” ที่เจอได้อย่างไร

จ. เป้าหมายโครงการคร่าวๆ

ช่วยให้เห็นว่าโครงการนี้ทำเพื่ออะไร

1 รู้จักตัวเอง

ตกผลึกความคิดของโครงการ

ตัวอย่าง

เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ ผู้เขียนจะยกตัวอย่างรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ สศช.

จากกองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) โดยในที่นี้จะยกตัวอย่างโครงการ TPMAP

ก.

บทบาทและภารกิจขององค์กร

กลไกการทำงาน ของ กยป. สศช. ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562

จัดทำแผน

/บททวน/ปรับปรุง

แผนระดับที่ 1 และ 2 ในส่วนของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานรัฐ

ขับเคลื่อน

เผยแพร่ สร้างความรู้ความเข้าใจ

สร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศของทุกภาคส่วน

จัดทำ/พัฒนา

เครื่องมือเชิงนโยบาย

จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์นโยบายหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

ติดตาม

ตรวจสอบ และประเมินผล

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นประจำตามที่กฎหมายกำหนด

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเป็นการตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่มีข้อมูลต้องมีเชื่อมโยงกันในแต่ละมิติ

ประเด็นการพัฒนาคน

ปี 2560 สศช. จึงได้พัฒนาระบบ

TPMAP

Thai People Map and Analytics Platform

หลังจากรู้บทบาท ภารกิจหน้าที่ขององค์กรของหน่วยงานผู้อ่านแล้วไป Step 2 ได้

ข.

การดำเนินงานที่ผ่านมา

จัดทำแผน

ขับเคลื่อน

ผ่านแผนระดับที่ 3 และโครงการ

จัดทำ/พัฒนา

ระบบที่จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานรัฐระบบที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ผลการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานต่าง ๆ

ติดตาม

จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี

ปี 2560 สศช. พัฒนา

ระบบที่สามารถระบุกลุ่มเป้าหมายในระดับบุคคลและครัวเรือนที่จำแนกตามชุมชน ท้องถิ่น/ท้องที่ จังหวัด ประเทศ หรือปัญหาความขัดสนรายประเด็น

TPMAP

Thai People Map and Analytics Platform

pen-d

ระบบที่ให้บริการ ข้อมูลเชิงสถิติและชุดข้อมูลพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานรัฐ เอกชน ภาคการพัฒนาที่เกี่ยวข้องและประชาชนนำไปใช้ต่อเพื่อการวิเคราะห์

หลังจากรู้การดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรของหน่วยงานผู้อ่านแล้วไป Step 3 ได้

1 รู้จักตัวเอง

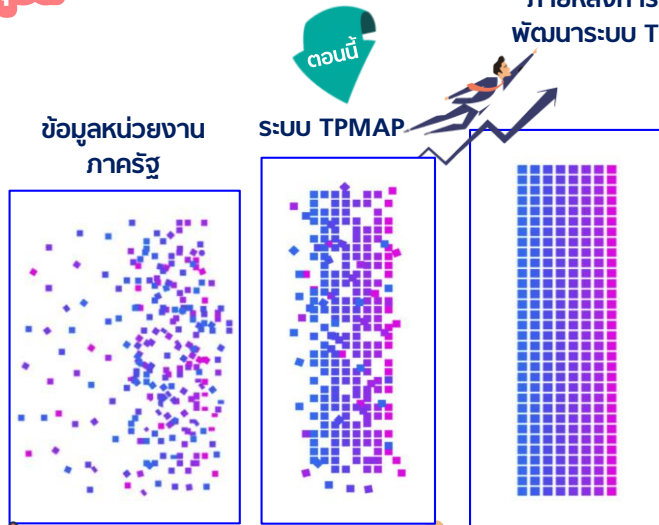
ตกผลึกความคิดของโครงการ

ค. ปัญหาสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน วัตถุประสงค์โครงการ TPMAP ปี 2560

- เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สำหรับการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต (TPMAP) มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะในประเด็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพิ่มรายได้ ลดภาระค่าครองชีพ และเพิ่มโอกาสด้านอาชีพ
- เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ฯลฯ ในการมีข้อมูลจากการบูรณาการข้อมูลจากหลากหลายแหล่งมาใช้ในการจัดทำ/การปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนระดับต่าง ๆ รวมทั้งการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based policy)
- เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคต่าง ๆ ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา การชี้ประเด็นการพัฒนา การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมในการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย และการเป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการต่าง ๆ ในการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิตตามกลุ่มเป้าหมาย

ปัญหาเชิงระบบ TPMAP ในปัจจุบัน

ภายหลังการใช้ AI พัฒนาระบบ TPMAP

ข้อค้นพบจากการดำเนินการที่ผ่านมา

- ระบบ TPMAP มีศักยภาพพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ทันสมัย
- แต่ปัจจุบันยังมีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลจำนวนมาก ขั้นตอนข้อมูลที่กระจัดกระจาย และการประมวลผลที่ล่าช้า
- ในขณะที่การแก้ไขปัญหาค้นความยากจน ต้องการการตัดสินใจที่แม่นยำทันเหตุการณ์ และอิงข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล จะช่วย
 - บูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงานอย่างไร้รอยต่อ
 - มองเห็นความเชื่อมโยงของปัญหาอย่างลึกซึ้ง
 - สร้างข้อเสนอเชิงนโยบายที่เฉพาะเจาะจง ตรงจุด เป็นมิตรและทันเวลา

หลังจากสามารถระบุปัญหา สถานการณ์ ณ ปัจจุบันแล้วไป Step ๖. ได้

๖. สิ่งที่จะจะเป็น/อนาคตที่คาดหวัง

ยุทธศาสตร์ชาติ

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

ผลลัพธ์ในระยะยาว

- จำนวนคนที่มีปัญหาในแต่ละมิติมีความขัดสนมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง
- คนไทยได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและความต้องการเฉพาะบุคคล
- ทุกภาคส่วนมีข้อมูลและเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาร่วมกัน
- นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ขับเคลื่อนอยู่บนฐานข้อมูลจริง (evidence-based)
- ประเทศไทยมีระบบวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของคนแบบองค์รวม

หลังจากสามารถระบุ ภาพอนาคตที่อยากให้เห็นได้แล้วไป Step ๗. ได้

1 รู้จักตัวเอง

ตกผลึกความคิดของโครงการ

จ. สิ่งที่ต้องการจะทำ (โครงการที่จะพัฒนา) ทบทวนตัวเองโดยตอบคำถามเหล่านี้

คำถาม		คำตอบ
คำถามกระตุ้นความคิด	ผู้อ่านจะทำอะไร เพื่อให้บรรลุภาพอนาคตนั้น?	ต้องเขียน “สิ่งที่จะพัฒนา” อย่างชัดเจน • พัฒนาระบบ TPMAP ให้มีศักยภาพเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยขึ้น โดยนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล จะช่วย ○ บูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงานอย่างไร้รอยต่อ ○ มองเห็นความเชื่อมโยงของปัญหาอย่างลึกซึ้ง ○ สร้างข้อเสนอเชิงนโยบายที่เฉพาะเจาะจง ตรงจุด และทันเวลา
	โครงการนี้จะแก้ปัญหาอะไร และ พัฒนาอะไร?	• ปัญหาความยากจนและการพัฒนาทุกช่วงวัย เป็นเรื่องเร่งด่วน รอไม่ได้ • การดำเนินการจึงต้องอาศัยข้อมูลที่แม่นยำ ทันเวลา และมุ่งเป้าได้ถูกต้อง • TPMAP AI จะเข้ามาเติมเต็มข้อจำกัดของระบบข้อมูลเดิม ด้วยการพัฒนาให้เป็นระบบข้อมูลกลางที่สามารถประมวลผลได้รวดเร็ว รองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง
	ผู้อ่านจะพัฒนาอะไรขึ้นใหม่ หรือปรับปรุงอะไรจากที่มีอยู่?	• เชื่อมโยงและประมวลผลข้อมูลแบบบูรณาการจากหลายแหล่ง อาทิ ข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ ข้อมูลการสำรวจ/ให้กิจกรรมความช่วยเหลือในพื้นที่ และข้อมูลศักยภาพของพื้นที่กายภาพ • ใช้ AI วิเคราะห์ความยากจนหลายมิติ (MPI) • เสนอแนวทางการช่วยเหลือแบบพุ่งเป้า ที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละครัวเรือนและพื้นที่ • พัฒนา Dashboard ที่ใช้งานง่าย รวมถึงเปิดเผยข้อมูลสาธารณะในรูปแบบสถิติ เพื่อสร้างความโปร่งใสและกระตุ้นมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

การที่ผู้อ่านสามารถตอบ ก. - จ. ได้ จะทำให้ผู้อ่านสามารถกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่ต้องการจะทำได้ในเบื้องต้น ซึ่งจะอยู่ใน Step ต่อไป (จ.)

จ. การกำหนดเป้าหมายโครงการเบื้องต้น

หลักการที่ 1: สอดคล้องกับ “อนาคตที่คาดหวัง”	• เป้าหมายไม่ควรลอยตัว ต้องตอบโจทย์อนาคตที่วางไว้ • ถ้าภาพอนาคตพูดถึง “ลดความเหลื่อมล้ำ” → เป้าหมายก็ต้องนำไปสู่สิ่งนั้น
หลักการที่ 2: มี “การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน”	• เป้าหมายควรสะท้อนว่าโครงการจะ “ยกระดับ” อะไรจากเดิม
หลักการที่ 3: ตั้งอยู่บนความ “เป็นไปได้”	• ต้องไม่เขียนเป้าหมายลอยเกินไป • ไม่เวอร์เกิน คิดถึงทรัพยากร/เวลา
หลักการที่ 4: สามารถแปลงไปเป็น Output และ Outcome ได้ต่อ	• เป้าหมายควรเขียนในลักษณะที่ช่วยวัดในการนำไปเขียน Output และ Outcome ได้
หลักการที่ 5: สื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจได้	• เป้าหมายเบื้องต้น ไม่ใช่ภาษาทางเทคนิค ควรใช้คำที่ธรรมดา แต่สื่อความหมายชัดเจน • ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ทั่วไป อ่านแล้วเข้าใจทันทีว่าโครงการจะทำอะไร

ตัวอย่าง

พัฒนาระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย

☒ สั้นเกินไป ไม่ชัดเจนทำอะไร เพื่อใคร ยังไง

ทำระบบ TPMAP ให้ทันสมัยและเป็นมิตรกับผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

☒ ค้างว่าง ไม่มีเนื้อหาเฉพาะ

พัฒนาระบบเพื่อให้คนไทยทุกคนพ้นจากความยากจน

☒ ไม่ชัดเจนทำอะไรเพื่อไปถึงจุดนั้น และจุดมดตีสุงเกินไป

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐและภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันสถานการณ์ และตรงจุด

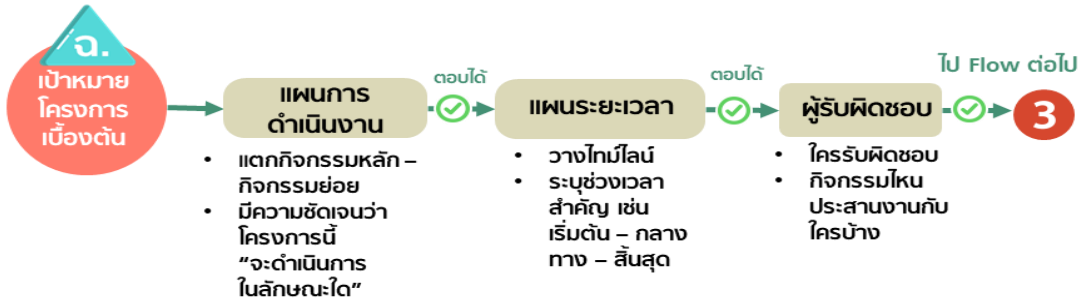
- ☒ สะท้อนเป้าหมายหลักที่ตอบโจทย์ภาพอนาคต
- ☒ สะท้อนชัดเจนว่าเป็นการยกระดับระบบเดิม
- ☒ รู้ว่าพอจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้เห็นภาพอนาคตได้

เมื่อผู้อ่านได้เป้าหมายของโครงการเบื้องต้น เราจะเข้าสู่ Flow ถัดไป เพื่อให้เห็นภาพการดำเนินงานของโครงการที่ชัดเจนมากขึ้น

1 รู้จักตัวเอง ตกผลึกความคิดของโครงการ

ขั้นตอนถัดมาคือการ แปลงเป้าหมายให้เกิดขึ้นจริง ผ่านแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้ง กิจกรรม วิธีดำเนินการ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ

แปลงแนวคิดเป็นการกระทำ

ลงมือออกแบบการดำเนินงานกันเลย

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐและภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันสถานการณ์ และตรงจุด

เป็นการตอบคำถามว่า “จะทำอะไร”, “เมื่อไหร่”, “อย่างไร”, “ใครทำ” โดยเริ่มจาก

แผนการดำเนินงาน

อธิบายสิ่งที่ “ลงมือทำจริง” เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

การออกแบบแผนการดำเนินงาน

1 ค้นหากิจกรรมหลักที่จะดำเนินการ

วิเคราะห์จาก “เป้าหมายโครงการ” แล้วแตกออกเป็น “สิ่งที่ต้องทำจริง” เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น

2 เติมเต็มกิจกรรมเสริม

เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้ “สร้างผลลัพธ์โดยตรง” แต่ จำเป็นต่อความสำเร็จ

3 คัดกรองและจัดลำดับ

เพื่อวางแผนการดำเนินงานได้เหมาะสม มีลำดับก่อน-หลัง

ตัวอย่าง

	รายการกิจกรรม	ประเภท	ลำดับ	หมายเหตุ
1	วิเคราะห์ระบบ TPMAP เดิม	หลัก	1	ทำก่อนพัฒนา
2	พัฒนาโมดูลวิเคราะห์ AI	หลัก	2	ต่อจากข้อ 1
3	ประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงาน	เสริม	2	ทำขนานกับข้อ 2
4	เชื่อมโยงฐานข้อมูล	หลัก	3	หลังทดสอบระบบ
5	อบรมใช้งานระบบ	เสริม	4	ปูทางการใช้งานจริง
6	ประเมินและขยายผล	เสริม	5	เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้ใช้งานได้ดียิ่งขึ้น

2 ทำอะไร ทำอย่างไร แปลงเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

เมื่อผู้อ่านได้แผนการดำเนินงานเบื้องต้นแล้วต่อไปจะเป็นการกำหนดระยะเวลาของการดำเนินการดังกล่าวว่าจะใช้เวลาเท่าไร

แผนระยะเวลา เพื่อแสดงว่าแต่ละกิจกรรมจะใช้เวลาเท่าใด ทำเมื่อไร และมีความต่อเนื่องอย่างไรในเชิงเวลา

การระบุระยะเวลาการดำเนินการ

1 ช่วงเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุดของแต่ละกิจกรรม

• ช่วยวางแผนเป็นพื้นฐานของการวางแผนการใช้ทรัพยากร แผนงบประมาณ และการติดตามประเมินผล

2 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม

• วางลำดับกิจกรรมว่า ต้องทำอะไรก่อน อะไรต้องรอกิจกรรมอื่นหรือ ทำขนานกันได้
• ป้องกันปัญหากิจกรรมเริ่มไม่ได้เพราะงานก่อนหน้ายังไม่เสร็จ

3 รูปแบบการแสดงผล

เช่น ตารางไทม์ไลน์รายเดือน/รายไตรมาส แผนภูมิ Gantt Chart

ตัวอย่าง

กิจกรรม	Q1 (ต.ค.-ธ.ค.)	Q2 (ม.ค.-มี.ค.)	Q3 (เม.ย.-มิ.ย.)	Q4 (ก.ค.-ก.ย.)
1. วิเคราะห์ระบบ TPMAP เดิม				
2. พัฒนาโมดูลวิเคราะห์ AI				
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงาน				
4. เชื่อมโยงฐานข้อมูล				
5. อบรมใช้งานระบบ				
6. ประเมินและขยายผล				

เมื่อผู้อ่านได้ลองกำหนดระยะเวลาของการดำเนินการดังกล่าวแล้วว่าจะทำช่วงไหนยังไป ผู้อ่านสามารถระบุคนที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามาดำเนินการในส่วนนี้ได้เลย

ผู้รับผิดชอบ

กิจกรรมแต่ละรายการในโครงการต้องมีการระบุ “หน่วยงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบหลัก” และ “หน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง” เพื่อแสดงความชัดเจนว่าโครงการสามารถขับเคลื่อนได้จริง

การระบุผู้รับผิดชอบ

1 ระบุว่า กิจกรรมใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

• หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทนำในการวางแผนและขับเคลื่อน

2 ระบุ หน่วยงานร่วมดำเนินการ หากต้องการการบูรณาการ

• หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุน

ตัวอย่าง

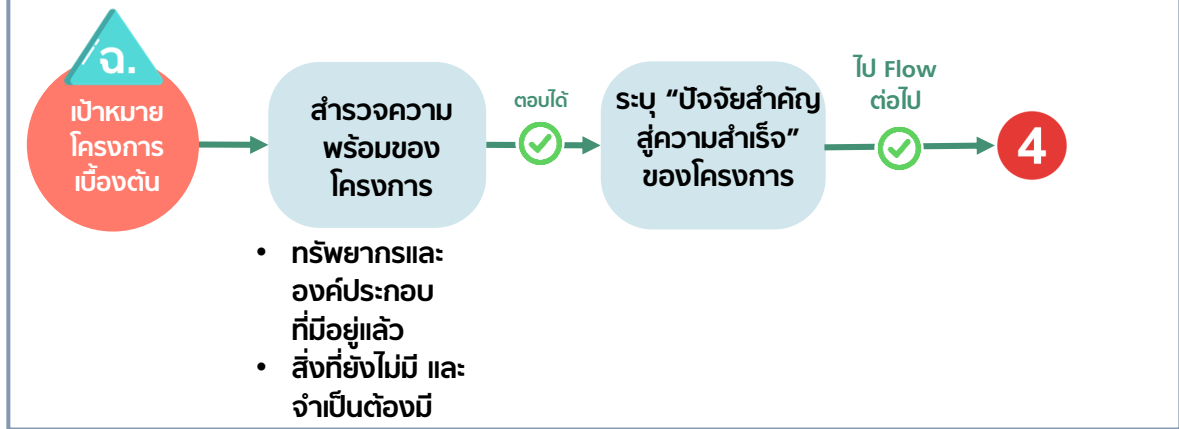
รายการกิจกรรม	ประเภท	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานร่วมดำเนินการ
1 วิเคราะห์ระบบ TPMAP เดิม	หลัก	ต.ค.-ธ.ค.	นักพัฒนาระบบ	สศช.
2 พัฒนาโมดูลวิเคราะห์ AI	หลัก	ม.ค.-มี.ค.	นักพัฒนาระบบ	สศช.
3 ประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงาน	เสริม	ม.ค.-ก.พ.	สศช. นักพัฒนาระบบ	มท. สร. สร. พม. รง. รง.
4 เชื่อมโยงฐานข้อมูล	หลัก	เม.ย.-มิ.ย.	นักพัฒนาระบบ	สศช. มท. พม. ฯลฯ

ทั้งนี้ ในคู่มือฉบับนี้ จะมีการอธิบายการกิจกรรม และงบประมาณที่มีรายละเอียดเชิงลึกในส่วนของการเขียนโครงการฯ ในหน้า 172

3 ปัจจัยที่จะทำให้โครงการนี้ความสำเร็จ ของที่ต้องมี

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของโครงการ จะเป็นการมอง 360° เพื่อวิเคราะห์ว่าตอนนี้มีอะไรอยู่ อะไรที่ยังขาด และต้องเพิ่มอะไร เพื่อโอกาสสำเร็จจริงไหม และควรเตรียมอะไรให้พร้อม

ประเมิน “สิ่งที่จำเป็นต้องมี” หรือ “เงื่อนไขที่ต้องพร้อม”

วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ

สำรวจความพร้อมของโครงการ

1

ยึดเป้าหมายเป็นตัวตั้ง

วิเคราะห์จากเป้าหมายและกิจกรรมที่ Flow 1 และ Flow 2 กำหนดไว้ แล้วพิจารณาว่า “จะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ ต้องมีอะไรบ้าง?”

2

พิจารณาจาก 5 มิติความพร้อมหลัก

3

แยกสิ่งที่ “มีแล้ว” กับ “ต้องการเพิ่ม”

3 ปัจจัยที่จะทำให้โครงการนี้ความสำเร็จ ของที่ต้องมี

สำรวจความพร้อมของโครงการ

หลังจากที่ผู้อ่านทราบเป้าหมายเบื้องต้นของโครงการ (จาก Flow 1) และกิจกรรมแผนการดำเนินงาน (จาก Flow 2) ถัดมาเพื่อให้สิ่งที่จะลงมือทำสำเร็จ ผู้อ่านต้องพิจารณา ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการ ทั้งที่อยู่ภายในโครงการเอง (Internal) และปัจจัยภายนอก (External) ซึ่งอาจเป็นทรัพยากร คน ความร่วมมือ เทคโนโลยี หรือโครงสร้างนโยบายเพื่อให้โครงการดำเนินการไปได้ตามแผนและบรรลุเป้าหมาย

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐ และภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว กับสถานการณ์ และตรงจุด

จากรายละเอียดข้างต้นผู้อ่านสามารถใช้ตารางข้างล่างนี้นำไปทดลองใช้ทดลองข้อมูลได้ ดังนี้

ตัวอย่าง	มิติ	รายละเอียด	ความพร้อม	แนวทางการจัดการ
1	บุคลากร	ยังขาดนักพัฒนาระบบที่มีความชำนาญในการวิเคราะห์ AI	☐	จัดจ้างผู้มีความชำนาญให้เข้ามาพัฒนาระบบ
2	เทคโนโลยี/เครื่องมือ	ยังขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยตามสถานการณ์การพัฒนาของปัจจุบันมาใช้งานในระบบ TPMAP	☐	พัฒนาระบบเพิ่มเติม โดยพิจารณาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย
3	ข้อมูล/เนื้อหา	ได้รับข้อมูลสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐเป็นบางส่วน	☒ (บางส่วน)	ประสานขอความร่วมมือหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลในรูปแบบและมิติต่าง ๆ
4	ความร่วมมือ/ภาคี	มีความร่วมมือระดับพื้นที่ดี แต่อาจยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่/ระดับนโยบาย	☒ (บางส่วน)	ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงาน ชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนา
5	นโยบาย/กฎหมาย	เป้าหมายระดับชาติ • ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ↓ พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย	☒	(จะมีการทบทวนความสอดคล้องของสิ่งที่กล่าวมาใน Flow ที่ 4 อีกครั้ง)

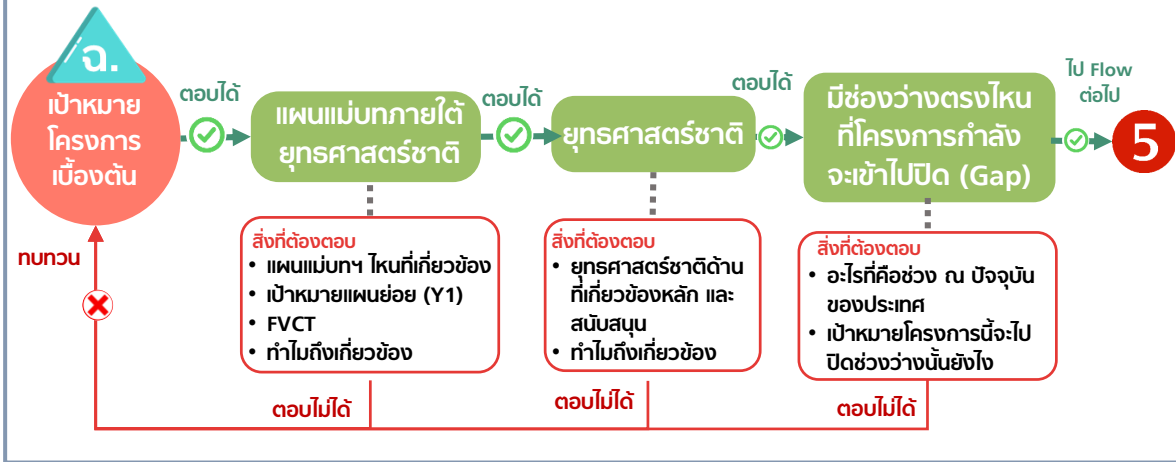
Flow ที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าโครงการมีความพร้อมเพียงพอหรือไม่ โดยใช้การประเมินใน 5 มิติหลัก ได้แก่ บุคลากร เทคโนโลยี ข้อมูล ความร่วมมือ และนโยบาย/ข้อกฎหมายที่สนับสนุน ซึ่งช่วยให้เห็นช่องว่างและเตรียมแนวทางจัดการจุดอ่อนเหล่านั้นได้อย่างเป็นระบบเมื่อประเมินความพร้อมครบถ้วนแล้ว จะสามารถใช้เป็น “หลักฐานเชิงเหตุผล” ก่อนเข้าสู่ Flow ถัดไป ที่ต้องตัดสินใจว่า โครงการนี้สมควรดำเนินการหรือไม่ โดยดูจากทั้งระดับหน่วยงานและการตอบโจทย์ระดับชาติ

4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช้หรือไม่

มองเป้าหมายของชาติ
และร่วมขับเคลื่อน

แม้โครงการจะสอดคล้องกับการกิจของหน่วยงาน แต่การดำเนินโครงการจะมี
ความหมายอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อสามารถตอบโจทย์ระดับประเทศได้
(ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติ)

วิเคราะห์ความเชื่อมโยงอะไรบ้าง

วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเป้าหมายโครงการต่อเป้าหมายระดับชาติ

คิดในมุมหน่วยงาน" ไปสู่ "คิดในระดับประเทศ

1 ยึดเป้าหมายเป็นตัวตั้ง

วิเคราะห์เป้าหมายจาก Flow 1 ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปพิจารณาต่อว่าจะสอดคล้องกับเป้าหมายของชาติหรือไม่

2 เชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2) และห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)

วิเคราะห์เป้าหมายโครงการต่อแผนแม่บทฯ 23 ประเด็น 140 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย

3 ส่งต่อความเชื่อมโยงไปยังยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1)

วิเคราะห์การบรรลุเป้าหมายจากแผนแม่บทฯ สู่ 6 ยุทธศาสตร์ชาติ

4 วิเคราะห์ "ช่องว่าง" ที่โครงการกำลังจะเข้าไปปิด

วิเคราะห์เป้าหมายจาก Flow 1 ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปพิจารณาต่อว่าจะสอดคล้องกับเป้าหมายของชาติหรือไม่

4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช้หรือไม่

มองเป้าหมายของชาติ และร่วมขับเคลื่อน

ยึดเป้าหมายเป็นต้วตั้ง ตัวอย่าง

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐ และภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันสถานการณ์ และตรงจุด

วิเคราะห์เป้าหมาย

- ▶ พัฒนาและยกระดับ TPMAP เดิม
- ▶ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บริการของรัฐ
- ▶ เชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง
- ▶ สนับสนุนหน่วยงานรัฐและภาคีระดับนโยบายและพื้นที่
- ▶ ตัดสินใจเชิงพื้นที่ที่รวดเร็วทันสถานการณ์ ตรงจุด

เชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2) และห้องใช้คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)

เชื่อมโยงเป้าหมายของโครงการต่อเป้าหมายของชาติในส่วนของเป้าหมายแผนย่อย (Y1) โดยวิเคราะห์เป้าหมายว่า "เกี่ยวข้องกับประเด็นอะไรบ้าง"

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดย่อย (Y1)
1	การพัฒนาและยกระดับ TPMAP เดิม	การพัฒนาและยกระดับ TPMAP เดิม
2	ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บริการของรัฐ	ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บริการของรัฐ
3	เชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง	เชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง

ลำดับ	ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดย่อย (Y1)
1	การพัฒนาและยกระดับ TPMAP เดิม	การพัฒนาและยกระดับ TPMAP เดิม
2	ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บริการของรัฐ	ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บริการของรัฐ
3	เชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง	เชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง
4	สนับสนุนหน่วยงานรัฐและภาคีระดับนโยบายและพื้นที่	สนับสนุนหน่วยงานรัฐและภาคีระดับนโยบายและพื้นที่
5	ตัดสินใจเชิงพื้นที่ที่รวดเร็วทันสถานการณ์ ตรงจุด	ตัดสินใจเชิงพื้นที่ที่รวดเร็วทันสถานการณ์ ตรงจุด

ประเด็นที่โครงการเกี่ยวข้อง

- การพัฒนาระบบข้อมูลภาครัฐ
- การใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงกัน

การปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐ

แผนแม่บทย่อยที่โครงการเกี่ยวข้อง

เมื่อผู้อ่านได้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการแล้ว ค่อยมาดูเป้าหมายแผนย่อยทั้งหมดอีกครั้ง

จากตัวอย่างนี้ ผู้อ่านจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในแผนแม่บทฯ ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและยกระดับดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ โดยมีเป้าหมายทั้งหมด ดังนี้

รหัส	ชื่อเป้าหมาย
200101	งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น
200201	หน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ
200202	กาชิจัดเก็บคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
200203	หน่วยงานของรัฐดำเนินการโครงการตามห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ
200301	เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม
200302	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมและสร้างความทันสมัยในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะให้กับประชาชน
200401	ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว
200501	บุคลากรภาครัฐมีศักยภาพในการทำงานเพื่อประชาชน ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

การเลือกความสอดคล้องของโครงการต่อเป้าหมาย Y1 นอกจากดูชื่อ Y1 แล้ว ผู้อ่านต้องคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาของแผนย่อย ในแต่ละแผนแม่บทฯ รวมถึงการกิจ/หน้าที่ของหน่วยงานผู้อ่านด้วย

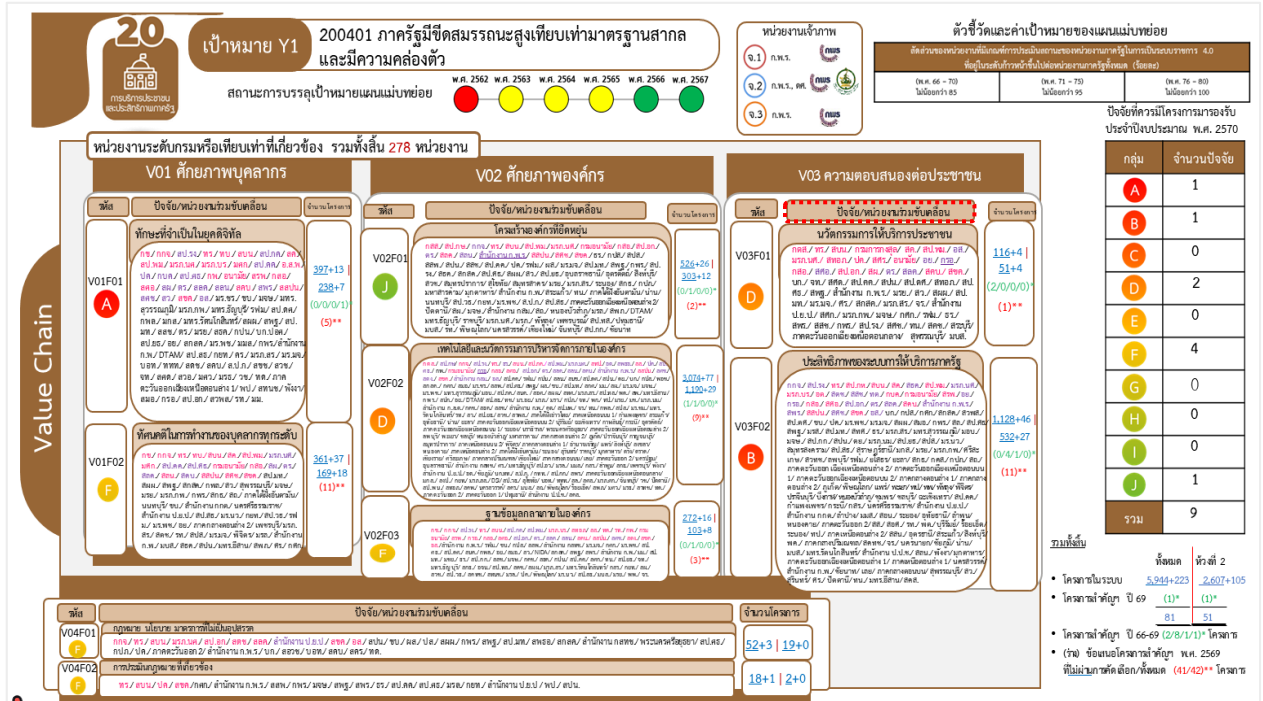
โครงการ TPMAP AI สอดคล้องกับเป้าหมาย 200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว เนื่องจากโครงการจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐตัดสินใจแม่นยำมากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยี AI พร้อมพัฒนา Dashboard รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของแผนย่อยการพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหน่วยงานของรัฐให้เป็น "ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง" รวมทั้งสนับสนุนให้การกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล มาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ

4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช้หรือไม่

มองเป้าหมายของชาติ และร่วมขับเคลื่อน

ปัจจัยภายใต้ FVCT ที่โครงการเกี่ยวข้อง

เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของโครงการต่อ เป้าหมายระดับชาติที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันของ องค์ประกอบและปัจจัย

เมื่อผู้อ่านพิจารณาเลือกเป้าหมาย Y1 ที่โครงการเชื่อมโยงได้แล้ว ถัดมาผู้อ่านจะต้องพิจารณาเลือกปัจจัยภายใต้เป้าหมาย Y1 ที่ทำอันได้เลือกไว้ เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบของสิ่งที่ผู้อ่านกำลังจะกำกับเป้าหมาย Y1 ที่เป็นเป้าหมายของชาติ

! การเลือกความสอดคล้องของโครงการต่อปัจจัยภายใต้ FVCT ของเป้าหมาย Y1 ให้ผู้อ่านพิจารณาเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ แล้ว

! เชื่อมโยงกับ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการนั้นว่าจะส่งผลกระทบ กับองค์ประกอบและปัจจัยใด ภายใต้ FVCT ของเป้าหมาย Y1 ที่ “มีความสอดคล้องมากที่สุด” กับ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

“ยกระดับระบบเดิมให้ใช้ AI หรือเทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น”
→ เพิ่มความเร็วและแม่นยำ ชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายชัดเจนและ

“ยกระดับระบบเดิมให้ใช้ AI ” → มีผลต่อกระบวนการให้ความช่วยเหลือ/พัฒนามาคนเป้าหมายและประชาชนโดยตรง

องค์ประกอบ ปัจจัย

V02	ศักยภาพองค์กร	V02F02	เทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารจัดการภายในองค์กร
☒	การยกระดับระบบ TPMAP เดิม เป็นออกแบบเพื่อรองรับการให้บริการภายนอก (ประชาชน/พื้นที่/นโยบาย) ไม่ใช้การเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน		
V03	ความตอบสนองต่อประชาชน	V03F01	นวัตกรรมการให้บริการประชาชน
☒	เป็นการยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์เชิงลึกด้วย AI เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและดำเนินงานของภาครัฐในการจัดความยากจนอย่างแม่นยำและตรงจุด เป็นการพัฒนา “รูปแบบการให้บริการของรัฐ” ที่ทันสมัย ตอบสนองประชาชนเฉพาะราย และยกระดับการจัดการปัญหาเชิงพื้นที่		
V03	ความตอบสนองต่อประชาชน	V03F02	ประสิทธิภาพของระบบการให้บริการภาครัฐ
☒	TPMAP ไม่ลดขั้นตอนบริการ แต่เป็นการ “พัฒนาระบบ” ที่มีกระบวนการให้นำไปสู่การตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานแบบพุ่งเป้า		

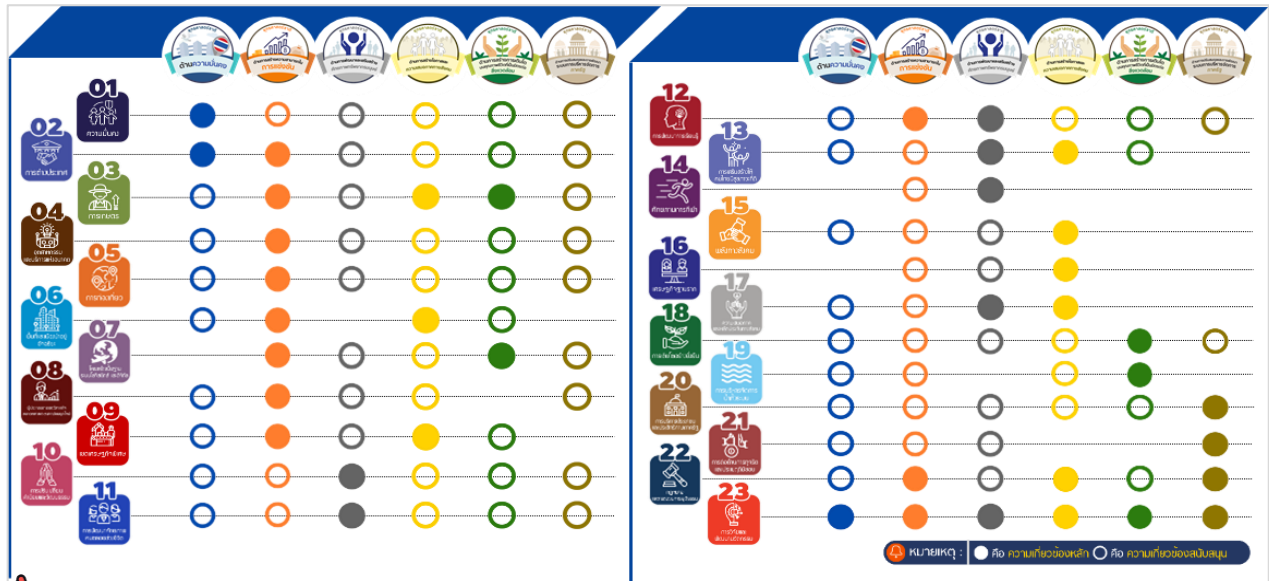
4 คิดว่าสิ่งที่จะทำหรือไม่

มองเป้าหมายของชาติ
และร่วมขับเคลื่อน

เชื่อมต่อความเชื่อมโยงไปยังยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1)

การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงนี้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของ เป้าหมายโครงการ และ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของโครงการจะสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศในระยะยาว ผ่านยุทธศาสตร์ชาติด้านใด

ตรวจสอบว่า แผนแม่บทฯ ที่โครงการตอบ อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านใดบ้าง

เมื่อผู้อ่านจะสังเกตได้ว่าแผนแม่บทฯ ที่ผู้อ่านได้เลือกความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายของโครงการต่อแผนแม่บทฯ นั้น มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านใดบ้าง

20 หลัก ยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สนับสนุน ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1 ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 3 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการ TPMAP AI สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6: การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- เป็นโครงการที่ยกระดับขีดความสามารถของภาครัฐในการวิเคราะห์และบริหารจัดการข้อมูลแบบบูรณาการ
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI เพื่อการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือประชาชนแบบแม่นยำและตรงกลุ่มเป้าหมาย และสนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการของภาครัฐ

พิจารณาว่า “เป้าหมายโครงการ” สนับสนุนวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านนั้นอย่างไร

ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมของยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละด้านว่าเป้าหมายและประเด็นอะไร เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงต่อเป้าหมายระดับชาติที่ชัดเจน

เป้าหมาย : ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

- ลดขนาดกลไกรัฐที่ซ้ำซ้อน
- ใช้เทคโนโลยี AI เพิ่มความแม่นยำและคล่องตัวในการบริหารจัดการ
- ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลประชาชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด

ประเด็น : ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

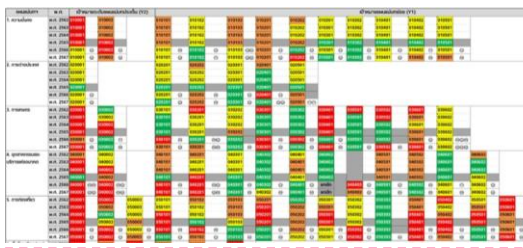
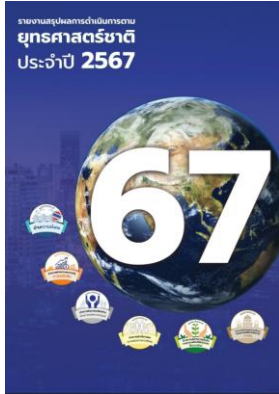
- แพลตฟอร์มกลางระดับชาติ
- มีบทบาทเป็น “เครื่องมือยุทธศาสตร์” เชื่อมหน่วยงานระดับนโยบาย → หน่วยงานในพื้นที่

4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช้หรือไม่

มองเป้าหมายของชาติ และร่วมขับเคลื่อน

วิเคราะห์ "ช่องว่าง" ที่โครงการกำลังจะเข้าไปปิด

เป้าหมายของประเทศมีปัญหา/ช่องว่างตรงไหน ดูได้จาก รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากรายงานฯ เป็นการบอกความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในระดับประเทศ

หมายเหตุ: การจัดทำโครงการฯ ประจำปี 2570 ต้องใช้ข้อมูลจากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุด

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์เป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว ได้อย่างต่อเนื่องและมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน อาทิ ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคด้านกฎหมาย นโยบาย และมาตรการ ที่อาจยังไม่เอื้อต่อการทำให้ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงและมีความคล่องตัว ภาครัฐยังมีขนาดใหญ่มากในการบริหารจัดการ การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐด้านทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ รวมทั้งระบบการให้บริการภาครัฐที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการตอบสนองความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ถึงแม้เป้าหมายภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัวจะบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม ภายใต้มติที่ 2567 มีสถานการณ์ที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ดังนี้ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของการเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดการปฏิรูปโครงสร้างราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐในด้านทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล โดยให้มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการให้บริการภาครัฐมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการรับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและลดภาระของประชาชน 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงการเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยของตัวชี้วัดต่างๆ กับทิศทางการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพที่รอบอบ

รายงานประจำปีจะบอก

- สถานการณ์การพัฒนาตามเป้าหมายแผนแม่บทย่อย 140 Y1
- ประเด็นท้าทายของแต่ละ Y1
- ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ประเทศต้องการอะไร

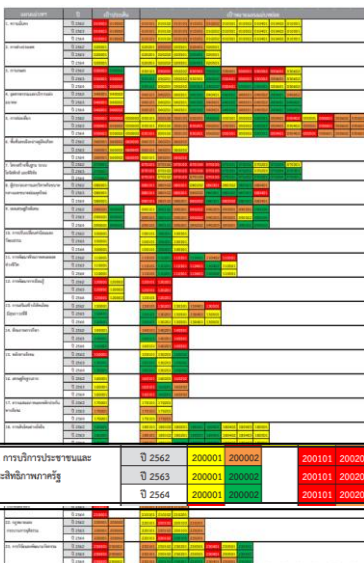
ในแต่ละปีงบประมาณนั้น ๆ ที่หน่วยงานสามารถทำได้ผ่านการดำเนินโครงการ เพื่อนำมาใช้ปรับกับเป้าหมายโครงการ ก่อนที่ผู้อ่านจะลงมือทำจริง

เพื่อให้การจัดทำโครงการตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ผู้อ่านควรวิเคราะห์ช่องว่างจากรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ และระบุว่า โครงการของตนไปปิดปัญหาเหล่านั้นอย่างไร หากสิ่งที่คุณจะทำยังไม่สามารถที่จะปิดช่องว่างของชาติได้ ควรทบทวนเป้าหมายอีกครั้งโดยยึดช่องว่างของประเทศและการกิจหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดการปิดช่องว่างของปีระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวอย่าง

200401

ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากล และมีความคล่องตัว

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์เป้าหมาย แม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะให้ความสำคัญกับการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและการให้บริการแก่ประชาชนมากขึ้น แต่การนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดยังคงเป็นข้อจำกัดสำคัญของหลายหน่วยงาน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐบางหน่วยงาน ยังขาดระบบดิจิทัลสำหรับใช้สนับสนุนการให้บริการหรือระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันล้าสมัยขาดการปรับปรุงแก้ไขหรือรับการทำงานแบบดิจิทัล นอกจากนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่เป็นปัจจัยเร่งให้เข้าสู่รัฐบาลดิจิทัลเร็วขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานหรือประชาชนยังมีความพร้อมในการปรับตัวสู่รัฐบาลดิจิทัลได้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และความสามารถในการเข้าถึงการบริการในรูปแบบดิจิทัลของประชาชนมีความแตกต่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายในปี 2565 ควรให้ความสำคัญกับการปรับทัศนคติในการทำงานของบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะระดับผู้บริหาร ซึ่งจะมีความสำคัญในการทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงภาครัฐไปสู่การดำเนินงานและให้บริการในรูปแบบดิจิทัล ควบคู่กับการพัฒนาระบบงานเชื่อมโยงกลางให้มีประสิทธิภาพ และควรเร่งเพิ่มทักษะที่จำเป็นต่อใช้ในยุคดิจิทัลของบุคลากรในทุกระดับ โดยเฉพาะการเร่งหาช่องว่างของทักษะในด้านดิจิทัลของบุคลากรในองค์กรเพื่อพัฒนาให้ตรงจุด สำหรับการให้บริการแก่ประชาชนควรเร่งพัฒนาให้มีความสะดวก เข้าถึงได้ง่าย และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

แม้ภาครัฐจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาขีดสมรรถนะ แต่ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยียังเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญ ระบบที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของทั้งภาครัฐและประชาชนได้อย่างรวดเร็วและการบูรณาการข้อมูลที่ยังไม่ทั่วถึง อาจลดรั้งเป้าหมายโดยรวม หากไม่เร่งลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย และเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

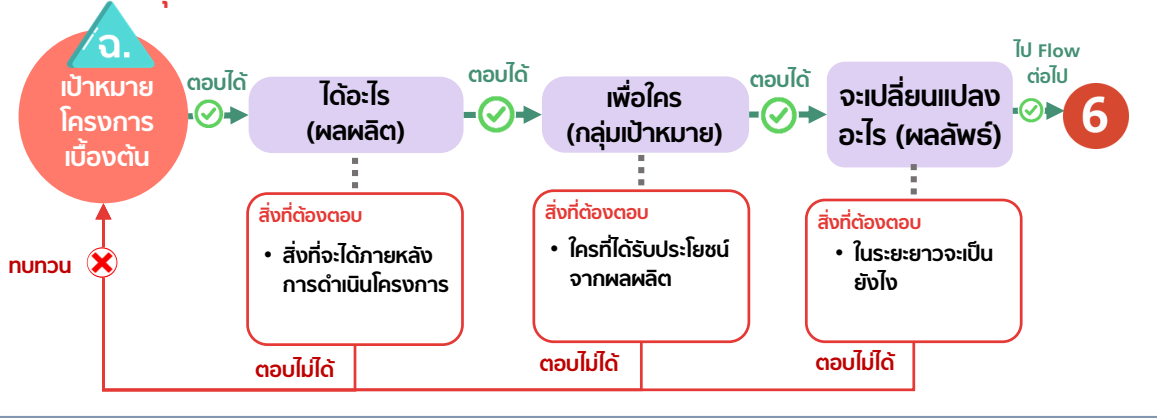
- TPMAP AI ปิด Gap นี้ ด้วยการ
- ลงทุนพัฒนาระบบสารสนเทศ → จากระบบเดิมเป็นระบบ AI ที่ช่วยวิเคราะห์ความยากจนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแบบแม่นยำ
- ประมวลผลข้อมูลจากหลายหน่วยงาน: ลดการซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
- เพิ่มความคล่องตัวในการตัดสินใจ: ด้วยการวิเคราะห์เชิงรุกที่ระบบแนะนำกลุ่มเป้าหมายและวิธีแก้ไขแบบอัตโนมัติ

5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร

การเปลี่ยนแปลงอะไรที่จะเกิด และเกิดขึ้นกับใคร

หลังจากที่ผู้อ่านได้พิจารณาความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ ยุทธศาสตร์ชาติ และช่องว่างที่โครงการจะเข้าไปปิดแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการกำหนด "ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ" ทั้งในด้านสิ่งที่จะทำขึ้น (ผลผลิต) ใครคือผู้ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ (กลุ่มเป้าหมาย) และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม (ผลลัพธ์) เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกอย่างไร

แสดงให้เห็นคุณค่าของโครงการ

มาสำรวจร่วมกันเพื่อให้เห็นภาพของโครงการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายโครงการเบื้องต้น

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐและภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ และตรงจุด

วิเคราะห์เป้าหมายของโครงการอย่างชัดเจนว่า เมื่อดำเนินโครงการแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ประกอบด้วย

1 ผลผลิต (Output)

สิ่งที่โครงการสามารถส่งมอบได้โดยตรงภายในระยะเวลาโครงการ เป็น "ของที่จับต้องได้" หรือ บริการที่เป็นรูปธรรม

2 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือได้รับประโยชน์จากโครงการโดยตรง

3 ผลลัพธ์ (Outcome)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลผลิตของโครงการในระดับพฤติกรรม ความสามารถ ประสิทธิภาพ หรือกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะสะท้อน "คุณค่าที่เพิ่มขึ้น" จากโครงการ

ทั้งนี้ ในคู่มือฉบับนี้ จะมีการอธิบายการเขียนผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายที่มีรายละเอียดเชิงลึกในส่วนของการเขียนโครงการฯ ในหน้า 95 และ 116

5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร

การเปลี่ยนแปลงอะไรที่จะเกิด
และเกิดขึ้นกับใคร

ผลผลิต (Output)

แนวทางการเขียน

- มีความชัดเจน/เฉพาะเจาะจง/สามารถจับต้องได้ และเป็นผลโดยตรงจากสิ่งที่ทำ
- ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย
- สอดคล้องกับกิจกรรมหรือแผนการดำเนินงาน
- มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

ตัวอย่าง

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่หน่วยงานของรัฐสามารถใช้แก้ไขปัญหาความยากจน และการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ระบบ TPMAP ที่มี AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ผลผลิตมีความชัดเจน
- เข้าใจง่าย
- ✓ สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะต้องทำจริง
- บอกได้ว่าเพื่อใคร

- ✗ สอดคล้องกับกิจกรรม
- แต่ใช้คำที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน
- ยังไม่เชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้ ในคู่มือฉบับนี้ จะมีการอธิบายการเขียนผลผลิต ที่เป็นรายละเอียดเชิงลึกของกระบวนการเขียนในส่วนของการเขียนโครงการฯ [หน้า 116](#)

กลุ่มเป้าหมาย

แนวทางการเขียน

- ระบุให้ชัดว่าเป็นใครที่โครงการ “มุ่งเน้นให้เกิดผลกับผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรง”
- มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม
- เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ

ตัวอย่าง

หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

ทุกคนที่ต้องการข้อมูลเพื่อการพัฒนา

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศอพอ.) ในพื้นที่

- ✗ กว้างเกินไป ไม่สามารถระบุว่าเป็นผู้ใช้ระบบ หรือได้รับประโยชน์จากผลผลิต

- ✗ พูดย่อจนเกินไป ไม่สามารถเชื่อมโยงโดยตรงกับผลผลิต ได้ชัดเจน

- ✓ เป็นผู้บริหารที่ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาเชิงนโยบาย มีอำนาจและหน้าที่ชัดเจน

- ✓ เป็นผู้ใช้ข้อมูลจากระบบเพื่อวิเคราะห์ ลงพื้นที่ช่วยเหลือ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ใช้งานจริงและได้รับผลโดยตรง

ทั้งนี้ ในคู่มือฉบับนี้ จะมีการอธิบายการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นรายละเอียดเชิงลึกของกระบวนการเขียนในส่วนของการเขียนโครงการฯ [หน้า 95](#)

5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร

การเปลี่ยนแปลงอะไรที่จะเกิด
และเกิดขึ้นกับใคร

ผลลัพธ์

แนวทางการเขียน

- ต้องมีลักษณะของ “การเปลี่ยนแปลง”
- มีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์/กลุ่มเป้าหมาย
- ต้องสัมพันธ์กับเป้าหมายของแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติที่เชื่อมโยงใน “Flow ที่ 4 คิดว่าสิ่งที่เราจะทำหรือไม่”

ตัวอย่าง

ศจพ. ในระดับพื้นที่สามารถวางแผนและติดตามการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนได้แม่นยำขึ้น โดยอ้างอิงจากข้อมูลการวิเคราะห์เชิงลึกของระบบ TPMAP AI

มีการพัฒนาเว็บไซต์ TPMAP ที่สามารถแสดงผลข้อมูลได้

- เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมการทำงานภาครัฐ อาทิ วางแผนเชิงรุก ฟุ้งเป้า ช่วยถูกกลุ่ม
- มีความเชื่อมโยงกับ “ผลลัพธ์” และ “กลุ่มเป้าหมาย”
- ✓ สัมพันธ์กับแผนแม่บทย่อย 200401 และ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 6 ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาการบริหารแบบ Data-Driven ลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความแม่นยำในการจัดสรรทรัพยากร เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับขีดความสามารถของภาครัฐ ผ่านการใช้เทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูล

- ✗ ไม่มีการบอกว่า “เกิดการเปลี่ยนแปลง” กับใคร หรืออะไรเปลี่ยนไป
- ✗ ไม่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์และกลุ่มเป้าหมาย
- ✗ ไม่ชัดเจนว่าสนับสนุนประสิทธิภาพภาครัฐอย่างไร (แผนแม่บทฯ หรือยุทธศาสตร์ชาติ)

ทั้งนี้ ในคู่มือฉบับนี้ จะมีการอธิบายการเขียนผลลัพธ์ ที่เป็นรายละเอียดเชิงลึกของกระบวนการเขียนในส่วนของการเขียนโครงการฯ หน้า 124

เมื่อผู้อ่านได้เป้าหมายเห็นภาพความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากโครงการรวมถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว ต่อไปจะเป็นการทบทวนโครงการของผู้อ่านครั้งสุดท้ายว่า จะต้องทำโครงการนี้จริงหรือไม่ ก่อนลงมือเขียนโครงการฯ จริง ไปต่อกันที่ Flow 6 จะทำจริง ๆ ไหม

6 จะทำจริง ๆ ใช่ไหม

จะเดินหน้าโครงการนี้ จริงหรือไม่?

โครงการที่ดีไม่ควรหยุดแค่ไอเดียหรือความตั้งใจ แต่ต้องตอบโจทย์ “ปัญหา” อย่างแท้จริง เชื่อมโยงกับ “ทิศทางประเทศ” เกิดการเปลี่ยนแปลง และมี “ทรัพยากรที่รองรับได้จริง” ใน Flow ที่ 6 นี้จะเป็นการทบทวนสิ่งที่ผ่านมาจาก Flow 1 – 5 แล้วตรวจสอบให้แน่ใจว่า... โครงการนี้ควรเดินหน้าต่อไปหรือไม่

คำถามเพื่อตรวจสอบ	ใช่/ไม่ใช่	หมายเหตุ
1 รู้จักตัวเอง 1. โครงการตั้งอยู่บน “ภารกิจจริง” ของหน่วยงาน หรือไม่ 2. โครงการเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น หรือไม่	☐ ☐	
2 ทำอะไร ทำอย่างไร 3. โครงการมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจนหรือไม่ 4. โครงการมีผู้รับผิดชอบ/ดำเนินงานในแต่ละส่วนแล้วใช้หรือไม่	☐ ☐	
3 ปัจจัยที่จะทำให้โครงการนี้ความสำเร็จ 5. โครงการมีความพร้อมในด้านทรัพยากรทั้งมิติของคน เทคโนโลยี ความร่วมมือ ฯลฯ หรือไม่ 6. ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการท่านมีพร้อมแล้วหรือไม่	☐ ☐	
4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช่หรือไม่ 7. โครงการสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และ ปัจจัยภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าของเป้าหมายแผนย่อย (Y1) หรือไม่ 8. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ หรือไม่ 9. โครงการนี้มีส่วนในการปิดช่องว่างของการพัฒนาประเทศ ได้หรือไม่	☐ ☐ ☐	
5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร 10. โครงการสามารถส่งมอบ ผลผลิต หรือ บริการ “ที่จับต้อง” ได้หรือไม่ 11. ทราบหรือไม่ว่าโครงการนี้ ทำเพื่อใคร 12. มองเห็นการเปลี่ยนในระยะที่จะเกิดภายหลังโครงการนี้สิ้นสุดหรือไม่	☐ ☐ ☐	

หากผู้อ่านตรวจสอบข้อ 1 – 12 แล้ว หากพบว่าทุกข้อเป็น ✓ ถือว่าสามารถทำได้จริง ๆ แต่หากยังมี ✗ แสดงว่าผู้อ่านต้องกลับไปทบทวนโครงการฯ ของท่านอีกครั้งตาม Flow 1 – 5 และกลับมาทบทวนตัวเองที่ Flow ที่ 6 อีกครั้ง

6 จะทำจริง ๆ ใช่ไหม
☐ ทำได้จริง ลงมือเขียนโครงการกันได้เลย
 ☐ บางข้อยังไม่ใช้ กลับไปทบทวนตัวเองอีกครั้งนะ

หากผู้อ่านพิจารณาว่าโครงการของท่านสามารถทำได้จริงและพร้อมที่จะเขียนโครงการแล้ว ขอให้ผู้อ่านทบทวนเป้าหมายของโครงการเป็นครั้งสุดท้าย เนื่องจากท่านจะเห็นภาพรวมทั้งหมดของโครงการและความเชื่อมโยงจากหน่วยงานของท่านไปยังเป้าหมายประเทศที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เป้าหมายของโครงการมีความคมชัด และสามารถนำไปใช้งานต่อการเขียนโครงการฯ ส่วนต่าง ๆ ต่อไป

6 จะทำจริง ๆ ไหม

จะเดินหน้าโครงการนี้ จริงหรือไม่?

ตัวอย่าง

เป้าหมายโครงการ TPMAP AI เบื้องต้น

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการความยากจนและพัฒนามาอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐและภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ และตรงจุด

คำถามเพื่อตรวจสอบ	ใช่/ไม่ใช่	หมายเหตุ
1 รู้จักตัวเอง 1. โครงการตั้งอยู่บน “ภารกิจจริง” ของหน่วยงาน หรือไม่ 2. โครงการเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น หรือไม่	☒ ☒	กยป. สสช. มีหน้าที่จัดทำและพัฒนาเครื่องมือเชิงนโยบาย ระบบ TPMAP เดิมยังมีความสำคัญในการประมวลผลและยากต่อการใช้งาน ดังนั้น TPMAP AI จะเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ให้ระบบสามารถประมวลได้รวดเร็ว และใช้งานง่ายขึ้น ฯลฯ
2 ทำอะไร ทำอย่างไร 3. โครงการมีแผนการดำเนินการที่ชัดเจนหรือไม่ 4. โครงการมีผู้รับผิดชอบ/ดำเนินงานในแต่ละส่วนแล้วใช่หรือไม่	☒ ☒	แผนการดำเนินงานจะเป็น 1 ปี โดยมีทั้งกิจกรรมหลักและรอง ทั้งกิจกรรมหลักและรองสามารถหาผู้ดำเนินการได้
3 ปัจจัยที่จะทำให้โครงการนี้ความสำเร็จ 5. โครงการมีความพร้อมในด้านทรัพยากรทั้งมีติดของคน เทคโนโลยี ความร่วมมือ ฯลฯ หรือไม่ 6. ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการท่านมีพร้อมแล้วหรือไม่	☒ ☒	ทราบว่าการพัฒนาระบบจะต้องการอะไรบ้างเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้โครงการบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญคือการนำใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบซึ่งจะต้องมีผู้พัฒนาที่เชี่ยวชาญในเทคโนโลยี และเข้าใจใช้งานระบบที่หลากหลาย
4 คิดว่าสิ่งที่จะทำใช่หรือไม่ 7. โครงการสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และ ปัจจัยภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าของเป้าหมายแผนย่อย (Y1) หรือไม่ 8. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ หรือไม่ 9. โครงการนี้มีส่วนในการปิดช่องว่างของการพัฒนาประเทศ ได้หรือไม่	☒ ☒ ☒	สอดคล้องกับเป้าหมายแผนย่อย 200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัวองค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน ปัจจัย V03F01 แนวตรรกะการให้บริการประชาชน ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6: การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปิดช่องว่างของชาติในระดับโครงสร้างของประเทศ โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแก้ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐในการกำหนดนโยบายที่ตรงจุดและทันต่อสถานการณ์
5 ทำแล้วได้อะไร เพื่อใคร 10. โครงการสามารถส่งมอบ ผลผลิต หรือ บริการ “ที่จับต้อง” ได้หรือไม่ 11. ทราบหรือไม่ว่าโครงการนี้ ทำเพื่อใคร 12. มองเห็นการเปลี่ยนในระยะที่จะเกิดภายหลังโครงการนี้สิ้นสุดหรือไม่	☒ ☒ ☒	เมื่อสิ้นสุดโครงการจะได้รับระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่หน่วยงานของรัฐสามารถใช้แก้ไขปัญหาความยากจน และการพัฒนามาทุกช่วงวัย • ผู้นำข้อมูลจากระบบ TPMAP AI ไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามการดำเนินงาน อาทิ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สจพ. • กลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ภาพที่ยากเห็นหลังจากจบโครงการ คือ สจพ. ในระดับพื้นที่สามารถวางแผนและติดตามการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนามาได้แม่นยำมากขึ้น โดยอ้างอิงจากข้อมูลการวิเคราะห์เชิงลึกของระบบ TPMAP AI

หากผู้อ่านตรวจสอบข้อ 1 – 12 แล้ว หากพบว่าทุกข้อเป็น ☒ ถือว่าสามารถทำได้จริง ๆ แต่หากยังมี ☐ แสดงว่าผู้อ่านต้องกลับไปทบทวนโครงการฯ ของท่านอีกครั้งตาม Flow 1 – 5 และกลับมาทบทวนตัวเองที่ Flow ที่ 6 อีกครั้ง

6 จะทำจริง ๆ ไหม

ทำได้จริง
ลงมือเขียนโครงการกันได้เลย

บางข้อยังไม่ใช่
กลับไปทบทวนตัวเองอีกครั้งนะ

6 จะทำจริง ๆ ใช้ไหม

จะเดินหน้าโครงการนี้ จริงหรือไม่?

การทบทวนเป้าหมายโครงการ

หลังจากที่ผู้อ่านได้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับ **แนวทางการดำเนินโครงการ** ปัจจัยสู่ความสำเร็จ การเชื่อมโยงกับเป้าหมายระดับชาติ และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Output/Outcome) แล้ว อาจมีข้อมูลใหม่หรือมุมมองเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อเป้าหมายของโครงการ การทบทวนเป้าหมายจึงเป็นขั้นตอนสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการที่ผู้อ่านกำลังจะเขียนมีความชัดเจน ตอบโจทย์ และสอดคล้องกับบริบทที่วิเคราะห์มาอย่างครบถ้วน

หลักการทบทวนเป้าหมาย

- หลักการที่ 1 สอดคล้องกับ “อนาคตที่คาดหวัง”
- หลักการที่ 2 มี “การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน”
- หลักการที่ 3 ตั้งอยู่บนความ “เป็นไปได้”
- หลักการที่ 4 สามารถแปลงไปเป็น Output และ Outcome ได้ต่อ
- หลักการที่ 5 สื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจได้

ตัวอย่าง

เป้าหมายโครงการ TPMAP AI เบื้องต้น

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิม ให้เป็นระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อสนับสนุนการหน่วยงานรัฐและภาคีการพัฒนาในระดับนโยบายและพื้นที่ในการตัดสินใจเชิงและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันสถานการณ์ และตรงจุด

หลักการที่	รายละเอียดการวิเคราะห์เพิ่มปรับปรุงเป้าหมาย
1 สอดคล้องกับ “อนาคตที่คาดหวัง”	เพื่อระบุภาพอนาคตให้ “ชัดเจน” และ “ใกล้ขึ้น” ควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมจาก การยกระดับ TPMAP สู่ “TPMAP AI” ซึ่งระบบจะใช้แค่วิเคราะห์ข้อมูลธรรมดา แต่เป็นระบบที่ใช้ AI และนวัตกรรมเพื่อเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐให้ “ฉลาด” และ “ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล”
2 มี “การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน”	เดิม เน้น “เพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล” TPMAP AI เน้น การเปลี่ยนผ่านระบบ โดยใช้ AI และเทคโนโลยีจริงจัง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ที่จะเพิ่ม “ขีดสมรรถนะภาครัฐที่สูงขึ้น” “การตัดสินใจที่รวดเร็วและตรงจุด”
3 ตั้งอยู่บนความ “เป็นไปได้”	ควรเพิ่มคำว่า “TPMAP AI” เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายมีทิศทางที่ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในเชิงเทคนิค
4 สามารถแปลงไปเป็น Output และ Outcome ได้ต่อ	ควรเพิ่มคำที่ชัดเจนขึ้น เช่น “TPMAP AI” “การวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ” “ตัดสินใจเชิงนโยบาย” → ทำให้สามารถออกแบบ Output และ Outcome ได้ตรงเป้าหมายมากขึ้น
5 สื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจได้	“TPMAP AI” เป็นคำที่สั้น ตรง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าโครงการนี้ “ไม่ใช่แค่ปรับระบบเดิม” แต่เป็นการพัฒนาเครื่องมืออัจฉริยะ “ตัดสินใจเชิงนโยบายและพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด” → ช่วยสื่อสารภาพให้คนทั่วไปเข้าใจเป้าหมายของระบบ

เป้าหมายโครงการที่ปรับ

→ ซึ่งเป็นเป้าหมายโครงการที่ผู้อ่านจะนำไปใช้สำหรับการต่อยอดในการเขียนโครงการฯ ต่อไป

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น **“TPMAP AI”** ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงชันผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

How to read: วิธีการอ่านคู่มือ

วิธีการอ่านคู่มือ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจส่วนที่ 2 ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญที่อธิบายรายละเอียดการเขียนข้อตกลงประกอบของโครงการ พร้อมทั้งยกตัวอย่างที่ชัดเจน

องค์ประกอบในการเขียนโครงการ

- A** ชื่อโครงการ **B** หลักการและเหตุผล **C** วัตถุประสงค์ของโครงการ **D** กลุ่มเป้าหมาย ผู้ได้รับผลประโยชน์
- E** ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย **F** กิจกรรม งบประมาณ **G** ทบทวนชื่อโครงการ

โครงสร้างเนื้อหาของข้อตกลงประกอบ ประกอบด้วยหัวข้อตามลำดับดังนี้

หัวข้อ	
1	หลักการ
2	อธิบายว่าทำไมต้องมีองค์ประกอบนี้
3	Checklist เตรียมข้อมูล
4	ระเบียบข้อที่เกี่ยข้องเพื่อใช้ประกอบการเขียน
5	วิธีการเขียน
6	ขั้นตอนการคิดและการเขียนแบบ Step by step
7	Checklist ตรวจสอบว่าองค์ประกอบเป็นไปตามขั้นตอนอย่างถูกต้องครบถ้วน
8	ตัวอย่างการเขียน
9	ตัวอย่างการคิดและการเขียนผ่าน “โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบซึ่เป้า (TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์”
10	Worksheet
11	แบบฟอร์มสำหรับผู้อ่านนำไปปฏิบัติจริงในการคิดและการเขียนองค์ประกอบนี้
12	ตัวอย่างการพิจารณา
13	ตามหลักเกณฑ์โครงการ
14	สำคัญ
15	ตัวอย่างการประเมินให้คะแนนองค์ประกอบนี้ตามเงื่อนไขของหลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติของ สศช.

* หมายเหตุ: หัวข้อนี้ปรากฏในองค์ประกอบที่ต้องใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาของโครงการ

ชื่อโครงการ

ชื่อที่ดีจะช่วยดึงดูดความสนใจ สร้างภาพจำ และถ่ายทอดสารที่ชัดเจนสู่ผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นชุมชน เป้าหมาย ผู้ร่วมงาน หรือผู้สนับสนุน

ทำไมต้องมีชื่อโครงการ

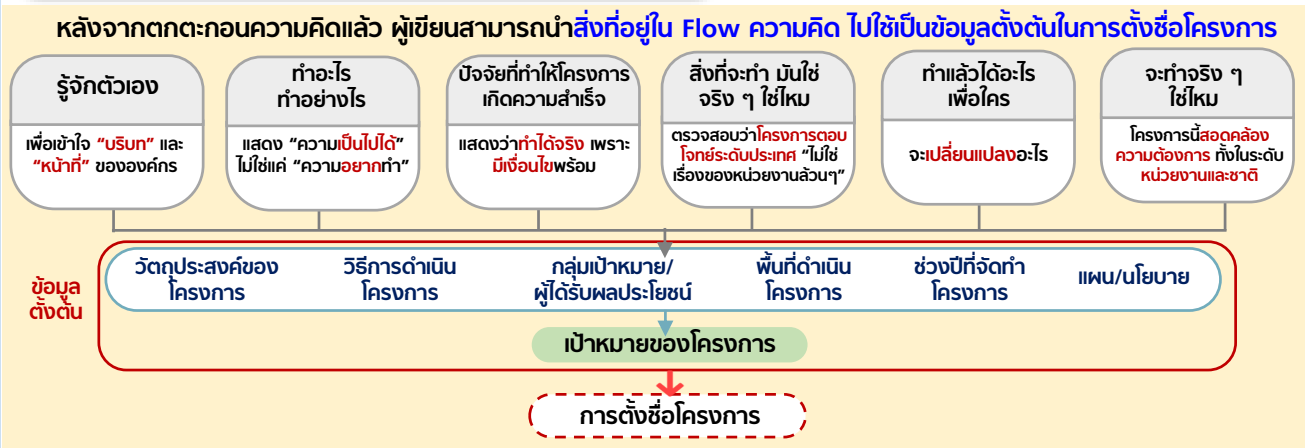
ชัดเจน
 ทำให้ผู้อ่านโครงการรู้
 ได้ทันทีว่าโครงการ
 เกี่ยวข้องกับอะไร

สร้างความเข้าใจ
 ช่วยให้จำได้ง่ายและ
 สร้างการรับรู้
 (Branding)

สื่อสารง่าย
 สร้างตัวตนให้กับ
 โครงการในการสื่อสาร
 ในรูปแบบต่าง ๆ

สืบค้น
 มีชื่อเฉพาะช่วยให้
 สามารถค้นหาโครงการ
 ได้ง่าย

ข้อมูลจาก Flow ความคิด ที่ตกตะกอนแล้ว

วิธีการตั้งชื่อโครงการ

การตั้งชื่อโครงการเพื่อให้ชื่อมีความเหมาะสม ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ชื่อโครงการควรต้องแสดงลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ลักษณะของโครงการ และจุดมุ่งหมายของโครงการ โดยสามารถประยุกต์ใช้การตั้งคำถาม 6W 1H มาเป็นแนวคิดในการตั้งชื่อโครงการ ดังนี้

องค์ประกอบ	คำถาม	ข้อมูลที่ใช้
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)	เป้าหมายของโครงการ
Why	ทำไมต้องทำ (วัตถุประสงค์)	เป้าหมายของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร	กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)	พื้นที่ดำเนินโครงการ
When	จัดเมื่อไหร่ (ใส่หรือไม่ใส่ก็ได้ ถ้าใส่จะทำให้รู้ช่วงเวลาดำเนินโครงการที่ชัดเจน)	ช่วงปีที่จัดทำโครงการ
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของหน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้แผนงานนั้น ๆ)	แผน/นโยบาย
How	วิธีการทำคืออะไร	วิธีการดำเนินโครงการ

ในการตั้งชื่อโครงการผู้อ่านควรตอบคำถามให้ได้อย่างน้อย 2–3 ข้อจาก 6W 1H เพื่อให้ชื่อโครงการสื่อถึงวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาหลักของโครงการ โดย**ควรตอบ What** ให้ได้ชัดเจนที่สุด เนื่องจากเป็นหัวใจของชื่อที่สื่อว่าโครงการนี้เกี่ยวกับอะไร

ชื่อโครงการ

เมื่อได้คำตอบ 6W 1H แล้ว ผู้อ่านต้องนำคำตอบมาร้อยเรียงเป็นชื่อโครงการ โดยสามารถเรียงลำดับเนื้อหาได้หลายรูปแบบตามจุดมุ่งหมายที่ผู้อ่านอยากจะสื่อ ไม่จำกัดรูปแบบ

ตัวอย่างการร้อยเรียง

โครงการ + How + Why/What + Who + Where + Which + When

โครงการ + What + How + Why + Who + Where + Which + When

โครงการ + What + Why + How + Who/Where + Which + When

โครงการ + What/Who + How + Why + Where + When

โครงการ + How + Which + Why/What + Where + When

เหมาะกับโครงการที่เน้นเป้าหมายและวิธีการเป็นหลัก

เน้นความชัดเจนในวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย

เหมาะกับโครงการตามแผน/นโยบายของหน่วยงานของรัฐ

นอกจากโครงสร้างชื่อโครงการ ผู้อ่านควรให้ความสำคัญกับ “ถ้อยคำ” ที่นำมาตั้งชื่อโครงการ ดังนี้

ตัวอย่างคำที่แนะนำให้ใช้

ใช้คำที่เหมาะสมในบริบทของภาครัฐ

- เพื่อความเหมาะสมทางภาษาและภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
- หลีกเลี่ยงคำภาษาวัยรุ่น ภาษาพูด หรือคำที่อาจตีความได้กว้างเกินไป

พัฒนา/ เสริมสร้าง/ ยกระดับ/ สนับสนุน/ ขับเคลื่อน/ ส่งเสริม

ใช้ถ้อยคำหรือแนวคิดที่เชื่อมโยงกับนโยบายหรือแผนของหน่วยงาน

ทำให้ผู้นำโครงการไปใช้หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการรับรู้ว่าเกี่ยวกับนโยบาย/แผนงานใดของหน่วยงาน

เศรษฐกิจพอเพียง/ BCG/ Active learning/ SDGs/ Smart Farmer

ใช้คำที่บ่งบอกผลลัพธ์ของโครงการ

ทำให้ข้อสื่อถึงผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ยกระดับคุณภาพชีวิต/ ลดความเหลื่อมล้ำ/ เพิ่มรายได้/ สร้างองค์ความรู้

พัฒนาชื่อโครงการ

หลังจากที่คุณได้ (ร่าง) ชื่อโครงการ โดยใช้หลักโครงสร้าง 6W 1H (What, Why, Who, Where, When, Which, How) แล้ว การนำชื่อที่ได้กลับมาทบทวนและตรวจสอบอีกครั้งเป็นขั้นตอนสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าชื่อโครงการที่ตั้งขึ้น “เหมาะสม ชัดเจน และสื่อสารได้ตรงเป้า”

สื่อถึงวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนหรือไม่

ระบุสิ่งที่ต้องการพัฒนา แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง

สะท้อนกิจกรรมหลักหรือแนวทางการดำเนินงาน

บ่งชี้วิธีการหรือแนวทางที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

ชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับใคร

ระบุกลุ่มเป้าหมายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มีความเหมาะสมกับพื้นที่และบริบทหรือไม่

สอดคล้องกับพื้นที่ดำเนินการหรือบริบททางนโยบาย

ชื่อบ่งบอระยะเวลาหรือช่วงเวลาดำเนินงานหรือไม่

ควรมีปี พ.ศ. หรือช่วงเวลาชัดเจน

กระชับ จำง่าย และไม่ซ้ำซ้อน

หลีกเลี่ยงคำซ้ำซ้อนหรือรายละเอียดเกินความจำเป็น

มีความสร้างสรรค์ดึงดูดใจ และเป็นบวก

อ่านแล้วรู้สึกน่าสนใจชวนติดตาม

ลองอ่านออกเสียงแล้วสละสลวยหรือไม่

อ่านง่าย ไม่สะดุดเมื่อพูดออกเสียง

ชื่อโครงการ

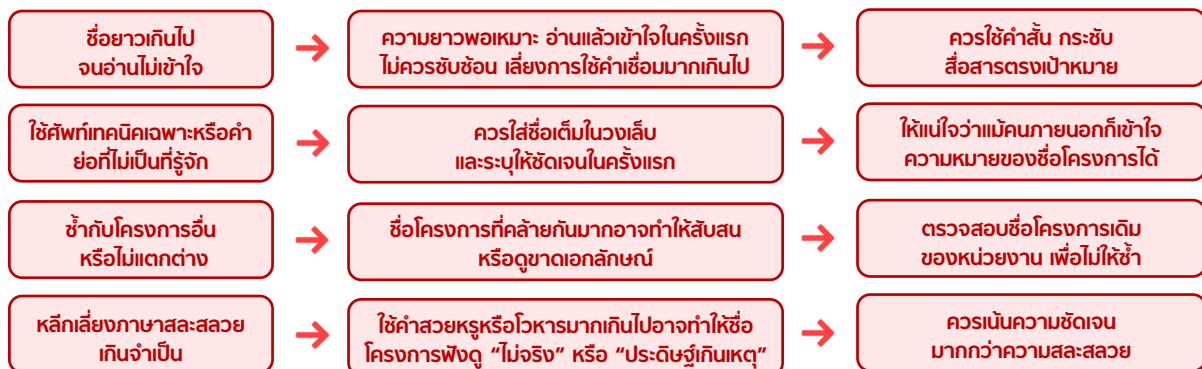
Tips ควรมีชื่อเล่นของโครงการเพื่อให้จดจำง่าย สื่อสารได้เร็ว

ชื่อเล่นโครงการ (ชื่อย่อ/ชื่อที่จำง่าย) เป็นเทคนิคที่นิยมใช้เพื่อให้ **จดจำง่าย สื่อสารเร็ว** และ **ใช้ได้ทั้งภายในและภายนอก** หน่วยงาน

ย่อชื่อให้จำง่าย แต่ยังสื่อถึงเนื้อหา	เล่นคำหรือใช้คำที่มีพลังบวก	ใช้คำจำง่ายและออกเสียง สั้นไหว	สอดคล้องกับชื่อเต็มของ โครงการ
ใช้ชื่อย่อจากคำสำคัญ เช่น TPMAP = T hai P eople M ap and A nalytics P latform	- คำที่มีความหมายดี อาทิ "ก้าวหน้า" "ยั่งยืน" "พลัง" "เร่งรัด" "เข้าถึง" - ใช้คำภาษาอังกฤษที่คนไทยคุ้น อาทิ Win, Step, Lift, Rise, Hope	- อ่านแล้วติดหู สั้น 1-2 พยางค์ อาทิ "ซีเป้า" "พอเพียง" "เข้าถึง" - หลีกเลี่ยงคำย่อที่อ่านยากหรือชื่อที่ไม่มีคำอ่าน	- ชื่อเล่นควรสะท้อนแก่นของโครงการ - อย่าให้ชื่อเล่นไปคนละทางกับชื่อทางการ อาทิ โครงการเน้นข้อมูล ไม่ควรตั้งชื่อเล่นว่า "พอเพียง"

ถ้าเป็นโครงการระยะยาวอาจใส่ตัวเลขกำกับ (ปี/ ระยะ/ ครั้งที่) เพื่อให้สามารถแยกได้ว่าเป็นโครงการเมื่อไหร่/ช่วงไหน

⚠ ข้อควรระวัง ในการตั้งชื่อโครงการ

★ **ชื่อโครงการที่ดี** จะต้อง **สะท้อนกลับไป** ให้เห็นภาพรวมของโครงการได้อย่างชัดเจน

✓ Check list ชื่อโครงการที่ดี

- ☐ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้เกี่ยวกับอะไร
- ☐ สื่อให้เห็นว่าทำไมต้องทำโครงการนี้
- ☐ สื่อให้เห็นว่าทำโครงการนี้ไปเพื่อใคร
- ☐ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้ทำในสถานที่หรือพื้นที่ไหน
- ☐ สื่อให้เห็นว่าจะดำเนินโครงการนี้เมื่อไหร่
- ☐ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้สอดคล้องกับแผน/นโยบายใดของหน่วยงาน
- ☐ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้ดำเนินการด้วยวิธีใด

💡 **ชื่อโครงการจะสมบูรณ์** ก็ต่อเมื่อจัดทำรายละเอียดของโครงการแล้วเสร็จและนำมาทบทวนความเหมาะสมของชื่อโครงการที่ตั้งไว้ **อีกครั้ง** เนื่องจากข้อมูลจากกระดานหกที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อเป็นเพียง **ข้อมูลตั้งต้น** เท่านั้น

ชื่อโครงการ

ตัวอย่างการตั้งชื่อโครงการ

สิ่งที่**ตกตะกอน**จาก **Flow** **ความคิด**

Y1

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

FVGT

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน
ปัจจัย F01 นวัตกรรมการให้บริการประชาชน

เป้าหมาย
โครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

ชื่อโครงการที่ตั้งไว้*

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

* เป็นโครงการที่กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

จาก **ชื่อโครงการที่ตั้งไว้** หากนำมาตอบคำถาม **6W 1H** จะสามารถตอบได้แค่**บางองค์ประกอบ** ดังนี้

องค์ประกอบ	คำถาม	คำตอบ
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)	พัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูล การพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP)
Why	ทำไมต้องทำโครงการนี้ (วัตถุประสงค์)	-
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร	-
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)	-
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)	-
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของ หน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้ แผนงานนั้น ๆ)	-
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/แนวทาง)	ด้วยปัญญาประดิษฐ์

แสดงให้เห็นว่า**ชื่อโครงการที่ตั้งไว้**ยังขาดความชัดเจนในหลายองค์ประกอบ →

จำเป็นต้องปรับแก้ไข
ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ชื่อโครงการ

Worksheet ชื่อโครงการ

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการคิดชื่อโครงการ และได้เห็นตัวอย่างการพัฒนาชื่อโครงการแล้ว
ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนมาตั้งชื่อและพัฒนาชื่อโครงการตาม worksheet นี้

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	
ห่วงโซ่คุณค่าฯ (FVCT)	องค์ประกอบ : ปัจจัย :
เป้าหมายโครงการ	

>> นำข้อมูลจากกระดานหกที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้น ตามแนวทาง 6W 1H

องค์ประกอบ	คำถาม	คำตอบ
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)	
Why	ทำไมต้องทำ (วัตถุประสงค์)	
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร	
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)	
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)	
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของหน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้แผนงานนั้น ๆ)	
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/แนวทาง)	

>>รูปแบบ (ร่าง)

>> พัฒนาชื่อโครงการ

>>ชื่อโครงการ

>>ชื่อเล่นโครงการ

Next step

หลังจากได้ชื่อโครงการที่มีความเหมาะสม ชัดเจน และสื่อความหมายให้มีความเข้าใจที่ตรงกันว่าเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับอะไร มีจุดมุ่งหมายใด และมีลักษณะของโครงการเป็นอย่างไร

ชื่อโครงการ ▶ สะท้อนภาพรวมของโครงการ

ใช้ข้อมูลตั้งต้นในการตั้งชื่อโครงการ ตามแนวคิด 6 W 1 H มาพัฒนารายละเอียดของโครงการให้มีเนื้อหาครบถ้วนตามหลักการที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วน

ข้อมูลตั้งต้น

- What ▶ รู้ว่าจะทำอะไร
- Why ▶ รู้ว่าทำไมต้องทำ
- Who ▶ รู้ว่าเพื่อใคร
- Where ▶ รู้ว่าทำที่ไหน
- When ▶ รู้ว่าทำเมื่อไหร่
- Which ▶ รู้ว่าทำภายใต้แผน/นโยบายไหน
- How ▶ รู้ว่าทำอย่างไร

นำไปจัดทำรายละเอียดโครงการ

- “วัตถุประสงค์” เพื่ออธิบายว่าเป้าหมายของโครงการว่าจะทำเพื่อให้ได้ผลลัพธ์อะไร
- “หลักการและเหตุผล” เพื่ออธิบายความเป็นมา เหตุผล ปัญหา ในการจัดทำโครงการนี้
- “กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์” เพื่ออธิบายว่าใครจะเป็นผู้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ
- “พื้นที่ดำเนินการ” เพื่ออธิบายความเหมาะสมในการดำเนินการในพื้นที่นั้น
- “แผนการดำเนินงาน” เพื่ออธิบายลำดับขั้นตอนก่อน-หลังของการในแต่ละช่วงเวลา
- “หลักการและเหตุผล” เพื่ออธิบายความสอดคล้องของโครงการที่มีต่อแผน/นโยบายที่เกี่ยวข้อง
- “กิจกรรม” เพื่ออธิบายว่ามีวิธีการ/กิจกรรมใดบ้างที่จะดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด

เมื่อพัฒนารายละเอียดของโครงการครบทุกส่วนแล้ว ให้กลับไปทบทวน “ชื่อโครงการ” อีกครั้งว่ายังสะท้อนภาพรวมของโครงการอยู่หรือไม่

ทบทวนชื่อโครงการ ◀ ยังสะท้อนภาพรวมของโครงการหรือไม่

หลักการและเหตุผล

ทุกความเปลี่ยนแปลงเริ่มจากความเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง หลักการและเหตุผลจึงเป็นมากกว่าการเขียน แต่เป็นการมองภาพอนาคตอย่างมีน้ำหนักร่วมกัน

ทำไมต้องมีหลักการและเหตุผล

ปัญหา

- ทำให้สามารถระบุปัญหา ความต้องการที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน
- แสดงให้เห็นว่าโครงการนี้ตอบสนองความต้องการจริง ไม่ใช่สิ่งที่คิดเอง

น้ำหนัก

- ทำให้โครงการสำคัญแค่ไหน เร่งด่วนหรือไม่ จากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์
- แสดงให้เห็นว่าหากไม่ทำตอนนี้ จะเกิดผลเสียอะไร

เชื่อถือ

- ช่วยให้ผู้อ่านโครงการ/ผู้พิจารณาเห็นว่าโครงการนี้เห็นว่าโครงการนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงพอต่อการเห็นชอบ/อนุมัติงบประมาณ

ข้อควรระวัง

ถ้าไม่มีหลักการและเหตุผล

โครงการอาจดูเหมือนไม่มีเป้าหมาย ไม่รู้จะทำสิ่งไหนดี

โครงการอาจถูกมองว่าไม่สำคัญพอ หรือยังไม่จำเป็นต้องทำ

โครงการจะขาดความน่าเชื่อถือและยากต่อการอนุมัติ

Check list ข้อมูลก่อนลงมือเขียนหลักการและเหตุผล

หยุดคิดสักนิด... กว่าผู้อ่านจะมาถึงส่วนหลักการและเหตุผล ผู้อ่านน่าจะ**ตกตะกอน**จาก **Flow ความคิด** แล้วว่าผู้อ่านจะทำโครงการอะไร แต่ผู้อ่านจะเล่าสิ่งที่อยู่ในความคิดของผู้อ่านให้ **“ผู้อ่านโครงการของคุณ”** เข้าใจ เห็นภาพ และให้การสนับสนุนได้อย่างไร?

ก่อนที่จะเริ่มเขียนหลักการและเหตุผล มาดูกันก่อนว่าโครงการที่ผู้อ่านจะเสนอมีข้อมูลเพียงพอที่จะเล่าภาพในความคิดของผู้อ่านเป็นตัวหนังสือให้ผู้อ่านโครงการของคุณเห็นภาพอนาคตร่วมกันกับผู้อ่านหรือยัง?

“ผู้อ่านโครงการของคุณ” เป็นใครได้บ้าง? — ผู้อ่านโครงการ : หัวหน้า/ผู้บริหารหน่วยงาน คณะกรรมการ ผู้อ่านงบประมาณ : สำนักงบประมาณ คณะกรรมการพิจารณางบประมาณ ประชาชน

Check list ข้อมูล

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

- ☐ มีกฎหมาย กฎกระทรวง หรือคำสั่งที่ให้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับประเด็นที่จะจัดทำโครงการ
- ☐ มีข้อมูลปัญหา/สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับประเด็นที่จะทำโครงการที่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ มีหลักฐานเชิงประจักษ์
- ☐ มีเป้าหมายของโครงการ (เป้าหมายโครงการ) ที่ตกตะกอนใน Flow ความคิด มาแล้วว่าการแก้ไขหรือพัฒนาอะไร
- ☐ มีเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหา/พัฒนาที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์
- ☐ มีข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย หรือหลักการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนประเด็นจะทำโครงการ และสนับสนุนวิธีการ/กระบวนการดำเนินงาน
- ☐ มีข้อมูลเป้าหมายของแผนปฏิบัติการรายปี/5 ปี ของหน่วยงานที่มีความสอดคล้องกับประเด็นของโครงการ
- ☐ มีข้อมูลเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (พ.ศ. 2566 - 2580) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง
- ☐ มีข้อมูลองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT) ของเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง
- ☐ มีข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติด้านที่สอดคล้องกับประเด็นโครงการ
- ☐ มีข้อมูลแผนระดับชาติอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับประเด็นของโครงการ (หากมี) อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

เมื่อตอบ “✓” ได้ครบทุกช่อง — ผู้อ่านก็พร้อมเริ่มเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว!

หลักการและเหตุผล

ทุกโครงการย่อมมีจุดเริ่มต้นจากปัญหา ความตั้งใจ หรือแรงบันดาลใจ
ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้น
มาค้นหาคำว่า “ทำไม” เราจึงควรทำโครงการนี้ ในห้วงเวลานี้ ด้วยวิธีการนี้ไปด้วยกัน!!

ผู้อ่านในฐานะคนเขียนโครงการจะสื่อสารอย่างไร ให้ผู้อ่านโครงการมีความเข้าใจ และเชื่อถือว่สิ่งต่าง ๆ ที่เขียนไว้ในโครงการจะสามารถทำให้เกิดผลและตอบโจทย์เป้าหมายของชาติได้จริง ขึ้นอยู่กับว่า “การเขียนหลักการและเหตุผล” มีข้อมูลที่มีน้ำหนักและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน

วิธีการเขียนหลักการและเหตุผล

จุดมุ่งหมายของการเขียนหลักการและเหตุผล เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึง...

- ความสำคัญของโครงการ
 - การเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่จะเกิดขึ้นเมื่อการดำเนินโครงการเสร็จสิ้น
 - ความน่าเชื่อถือโครงการเพื่อดึงดูดใจสนับสนุนโครงการที่น่าเสนอให้ดำเนินการ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ
- ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องพยายามหาเหตุผล หลักการ หรือทฤษฎีต่าง ๆ มาสนับสนุนโครงการที่จัดทำขึ้นอย่างสมเหตุสมผล

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

3 โครงการเป็นการจัดทำบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (ไม่ใช้การกล่าวอ้าง)

องค์ประกอบ คะแนน	การอ้างอิง บนฐานข้อมูล เชิงประจักษ์	การเชื่อมโยงข้อมูลกับ หลักการเหตุผลและผลของ การจัดทำโครงการ	การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ	ความชัดเจนของการส่งผลการ บรรลุเป้าหมายของ โครงการและเป้าหมาย Y1
5	✓	✓	✓	✓
4	✓	✓	✓	
3	✓		✓	
2	✓	✓		
1	✓			
0				

มาเพิ่มคะแนนหลักการและเหตุผลไปด้วยกัน!!

โครงสร้างการเขียนหลักการและเหตุผล

การเขียนหลักการและเหตุผลของโครงการจะต้องมีการอธิบายให้เห็นว่าผลผลิตของโครงการสามารถตอบเป้าหมายโครงการได้อย่างไร (X ตอบ X) และผลลัพธ์ของโครงการสามารถขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างไร (X ตอบ Y) โดยมีโครงสร้างการเขียนแบ่งได้เป็น 4 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้

การเขียนหลักการและเหตุผล

X ตอบ X

X ตอบ Y1

Fact

พื้นฐาน/ความเป็นมา/
สภาพปัญหา

อธิบายสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

- รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
- กฎหมาย
- บทความ งานวิจัย
- ข้อมูลสถิติ ข้อมูลดัชนีชี้วัด
- การสังเกต การสำรวจ
- รายงานจากหน่วยงาน/องค์กรภายในและต่างประเทศ

งานวิจัย

หลักการหรือ
แนวคิดที่ใช้

อธิบายว่าโครงการยึดแนวคิดทฤษฎี หรือแนวนโยบายอะไรเป็นพื้นฐาน

- แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- นโยบายของรัฐบาล
- งานวิจัย
- เอกสารทางวิชาการ
- บทเรียนหรือผลการโครงการที่เคยดำเนินการ

เชื่อมโยงและวิเคราะห์

ร้อยเรียงปัญหา ข้อเท็จจริง
และข้อมูลพื้นฐานกับ
งานวิจัย/งานวิชาการ

อธิบายว่าโครงการนี้มีความสำคัญอย่างไร

- ใช้ผลวิจัยเพื่อแสดงปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องการแก้ไข
- ใช้งานวิจัยเพื่อยืนยันความรุนแรงของปัญหา
- ใช้งานวิจัยสนับสนุนว่าแนวทาง/กิจกรรมของโครงการเคยประสบความสำเร็จ
- ความสำคัญของโครงการต่อกลุ่มเป้าหมาย

สอดคล้อง

วิเคราะห์ + ขมวด
ผลการวิเคราะห์เป้าหมาย/
นโยบายที่เกี่ยวข้อง

อธิบายว่าทำโครงการนี้เพื่อตอบสนองขององค์กรหรือหน่วยงาน และเปิดช่องว่าง/ยกระดับนโยบายหรือเป้าหมายระดับชาติได้อย่างไร

- โครงการนี้ ไม่จัดทำแบบลอย ๆ หรือคิดขึ้นเอง โดยไร้ที่มา
- โครงการนี้มีรากฐานอยู่บนแผนยุทธศาสตร์ หรือนโยบายที่มีอยู่แล้ว
- โครงการนี้มีบทบาทในการปิดช่องว่างและยกระดับของแผนให้เกิดขึ้นจริง

หลักการและเหตุผล

Fact

พื้นฐาน/ความเป็นมา/สภาพปัญหา

โดยปกติแล้วเวลาเราคิดจะทำอะไรสักอย่างเพื่อแก้ไขหรือพัฒนา เรามักจะมีจุดเริ่มต้นจากปัญหาที่พบเจอหรือสิ่งที่อยากเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เราอาจตัดสินใจทำได้ตามศักยภาพที่เรามีโดยดูว่าสิ่งไหนมีความจำเป็นต้องทำก่อน ในทางเดียวกัน **ถ้าการแก้ไขหรือพัฒนานั้นต้องดำเนินการโดยหน่วยงานหรือองค์กร** ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง **หน่วยงานจำเป็นต้องเสนอเป็นโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนทรัพยากร** ในการดำเนินการ ถ้าผู้อ่านได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เขียนโครงการ ผู้อ่านจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่มีน้ำหนัก มีหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อสนับสนุนอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งถ้าข้อมูลพื้นฐานของผู้อ่านมีน้ำหนักมากพอที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือว่าสิ่งที่จะดำเนินการสามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ได้จริง

ข้อมูลพื้นฐานมีอะไรบ้าง?

ข้อมูลเพื่อบอกอำนาจและหน้าที่
จนเป็นใคร? เกี่ยวข้องกับประเด็นอย่างไร?

รัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติ ครม. ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่บอกภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานเพื่อเชื่อมโยงความกับประเด็นที่มีปัญหาหรือต้องการพัฒนา

Tips การอ้างอิงรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติ ครม. ข้อสั่งการต่าง ๆ อ้างอิงได้ แต่ไม่ควรเป็นอย่างเดียวกันใช้อ้างอิง

ข้อมูลเพื่อบอกสถานการณ์ ปัญหา
หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
ในปัจจุบัน
ทำไมถึงทำประเด็นนี้?

ข้อมูลสถิติ การสังเกต การสำรวจ บทความ งานวิจัย เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ มีน้ำหนัก มีหลักฐานเชิงประจักษ์อ้างอิง ไม่ใช่การกล่าวอ้าง เพื่อสนับสนุนปัญหา/โอกาสที่เป็นพื้นฐานของโครงการ โดยควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลง ไม่เพียงนำมาระบุไว้เฉย ๆ เพื่อแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องของข้อมูลกับประเด็นที่จะทำโครงการ

บทความ งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ
รายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี
ปัจจัยสำคัญภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย ฯลฯ

บอกปัญหา ความต้องการที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยอ้างอิง
จากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเป็นข้อมูลสนับสนุน

ข้อมูลสถิติ การสังเกต การสำรวจ
 ฯลฯ

บอกสภาพและความรุนแรงของสถานการณ์ แนวโน้ม
ของการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้น/ดีขึ้น หรือ ลดลง/แย่ลง

Tips

- หากข้อมูลเป็นตัวเลข ควรระบุปีและที่มาของข้อมูล โดยเปรียบเทียบกับสถานการณ์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น/ดีขึ้นหรือลดลง/แย่ลง รวมถึงเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากมีการแก้ไข/พัฒนา
- หากข้อมูลเป็นข้อความควรระบุแหล่งอ้างอิงให้ชัดเจน
- หากข้อมูลเป็นรูปภาพหรือตาราง ให้ระบุ link ที่มาของข้อมูลเพื่อให้ผู้อ่านจะสามารถเข้าไปดูรายละเอียดได้
- หากไม่มีข้อมูลอ้างอิงที่เป็นตัวเลขหรือข้อมูลอื่นที่จัดเก็บและเผยแพร่โดยหน่วยงาน/องค์กร เช่น โครงการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่/ท้องถิ่น สามารถใช้รูปภาพหรือหลักฐานอื่นเพื่อแสดงให้เห็นสถานการณ์ปัจจุบัน โดยระบุ link ของที่อยู่เว็บไซต์ที่ให้บริการจัดเก็บข้อมูลออนไลน์บนระบบคลาวด์ อาทิ Google drive Dropbox เพื่อที่ผู้อ่านจะสามารถเข้าไปดูได้

การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล อาทิ

• อ้างอิงในเนื้อหาโดยระบุชื่อหน่วยงานหรือแหล่งที่มาของข้อมูลพร้อมระบุปีของข้อมูล

"...ข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะ ปี 2569 จัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า..."

• อ้างอิงระบบนาม-ปี (ชื่อ, ปี) ก้ายข้อมูลที่ใช้อ้างอิง

"... (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2568) ..."

• การระบุ link เว็บไซต์ที่มาของข้อมูล โดยเพิ่มวงเล็บก้ามปูข้อมูลที่น่ามาใช้อ้างอิง

"... ข้อมูลปรากฏตามตารางแสดงความต้องการทดแทนอัตราครูผู้สอนที่เกษียณอายุราชการ จำแนกตามมาตรฐานวิชาเอกในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ในอีก 10 ปีข้างหน้า (<https://hrms.obec.go.th/info/majorStandard/major10Years/>) ..."

• บรรณานุกรม โดยรวมแหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในหลักการและเหตุผลทั้งหมดตามระบบสากล

หลักการและเหตุผล

Check list การเขียน Fact ที่ดี ✓

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

โครงการนี้...

- ☐ มีการอธิบายถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับประเด็นของโครงการ
- ☐ มีการอธิบายสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์
- ☐ มีการอ้างอิงข้อมูล/เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ หรือหลักฐานที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารองรับสถานการณ์
- ☐ มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อแสดงให้เห็นเหตุผลความจำเป็นในประเด็นที่จะทำโครงการ

ตัวอย่างแหล่งที่มาข้อมูลเชิงประจักษ์หลัก ๆ ที่ชี้ให้เห็นสถานการณ์ระดับประเทศ

> แหล่งข้อมูลที่ดี สดข. ได้เผยแพร่เพื่อใช้ประกอบการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน**

 https://www.nesdc.go.th เว็บไซต์ สดข. เผยแพร่ข้อมูล สถิติ และรายงานสถานการณ์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ รายงานภาวะเศรษฐกิจ รายงานภาวะสังคม ข้อมูลบัญชีประชาชาติ รายไตรมาส และข้อมูลอื่น ๆ 	 https://opendata.nesdc.go.th/ เป็นศูนย์กลางแหล่งข้อมูลเปิดภาครัฐ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน่วยงานภาครัฐ อาทิ ข้อมูลสถิติสถานการณ์ หรือข้อมูลอื่นจาก eMENSRC ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ผู้ให้บริการทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน รวมถึงหน่วยงานของรัฐสามารถใช้ค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันสมัย มั่นคง และมีความปลอดภัย
อนาคตไทย OUR COUNTRY OUR FUTURE https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=ns เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลการสืบค้นแผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี รายปี คู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3 และรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 	 www.tpmap.in.th เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคนที่มีความยากจน และพัฒนาแต่ละมิติการพัฒนามนุษย์แต่ละช่วงวัย ระดับบุคคลครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น/ท้องถิ่น จังหวัด ประเทศ หรือปัญหาความยากจนรายประเด็น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือรายนโยบายแรกของประเทศไทยที่สามารถระบุกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาได้ทั้งระดับครัวเรือนและบุคคล
 https://emensrc.nesdc.go.th/ เป็นเครื่องมือรายงานผลการดำเนินการตามแผนระดับต่าง ๆ ของประเทศ ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูลโครงการ/การดำเนินการ ไปจนถึงการอนุมัติ ว่าเป็นอย่างไร และการใช้ประโยชน์จากระบบ eMENSRC ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการจัดทำโครงการ/การดำเนินการ สำหรับหน่วยงานของรัฐในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ 	 https://sdgs.nesdc.go.th/ เผยแพร่ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด เอกสารเผยแพร่ บทความวิชาการ และอื่น ๆ

**หมายเหตุ : แหล่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์พัฒนามนุษย์จากยุทธศาสตร์ชาติที่ดี สดข. มีหน้าที่จัดทำและเผยแพร่เท่านั้น ซึ่งหน่วยงานสามารถสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์จากฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อใช้อ้างอิงเพิ่มเติมได้

> แหล่งข้อมูลสถิติ บทความ เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ อาทิ

ภายในประเทศ

<https://www.nso.go.th>

แหล่งรวมสถิติเชิงทางการทุกด้าน เช่น ประชากร เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา

<https://www.mhesi.go.th>

ข้อมูลด้านการวิจัย วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และอุดมศึกษา

<https://nriis.nrct.go.th>

รวมข้อมูลโครงการวิจัย งานวิจัยที่ได้รับทุน

<https://www.tci-thaijo.org>

แหล่งรวมวารสารวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ ในไทย

ต่างประเทศ

<https://scholar.google.com>

เครื่องมือค้นหางานวิจัย บทความวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>

งานวิจัยด้านการแพทย์ สุขภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ ระดับสากล

<http://uis.unesco.org>

สถิติด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมทั่วโลก

<https://stats.oecd.org>

ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิก OECD

<https://data.worldbank.org>

ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ การพัฒนา สถิติระดับโลก

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่างการเขียน*

โครงการการพัฒนาแบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

ก่อนเริ่มเขียนโครงการผู้อ่านจะต้องคำนึงถึง **Flow ความคิด** ที่ผู้อ่านได้ **ตกตะกอน** ไว้ว่าจะทำโครงการอะไรเพื่อปิดช่องว่างการพัฒนาและยกระดับการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยคำนึงถึงเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) องค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าฯ (FVCT) เป้าหมายของโครงการ (เป้าใหญ่โครงการ) รวมถึงจุดประสงค์ในการจัดทำโครงการ เพื่อใช้เป็นภาพใหญ่ในการเขียนหลักการและเหตุผลให้อยู่กรอบเป้าหมายที่ตั้งใจไว้

Y1

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

FVCT

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน
ปัจจัย F01 นวัตกรรมบริการประชาชน

เป้าหมายโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

- ✓ มีข้อมูลเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (พ.ศ. 2566 - 2580) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง
- ✓ มีข้อมูลองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT) ของเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง
- ✓ มีเป้าหมายของโครงการ (เป้าใหญ่โครงการ) ที่ตกตะกอนความคิดในกระดาษทดมาแล้วว่าต้องการแก้ไขหรือพัฒนาอะไร

มาดูกันว่า กยป.
เขียนหลักการและ
เหตุผลอย่างไร

หลักการและเหตุผล

>> เริ่มเขียน **Fact** พื้นฐาน/ความเป็นมา/สภาพปัญหาโดยตั้งคำถามกระตุ้นความคิดง่าย ๆ

จับเป็นใคร ? — กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักนายกรัฐมนตรี

เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้อย่างไร ? — มี พ.ร.บ. กฎกระทรวง และมติคณะกรรมการระดับชาติมอบหมายให้จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

✓ **มีกฎหมาย กฎกระทรวง หรือคำสั่ง** ที่ให้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับประเด็นที่จะจัดทำโครงการ

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ

(๒) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามมาตรา ๔

(๕) เผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท รวมทั้งดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๖) รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๗ วรรคสอง

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมอบหมาย

ข้อ ๑๔ กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนและจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง และมาตรการการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนระดับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับผิดชอบงานธุรการของกองยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

(๓) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่กองยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

(๔) จัดทำ และพัฒนาเครื่องมือและข้อมูลจากวิธีวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อสนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ หรือติดตามผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และงานด้านวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำ การพัฒนา การปรับปรุงเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และแผนระดับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ขับเคลื่อน เผยแพร่ สร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศของทุกภาคส่วน

(๖) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งจัดทำตัวชี้วัดต่าง ๆ และการรายงานผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นประจำ ตามข้อกฎหมายกำหนด

(๗) จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์นโยบายหรือยุทธศาสตร์ชาติ และการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

(๘) ประสานนโยบายการพัฒนาระบบข้อมูลและส่งเสริมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเพื่อเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนระดับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ในคราวการประชุม ครั้งที่ 5/2560 ของคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินเชิงยุทธศาสตร์ มีมติเห็นชอบการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบ Big Data ของภาครัฐ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงาน ต่อมาคณะทำงานฯ ได้มีการมอบหมายให้ สศช. ร่วมกับ NECTEC ในการดำเนินการพัฒนาระบบตัวอย่างการพัฒนาระบบ Big Data ของภาครัฐ ในประเด็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการเพิ่มรายได้ ลดภาระค่าครองชีพ และเพิ่มโอกาสด้านอาชีพ สศช. และ NECTEC ได้ร่วมกันพัฒนาตัวอย่างระบบเบื้องต้น TPMAP ขึ้น

ตัวอย่าง

ส่วนแรกของหลักการและเหตุผลอธิบายอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของโครงการ

มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะอนุกรรมการ รวมทั้งรับผิดชอบในการดำเนินการให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินเชิงยุทธศาสตร์ได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของภาครัฐ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) เป็นเจ้าภาพ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มอบหมายให้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดทำตัวอย่างระบบข้อมูลขนาดใหญ่ของภาครัฐในประเด็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการเพิ่มรายได้ ลดภาระค่าครองชีพ และเพิ่มโอกาสด้านอาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดิน สศช. และ NECTEC ได้ร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า (Thai

✓ **มีการอธิบายถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน** เกี่ยวกับประเด็นของโครงการ

0

คะแนน

ไม่มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ

Tips การอ้างอิงรัฐธรรมนุญ กฎหมาย มติ ครม. ข้อสั่งการต่าง ๆ อ้างอิงได้ แต่ไม่ควรเป็นองค์ประกอบเดียวที่ใช้อ้างอิง

ตัวอย่าง Fact
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>> เพิ่มข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา ข้อมูลเกี่ยวกับระบบ TPMAP

หน้าที่ของหน่วยงาน กฎหมาย มติ ครม. ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่บอกว่าหน่วยงานเกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีปัญหาหรือต้องการพัฒนา **ไม่ควรเป็นสิ่งที่เดียวที่กล่าวถึง**

เนื่องจากผู้อ่านโครงการจะ**ไม่เห็น** สถานการณ์ความรุนแรง/ความเร่งด่วนของปัญหา หรือ**ไม่เห็น** ความสำคัญว่าทำไมต้องแก้ไข/พัฒนา

ผู้อ่านจึงควรให้ข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมาเพิ่มเติม

ผู้อ่านควร list ข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมาเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้เขียนจะำโครงการ เพื่ออธิบายและร้อยเรียงการเขียนที่มาที่ไปของประเด็นนั้นให้ผู้อ่านโครงการเข้าใจ

ข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา

สศช. และ NECTEC ได้ร่วมกันพัฒนาระบบ TPMAP มา 2 ครั้ง เพื่อให้ระบบมีข้อมูลความครอบคลุมประเด็นการพัฒนามากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มศักยภาพการใช้ข้อมูลของระบบจากเพียงประเด็นการแก้ไขปัญหาคความยากจน มาให้ครอบคลุมการพัฒนาคนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบ TPMAP ที่มีอยู่แล้วและการพัฒนาที่ผ่านมา

การบริหารราชการแผ่นดิน สศช. และ NECTEC ได้ร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า (Thai Poverty Map and Analytics Platform : TPMAP 1.0) และได้พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP 2.0) เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาจากการแก้ไขปัญหาความยากจน มาเป็นการพัฒนาคนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย

0

คะแนน

ไม่มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ

>> เพิ่มข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา ข้อมูลการใช้งานระบบ TPMAP ที่ผ่านมา

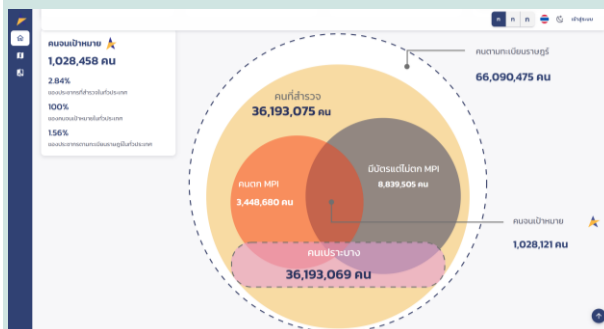
ข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา

มีการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ประกอบการแก้ไข ยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในพื้นที่ในปี 2561 ปัจจุบันมีข้อมูลสถิติประชากรที่ได้รับการสำรวจทั่วประเทศและจำนวนคนจนในระบบ TPMAP ดังนี้

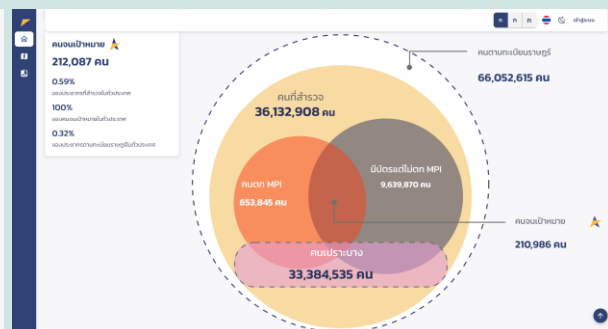

มีข้อมูลปัญหา/สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับประเด็นที่จะทำโครงการที่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ มีหลักฐานเชิงประจักษ์

ข้อมูลปี 2565

ข้อมูลปี 2566

ตัวอย่าง Fact
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลการใช้งานระบบ TPMAP ที่ผ่านมา

ตั้งแต่ปี 2561 จังหวัดต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการลงพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ประกอบการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ จังหวัดสมุทรสงคราม ขอนแก่น ปทุมธานี เชียงใหม่ สระบุรี นครสวรรค์ อุดรธานี พิษณุโลก สงขลา และกรุงเทพมหานคร (เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด) นอกจากนี้ ในส่วนของการติดตามและขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยยังได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า ธนาคารแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยในพื้นที่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (องค์การยูนิเซฟ) และธนาคารโลก ซึ่งการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยใช้ระบบ TPMAP ที่ผ่านมา พบว่า ในปี 2565 ในระบบ TPMAP ได้มีการรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจทั้งสิ้น 36,193,075 คน และพบคนจนในระบบ TPMAP ทั้งสิ้น 1,028,121 คน เมื่อเทียบกับปี 2566 พบว่า การรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจทั้งสิ้น 36,132,908 คน และพบคนจนในระบบ TPMAP ทั้งสิ้น 210,986 ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนการรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจมีจำนวนที่ได้รับการสำรวจลดลงจำนวน 60,167 คน ในขณะที่มีการให้ความช่วยเหลือทั่วถึงมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อจำนวนคนจนในระบบ TPMAP ลดลง 817,135 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของระบบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม

✓ มีการอธิบายสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์

✓ มีการอ้างอิงข้อมูล/เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ หรือหลักฐานที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารับรองสถานการณ์

1

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น มีข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ แต่เป็นเพียงนำข้อมูลมาประกอบกันเท่านั้น ไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ

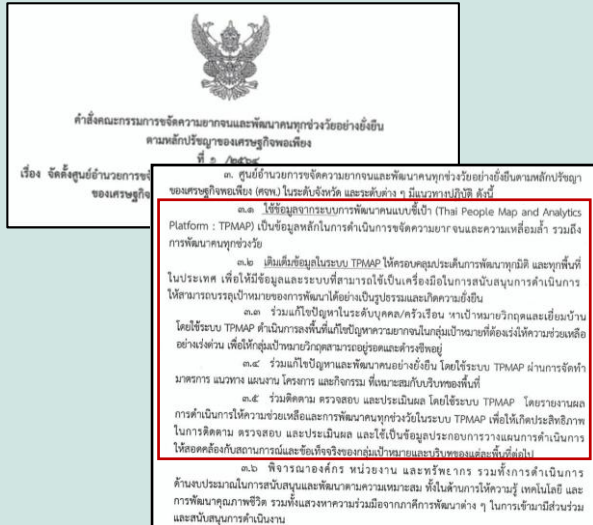
Tips

ข้อมูลตัวเลข ควรระบุและที่มาของข้อมูล โดยเปรียบเทียบสถานการณ์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น/ดีขึ้นหรือลดลง/เปลี่ยนแปลงถึงเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากมีการแก้ไข/พัฒนา

>> **เพิ่มข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา** สถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้งานระบบ TPMAP

ข้อมูลพื้นฐาน/ความเป็นมา

- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 347/2563 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2563 ให้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศอพ.)
- คณะกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน (คพว.) มีมติในปี 2564 ให้ใช้ระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือหลักอย่างเป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ ตามแนวทางของ คพว.

ตัวอย่าง Fact
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่กรีนถึงที่สถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น

ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศวจพ.) ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 347/2563 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2563 รวมทั้งได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศวจพ.) ในระดับจังหวัด และระดับต่าง ๆ ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด 878 อำเภอ กรุงเทพมหานคร และ 50 เขต รวมถึงได้มีการจัดตั้งทีมปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายและปฏิบัติแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด และพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP เป็นหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย รวมทั้งนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง มาตรการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงประเด็นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและประเด็นการพัฒนาบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence based) เพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินเชิงยุทธศาสตร์ (คสช.) มีมติเมื่อปี พ.ศ. 2564 เห็นชอบให้ใช้ระบบ Thai People Map and Analytics Platform (TPMAP) เป็นเครื่องมือหลักของประเทศในการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยแบบพุ่งเป้า โดยอาศัย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การคัดกรอง การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการติดตาม/ประเมินผล เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อหาช่องว่างเชิงนโยบาย/การพัฒนา/การดำเนินการ และการตัดสินใจการออกแบบนโยบาย/โครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและสภาพปัญหา/ความต้องการของพื้นที่ โดยในปี 2564 ได้มีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลระดับบุคคลในระบบ

✓ มีการอธิบายสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์

✓ มีการอ้างอิงข้อมูล/เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ หรือหลักฐานที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารับรองรับสถานการณ์

1

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น มีข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ แต่เป็นเพียงนำข้อมูลมาประกอบกันเท่านั้น ไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ

ทำไมถึงทำประเด็นนี้ ?

ในส่วนนี้ผู้อ่านควรอธิบายถึงปัญหาที่มาของการทำโครงการ โดยใช้ข้อมูลสถิติ การสังเกต การสำรวจ ฯลฯ ที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ มีน้ำหนัก มีหลักฐานเชิงประจักษ์อ้างอิง ไม่ใช้การกล่าวอ้าง เพื่อสนับสนุนปัญหา/โอกาสที่เป็นพื้นฐานของโครงการ โดยควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลง

วิเคราะห์ว่าทำไมถึงทำประเด็นนี้ → เริ่มจาก "ปัญหา" หรือ "โอกาส"

✓ มีเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหา/พัฒนาที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์

ข้อเท็จจริง

คจพ. มีมติในปี 2564 ให้ใช้ระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือหลักอย่างเป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ

มี ศจพ. ในระดับจังหวัด และระดับต่าง ๆ ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด 878 อำเภอ กรุงเทพมหานคร และ 50 เขต รวมถึงได้มีการจัดตั้งทีมปฏิบัติการในระดับพื้นที่

มีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลระดับบุคคลในระบบ TPMAP จากเดิมที่จำกัดเพียง 5 ผู้มีสิทธิ์ใช้งาน ให้ครอบคลุมถึงผู้ใช้งานระดับคณะกรรมการ ศจพ.จ. ศจพ.อ. และทีมปฏิบัติการ ในพื้นที่เพิ่มเติม

ระบบ TPMAP จะมีฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย แต่ผู้ใช้งานยังคงต้องวิเคราะห์ ประมวลผล และตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเข้าใช้งานระบบจะต้องมีรหัสเข้าใช้งาน

(ข้อมูลสถิติการใช้งานเพื่อบ้านพัฒนาคนไทย สถิติการเข้าเว็บไซต์ TPMAP)

การวิเคราะห์

- จะทำให้ผู้ใช้งานเพิ่มขึ้น → ข้อมูลการสำรวจจะเพิ่มมากขึ้น → หน่วยงานจะใช้ข้อมูลในการวางแผนและดำเนินการมากขึ้น
- จำนวนข้อมูลมากขึ้นทำให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากขึ้น → การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เวลานาน ต้องอาศัยแรงคน → ปรกาศรายชื่อกลุ่มเป้าหมายล่าช้า → อาจออกนโยบาย/การดำเนินการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้ไม่ตรงจุด และไม่ทันการณ์
- ต้องคำนึงถึงปริมาณของหน่วยงานที่ใช้งาน อาทิ หน่วยงานในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลได้จำกัด
- ต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่หน่วยงานเข้าไปสำรวจเก็บข้อมูล อาทิ พื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต

ข้อสรุป

จึงควรพัฒนาระบบให้รองรับการใช้งานที่เพิ่มมากขึ้น และตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา : เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการใช้งานเมื่อมีจำนวนผู้ใช้งานจำนวนมาก และแก้ปัญหาการใช้งานในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน

โอกาส : เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานในการเข้าแก้ไขและพัฒนางานกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุดและทันการณ์

ตัวอย่าง Fact
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

แนวทางการเขียนส่วนนี้

Fact + ข้อมูล

เชื่อมโยงเหตุผลและผล

สู่ข้อสรุปความจำเป็นในการจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลการใช้งานระบบ TPMAP ที่ผ่านมา และให้เหตุผลถึงความจำเป็นต้องพัฒนาระบบ

และสภาพปัญหา/ความต้องการของพื้นที่ โดยในปี 2564 ได้มีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลระดับบุคคลในระบบ TPMAP จากเดิมที่จำกัดเพียง 5 ผู้มีสิทธิ์ใช้งาน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าหน้าที่ศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานจังหวัด ให้ครอบคลุมถึงผู้ใช้งานระดับคณะกรรมการศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) ระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) และทีมปฏิบัติการฯ ในพื้นที่เพิ่มเติม ส่งผลให้ปริมาณผู้ใช้งานระบบเพิ่มขึ้นอย่างเป็นนัยสำคัญ โดยในปี 2564 มีการใช้งานในส่วนของแฟ้มบ้านพัฒนาคนไทย จำนวน 12,761,225 ครั้ง เป็นจำนวนการเข้าเว็บไซต์ TPMAP รวมทั้งสิ้น 1,207,914 ครั้ง และในปี 2565 มีการใช้งานระบบแฟ้มบ้านพัฒนาคนไทยรวม 65,779,378 ครั้ง และเพิ่มขึ้นจำนวน 53,018,153 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 80.60 จากปี 2564 เฉพาะการเข้าใช้งานในแฟ้มบ้านฯ ภายในปีเดียว

ปัจจุบัน แม้ว่าระบบ TPMAP จะมีฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ (1) ฟังก์ชันข้อมูลตัวเลขสถิติของคนที่ได้รับการสำรวจในระบบ TPMAP ที่ระบุจำนวนคนเป้าหมายในระบบที่กดตัวชี้วัดตามมิติการพัฒนาแบบรายพื้นที่ที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (2) ฟังก์ชัน Pivot ในหน้าเว็บไซต์ของระบบ TPMAP ที่สามารถเลือกตัวแปรและแสดงข้อมูลในรูปแบบตัวเลข (3) ฟังก์ชัน Sunburst ในหน้าเว็บไซต์ของระบบ TPMAP ที่แสดงผลในรูปแบบแผนภาพและสัดส่วนตัวเลขตามข้อมูลที่เลือก และ (4) ฟังก์ชันระบบแฟ้มบ้านพัฒนาคนไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลระดับบุคคล/ครัวเรือน แต่การนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจในระดับพื้นที่ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ความแม่นยำ และความสามารถในการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเฉพาะในบริบทของฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ประกอบด้วยข้อมูลประชากรมากกว่า 36 ล้านคน ครอบคลุมทุกช่วงวัย และหลายมิติของการพัฒนา อาทิ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ความเป็นอยู่ การประมวลผลข้อมูลจาก TPMAP ยังคงต้องอาศัยการวิเคราะห์ ประมวลผล และตัดสินใจด้วยมนุษย์หลายขั้นตอน ส่งผลให้การประกาศรายชื่อกู้ยืมเป้าหมายมีความล่าช้าประมาณ 1 ปี การวิเคราะห์ที่ไม่สามารถลงลึกในระดับครัวเรือนได้ทันการณ์ ผสมกับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่สามารถใช้งานระบบในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้ และการใช้งานระบบจะต้องมีรหัสเข้าใช้งาน และการใช้งานต้องอาศัยสัญญาณอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ซึ่งการแสดงผลข้อมูลของระบบ TPMAP ในรูปแบบของฟังก์ชัน และรูปแบบการใช้งานดังกล่าวข้างต้น อาจเป็นรูปแบบที่ยังไม่เป็นมิตรต่อผู้ใช้งานเท่าที่ควร ส่งผลให้ข้อมูลไม่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว หรือทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ซึ่งการแก้ไขปัญหาความยากจนข้ามรุ่นจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างฉับพลัน เร่งด่วน ที่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากอย่างรวดเร็วและแม่นยำ นอกจากนี้ การที่จำนวนผู้ใช้งานและปริมาณข้อมูลที่บ้านที่ก่อกำเนิดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่อาจมีการนำข้อมูลระดับบุคคล/ครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของระบบอีกด้วย จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบ TPMAP ให้เป็นระบบที่มีฐานข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่สมบูรณ์ของประเทศไทย อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ในการสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ได้อย่างทันทั่วถึง เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ภายใต้แนวคิดการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-

✓ มีการอธิบายสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์

✓ มีการอ้างอิงข้อมูล/เอกสารทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ หรือหลักฐานที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารองรับสถานการณ์

✓ มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงให้เห็นเหตุผลความจำเป็นในประเด็นที่จะทำโครงการ

1

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น มีข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ แต่เป็นเพียงนำข้อมูลมาประกอบกันเท่านั้น ไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ

โครงการนี้มีแนวคิดการจัดทำอย่างไร ?

จะใช้อะไรในการพัฒนาระบบ ?

ค้นหาคำตอบใน
งานวิจัย

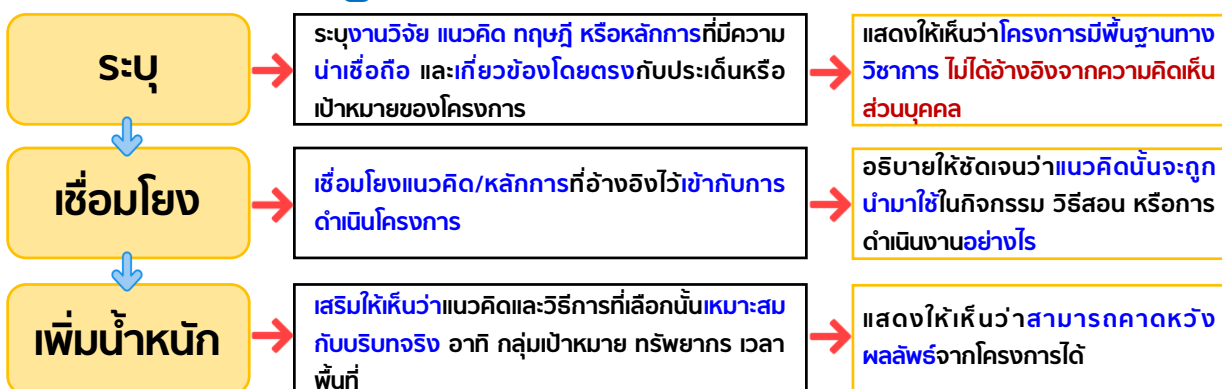

หลักการและเหตุผล

งานวิจัย หลักการหรือแนวคิดที่ใช้

เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้พิจารณาโครงการเห็นความเป็นไปได้ของการทำโครงการนี้ ด้วยวิธีการนี้ ในช่วงเวลานี้ คุณในฐานะผู้เขียนจะต้องอธิบายวิธีการออกแบบโครงการ โดย**เชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือแนวนโยบายที่มีหลักการอ้างอิง**มาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบ**วิธีการ/แนวทางการดำเนินการ/กิจกรรม**ให้เหมาะสมกับบริบท ทรัพยากรที่มีอยู่ และเงื่อนไขเวลา เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการนี้ไม่ได้คิดขึ้นมาลอย ๆ และเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้กับโครงการว่ามีความเป็นไปได้และสามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

หลักการ/แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบโครงการ

Tips • ให้อธิบายแนวคิดโดยย่อ เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าหลักการนี้เกี่ยวข้องกับโครงการอย่างไร

• กรณีโครงการที่**ไม่มี**หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎีเฉพาะ

- สามารถใช้แนวคิดหรือนโยบายพื้นฐานแทนได้ อาทิ แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม หลักการเรียนรู้โดยการลงมือทำ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- สามารถอ้างอิงโครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้วและมีลักษณะคล้ายกับโครงการที่ผู้เขียนจะนำเสนอ โดยศึกษาวิธีการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา/พัฒนา ว่า เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จบรรลุเป้าหมายโครงการมากน้อยเพียงใดจากวิธีการนั้น ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังหรือไม่ ผู้เขียนสามารถนำวิธีการมาปรับใช้กับบริบทของโครงการที่ผู้เขียนจะนำเสนอได้อย่างไร เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้อ่านว่าสามารถคาดหวังผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการได้

Check list การเชื่อมโยง งานวิจัย ที่ดี ✓

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

- ☐ มีการระบุงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่**เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเป้าหมายของโครงการ**
- ☐ มีการเชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการเข้ากับ**วิธีการ/แนวทางการดำเนินการ/กิจกรรม**ของโครงการ
- ☐ มีการเสริมให้เห็นว่างานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่เลือก**มีความเหมาะสมกับบริบท**

> แหล่งข้อมูลงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ อาทิ

ภายในประเทศ

<https://tdc.thailis.or.th/>

แหล่งรวมวิทยานิพนธ์ บทความ และหนังสือจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

<https://www.mhesi.go.th>

ข้อมูลด้านการวิจัย วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และอุดมศึกษา

<https://nriis.nrct.go.th>

รวมข้อมูลโครงการวิจัย งานวิจัยที่ได้รับทุน

<https://www.tci-thaijo.org>

แหล่งรวมวารสารวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ ในไทย

ต่างประเทศ

<https://scholar.google.com>

เครื่องมือค้นหางานวิจัย บทความวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>

งานวิจัยด้านการแพทย์ สุขภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ ระดับสากล

<https://www.sciencedirect.com>

ให้บริการบทความจากวารสารระดับนานาชาติ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี วิศวกรรม และสังคมศาสตร์

<https://www.oecd-ilibrary.org>

สำหรับเอกสารด้านนโยบายสาธารณะ การบริหารภาครัฐ และเทคโนโลยีของประเทศสมาชิก OECD

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่างการเขียน*

โครงการการพัฒนาแบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

สิ่งที่ตกตะกอนจาก Flow ความคิด

ผู้อ่านพึงคำนึงถึงสารตั้งต้นที่นำมาสู่โครงการที่ผู้อ่านกำลังจะเขียน **เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนหลักการและเหตุผล**ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการมากที่สุด

Y1

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

FVGT

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน
ปัจจัย F01 นวัตกรรมการให้บริการประชาชน

เป้าหมายโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

ในขั้นตอนนี้ ผู้เขียนจะเริ่ม “ใส่กระดูก” ให้กับโครงการของผู้เขียน ด้วยการ**หางานวิจัยหรือหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและเป้าหมายของโครงการ** ซึ่งการอ้างอิงเหล่านี้จะช่วยให้เหตุผลของโครงการแข็งแรงขึ้น และแสดงให้เห็นว่าแนวทางที่ผู้เขียนเสนอมีที่มายืนยัน ไม่ใช่แค่ความเชื่อหรือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน

มาดูกันว่า กยป. ใช้ทฤษฎีแนวคิด งานวิจัย งานวิชาการอะไรบ้างมาอ้างอิง

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

หลักการและเหตุผล

โครงการนี้จัดทำโดยอิงกับแนวคิด ทฤษฎี หรือแนวนโยบายใด ?

>> ในส่วนนี้ผู้อ่านต้องศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรือแนวนโยบายที่มีหลักการอ้างอิง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการเขียน

กยป. ได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย โครงการที่ทดไว้จากแหล่งค้นหา งานวิจัยต่าง ๆ

มี 2 หลักการ 1 ทฤษฎี ที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย โครงการ

✓ มี ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย หรือหลักการทาง วิชาการที่ เกี่ยวข้อง และ สนับสนุนประเด็นจะจัดทำ โครงการ และสนับสนุนวิธีการ/ กระบวนการดำเนินงาน

แนวคิด/ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้อง

หลักการ	แนวคิด	แหล่งที่มา
หลักการการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making : DDDM)	การตัดสินใจเชิงนโยบายควรอิงจากข้อมูลจริง (Evidence-Based Policy) มากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว	OECD. (2021). AI Policy and National Strategies. https://wp.oecd.ai/app/uploads/2021/03/2021-AI-Index-Report-Chapter-7.pdf สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ. https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/618167
หลักการการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)	การบริหารภาครัฐยุคใหม่ควรมีความโปร่งใส (Transparency) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบสนองความต้องการประชาชน (Responsiveness)	United Nations. (2020). E-Government Survey: Digital Government in the Decade of Action. https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). AI in Government Services: ปัญญาประดิษฐ์ในการบริการภาครัฐ. https://www.etda.or.th/getattachme nt/bb938d1a-bdd4-4407-bd87-d026773eda89/AI-in-Government-Services.aspx
ทฤษฎีการจัดการความรู้ (Knowledge Management Theory)	ข้อมูล (Data) ที่ถูกเก็บ รวบรวม และประมวลผลสามารถ กลายเป็นความรู้ (Knowledge) ที่มีคุณค่าในการบริหารจัดการ	บุญดี บุญญาทิก และคณะ. (2565). การจัดการความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jgsnbsc-journal/article/download/258721/173746/982622?utm_source=chatgpt.com

พิจารณาความเหมาะสม

โครงการนี้มุ่งหวังให้การตัดสินใจของภาครัฐในการพัฒนาคนมีความแม่นยำ พุ่งเป้า และอิงข้อมูลจริง ซึ่งตรงกับแนวคิดของ DDDM ที่เน้นให้ข้อมูลเป็นรากฐานของการกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามผล

เกี่ยวข้องโดยตรง ✓

โครงการนี้มีเป้าหมายชัดเจนในการทำ ให้ ระบบภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองประชาชน ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นหัวใจของ Smart Governance

เกี่ยวข้องโดยอ้อม ✗

TPMAP เป็นศูนย์กลางของข้อมูลและองค์ความรู้จำนวนมากจากหลายหน่วยงาน การเปลี่ยนข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นความรู้ที่ใช้ได้จริงถือเป็นประเด็นสำคัญ

เกี่ยวข้องโดยอ้อม ✗

ผลลัพธ์ : นำหลักการการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making : DDDM) มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการดำเนินโครงการ

ตัวอย่าง งานวิจัย หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่เขียนขยายความจำเป็นในการจัดทำโครงการจากส่วน Fact โดยระบุว่าจะดำเนินโครงการนี้โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีใด

ทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ภายใต้แนวคิดการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-Driven Decision Making: DDDM) ซึ่งถือเป็นแนวทางสมัยใหม่ในการวางแผนและบริหารจัดการภาครัฐที่เน้นการใช้ข้อมูลจริงและหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายและจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดมากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว **โดยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์**

✓ มีการระบุงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเป้าหมายของโครงการ

1 **คะแนน**
มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น มีข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ แต่เป็นเพียงนำข้อมูลมาประกอบกันเท่านั้น **ไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการ เหตุและผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ**

Tips ให้อธิบายแนวคิดโดยย่อ เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าหลักการนี้เกี่ยวข้องกับโครงการอย่างไร

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนเขียนโดยตั้งใจใช้ข้อความนี้ไปขยายความจำเป็นในการจัดทำที่ได้เขียนไว้แล้วในส่วน Fact ในย่อหน้าเดียวกัน ซึ่งผู้อ่านสามารถเขียนในรูปแบบอื่นได้ อาทิ ขึ้นย่อหน้าใหม่ หรือเขียนปิดท้ายหลังอธิบายวิธีที่จะใช้ในการดำเนินโครงการแล้วก็ได้ ขึ้นอยู่กับแนวทางการเขียนของแต่ละคน

จะพัฒนากระบวนการอย่างไร ?

จากปัญหาการใช้งานข้อมูลในระบบ TPMAP ที่**ตกตะกอนจาก Flow ความคิด**

ปัญหา	ช่องว่าง
ข้อมูลกระจัดกระจาย ขาดการบูรณาการ	ไม่มีแพลตฟอร์มกลางที่เชื่อมข้อมูลจากหลายหน่วยงาน
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เวลานาน ต้องอาศัยแรงคน	ขาดระบบวิเคราะห์อัตโนมัติจาก Big Data
ความแตกต่างของทักษะ/ความรู้ใช้งาน	ระบบยังไม่อัปเดตผู้ใช้งานที่หลากหลาย
หน่วยงานในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลได้จำกัด ใช้อยาก	ขาดการออกแบบที่ตอบโจทย์ “คนใช้จริง”
การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	ระบบรองรับการบันทึกข้อมูลในที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต
ขาดการวิเคราะห์เชิงลึกแบบหลายมิติ	ระบบเดิมแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน

ทำให้เห็นปัญหาของการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ที่เป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่มีข้อมูลเป็นจำนวนมาก ยังใช้นุ้ษย์ในการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยมนุษย์ ซึ่งปัญหาความยากจน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างฉับพลัน เร่งด่วน **ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และแม่นยำ**

จึงจำเป็นต้องค้นคว้างานวิจัย บทความวิชาการเพื่อหาวิธีมาพัฒนากระบวนการ

ศึกษางานวิจัย บทความวิชาการว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการ TPMAP

พบว่า มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมหลายหลายรูปแบบ อาทิ

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)	สำหรับ วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน เช่น การคาดการณ์แนวโน้มการพัฒนาคนในแต่ละพื้นที่ หรือการประเมินผลกระทบของนโยบายต่าง ๆ
การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning: ML)	สำหรับ สร้างแบบจำลองจากข้อมูลย้อนหลัง เพื่อทำนายแนวโน้มในอนาคต คัดกรองกลุ่มเสี่ยง จำแนกกลุ่มเป้าหมายอัตโนมัติ
การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing: NLP)	สำหรับการ วิเคราะห์ความคิดเห็น ของประชาชนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ หรือแบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจความต้องการและปัญหาที่แท้จริงของประชาชน
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems: DSS)	สำหรับ ช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลรองรับ โดยระบบจะนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ
คลังข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Data Lake / Data Warehouse)	ระบบ สำหรับข้อมูลขนาดใหญ่จากหลายแหล่ง ในรูปแบบโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และเชื่อมโยงแบบรอบด้าน

ตัวอย่าง งานวิจัย
หน้าถัดไป

จะใช้เทคโนโลยีใดในการพัฒนาระบบ ?

ทำการเปรียบเทียบคุณสมบัติ ฟังก์ชันการใช้งาน จุดแข็ง ข้อจำกัด และความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาระบบของแต่ละเทคโนโลยี

มีข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย หรือหลักการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนประเด็นจะจัดทำโครงการ และสนับสนุนวิธีการ/กระบวนการดำเนินงาน

เทคโนโลยี	คุณสมบัติ	ฟังก์ชันการใช้งานหลัก	จุดเด่น	ข้อจำกัด	ความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาระบบ
ปัญญาประดิษฐ์ (AI) [1] [2] [3] [4] [5]	วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และซับซ้อน	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ทำนายแนวโน้ม	มีความแม่นยำ ทำงานอัตโนมัติ ปรับปรุงได้ตามข้อมูล	ต้องการข้อมูลจำนวนมาก มีความซับซ้อนในการพัฒนาและบำรุงรักษา	เหมาะกับการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/วางแผนนโยบายเชิงรุก วิเคราะห์แนวโน้มด้านสุขภาพ การศึกษา ฯลฯ
การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) [6]	สร้างแบบจำลองจากข้อมูล หาความสัมพันธ์แฝง	คัดกรองกลุ่มเสี่ยง จำแนกกลุ่มเป้าหมายอัตโนมัติ	เรียนรู้ได้ต่อเนื่อง ใช้ได้กับข้อมูลหลายประเภท	ต้องการการออกแบบคุณลักษณะ (features) อย่างดี	ใช้สำหรับคาดการณ์ความเสี่ยงทางสังคม/พฤติกรรม
การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) [7] [8]	เข้าใจ วิเคราะห์ ตอบโต้ข้อมูลข้อความ	วิเคราะห์ความคิดเห็น / สกิป ประเด็น / สรุปผล	เหมาะกับงานเอกสาร/แบบสอบถาม/ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ภาษาไทยมีความท้าทายสูงในการวิเคราะห์	ใช้วิเคราะห์ความคิดเห็นประชาชน ข้อร้องเรียน เอกสารราชการ ฯลฯ
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) [9]	ผสานข้อมูลหลากหลายให้คำแนะนำ	แสดงภาพข้อมูล / เปรียบเทียบทางเลือก / เสนอแนวทาง	ช่วยกำหนดนโยบายจากข้อมูลจริง รองรับหลายฝ่ายใช้งาน	ต้องออกแบบกระบวนการตัดสินใจให้ชัดเจน	ใช้เพื่อสนับสนุนเชิงนโยบายแบบพุ่งเป้ารายพื้นที่
คลังข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Data Lake / Data Warehouse) [10]	รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง	รวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และเชื่อมโยงแบบรอบด้าน	เพิ่มคุณภาพข้อมูล ใช้ร่วมกันได้หลายระบบ	ต้องการโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีที่มั่นคง	รองรับข้อมูลพัฒนาคนจากทุกหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสภา (2564). พัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ในประเทศไทย. (<https://shorturl.asia/GTFYO>)
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2566). AI กับการบริหารภาครัฐ. (https://prt.parliament.go.th/server/api/core/bitstreams/832d72d8-1f1e-4c0d-ac7e-fc9d3db8da4a/content?utm_source=chatgpt.com)
- OECD (2021). AI Policy and National Strategies. (https://wp.oecd.ai/app/uploads/2021/03/2021-AI-Index-Report_Chapter-7.pdf)
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ. (<https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/618167>)
- สำนักงานพัฒนารัฐธรรมนูญทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). AI in Government Services: ปัญญาประดิษฐ์ในการบริการภาครัฐ. (<https://www.etda.or.th/getattachment/bb938d1a-6dd4-4407-bd87-d026773eda89/AI-in-Government-Services.aspx>)
- NECTEC (2565). แนวทางการประยุกต์ใช้ Machine Learning กับข้อมูลภาครัฐ. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (<https://www.nectec.or.th/news/news-pr-news/2025ai-gov.html>)
- มจร. (2563). การพัฒนาระบบตรวจสอบอัตโนมัติภาษาไทยด้วย NLP. (<https://www.nectec.or.th/news/news-pr-news/2025ai-gov.html>)
- KMUTNB (2564). การออกแบบระบบสอนอัจฉริยะโดยใช้ NLP. วารสารเทคโนโลยีการศึกษา มจพ. (<http://journal.fte.kmutnb.ac.th/download/v8n2/journalFTE-Fulltext-2017-8-2-34.pdf>)
- วารสาร SSR (2565). AI กับการศึกษาและการตัดสินใจ. ดูบทความ (https://so11.tci-thaijo.org/index.php/J_SSR/article/view/1310/393)
- DGA (2564). แนวทางการพัฒนาคลังข้อมูลภาครัฐ. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (<https://shorturl.asia/odW79>)

ตัวอย่าง งานวิจัย
หน้าถัดไป

คู่มือการจัดทำโครงการฯ

<https://www.nesdc.go.th/nscr/main/>

หน้า 55

หลักการและเหตุผล

แนวทางการพิจารณา ผลการศึกษา + ข้อเท็จจริง + เป้าหมายโครงการ

ผลการศึกษา

เทคโนโลยี	คุณสมบัติ	ฟังก์ชันการใช้งานหลัก	จุดเด่น	ข้อจำกัด	ความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาระบบ
ปัญญาประดิษฐ์ (AI) [1] [2] [3] [4] [5]	วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ทำนายแนวโน้ม	มีความแม่นยำ ทำงานอัตโนมัติ ปรับปรุงได้ตามข้อมูล	ต้องการข้อมูลจำนวนมาก มีความซับซ้อนในการพัฒนาและบำรุงรักษา	เหมาะกับการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/วางแผนนโยบายเชิงรุก วิเคราะห์แนวโน้มด้านสุขภาพ การศึกษา ฯลฯ
การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) [6]	สร้างแบบจำลองจากข้อมูล หาความสัมพันธ์แฝง	คัดกรองกลุ่มเสี่ยง จำแนกกลุ่มเป้าหมายอัตโนมัติ	เรียนรู้ได้ต่อเนื่อง ใช้ได้กับข้อมูลหลายประเภท	ต้องการการออกแบบคุณลักษณะ (features) อย่างดี	ใช้สำหรับคาดการณ์ความเสี่ยงทางสังคม/พฤติกรรม
การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) [7] [8]	เข้าใจ วิเคราะห์ ตอบโต้ข้อมูลข้อความ	วิเคราะห์ความคิดเห็น / สกิด ประเด็น / สรุปผล	เหมาะกับงานเอกสาร/แบบสอบถาม/ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ภาษาไทยมีความท้าทายสูงในการวิเคราะห์	ใช้วิเคราะห์ความคิดเห็นประชาชน ข้อร้องเรียน เอกสารราชการ ฯลฯ
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS) [9]	ผสานข้อมูลหลากหลายแหล่งให้คำแนะนำ	แสดงภาพข้อมูล / เปรียบเทียบทางเลือก / เสนอแนวทาง	ช่วยกำหนดนโยบายจากข้อมูลจริง รองรับหลายฝ่ายใช้งาน	ต้องออกแบบกระบวนการตัดสินใจให้ชัดเจน	ใช้เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายแบบพุ่งเป้ารายพื้นที่
คลังข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Data Lake / Data Warehouse) [10]	รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง	รวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และเชื่อมโยงแบบรอบด้าน	เพิ่มคุณภาพข้อมูล ใช้ร่วมกันได้หลายระบบ	ต้องการโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีที่มั่นคง	รองรับข้อมูลพัฒนาด้านจากทุกหน่วยงาน

ข้อเท็จจริง

ระบบ TPMAP เป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่รวบรวมข้อมูลซับซ้อนในหลายมิติ ซึ่งสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึกได้

เป้าหมายโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น "TPMAP AI" ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษา ข้อเท็จจริง และเป้าหมายโครงการแล้ว

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ AI ตอบโจทย์การพัฒนา ระบบ TPMAP มากที่สุด

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่ระบุถึงว่าที่การที่จะใช้พัฒนาระบบ TPMAP

ประสิทธิภาพสูงสุดมากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว โดยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาใช้ในการสนับสนุนการประเมินสถานการณ์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ และมีทิศทางการพัฒนาที่มีความหลากหลายบนระบบ TPMAP อาทิ การนำ Open D หรือการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ data driven ซึ่งเป็นการนำข้อมูล สถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และอื่น ๆ มาวิเคราะห์และออกแบบนโยบายการแก้ไขปัญหในการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนเขียนโดยตั้งใจให้ข้อความนี้ไปขยายแนวคิดที่จะใช้ในออกแบบการดำเนินโครงการที่ได้เขียนไว้แล้วก่อนหน้านี้ ซึ่งผู้อ่านสามารถเขียนในรูปแบบอื่นได้ ขึ้นอยู่กับแนวทางการเขียนของแต่ละคน

ข้อควรระวัง การพึ่งพาสมมติฐานมากเกินไป

ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ไม่สมจริง หรือไม่มีข้อมูลสนับสนุน

โครงการอาจล้มเหลวหากสมมติฐานเหล่านั้นไม่เป็นจริง

ตรวจสอบและทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ พร้อมวางแผนรับมือหากสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามที่คาด

☐ มีการเชื่อมโยงงานวิจัยแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการเข้ากับวิธีการ/แนวทางการดำเนินการ/กิจกรรมของโครงการ

เตรียม✓รอไว้ก่อน ร่องงานวิจัยสนับสนุน

1

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น มีข้อมูลสถิติ/งานวิจัยรองรับ แต่เป็นเพียงนำข้อมูลมาประกอบกันเท่านั้น ไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง งานวิจัยหน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

มีข้อมูลสนับสนุนการใช้ AI หรือไม่ ?

จากการศึกษาทำให้ผู้เขียนมีงานวิจัย/บทความทางวิชาการที่มีแหล่งที่มาที่มีความน่าเชื่อถือมาเขียนสนับสนุนการใช้ AI ในการพัฒนาระบบ TPMAP

✓ มีข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย หรือหลักการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนประเด็นจะจัดทำโครงการ และสนับสนุนวิธีการ/กระบวนการดำเนินงาน

ข้อมูลงานวิจัย/บทความทางวิชาการที่สามารถใช้สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี AI ในการพัฒนาระบบ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). *AI กับการบริหารภาครัฐ*.

สาระสำคัญ : ระบุว่า เทคโนโลยี AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลประเทศสมาชิกในการพัฒนานโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจง (targeted policy) บนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในมิติเชิงพื้นที่ (place-based policy) และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ข้อเสนอแนะ : หน่วยงานภาครัฐควรเตรียมความพร้อมในการนำ AI มาใช้ โดยพัฒนาทักษะบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

เข้าถึงได้ทาง :

<https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/618167>

OECD (2021). *AI Policy and National Strategies*.

สาระสำคัญ : เทคโนโลยี AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลประเทศสมาชิกในการพัฒนานโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจง (targeted policy) บนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในมิติเชิงพื้นที่ (place-based policy) และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ข้อเสนอแนะ : รัฐบาลควรส่งเสริมการพัฒนาและใช้งาน AI อย่างมีความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

เข้าถึงได้ทาง :

<https://wp.oecd.ai/app/uploads/2021/03/2021-AI-Index-Report-Chapter-7.pdf>

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). *เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ*.

สาระสำคัญ : ระบุว่า AI สามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีลักษณะ "เฉพาะบุคคล" ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ : ภาครัฐควรส่งเสริมการใช้ AI เพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เข้าถึงได้ทาง :

<https://www.etda.or.th/getattachment/bb938d1a-6dd4-4407-bd87-d026773eda89/AI-in-Government-Services.aspx>

IRJMETS (2566). *AI-Driven Data Engineering: Innovations in Cloud-Based Integration and Processing*.

สาระสำคัญ : นำเสนอการใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการข้อมูลในระบบ Cloud และ Big Data โดยเน้นการประมวลผลแบบเรียลไทม์ ลดเวลาในการประมวลผลถึง 67% และรองรับการทำงานด้วยความหน่วงต่ำ (Latency < 100 มิลลิวินาที)

ข้อเสนอแนะ : ควรบูรณาการ AI เข้ากับโครงสร้างระบบข้อมูลกลางเพื่อรองรับปริมาณข้อมูลขนาดใหญ่ในเวลาจริงและใช้ AI เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการรวม วิเคราะห์ และจัดการข้อมูลข้ามแพลตฟอร์ม

เข้าถึงได้ทาง :

https://www.irjmets.com/uploadedfiles/paper//issue_2_february_2025/67130/final/fin_irjmets1738739323.pdf

IEEE (2566). *Artificial Intelligence (AI) and Big Data for Coronavirus (COVID-19) Pandemic: A Survey on the State-of-the-Arts*.

สาระสำคัญ : AI มีบทบาทสำคัญในช่วงวิกฤต COVID-19 ทั้งในด้านการวินิจฉัยโรคจากภาพถ่ายทางการแพทย์ การคาดการณ์การระบาด และการเร่งค้นคว้ายา โดย AI แสดงศักยภาพทั้งด้านความแม่นยำ (สูงถึง 93%) และความเร็วในการประมวลผล (ภายใน 60 วินาที)

ข้อเสนอแนะ : ภาครัฐและสถาบันวิจัยควรส่งเสริมการพัฒนาและใช้ AI ในระบบสุขภาพและสาธารณสุข เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และแม่นยำ

เข้าถึงได้ทาง :

<https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=9141265>

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่าง ส่วนนี้เป็นส่วนอ้างอิงรายงาน งานวิจัย บทความเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI ในการบริหารงานภาครัฐ

ทั้งนี้ รายงานจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2021) ระบุว่า เทคโนโลยี AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลประเทศสมาชิกในการพัฒนานโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจง (targeted policy) บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในมิติเชิงพื้นที่ (place-based policy) และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม [1] ในขณะที่รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2566) ระบุว่า AI มีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น [2] ประกอบกับ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2565) ระบุว่า AI สามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีลักษณะ “เฉพาะบุคคล” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ [3] นอกจากนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับ AI-Driven Data Engineering ยังชี้ให้เห็นว่า ระบบที่ขับเคลื่อนด้วย AI บน Cloud และ Big Data สามารถลดเวลาในการประมวลผลข้อมูลได้มากถึง 67% และรองรับการประมวลผลข้อมูลแบบเรียลไทม์ด้วยความหน่วงต่ำกว่า 100 มิลลิวินาที ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อระบบที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งอย่างต่อเนื่องและแม่นยำ [4] ขณะที่งานวิจัยของ IEEE เกี่ยวกับการใช้ AI ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังแสดงให้เห็นว่า AI มีศักยภาพสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณมหาศาลเพื่อสนับสนุนการวินิจฉัยโรค การติดตามการแพร่ระบาด และการค้นคว้าวิจัยด้านชีวการแพทย์ โดยระบบ AI บางแบบสามารถให้ผลลัพธ์ที่แม่นยำสูงถึง 93.3% ภายในเวลาไม่เกิน 60 วินาที ซึ่งสะท้อนถึงขีดความสามารถของ AI ในการให้ข้อเสนอแนะที่รวดเร็วและแม่นยำในสถานการณ์วิกฤต [5] ซึ่งรายงานและงานวิจัย

✓ มีการเชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการ เข้ากับวิธีการ/แนวทางการ ดำเนินการ/กิจกรรมของ โครงการ

2

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิง ประจักษ์ มีความเชื่อมโยงข้อมูล กับหลักการเหตุผล และ เป้าหมายการจัดทำโครงการแต่ ยังไม่มีการวิเคราะห์ประมวลผล ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำ โครงการ

B

Tips หากข้อมูลเป็นข้อความควรระบุแหล่งอ้างอิงให้ชัดเจน

ผู้เขียนใช้วิธีอ้างอิงแบบระบบนาม-ปี (ชื่อ, ปี) และใส่ตัวเลขอ้างอิงกำกับเพื่อสรุปใส่เป็นเอกสารอ้างอิงท้ายหลักการและเหตุผล

ใช้ AI พัฒนาแล้วระบบ TPMAP จะเป็นอย่างไร ?

ในส่วนนี้เพื่อให้ข้อมูลอ้างอิงที่ศึกษามีความเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ ควรมีการเสริมให้เห็นว่างานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่เลือกมีความเหมาะสมกับบริบท

ตัวอย่าง ส่วนนี้เป็นการเสริมให้เห็นว่าเทคโนโลยี AI ที่เลือกใช้พัฒนาระบบมีความเหมาะสมกับบริบทของระบบ TPMAP

ความสามารถของ AI ในการให้ข้อเสนอแนะที่รวดเร็วและแม่นยำในสถานการณ์วิกฤต [5] ซึ่งรายงานและงานวิจัยทั้งหมดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาระบบ TPMAP ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์และให้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังสามารถวิเคราะห์เชิงลึกแบบหลายมิติและทำให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็วทันการณ์ ช่วยให้หน่วยงานที่ใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย สามารถออกนโยบาย/แผนในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ ดังนั้น การพัฒนาระบบ TPMAP โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (AI) จึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์เชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำ รวดเร็ว ลดภาระของผู้ใช้งานในการประมวลผล และเสริมสร้างขีด ความสามารถของระบบในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ ครอบคลุม และมีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย และการลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็น รูปธรรม ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making) อย่างแท้จริง ทั้งยังช่วยให้ระบบสามารถประมวลผลรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น

✓ มีการเชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการ เข้ากับวิธีการ/แนวทางการ ดำเนินการ/กิจกรรมของ โครงการ

2

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิง ประจักษ์ มีความเชื่อมโยงข้อมูล กับหลักการเหตุผล และ เป้าหมายการจัดทำโครงการแต่ ยังไม่มีการวิเคราะห์ประมวลผล ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำ โครงการ

ข้อควรระวัง การกล่าวเกินจริงถึงผลกระทบของโครงการ

หากประเมินศักยภาพของ โครงการเกินจริง โดยไม่มีหลักฐานสนับสนุน

อาจทำให้เกิดความคาดหวังเกินจริง ทำให้ความน่าเชื่อถือของโครงการลดลง เมื่อล้มเหลว

จึงควรประเมินผลกระทบอย่างสมจริง โดยอิงจากข้อมูลและการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือ และยอมรับข้อจำกัดของโครงการ

การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ ทำอย่างไร ?

ค้นหาคำตอบใน เชื่อมโยงและวิเคราะห์

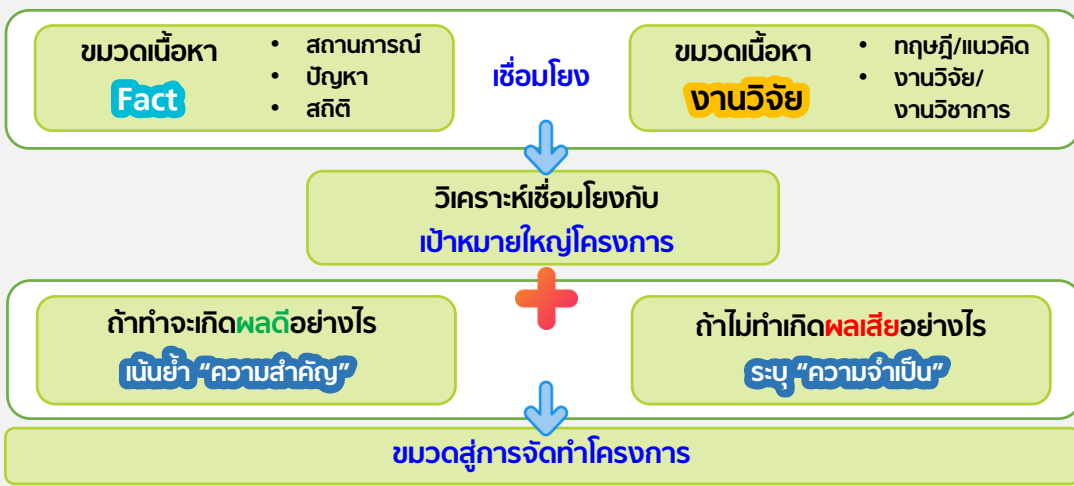
หลักการและเหตุผล

เชื่อมโยงและวิเคราะห์

ร้อยเรียงปัญหา ข้อเท็จจริงและข้อมูลพื้นฐานกับงานวิจัย/งานวิชาการ

มาถึงส่วนนี้ผู้เขียนมีข้อมูลเนื้อหา 2 ส่วนแล้ว คือ 1) ส่วน Fact (ปัญหา ข้อเท็จจริง ข้อมูลพื้นฐาน และ 2) ส่วนงานวิจัย (งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการ) ผู้เขียนจะทำการร้อยเรียงเชื่อมโยง Fact กับงานวิจัย และอธิบายให้เห็นว่า 2 ส่วนนี้สอดคล้องกับเป้าหมายใหญ่โครงการที่ตกตะกอนความคิดไว้อย่างไร เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนว่า โครงการนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาคือพัฒนาอย่างไร ทำไมต้องทำตอนนี้ ถ้าไม่ทำตอนนี้จะส่งผลเสียอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญ จำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการ

แนวทางการเขียนความเชื่อมโยง

เป็นยา "ความสำคัญ"

อธิบายความสำคัญว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาคือพัฒนาได้อย่างไร และเกิดผลดีอย่างไร

Tips

แนวคำถามกระตุ้นการเขียน

- โครงการนี้จะช่วยแก้ปัญหายังไง จะทำให้อะไรดีขึ้น
- ถ้าทำสำเร็จใครจะได้ประโยชน์จากโครงการนี้
- โครงการนี้จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม/แนวคิดได้หรือไม่

ระบุ "ความจำเป็น"

อธิบายความจำเป็น/เหตุผลที่ต้องทำโครงการนี้ตอนนี้ อาทิ ปัญหาเร่งด่วน ช่องว่างการพัฒนา ซึ่งหากไม่ทำตอนนี้จะส่งผลกระทบ/ผลเสียอย่างไร

Tips

แนวคำถามกระตุ้นการเขียน

- ปัญหาที่มีอยู่ตอนนี้ยังไม่ได้รับการแก้ไข
- ปัญหานี้ส่งผลเสียต่อใครบ้าง อย่างไร
- หากไม่ทำทันทีจะเกิดอะไรขึ้น

ข้อสังเกต

Fact

งานวิจัย

สอดคล้อง

เชื่อมโยงและวิเคราะห์

→ ใช้ข้อมูลจากภายนอกโครงการ

→ ใช้ข้อมูลจากภายในโครงการ

Check list การเขียน เชื่อมโยงและวิเคราะห์ ที่ดี ✓

- ☐ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสถานการณ์ ปัญหา ข้อเท็จจริง กับงานวิจัย หลักการ ทฤษฎี แนวคิดทางวิชาการ
- ☐ มีการเชื่อมโยงปัญหาและงานวิจัยเข้ากับเป้าหมายใหญ่ของโครงการ (ตามกระดาศเขต)
- ☐ มีการวิเคราะห์ให้เห็นความจำเป็นและผลกระทบเชิงบวกหากทำโครงการนี้ในช่วงเวลานี้
- ☐ มีการวิเคราะห์ผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นหากไม่ทำโครงการนี้ในช่วงเวลานี้
- ☐ มีการหมวดสู่การจัดทำโครงการ

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่างการเขียน*

โครงการการพัฒนาแบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAPI) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

สิ่งที่ตกตะกอนจาก Flow ความคิด

ผู้อ่านพึงคำนึงถึงสารตั้งต้นที่นำมาสู่โครงการที่ผู้อ่านกำลังจะเขียน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนหลักการและเหตุผลให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการมากที่สุด

Y1

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

FVGT

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน
ปัจจัย F01 นวัตกรรมบริการให้ประชาชน

เป้าหมาย
โครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAPI เดิมให้เป็น “TPMAPI AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

หลายครั้ง ผู้เขียนโครงการมีข้อมูลดี มีงานวิจัยสนับสนุน แต่ขาดการ “เชื่อม” ให้เห็นว่าเรื่องเหล่านั้นนำไปสู่โครงการได้อย่างไร ขั้นตอนนี้จึงสำคัญ เพราะคือจุดที่เราจะ “เล่าเรื่องอย่างมีเหตุผล” จากข้อมูลที่มี เพื่อให้ชัดเจนว่า โครงการนั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร และจะใช้ความรู้ที่มีไปเปลี่ยนแปลงอะไรได้บ้าง

ขั้นตอนนี้ผู้เขียนจะเริ่ม “ต่อจิ๊กซอว์” เข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายคือ การทำให้ข้อมูลทั้งหมดพาไปสู่ข้อสรุปเดียวกัน คือ เหตุผลว่าทำไมต้องมีโครงการ

มาดูกันว่า กยป. เชื่อมโยงข้อมูลเท็จจริง กับงานวิจัยไปสู่เหตุผลในการจัดทำโครงการนี้ได้อย่างไร

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

หลักการและเหตุผล

>>สรุปหมวดข้อมูลในส่วน Fact และงานวิจัยเพื่อนำมาเชื่อมโยงกัน

Fact ผู้เขียนบทกวนเนื้อหาในส่วน “Fact” แล้วสรุปหมวดเนื้อหาตามหัวข้อ ดังนี้

สถานการณ์

- ระบบ TPMAP ได้แสดงศักยภาพในการเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ
- สะท้อนได้จากจำนวนคนจนในระบบ TPMAP ที่ลดลง
- ที่ผ่านมามีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลรวมถึงมีการพัฒนาฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย

ปัญหา

- การที่ คพพ. ที่มีใน 2564 ให้ใช้ระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือหลักอย่างเป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศทำให้มีการใช้งานระบบเพิ่มขึ้นจำนวนมาก
- ระบบ TPMAP ยังไม่สามารถประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ในเชิงลึกได้
- ผู้ใช้งานไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้อย่างทันการณ์

สถิติ

- จำนวนคนจนในระบบ TPMAP ในปี 2566 ที่มีจำนวน 210,986 คน ลดลงจากปี 2565 ที่มีจำนวน 1,028,121 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49
- จำนวนเข้าใช้งานในส่วนของการพัฒนาคนคนไทย ในปี 2565 มีจำนวน 53,018,153 ครั้งเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีจำนวนการเข้าใช้งาน 1,207,914 ครั้ง เพิ่มขึ้น 53,018,153 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.60

>>นำเนื้อหามาร้อยเรียง

ตัวอย่าง ส่วนนี้เป็นส่วนหมวดสรุปเนื้อหา Fact

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ระบบ TPMAP ได้แสดงศักยภาพในการเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ โดยสะท้อนได้จากจำนวนคนจนในระบบ TPMAP ในปี 2566 ที่มีจำนวน 210,986 คน ลดลงจากปี 2565 ที่มีจำนวน 1,028,121 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49 มีการเข้าใช้งานในส่วนของการพัฒนาคนคนไทยโดย ศพพ.จ. ศพพ.อ. ทีมปฏิบัติการฯ ในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปี 2565 จำนวน 53,018,153 ครั้งเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีจำนวนการเข้าใช้งาน 1,207,914 ครั้ง เพิ่มขึ้น 53,018,153 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.60 เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจากการที่ ศพพ. มีมติใน 2564 ให้ใช้ระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือหลักอย่างเป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ ที่ผ่านมามีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลรวมถึงมีการพัฒนาฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย แต่ระบบ TPMAP ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่มีข้อมูลจำนวนมากยังไม่สามารถประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ในเชิงลึกได้ ทำให้เป็นระบบที่มีข้อมูลมาก แต่ไร้พลัง ผู้ใช้งานไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้อย่างทันการณ์ ซึ่งการแก้ปัญหาความ

☐ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสถานการณ์ ปัญหาข้อเท็จจริง กับงานวิจัยหลักการ ทฤษฎี แนวคิดทางวิชาการ

เตรียม✓รอไว้ก่อน รอเชื่อมโยงงานวิจัย

2

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผลและผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการแต่ยังไม่มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง เชื่อมโยง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>สรุปหมวดข้อมูลในส่วน Fact และงานวิจัยเพื่อนำมาเชื่อมโยงกัน

งานวิจัย ผู้เขียนทบทวนเนื้อหาในส่วน “งานวิจัย” แล้วสรุปหมวดเนื้อหาตามหัวข้อ ดังนี้

ทฤษฎี/แนวคิด

- หลักการการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making : DDDM)
- เน้นการตัดสินใจเชิงนโยบายควรอิงจากข้อมูลจริง (Evidence-Based Policy) มากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว

งานวิจัย/งานวิชาการ

- รายงานจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2021) ระบุว่า เทคโนโลยี AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลประเทศสมาชิกในการพัฒนานโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจง (targeted policy) บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในมิติเชิงพื้นที่ (place-based policy) และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2566) ระบุว่า AI มีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2565) ระบุว่า AI สามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีลักษณะ “เฉพาะบุคคล” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยี	คุณสมบัติ	ฟังก์ชันการใช้งานหลัก	จุดเด่น
ปัญญาประดิษฐ์ (AI) [1] [2] [3] [4] [5]	วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกทำนายแนวโน้ม	มีความแม่นยำทำงานอัตโนมัติ ปรับปรุงได้ตามข้อมูล

>>นำเนื้อหามาร้อยเรียง โดยมีประโยคเชื่อมโยง

ตัวอย่าง ส่วนนี้เป็นส่วนหมวดสรุปเนื้อหางานวิจัย

ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้อย่างทันการณ์ ซึ่งการแก้ปัญหาความยากจนซับซ้อนจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างฉับพลัน เร่งด่วน ระบบ TPMPAP จึงต้องสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว มีความแม่นยำ พุ่งเป้า ทันการณ์ และอิงข้อมูลจริง สอดคล้องกับหลักการการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making : DDDM) ที่ เน้นการตัดสินใจเชิงนโยบายควรอิงจากข้อมูลจริง (Evidence-Based Policy) มากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว ประกอบกับรายงานจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ระบุว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ AI มีคุณสมบัติในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและทำนายแนวโน้มได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ทำงานอัตโนมัติ ปรับปรุงได้ตามข้อมูล ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและการดำเนินงานได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัว ซึ่งรายงานและ

✓ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสถาบันการณ ัฒนา ข้อเท็จจริง กับงานวิจัย หลักการ ทฤษฎี แนวคิดทางวิชาการ

2

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการแต่ยังไม่มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง เชื่อมโยงหน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>เชื่อมโยงกับเป้าหมายใหญ่โครงการที่ตกตะกอนไว้โดยมี keyword ที่บ่งบอกถึง ความเชื่อมโยง/สอดคล้อง

เป้าหมายโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

>>เพิ่ม keyword ที่บ่งบอกถึงความเชื่อมโยง/สอดคล้อง

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนเชื่อมโยงข้อมูลปัญหาและงานวิจัยกับเป้าหมายการจัดทำโครงการ

ประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัว ซึ่งรายงานและงานวิจัยทั้งหมดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายโครงการ ที่มุ่งพัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหากระบบได้รับการพัฒนาจะทำให้

✓ มีการเชื่อมโยงปัญหาและงานวิจัยเข้ากับเป้าหมายใหญ่ของโครงการ (ตาม Flow ความคิด)

4

คะแนน

การอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล มีความเชื่อมโยงกับหลักการเหตุผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการ แต่ยังไม่เห็นความชัดเจนการจัดทำโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

สงสัยใช้หรือไม่ทำไมจาก 2 คะแนน ข้ามเป็น 4 คะแนน ด้านล่างมีคำตอบ

ข้อสังเกต

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

3 โครงการเป็นการทำงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (ไม่ใช้การกล่าวอ้าง)

องค์ประกอบคะแนน	การอ้างอิงบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์	การเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผลของโครงการ	การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ	ความชัดเจนของการส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการและเป้าหมาย Y1
5	✓	✓	✓	✓
4	✓	✓	✓	
3	✓		✓	
2	✓	✓		
1	✓			
0				

ถ้าผู้เขียนไม่มีการระบุถึงส่วนงานวิจัย

แต่ข้ามจาก Fact มาส่วน เชื่อมโยงและวิเคราะห์ เลย

ยังได้คะแนน แต่จะโดนหักคะแนนการเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการและเหตุผลของการจัดทำโครงการ

ทำให้ได้ 3 คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ แต่ยังไม่เห็นความเชื่อมโยงข้อมูลกับหลักการเหตุผล และเป้าหมายการจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง เชื่อมโยงหน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>เพียงการประมวลสู่เป้าหมายการจัดทำโครงการอาจไม่เห็นถึงความสำคัญจำเป็น เท่าที่ควร ผู้เขียนจึงเน้นย้ำ “ความสำคัญ” และระบุ “ความจำเป็น” โดยเพิ่ม “ผลดี” และ “ผลเสีย”

ผู้เขียนตั้งคำถามเพื่อหาผลดีในการจัดทำโครงการและผลเสียถ้าไม่จัดทำโครงการนี้ รวมถึงกลับไปดู Flow ความคิดร่วมด้วย

ผลดี

โครงการนี้: “เติมเต็ม” หรือ “เปลี่ยนแปลง”
ช่องว่าง/ปัญหาของประเทศตรงไหน

โครงการ TPMAP AI จะเข้าไปเติมเต็มยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 6 เป้าหมายแผนย่อยภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงและมีความคล่องตัว ผ่านการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่ช่วยให้หน่วยงานรัฐ

- บริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างแม่นยำและทันทั่วถึง
- บูรณาการข้อมูลจากหลากหลายหน่วยงาน และมีดีเพื่อการวางแผนอย่างเป็นระบบ
- เพิ่มความคล่องตัวในการตอบสนองต่อปัญหาเชิงพื้นที่ และเฉพาะกลุ่ม

ผลเสีย

ถ้าไม่ทำจะมีปัญหาอะไรตามมา

- ข้อมูลมาก แต่ไร้พลัง ถึงระบบ TPMAP จะมีข้อมูลจำนวนมาก แต่หากไม่ยกระดับด้วย AI ข้อมูลเหล่านั้นจะไม่ถูกวิเคราะห์ต่อยอดเชิงลึก กลายเป็นเพียงคลังข้อมูลที่ “รู้” แต่ “ไม่ทันการณ์” และ “ไม่ชี้ทางออก”
- ขาดแรงขับเคลื่อนใหม่ของภาครัฐยุคดิจิทัล ภาครัฐจะไม่สามารถก้าวสู่การเป็น “รัฐบาลที่ใช้ข้อมูลนำการตัดสินใจ (Data-driven Government)” ตามมาตรฐานสากลได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของแผนแม่บทด้านการพัฒนาระบบราชการไทยในศตวรรษที่ 21
- เสียโอกาสสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำอย่างแม่นยำและยั่งยืน
- การพัฒนาคนไทยล่าช้า ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมระยะยาว

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนที่ระบุถึงผลดีหากทำโครงการและผลเสียหากไม่ทำโครงการ

สูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหากระบบได้รับการพัฒนาจะทำให้มีการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างแม่นยำและทันทั่วถึง มีการบูรณาการข้อมูลจากหลากหลายหน่วยงานและมีดีเพื่อการวางแผนอย่างเป็นระบบ รวมถึงเพิ่มความคล่องตัวในการตอบสนองต่อปัญหาเชิงพื้นที่และเฉพาะกลุ่ม ในทางกลับกัน หากระบบไม่ได้รับการพัฒนาจะทำให้ข้อมูลที่มีในระบบไม่ถูกวิเคราะห์ต่อยอดเชิงลึก ขาดแรงขับเคลื่อนใหม่ของภาครัฐยุคดิจิทัล ภาครัฐจะไม่สามารถก้าวสู่การเป็น “รัฐบาลที่ใช้ข้อมูลนำการตัดสินใจ (Data-driven Government)” ตามมาตรฐานสากลได้อย่างแท้จริง และเสียโอกาสสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำอย่างแม่นยำและยั่งยืน และการพัฒนาคนไทยล่าช้าส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมระยะยาว ดังนั้น กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) สำนักงานสภาพัฒนาการ

- ✓ มีการอธิบายให้เห็นความจำเป็น และผลกระทบเชิงบวกหากทำโครงการนี้ในช่วงเวลานี้
- ✓ มีการอธิบายผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นหากไม่ทำโครงการนี้ในช่วงเวลานี้

4

คะแนน

การอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล มีความเชื่อมโยงกับหลักการเหตุผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการ แต่ยังไม่เห็นความชัดเจนการจัดทำโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

⚠️ ข้อควรระวัง การมองข้ามผลกระทบที่ไม่คาดคิด

หากมุ่งเน้นเฉพาะผลกระทบเชิงบวกโดยไม่พิจารณาผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้น

โครงการอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน ภาคส่วนอื่นหรือสิ่งแวดล้อม

จึงควรประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้านและเตรียมแผนรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

>>หมวดสู่การจัดทำโครงการ

แนวคำถามกระตุ้นการเขียน

เราเป็นใคร

ทำโครงการอะไร

ทำเพื่ออะไร

✓ มีการหมวดสู่การจัดทำโครงการ

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนหมวดสู่การจัดทำโครงการ

ประเทศในภาพรวมระยะยาว ดังนั้น กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และ คสช. จึงได้โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์ ขึ้นมา เพื่อให้ระบบสามารถรองรับการใช้งานของผู้ใช้งานในจำนวนที่มากขึ้น รวมถึงสามารถวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เป็นมิตรต่อผู้ใช้งานในทุกระดับ และเป็นเครื่องมือหลักที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ

4

คะแนน

การอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล มีความเชื่อมโยงกับหลักการเหตุผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการ แต่ยังไม่เห็นความชัดเจนการจัดทำโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

ทำอย่างไรให้มีความชัดเจนในการจัดทำโครงการให้บรรลุเป้าหมาย?

ค้นหาคำตอบใน
สื่อดคลัง

หลักการและเหตุผล

สอดคล้อง วิเคราะห์ + ขมวดผลการวิเคราะห์เป้าหมาย/นโยบายที่เกี่ยวข้อง

การเขียนหลักการและเหตุผลที่ดี นอกจากจะอธิบายข้อมูลพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการออกแบบโครงการ ความสำคัญและความจำเป็นแล้ว เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้พิจารณาโครงการมองเห็นภาพอนาคตการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น **ควรจะต้องระบุว่าเมื่อดำเนินการโครงการแล้วเสร็จ ผลลัพธ์ตอบเป้าหมายแผน/นโยบายของหน่วยงานของคุณอย่างไร มีส่วนช่วยในการปิดช่องว่างการพัฒนา/ยกระดับนโยบายหรือเป้าหมายระดับชาติหรือไม่ และได้มากน้อยแค่ไหน**

เขียนความสอดคล้องอย่างไร?

ระบุว่าโครงการมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย / นโยบาย / แผนงานของหน่วยงานอย่างไร

เพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการที่นำเสนอไม่ใช่เพียงความคิดส่วนตัว/เฉพาะกลุ่ม แต่เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับทิศทางของหน่วยงาน

ระบุว่าโครงการมีความสอดคล้องกับ Y1 ช่วงใช้คุณค่า (FVCT) และ/หรือแผนและนโยบายหรือเป้าหมายระดับชาติใดบ้างอย่างไร

เพื่อแสดงให้เห็นว่านอกจากสอดคล้องกับทิศทางของหน่วยงานแล้ว ยังสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของ **ประเทศ** และเพิ่มน้ำหนักทางนโยบายและความน่าเชื่อถือให้กับโครงการ

ระบุความสอดคล้องกับนโยบายหรือแผนระดับสากล (หากมี)

อาทิ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) Education 2030 UN Secretariat Climate Action Plan 2020-2030

วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลว่า ประเด็น / กิจกรรม / ผลลัพธ์ของโครงการ สอดคล้องกับนโยบายหรือเป้าหมายเหล่านั้นอย่างไร

โครงการนี้ช่วยสนับสนุนเป้าหมายใด นโยบายใดที่โครงการนี้สามารถช่วยให้เกิดผลลัพธ์ขึ้นได้จริง

ขมวดผลการวิเคราะห์ว่าผลลัพธ์ของโครงการเชื่อมโยงกับแผน/นโยบายของหน่วยงาน/ของชาติอย่างไร

เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์ของโครงการตอบเป้าหมายแผนของหน่วยงานอย่างไร สามารถ/มีส่วนช่วยในการบรรลุเป้าหมายระดับชาติให้เพิ่มขึ้น/ดีขึ้นอย่างไร (สามารถแสดงเป็นตัวเลข/ร้อยละ) เพื่อเพิ่มความชัดเจนของการส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการและเป้าหมาย Y1 ที่ผู้เขียนเลือกความสอดคล้องของโครงการ

Tips

- ควรใช้ถ้อยคำเป็นทางการ อาทิ สอดคล้องกับ... สนับสนุนเป้าหมายของ... ตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ของ...
- ควรระบุชื่อแผนหรือยุทธศาสตร์ให้ครบถ้วนชัดเจน
- ควรเจาะจงว่าโครงการนี้ช่วยให้บรรลุ เป้าหมายใด ไม่ควรอธิบายกว้าง ๆ ว่า "สอดคล้องกับนโยบาย" ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่า เป็นนโยบายใด

Check list การเขียน สอดคล้อง ที่ดี ✓

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

โครงการนี้...

- ☐ มีการระบุความสอดคล้องกับเป้าหมาย/นโยบาย/แผนงานของหน่วยงาน
- ☐ มีการระบุความสอดคล้องกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- ☐ มีการระบุความสอดคล้องกับองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)
- ☐ มีการระบุความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2580)
- ☐ มีการระบุความสอดคล้องกับแผน/นโยบายระดับชาติอื่น หรือแผนระดับสากล (หากมี)
- ☐ มีการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อสรุปผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ
- ☐ มีการขมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์จากการวิเคราะห์การดำเนินโครงการกับเป้าหมายของแผน/นโยบายที่มีความสอดคล้อง

ส่วนที่ 2

หลักการและเหตุผล

> แหล่งข้อมูลแผน 3 ระดับ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

<https://www.nesdc.go.th>

อนาคตไทย อนาคตเรา
(เว็บไซต์ชั่วคราว)

<https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=ns>

เว็บไซต์ สศช. เผยแพร่ข้อมูล สถิติ และรายงานสถานการณ์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ รายงานภาวะเศรษฐกิจ รายงานภาวะสังคม ข้อมูลบัญชีประชาชาติ รายไตรมาส และข้อมูลอื่น ๆ

เป็นเว็บไซต์ที่สามารถนำเข้าข้อมูลการสืบค้นแผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี รายปี คู่มือการจัดทำแผนระดับที่ 3 และรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี

ตัวอย่างการเขียน*

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคอนแบบซีเป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

สิ่งที่ตกตะกอนจาก Flow ความคิด

ผู้อ่านพึงคำนึงถึงสารตั้งต้นที่นำมาสู่โครงการที่ผู้อ่านกำลังจะเขียน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนหลักการและเหตุผลให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการมากที่สุด

Y1

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

FVGT

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน
ปัจจัย F01 นวัตกรรมบริการประชาชน

เป้าหมายโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น "TPMAP AI" ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการขจัดความยากจนและพัฒนาคอนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญคือ การแสดงให้เห็นว่าโครงการนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานและทิศทางการพัฒนาของประเทศอย่างไร

มาดูกันว่า กยป. เขียนความสอดคล้องอย่างไร

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

<https://www.nesdc.go.th/nsqr/main/>

หลักการและเหตุผล

ก่อนที่จะผู้อ่านจะเริ่มลงมือทำโครงการ ผู้อ่านต้องทราบก่อนว่าโครงการที่จะจัดทำนั้นสอดคล้องกับแผนสามระดับใด เราสามารถพิจารณาความสอดคล้องได้โดยดูเป้าหมายของโครงการและเป้าหมายของแผนสามระดับที่เกี่ยวข้องและไม่จำเป็นที่โครงการจะสอดคล้องแผนเพียงแค่ระดับเดียวหรือแผนเดียวหรือเป้าหมายเดียวเท่านั้น

แผนระดับหน่วยงาน วิเคราะห์ความสอดคล้องผลลัพธ์ของโครงการกับแผนปฏิบัติราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

	พันธกิจ 1 จัดทำและบูรณาการ แผนพัฒนาประเทศ	พันธกิจ 2 ประสานขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ	พันธกิจ 3 ติดตามและประเมินผล การพัฒนาประเทศ	พันธกิจ 4 ข้อมูลและองค์ความรู้ ในการพัฒนาประเทศ	พันธกิจ 5 การบริหารจัดการภายใน องค์กรที่มีประสิทธิภาพ
เป้าหมาย	กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมการพัฒนาในห่วงโซ่อุปทานของยุทธศาสตร์ชาติ	การขับเคลื่อนภายใต้แผนทั้ง 3 ระดับและนโยบายรัฐบาลในระดับที่ สศช. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักมุ่งสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม	• สศช. มีระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศที่เข้มแข็งและครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้สามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน • สศช. มีเครือข่ายการติดตามประเมินผลการพัฒนาในทุกระดับและมิติต่าง ๆ • สศช. มีผลการประเมินการพัฒนาประเทศปี ที่ 2 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13	• สศช. มุ่งขับเคลื่อนข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ • สศช. มุ่งมั่นพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาประเทศให้เป็นที่ยอมรับ	สศช. มีการบริหารจัดการองค์การที่มีสมรรถนะสูงมีภาพลักษณ์ที่ดี และประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
ตัวชี้วัด	• (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 – 2575) • (ร่าง) กรอบเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค (พ.ศ. 2571 – 2575)	• คณะรัฐมนตรีมีมติ (รับทราบหรือเห็นชอบ) ให้รับความเห็นของ สศช. ไปดำเนินการ • ความเห็นและผลการวิเคราะห์และพิจารณาการกรอบแผนปฏิบัติการด้าน... ที่หน่วยงานรับไปดำเนินการ	• จำนวนนโยบาย/ประเด็นการพัฒนาสำคัญที่ได้รับการติดตาม ประเมินผลทั้งที่ดำเนินการเองและร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น • ระบบที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม และประเมินการดำเนินงานการพัฒนาประเทศ • ผลการประเมินการพัฒนาประเทศปี ที่ 2 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13	• จำนวนชุดข้อมูล สศช. ที่ทำการเผยแพร่ในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Data Catalog) • จำนวนชุดข้อมูลของ สศช. ถูกนำไปใช้ประโยชน์ • จำนวนบทวิเคราะห์ / การศึกษา/บทความวิชาการ ที่ได้รับการยอมรับจากภาคีการพัฒนา • มีเครื่องมือการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาประเทศ	• บุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะหลัก ที่สอดคล้องกับการกิจของ สศช. และวางระบบความก้าวหน้าในสายอาชีพ ผลสำรวจการเป็นรัฐบาลดิจิทัลใน Pillar 5 : Smart Back Office การบริหารจัดการรูปแบบดิจิทัล • บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการภายในองค์กร
ค่าเป้าหมาย	• (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 – 2575) ได้รับความเห็นชอบจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ • (ร่าง) กรอบเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค (พ.ศ. 2571 – 2575) ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร สศช.	• ร้อยละ 85 ของมติคณะรัฐมนตรี (รับทราบหรือเห็นชอบ) ให้รับความเห็นของ สศช. ไปดำเนินการ • ร้อยละ 85 ของมติที่ประชุมสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และของผู้บริหาร สศช. ที่หน่วยงานรับไปดำเนินการ	• นโยบาย/ประเด็นการพัฒนาสำคัญที่ได้รับการติดตามประเมินผลอย่างน้อย 2 นโยบาย/ประเด็นในปี 2568 • ระบบที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม และประเมินการดำเนินงานการพัฒนาประเทศได้รับการพัฒนาอย่างน้อย 1 ระบบ • ผลการประเมินการพัฒนาประเทศปี ที่ 2 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร	• การเผยแพร่ข้อมูลของ สศช. บนระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Data Catalog) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 ชุดข้อมูล • สศช. มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก หรือจำนวนการดาวน์โหลดชุดข้อมูลจากภายนอกเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล • มีการเผยแพร่บทความวิเคราะห์/ การศึกษา/บทความวิชาการ อย่างน้อยปีละ 20 เรื่อง • มีเครื่องมือการวิเคราะห์สมัยใหม่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เครื่องมือ	• บุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะที่สอดคล้องกับการกิจของ สศช. โดยจัดอบรมตามแผนพัฒนามาตรฐานบุคลากรให้ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ทุกระดับและวางระบบความก้าวหน้าในสายอาชีพแล้วเสร็จ • ระบบสารสนเทศของ สศช. ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานภายใต้แผนรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย โดยผลสำรวจการเป็นรัฐบาลดิจิทัลใน pillar 5 : Smart Back Office การบริหารจัดการรูปแบบดิจิทัลมากกว่าร้อยละ 60 • บุคลากรเฉลี่ยร้อยละ 85 มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการภายในองค์กร

>>พิจารณาแนวทางการพัฒนาของพันธกิจ 3 เพิ่มเติม

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>พิจารณาแนวทางการพัฒนาของพันธกิจ 3 เพิ่มเติม เพื่อยืนยันว่าโครงการที่จะทำสอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานจริง ๆ

พันธกิจ 3 ติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศ

แนวทางการพัฒนา

- สศช. ดำเนินการระบุและพัฒนาข้อมูลที่เป็นในการวางแผนและติดตามผลแผนพัฒนาฯ และการประเมินผลการพัฒนาประเทศ โดยเน้นข้อมูลที่ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บ พร้อมเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหากข้อมูลหลักยังไม่พร้อมหรือจัดเก็บไม่ทัน สามารถใช้ตัวชี้วัดเปรียบเทียบ (Proxy) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ประเมินผลการพัฒนาประเทศปีที่ 2 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13
- วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการพัฒนาประเทศเพื่อชี้ประเด็นปัญหามาไปสู่แนวทางการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ✓
- ดำเนินโครงการติดตามประเมินผลมิติต่าง ๆ โดยมีการดำเนินการทั้งในรูปแบบของการทำงานร่วมกันระหว่างกองต่าง ๆ ใน สศช. และความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

วิเคราะห์ความสอดคล้อง

สอดคล้องอย่างไร ?

ส่งผลอย่างไร ?

1. การยกระดับ TPMAP ด้วย AI ทำให้การติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านความเร็ว ความแม่นยำ

1. ส่งเสริมประสิทธิภาพการวางแผน ติดตาม และประเมินผล : TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาให้ชาญฉลาดมากขึ้น จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถติดตามสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบและเรียลไทม์ ช่วยให้การจัดทำนโยบายและการวางแผนมีความแม่นยำและตรงจุดมากขึ้น

2. ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนา เชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน ครอบคลุมทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ซึ่งตรงกับแนวทางของ สศช. ที่ต้องการระบบติดตามที่มองภาพรวมได้รอบด้าน

2. เพิ่มความครอบคลุมของข้อมูลในทุกมิติการพัฒนาระบบที่พัฒนาแล้วสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน ช่วยให้เกิดมุมมองแบบองค์รวม ต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขที่ครอบคลุมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนอธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับแผนปฏิบัติราชการรายปี ของ สศช.

ทั้งนี้ การดำเนินการโครงการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผน/นโยบายทั้งในระดับหน่วยงานและระดับชาติ โดยเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะทำให้ สศช. มีระบบเกี่ยวข้องกับการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาประเทศที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น 1 ระบบ รองรับการติดตามประเมินผลมิติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มกลางสำหรับเชื่อมโยงและบูรณาการจัดทำข้อมูลในการจัดทำนโยบายและวางแผนการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในพื้นที่ได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพันธกิจ 3 ติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศ ประเทศจะมีระบบบริหารจัดการข้อมูลเชิงลึกด้านการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนเขียนโดยตั้งใจใส่ผลการวิเคราะห์และหมวดเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่สอดคล้องไปเลย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเขียนแบบนี้เท่านั้นขึ้นอยู่กับแนวทางการเขียนของแต่ละคน อาทิ ระบุความสอดคล้องทั้งหมดก่อนแล้วจึงใส่ผลการวิเคราะห์แล้วหมวดผลการวิเคราะห์กลับไปเป้าหมายแผนที่สอดคล้อง

มีข้อมูลเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการรายปี/5 ปี ของหน่วยงานที่มีความสอดคล้องกับประเด็นของโครงการ

มีการระบุความสอดคล้องกับเป้าหมาย/นโยบาย/แผนงานของหน่วยงาน

มีการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อสรุปผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ

มีการหมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการกับเป้าหมายของแผน/นโยบายที่มีความสอดคล้อง

4

คะแนน

การอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล มีความเชื่อมโยงกับหลักการเหตุผลและผลและเป้าหมายการจัดทำโครงการ แต่ยังไม่เห็นความชัดเจนการจัดทำโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>วิเคราะห์แผนระดับที่ 2 ที่เกี่ยวข้อง (อาทิ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ)

[illegible]

วิเคราะห์ความสอดคล้องผลลัพธ์ของโครงการกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (พ.ศ. 2566 – 2580)

จาก **Flow** ความคิดที่ตกตะกอนมาแล้ว ผู้เขียนได้เลือกความสอดคล้องของโครงการกับแผนแม่บทฯ ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐไว้ได้จะเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อดำเนินการโครงการแล้วเสร็จ แต่เมื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ในระยะยาวโครงการนี้สามารถปิดช่องว่างการพัฒนาและยกระดับการบรรลุเป้าหมายของประเทศในแผนแม่บทฯ ประเด็นอื่นได้เช่นเดียวกัน

ผลลัพธ์ระยะแรก → การพัฒนาระบบ

ผลลัพธ์ระยะยาว → การขจัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

สอดคล้องกับ
การบริการประชาชนและประสิทธิภาพ
ภาครัฐ

Y1 200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูง
เทียบเท่ามาตรฐานสากล
และมีความคล่องตัว

องค์ประกอบ V03 ความตอบสนองต่อ
ประชาชน

ปัจจัย F01 นวัตกรรมบริการ
ประชาชน

**พิจารณาความสอดคล้องของแผนแม่บทฯ ประเด็น ที่เกี่ยวกับการสร้างโอกาส
และความเสมอภาคทางสังคม**

พลังทางสังคม

เศรษฐกิจฐานราก

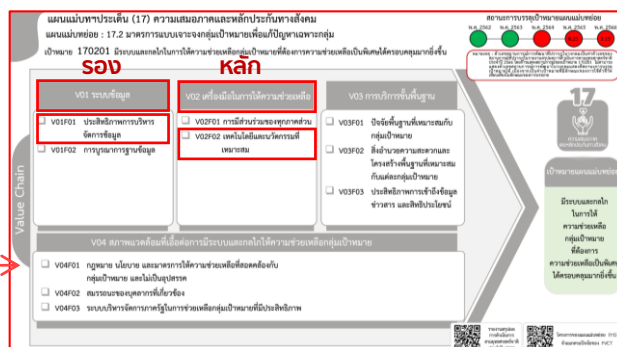
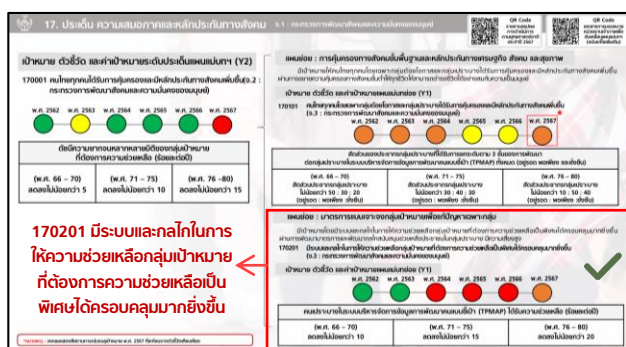

ความเสมอภาคและ
หลักประกันทางสังคม

>>พิจารณาแผนแม่บทฯ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม เพิ่มเติม

พิจารณา Y1 ที่สอดคล้อง

พิจารณา FVCT ที่สอดคล้อง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

Y1 170201 มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

Klapp

SDV

องค์ประกอบ V02 เครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือ
ปัจจัย F02 เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม
จัดการข้อมูล

V01 ระบบข้อมูล
F01 ประสิทธิภาพการบริการ

- ✓ มีข้อมูลเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (พ.ศ. 2566 - 2580) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง
- ✓ มีข้อมูลองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศ (FVCT) ของเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่ประเด็นโครงการมีความสอดคล้อง

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

วิเคราะห์ความสอดคล้อง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (Y)	(20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ	(17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
เป้าหมายระดับประเด็น (Y2)	ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้	คนไทยได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว	170201 มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
องค์ประกอบ (V)	➢ V03 ความตอบสนองต่อประชาชน	➢ V01 ระบบข้อมูล ➢ V02 เครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือ
ปัจจัย (F)	➢ V03F01 นวัตกรรมการให้บริการประชาชน	➢ V01F01 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูล ➢ V02F02 เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม
สอดคล้องอย่างไร ?	การนำ AI มาใช้ในระบบ TPMAPI ระบบบริหารจัดการข้อมูลเชิงลึกด้านการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่อย่างแม่นยำ สอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐบนฐานข้อมูลที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เทียบเท่ามาตรฐานสากล	หน่วยงานของรัฐสามารถนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการกำหนดนโยบายและดำเนินการให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ และตรงจุดมากยิ่งขึ้น
ส่งผลอย่างไร ?	รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้นผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์	กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงระบบสวัสดิการและได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ

แผนระดับชาติ แผนระดับ 1

วิเคราะห์
ความสอดคล้อง
ของการขับเคลื่อน
แผนแม่บท
ที่เกี่ยวข้องกับ
ยุทธศาสตร์ชาติ
โดยพิจารณาจาก
แนวทางการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ

- องค์การภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ
- พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง โอกาสและความเสมอภาคทาง สังคม

- ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง
- สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

✓ มีข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติด้านที่
สอดคล้องกับประเด็นโครงการ

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่าง

ส่วนนี้เป็นส่วนวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

ประเมินผลการพัฒนาประเทศ ประเทศจะมีระบบบริหารจัดการข้อมูลเชิงลึกด้านการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ อย่างแม่นยำ ทั้งยังสามารถให้บริการเชิงรุกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแบบเฉพาะบุคคล (personalized service) ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ เป้าหมายแผนย่อย (Y1) ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว ที่มุ่งเน้นให้มีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มีความเป็นสำนักงานสมัยใหม่ที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้าและทำงานในเชิงรุก สามารถนำเทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าในการทำงาน โดยมีสอดคล้องกับ **ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)** องค์ประกอบ (V) V03 ความตอบสนองต่อประชาชน ปัจจัย (F) V03F01 นวัตกรรมบริการให้บริการประชาชน โดยในส่วนของกระบวนการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ประมวลผลจาก โครงการนี้ยังช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทัน การณ์มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงระบบสวัสดิการและได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ ซึ่ง สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทฯ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม เป้าหมายแผน ย่อย (Y1) มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ที่มุ่งสนับสนุนให้มีการพัฒนาและนำใช้ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัด สวัสดิการและสร้างหลักประกันทางสังคมของทุกภาคส่วน มีสอดคล้องกับ **ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)** องค์ประกอบ (V) V01 ระบบข้อมูลปัจจัย (F) V01F01 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูล และองค์ประกอบ (V) V02 เครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือ (F) V02F02 เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยในส่วนของ การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา

- ✓ มีการระบุความสอดคล้องกับ เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- ✓ มีการระบุความสอดคล้องกับ องค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)
- ✓ มีการระบุความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2580)
- ✓ มีการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อ สรุปผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้เมื่อเสร็จ สิ้นการดำเนินโครงการ
- ✓ มีการขมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์จาก การดำเนินโครงการกับเป้าหมาย ของแผน/นโยบายที่ มีความ สอดคล้อง

5

คะแนน

มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิง ประจักษ์ครบถ้วน โครงการจัดทำขึ้น จากหลักการและเหตุผล มีการ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล และมีความ เชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดทำ โครงการที่มีความชัดเจนการจัดทำ โครงการให้บรรลุเป้าหมาย

ตัวอย่างนี้ผู้เขียนเขียนโดยตั้งใจใส่ผลการวิเคราะห์และขมวดเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่สอดคล้องและขมวดผลลัพธ์ไปเชื่อมยุทธศาสตร์ชาติไปเลย ซึ่งไม่ จำเป็นต้องเขียนแบบนี้เท่านั้นขึ้นอยู่กับแนวทางการเขียนของแต่ละคน อาทิ ระบุความสอดคล้องทั้งหมดก่อนแล้วจึงใส่ผลการวิเคราะห์แล้ว ขมวดผล การวิเคราะห์กลับไปเป้าหมายแผนที่สอดคล้อง

ข้อควรระวัง การจับคู่แบบผิวเผิน / เลือกแต่ส่วนที่ดี

อ้างถึงคำหรือวลีจากแผน ระดับชาติเพียงไม่กี่คำที่ดูเหมือนจะ เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยไม่ได้ เข้าใจวัตถุประสงค์หลักหรือ ยุทธศาสตร์ของแผนอย่างลึกซึ้ง

โครงการอาจดูเหมือนสอดคล้องใน ระดับผิวเผิน แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้ ช่วยส่งเสริมเป้าหมายของชาติ อย่างแท้จริง เป็นการสิ้นเปลือง ทรัพยากร

ศึกษาแผนระดับชาติอย่างถ่องแท้ เข้าใจตรรกะ พื้นฐาน สมมติฐาน และผลกระทบที่คาดหว้ง หลักเลียงการเลือกค่าแบบแยกส่วนโดยไม่ดูบริบท ให้แน่ใจว่าเป้าหมายหลักของโครงการสนับสนุน เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

>>วิเคราะห์แผนระดับที่ 2 ที่เกี่ยวข้อง (อาทิ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

**แผนระดับชาติ
แผนระดับ 2 อื่น**

วิเคราะห์ความสอดคล้องผลลัพธ์ของโครงการกับ**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)**

ผู้เขียนได้พิจารณาแผนระดับ 2 อื่นร่วมด้วยโดยดูจากผลสอดคล้องของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของหลัก มี 2 หมายความว่า
ที่มีน่าจะมีความสอดคล้องกับโครงการ ได้แก่

หมายเหตุที่ 9

ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและ
คนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทาง
สังคมที่เพียงพอเหมาะสม

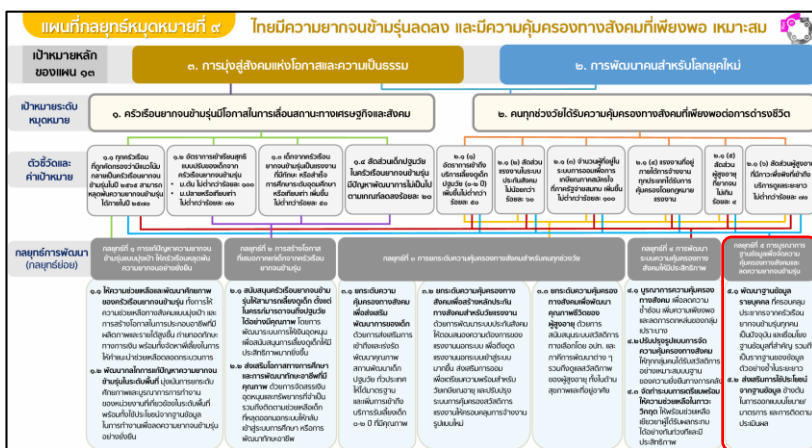
หมายเหตุที่ 13

ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ
และตอบโจทย์ประชาชน

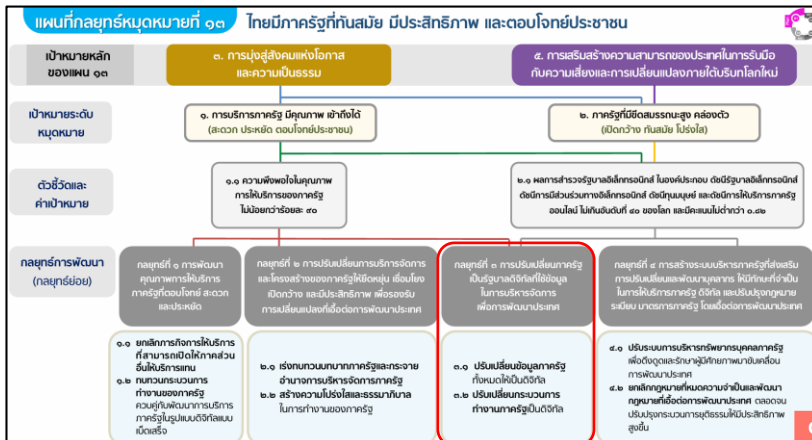

>>พิจารณากลยุทธ์ภายใต้หมายเหตุที่มีความสอดคล้องเพิ่มเติม

หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความ
ยากจนข้ามรุ่นลดลงและ
คนไทยทุกคนมีความ
คุ้มครองทางสังคมที่
เพียงพอเหมาะสม

หมายเหตุที่ 13 ไทยมี
ภาครัฐที่ทันสมัยมี
ประสิทธิภาพ และตอบ
โจทย์ประชาชน

ตัวอย่าง สอดคล้อง
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

วิเคราะห์ความสอดคล้อง

กฎหมาย	กฎหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและคนไทยทุกคน มีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม	กฎหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน
กลยุทธ์	กลยุทธ์ที่ 5 การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อจัดความ คุ้มครองทางสังคมและความยากจนข้ามรุ่น ผ่าน การพัฒนาฐานข้อมูลรายบุคคล และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ กลุ่มคนยากจนข้ามรุ่นเป้าหมายระหว่างภาคส่วน ต่าง ๆ	กลยุทธ์ที่ 3 ปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา ประเทศ
สอดคล้องอย่างไร?	ระบบ TPMAP ที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลลึกถึง ระดับโครงสร้าง ความยากจน เช่น รายได้ การศึกษา สุขภาพ และปัจจัยเสี่ยงข้ามรุ่น ช่วยให้ ภาครัฐออกแบบมาตรการแก้ไขปัญหาด้อย่าง ยั่งยืน	สอดคล้องกับแนวทางการปรับภาครัฐสู่รัฐบาล ดิจิทัล เนื่องจากระบบ TPMAP คือเครื่องมือ ดิจิทัลที่พัฒนาโดยใช้เทคโนโลยี AI เพื่อช่วยให้ หน่วยงานรัฐสามารถใช้ข้อมูลตัดสินใจและบริหาร จัดการได้ทันสมัยมากขึ้น
ส่งผลอย่างไร?	การมีข้อมูลชี้เป้าชัดเจนช่วยให้ภาครัฐวางแผนให้ ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้าน การศึกษา สร้างอาชีพ ส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	ภาครัฐมีเครื่องมือดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและ ทันสมัย ช่วยเพิ่มสมรรถนะในการทำงาน วิเคราะห์ ข้อมูล และบริหารงบประมาณช่วยเหลือได้อย่างมี เป้าหมาย

ตัวอย่าง

ส่วนสุดท้ายนี้เป็นส่วนอธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม **นอกจากนี้** โครงการดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **กฎหมายที่ 9** ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและ
คนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม **กลยุทธ์ที่ 5** การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อจัดความ
คุ้มครองทางสังคมและความยากจนข้ามรุ่น ผ่านการพัฒนาฐานข้อมูลรายบุคคล และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก
ฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนข้ามรุ่นเป้าหมายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และสอดคล้องกับ**มู
หมายที่ 13** ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน **กลยุทธ์ที่ 3** ปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็น
รัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาประเทศ

Tips ควรระบุชื่อแผนหรือยุทธศาสตร์ให้ครบถ้วนชัดเจน

ข้อควรระวัง การจับคู่ที่ตายตัวหรือไม่ยืดหยุ่น

จับคู่เป้าหมายโครงการกับแผนระดับชาติ
แบบตายตัว โดยไม่ปรับเมื่อสถานการณ์
เปลี่ยน

โครงการอาจล้าสมัยหาก
แผนระดับชาติมีการปรับปรุง
หรือรับทบทวน

จึงควรทบทวนและปรับปรุงการจับคู่เป็นระยะ
เพื่อให้งานต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในแผนและ
สถานการณ์ภายนอก

* หากระบุแค่ความสอดคล้องแต่ไม่มี
การวิเคราะห์และขมวดผลการวิเคราะห์
ต่อเป้าหมายของแผน/นโยบายเช่น
ตัวอย่างนี้ จะได้ 4 คะแนน

✓ มีข้อมูลแผนระดับชาติอื่น ๆ ที่
สอดคล้องกับประเด็นของ
โครงการ (หากมี)

✓ มีการระบุความสอดคล้องกับ
แผน/นโยบายระดับชาติอื่น
หรือแผนระดับสากล (หากมี)

4*

คะแนน

การอ้างอิงหลักฐานข้อมูลเชิง
ประจักษ์ มีการวิเคราะห์ประมวผล
ข้อมูล มีความเชื่อมโยงกับหลักการ
เหตุผลและผลและเป้าหมายการจัดทำ
โครงการ แต่ยังไม่เห็นความชัดเจน
การจัดทำโครงการให้บรรลุ
เป้าหมาย

ตัวอย่างฉบับสมบูรณ์
หน้าถัดไป

ตัวอย่างหลักการและเหตุผลฉบับสมบูรณ์

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งจัดหาและพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของภาครัฐ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) เป็นเจ้าภาพ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มอบหมายให้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดทำตัวอย่างระบบข้อมูลขนาดใหญ่ของภาครัฐ ในประเด็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการเพิ่มรายได้ ลดภาระค่าครองชีพ และเพิ่มโอกาสด้านอาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดิน สศช. และ NECTEC ได้ร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า (Thai Poverty Map and Analytics Platform : TPMAP 1.0) และได้พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP 2.0) เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาจากการแก้ไขปัญหาคความยากจน มาเป็นการพัฒนาคนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย

ตั้งแต่ปี 2561 จังหวัดต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการลงพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ประกอบการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ จังหวัดสมุทรสงคราม ขอนแก่น ปทุมธานี เชียงใหม่ สระบุรี นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สงขลา และกรุงเทพมหานคร (เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด) นอกจากนี้ ในส่วนของการติดตามและขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยยังได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า ธนาคารแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยในพื้นที่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (องค์การยูนิเซฟ) และธนาคารโลก ซึ่งการดำเนินงานแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยใช้ระบบ TPMAP ที่ผ่านมา พบว่า ในปี 2565 ในระบบ TPMAP ได้มีการรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจทั้งสิ้น 36,193,075 คน และพบคนจนในระบบ TPMAP ทั้งสิ้น 1,028,121 คน เมื่อเทียบกับปี 2566 พบว่า การรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจทั้งสิ้น 36,132,908 คน และพบคนจนในระบบ TPMAP ทั้งสิ้น 210,986 ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนการรวบรวมข้อมูลประชากรที่ได้รับการสำรวจมีจำนวนที่ได้รับการสำรวจลดลงจำนวน 60,167 คน ในขณะที่มีการให้ความช่วยเหลือทั่วถึงมากขึ้นและส่งผลให้จำนวนคนจนในระบบ TPMAP ลดลง 817,135 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของระบบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศอพ.) ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 347/2563 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2563 รวมทั้งได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศอพ.) ในระดับจังหวัด และระดับต่าง ๆ ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด 878 อำเภอ กรุงเทพมหานคร และ 50 เขต รวมถึงได้มีการจัดตั้งทีมปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายและปฏิบัติแบบองค์รวมในการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด และพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP เป็นหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย รวมทั้งนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางมาตรการการแก้ไขปัญหาคความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงประเด็นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับภูมิสังคม และประเด็นการพัฒนาบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence based) เพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ (คพว.) มีมติเมื่อปี พ.ศ. 2564 เห็นชอบให้ใช้ระบบ Thai People Map and Analytics Platform (TPMAP) เป็นเครื่องมือหลักของประเทศในการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยแบบพุ่งเป้า โดยอาศัย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การคัดกรอง การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาค และการติดตาม/ประเมินผล เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อหาช่องว่างเชิงนโยบาย/การพัฒนา/การดำเนินการ และการตัดสินใจการออกแบบนโยบาย/โครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและสภาพปัญหา/ความต้องการของพื้นที่

โดยในปี 2564 ได้มีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลระดับบุคคลในระบบ TPMAP จากเดิมที่จำกัดเพียง 5 ผู้มีสิทธิ์เข้าใช้งาน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่ยี่สธารณสุขจังหวัด เจ้าหน้าที่ยี่พัฒนาสังคมสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าหน้าที่ยี่ศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานจังหวัด ให้ครอบคลุมถึงผู้ใช้งานระดับคณะกรรมการศูนย์

Fact

ตัวอย่างฉบับสมบูรณ์
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่างหลักการและเหตุผลฉบับสมบูรณ์ (ต่อ)

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยระดับจังหวัด (ศจพ.จ.) ระดับอำเภอ (ศจพ.อ.) และทีมปฏิบัติการฯ ในพื้นที่เพิ่มเติม ส่งผลให้ปริมาณผู้ใช้งานระบบเพิ่มขึ้นอย่างเป็นนัยสำคัญ โดยในปี 2564 มีการเข้าใช้งานในส่วนของพัฒนาคนไทย จำนวน 12,761,225 ครั้ง เป็นจำนวนการเข้าชมเว็บไซต์ TPMAP รวมทั้งสิ้น 1,207,914 ครั้ง และในปี 2565 มีการเข้าใช้งานระบบพัฒนาคนไทยรวม 65,779,378 ครั้ง และเพิ่มขึ้นจำนวน 53,018,153 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 80.60 จากปี 2564 เฉพาะการเข้าใช้งานในแอปฯ ภายใต้นี้ด้วย

ปัจจุบัน แม้ว่าจะระบบ TPMAP จะมีฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ (1) ฟังก์ชันข้อมูลตัวเลขสถิติของคนที่ได้รับการสำรวจในระบบ TPMAP ที่ระบุจำนวนคนเป้าหมายในระบบที่ตกตัวชีวิตตามมิติการพัฒนาแบบรายพื้นที่ที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (2) ฟังก์ชัน Pivot ในหน้าเว็บไซต์ของระบบ TPMAP ที่สามารถเลือกตัวแปรและแสดงข้อมูลในรูปแบบตัวเลข (3) ฟังก์ชัน Sunburst ในหน้าเว็บไซต์ของระบบ TPMAP ที่แสดงผลในรูปแบบแผนภาพและสัดส่วนตัวเลขตามข้อมูลที่เลือก และ (4) ฟังก์ชันระบบพัฒนาคนไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลระดับบุคคล/ครัวเรือน แต่การนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจในระดับพื้นที่ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ความแม่นยำ และความสามารถในการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเฉพาะในบริบทของฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ประกอบด้วยข้อมูลประชากรมากกว่า 36 ล้านคน ครอบคลุมทุกช่วงวัย และหลายมิติของการพัฒนา อาทิ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ความเปราะบาง การประมวลผลข้อมูลจาก TPMAP ยังคงต้องอาศัยการวิเคราะห์ ประมวลผล และตัดสินใจด้วยมนุษย์หลายขั้นตอน ส่งผลให้การประกาศรายชื่อกู้ยืมเป้าหมายมีความล่าช้าประมาณ 1 ปี การวิเคราะห์ไม่สามารถลงลึกในระดับครัวเรือนได้กับการันตี พจนากับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่สามารถใช้งานระบบในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้ และการใช้งานระบบจะต้องมีรหัสเข้าใช้งาน และการใช้งานต้องอาศัยสัญญาณอินเทอร์เน็ตเท่านั้น ซึ่งการแสดงผลข้อมูลของระบบ TPMAP ในรูปแบบของฟังก์ชัน และรูปแบบการใช้งานดังกล่าวข้างต้น อาจเป็นรูปแบบที่ยังไม่เป็นมิตรต่อผู้ใช้งานเท่าที่ควร ส่งผลให้ข้อมูลไม่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว หรือทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ซึ่งการแก้ไขปัญหาคความยากจนขัดสนจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างฉับพลัน เร่งด่วน ที่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากอย่างรวดเร็วและแม่นยำ นอกจากนี้ การที่จำนวนผู้ใช้งานและปริมาณข้อมูลที่บันทึกในระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่อาจมีการนำเข้าสู่ข้อมูลระดับบุคคล/ครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของระบบอีกด้วย จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบ TPMAP ให้เป็นระบบที่มีฐานข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่สมบูรณ์ของประเทศไทย อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ในการสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ได้อย่างทันก่วงที่ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ภายใต้แนวคิดการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-Driven Decision Making: DDDM) ซึ่งถือเป็นแนวทางสมัยใหม่ในการวางแผนและบริหารจัดการภาครัฐที่เน้นการใช้ข้อมูลจริงและหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายและจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดมากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว โดยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาใช้ในการสนับสนุนการประเมินสถานการณ์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ และมีมิติของการพัฒนาที่มีความหลากหลายบนระบบ TPMAP อาทิ การนำ Open D หรือการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ data driven ซึ่งเป็นการนำข้อมูล สถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และอื่น ๆ มาวิเคราะห์และออกแบบนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจนทุกช่วงวัยในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ รายงานจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2021) ระบุว่า เทคโนโลยี AI มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลประเทศสมาชิกในการพัฒนาโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจง (targeted policy) บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในมิติเชิงพื้นที่ (place-based policy) และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม [1] ในขณะที่รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2566) ระบุว่า AI มีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น [2] ประกอบกับ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2565) ระบุว่า AI สามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีลักษณะ “เฉพาะบุคคล” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ [3] นอกจากนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับ AI-Driven Data Engineering ยังชี้ให้เห็นว่า ระบบที่ขับเคลื่อนด้วย AI บน Cloud และ Big Data สามารถลดเวลาในการประมวลผลข้อมูลได้มากถึง 67% และรองรับการประมวลผลข้อมูลแบบเรียลไทม์ด้วยความหน่วงต่ำกว่า 100 มิลลิวินาที ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อระบบที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งอย่างต่อเนื่องและแม่นยำ [4] ขณะที่งานวิจัยของ IEEE เกี่ยวกับการใช้ AI ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังแสดงให้เห็นว่า AI มีศักยภาพสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณมหาศาลเพื่อสนับสนุนการวินิจฉัยโรค การติดตามการแพร่ระบาด และการค้นคว้าวิจัยด้านชีวการแพทย์ โดยระบบ AI บางแบบสามารถให้ผลลัพธ์ที่แม่นยำสูงถึง 93.3% ภายในเวลาไม่เกิน 60 วินาที ซึ่งสะท้อนถึงขีดความสามารถของ AI ในการให้ข้อเสนอแนะที่รวดเร็วและแม่นยำในสถานการณ์วิกฤต [5] ซึ่งรายงานและงานวิจัยทั้งหมดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาระบบ TPMAP ที่มีสามารถในการวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเหมาะสมกับบริบท

ตัวอย่างฉบับสมบูรณ์
หน้าถัดไป

ตัวอย่างหลักการและเหตุผลฉบับสมบูรณ์ (ต่อ)

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

ของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังสามารถวิเคราะห์เชิงลึกแบบหลายมิติและทำให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็วทันการณ์ ช่วยให้หน่วยงานที่ใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการจัดความยากจนและพัฒนานคนทุกช่วงวัยสามารถออกนโยบาย/แผนในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ ดังนั้น การพัฒนาระบบ TPMAP โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (AI) จึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์เชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำ รวดเร็ว ลดภาระของเจ้าหน้าที่ในการประมวลผล และเสริมสร้างขีดความสามารถของระบบในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ ครบคลุม และมีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย และการลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making) อย่างแท้จริง ทั้งยังช่วยให้ระบบสามารถประมวลผลรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับเจ้าหน้าที่ใช้งานมากขึ้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ระบบ TPMAP ได้แสดงศักยภาพในการเป็นเครื่องมือหลักในการจัดความยากจน และพัฒนานคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ โดยสะท้อนได้จากจำนวนคนจนในระบบ TPMAP ในปี 2566 ที่มีจำนวน 210,986 คน ลดลงจากปี 2565 ที่มีจำนวน 1,028,121 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49 มีการเข้าใช้งานในส่วนของการพัฒนาคนไทยโดย ศพพ.จ. ศพพ.อ. ทบปฏิบัติราชการฯ ในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปี 2565 จำนวน 53,018,153 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีจำนวนการเข้าใช้งาน 1,207,914 ครั้ง เพิ่มขึ้น 53,018,153 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.60 เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจากการที่ ศพพ. มีมติใน 2564 ให้ใช้ระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือหลักอย่างเป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนานคนทุกช่วงวัยอย่างพุ่งเป้าของประเทศ ที่ผ่านมามีการขยายสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลรวมถึงมีการพัฒนาฟังก์ชันการแสดงผลข้อมูลที่หลากหลาย แต่ระบบ TPMAP ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่มีข้อมูลจำนวนมากยังไม่สามารถประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ในเชิงลึกได้ ทำให้เป็นระบบที่มีข้อมูลมาก แต่ไร้พลัง ผู้ใช้งานไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนานคนทุกช่วงวัยได้อย่างทันการณ์ ซึ่งการแก้ปัญหาความยากจนขาดทุนจำเป็นได้รับการแก้ไขอย่างฉับพลัน เร่งด่วน ระบบ TPMAP จึงต้องสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว มีความแม่นยำ พุ่งเป้า ทันการณ์ และอิงข้อมูลจริง สอดคล้องกับหลักการการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making : DDDM) ที่เน้นการตัดสินใจเชิงนโยบายควรอิงจากข้อมูลจริง (Evidence-Based Policy) มากกว่าความรู้สึกหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว ประกอบกับรายงานจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ระบุว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ AI มีคุณสมบัติในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และซับซ้อน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและทำนายแนวโน้มได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ทำงานอัตโนมัติ ปรับปรุงได้ตามข้อมูล ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและการดำเนินงานได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถยกระดับการบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัว ซึ่งรายงานและงานวิจัยทั้งหมดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายโครงการที่มุ่งพัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น “TPMAP AI” ซึ่งเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดความยากจนและพัฒนานคนอย่างแม่นยำ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด รวมถึงยกระดับภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้น ผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่ง**การระบบได้รับการพัฒนา**จะทำให้มีการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างแม่นยำและทันทั่วทั้ง มีการบูรณาการข้อมูลจากหลากหลายหน่วยงานและมีมติเพื่อการวางแผนอย่างเป็นระบบ รวมถึงเพิ่มความคล่องตัวในการตอบสนองต่อปัญหาเชิงพื้นที่และเฉพาะกลุ่ม ในทางกลับกัน**การระบบไม่ได้รับการพัฒนา**จะทำให้ข้อมูลที่มีในระบบไม่ถูกวิเคราะห์ต่อเชิงลึก ขาดแรงขับเคลื่อนใหม่ของภาครัฐยุคดิจิทัล ภาครัฐจะไม่สามารถก้าวสู่การเป็น “รัฐบาลที่ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ (Data-driven Government)” ตามมาตรฐานสากลได้อย่างแท้จริง และเสียโอกาสสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำอย่างแม่นยำ และยั่งยืน และการพัฒนานคนไทยล่าช้าส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศในภาพรวมระยะยาว ดังนั้น **กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (กยป.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)** ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และ ศพพ. จึงได้จัดทำ**โครงการยกระดับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์** เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานของรัฐในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนานคนทุกช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุดปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 (TPMAP-AI 70) ขึ้นมา เพื่อให้ระบบสามารถรองรับการใช้งานของผู้ใช้งานในจำนวนที่มากขึ้น รวมถึงสามารถวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เป็นมิตรต่อผู้ใช้งานในทุกระดับ และเป็นเครื่องมือหลักที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ

งาน
วิจัย

เชื่อมโยง
และ
วิเคราะห์

*

หลักการและเหตุผล

ตัวอย่างหลักการและเหตุผลฉบับสมบูรณ์ (ต่อ)

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

การดำเนินการโครงการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผน/นโยบายทั้งในระดับหน่วยงานและระดับชาติ โดยเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะทำให้ สศช. มีระบบที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาประเทศที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น 1 ระบบ รองรับการติดตามประเมินผลมิติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มกลางสำหรับเชื่อมโยงและบูรณาการจัดทำข้อมูลในการจัดทำนโยบายและวางแผนการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในพื้นที่ได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพันธกิจ 3 ติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศ ประเทศจะมีระบบบริหารจัดการข้อมูลเชิงลึกด้านการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่อย่างแม่นยำ ทั้งยังสามารถให้บริการเชิงรุกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแบบเฉพาะบุคคล (personalized service) ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ เป้าหมายแผนย่อย (Y1) ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว ที่มุ่งเน้นให้มีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มีความเป็นสำนักงานสมัยใหม่ที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อวิเคราะห์คาดการณ์ล่วงหน้าและทำงานในเชิงรุก สามารถนำเทคโนโลยีอื่นทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าในการทำงาน โดยมีสอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT) องค์ประกอบ (V) V03 ความตอบสนองต่อประชาชน ปัจจุบัน (F) V03F01 นวัตกรรมบริการให้ประชาชน โดยในส่วนของกระบวนการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ประมวลผลจากโครงการนี้จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทันการมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงระบบสวัสดิการและได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทฯ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม เป้าหมายแผนย่อย (Y1) มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ที่มุ่งสนับสนุนให้มีการพัฒนาและนำใช้ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดสวัสดิการและสร้างหลักประกันทางสังคมของทุกภาคส่วน มีสอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT) องค์ประกอบ (V) V01 ระบบข้อมูลปัจจุบัน (F) V01F01 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูล และองค์ประกอบ (V) V02 เครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือ (F) V02F02 เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยในส่วนของกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม กลยุทธ์ที่ 5 การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อจัดความคุ้มครองทางสังคมและความยากจนข้ามรุ่น ผ่านการพัฒนาฐานข้อมูลรายบุคคล และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนข้ามรุ่นเป้าหมายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และสอดคล้องกับหมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน กลยุทธ์ที่ 3 ปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- [1] OECD (2021). *AI Policy and National Strategies*. เข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ <https://wp.oecd.ai/app/uploads/2021/03/2021-AI-Index-Report-Chapter-7.pdf>
- [2] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). *เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ*. เข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/618167>
- [3] สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย. (2565). *AI in Government Services: ปัญญาประดิษฐ์ในการบริการภาครัฐ*. เข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ <https://www.etda.or.th/getattachment/bb938d1a-6dd4-4407-bd87-d026773eda89/AI-in-Government-Services.aspx>
- [4] IRJIMETS (2025). *AI-Driven Data Engineering: Innovations in Cloud-Based Integration and Processing*. เข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ https://www.irjimits.com/uploadedfiles/paper/issue_2_february_2025/67130/final/fin_irjimits1738739323.pdf
- [5] IEEE (2020). *Artificial Intelligence (AI) and Big Data for Coronavirus (COVID-19) Pandemic: A Survey on the State-of-the-Arts*. เข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์ <https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=9141265>

ข้อชวนคิด

ประโยชน์ของการเขียนหลักการและเหตุผลนอกจากจะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับโครงการ

- ทำให้ผู้อ่านได้กลิ่นความคิดให้ชัดเจนมากขึ้น ทำให้รู้ว่าตัวเองกำลังทำเพื่อ “อะไร” และจะ “ทำให้สำเร็จได้อย่างไร”
- ทำให้ผู้อ่านโครงการได้เข้าใจภาพรวมของโครงการมากยิ่งขึ้น เข้าใจ “เป้าหมายที่แท้จริง”
- ทำให้โครงการมีความสมเหตุสมผลของการจัดทำ
- ทำให้ผู้อ่านสามารถทบทวนความสอดคล้องของเป้าหมายโครงการ (X) ต่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทฯ (Y)
- ทำให้ผู้อ่านมีข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปกำหนดรายละเอียดในส่วนอื่น ๆ ต่อไป

Worksheet
หน้าถัดไป

หลักการและเหตุผล

Worksheet หลักการและเหตุผล*

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการเขียนหลักการและเหตุผล หลักเกณฑ์การให้คะแนน และได้เห็นตัวอย่างการเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนมาเขียนหลักการและเหตุผลตาม worksheet นี้

* รายการตาม worksheet นี้เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

>> ข้อมูลจาก Flow ความคิด

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	
ห่วงโซ่คุณค่าฯ (FVCT)	องค์ประกอบ : ปัจจัย :
เป้าหมายโครงการ	
ชื่อโครงการ	

>> เนื้อหาหลักการและเหตุผล

ส่วนประกอบ	ประเด็น	เนื้อหา
Fact	ระบุชื่อหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ การกิจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จัดทำโครงการ (อ้างอิงกฎหมาย คำสั่ง มติ)	
	ข้อเท็จจริง สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (อ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์)	
	ข้อมูลสถิติ การสังเกต การสำรวจ (ที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารองรับสถานการณ์/ปัญหา)	
	เชื่อมโยงข้อมูลเชิงประจักษ์กับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อแสดงให้เห็นเหตุผลความจำเป็นในประเด็นที่จะทำโครงการ	
งานวิจัย	งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเป้าหมายของโครงการ	
	ความเหมาะสมของงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการกับบริบทของประเด็นที่จัดทำโครงการ	
	เชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการเข้ากับวิธีการ/แนวทางการดำเนินการ/กิจกรรมของโครงการ	
เชื่อมโยง และวิเคราะห์	เชื่อมโยงเนื้อหาสถานการณ์ ปัญหา ข้อเท็จจริง กับงานวิจัย หลักการ ทฤษฎี แนวคิดทางวิชาการ	
	เชื่อมโยงปัญหาและงานวิจัยเข้ากับเป้าหมายใหญ่ของโครงการ	
	ผลกระทบเชิงบวกหากจัดทำโครงการ	
	ผลกระทบเชิงลบหากไม่จัดทำโครงการ	
	ขมวดสู่การจัดทำโครงการ (ข้อความในช่องด้านขวาเป็นเพียงตัวอย่างในการขมวดเท่านั้น สามารถปรับให้เข้ากับสำนวนของผู้อ่านได้)	ดังนั้น(ชื่อหน่วยงาน)..... จึงได้จัดทำ(ชื่อโครงการ)..... เพื่อ

หลักการและเหตุผล

Worksheet หลักการและเหตุผล* (ต่อ)

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการเขียนหลักการและเหตุผล หลักเกณฑ์การให้คะแนน และได้เห็นตัวอย่างการเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนมาเขียนหลักการและเหตุผลตาม worksheet นี้

* รายการตาม worksheet นี้เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

ส่วนประกอบ	ประเด็น	เนื้อหา
สอดคล้อง	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับเป้าหมาย/นโยบาย/แผนงานของหน่วยงาน	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)	
	อธิบายความสอดคล้องของการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับแผน/นโยบายระดับชาติอื่น หรือแผนระดับสากล (หากมี)	
	วิเคราะห์และประมวลผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ	
	ขมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์จากการวิเคราะห์การดำเนินโครงการกับเป้าหมายของแผน/นโยบายที่มีความสอดคล้อง	

Recheck ✓ เมื่อเขียนหลักการและเหตุผลเสร็จ ผู้อ่านควรตรวจสอบว่าเนื้อหาทั้งหมดสะท้อนกลับไปเป้าหมายใหญ่โครงการใช้หรือไม่

ผลการตรวจสอบ	การดำเนินการต่อไป
☐ ใช่	ผู้อ่านจัดทำส่วนประกอบอื่น ๆ ของโครงการต่อไป (วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ)
☐ ไม่ใช่	ผู้อ่านควรทบทวนและปรับปรุง ดังนี้ - สถานการณ์/ปัญหาที่เป็นพื้นฐานของโครงการสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการหรือไม่ - งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการที่ใช้อ้างอิงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นของโครงการหรือไม่ - หากดำเนินโครงการนี้แล้วผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนเป้าหมายโครงการหรือไม่ - เป้าหมายใหญ่โครงการสะท้อนสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนแล้วหรือไม่

หลักการและเหตุผลสามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปกำหนดรายละเอียดในส่วนอื่น ๆ ต่อไป

Next step

หลักการและเหตุผล

Next step

เมื่อเข้าใจหลักการการเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว สามารถนำส่วนประกอบของการเขียนหลักการและเหตุผลไปต่อยอดการเขียนโครงการในส่วนอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

ทำไมต้องมีวัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบในการ...

- แสดงเป้าหมายเฉพาะของโครงการอย่างชัดเจน
- วางแผนกิจกรรม การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ
- ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ผ่านการกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการกำหนดวัตถุประสงค์

ในการกำหนด “วัตถุประสงค์” ของโครงการให้ชัดเจน เข้าใจง่าย และตรงเป้าหมาย ผู้อ่านสามารถเริ่มต้นได้ด้วยการตั้งคำถามสำคัญ 5 ข้อ ที่ต่อเนื่องมาจากเป้าหมายและหลักการและเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพรวมของโครงการได้ชัดเจนขึ้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางเบื้องต้นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1. WHAT	โครงการต้องการ บรรลุอะไร	▶	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
2. WHO	ใคร จะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้	▶	กลุ่มเป้าหมาย
3. HOW	ต้อง ทำอะไร จึงจะบรรลุเป้าหมาย	▶	แนวทาง/กระบวนการ
4. WHY	เหตุใด การดำเนินโครงการนี้จึงสำคัญ	▶	การเชื่อมโยงกับปัญหา/ความต้องการ
5. WHERE	โครงการจะเกิดขึ้น/จัดขึ้น/มีผล ที่ไหน	▶	พื้นที่เป้าหมาย
6. WHEN	โครงการจะเกิดขึ้น เมื่อไหร่/นานแค่ไหน	▶	ระยะเวลาดำเนินการ

ข้อควรระวังในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

หากคุณกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้เบื้องต้นแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงต่อมาก็คือ วัตถุประสงค์ที่เขียนนั้นมีความชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหาหรือความจำเป็นของโครงการ **คุณสามารถนำข้อควรคำนึงนี้ไปประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมได้** โดยรายละเอียด ดังนี้

1. ไม่ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้กว้างหรือคลุมเครือเกินไป ควรระบุให้ชัดเจนว่าโครงการต้องการ “ทำอะไร เพื่ออะไร”
2. ไม่ควรกำหนดวัตถุประสงค์โดยไม่อิงกับปัญหาหรือความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย
3. ระมัดระวังการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของนโยบายหรือแผนแม่บท หากโครงการอ้างอิงกับแผนระดับชาติหรือยุทธศาสตร์ใด ๆ ต้อง**แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สอดคล้องจริง** ไม่ใช่เพียงการยกคำมาใช้ลอยๆ
4. หลีกเลี่ยงการตั้งวัตถุประสงค์เกินจริงหรือเกินขอบเขตของโครงการ
5. ไม่ควรกำหนดวัตถุประสงค์ซ้อนทับกิจกรรม เนื่องจากวัตถุประสงค์ควรเป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น ไม่ใช่สิ่งที่ต้อง “ทำ” (กิจกรรม)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

แนวทางการเขียนวัตถุประสงค์

บรรลุอะไร

ระบุอย่างชัดเจนว่าเมื่อ**โครงการเสร็จสิ้นแล้วจะเกิดสิ่งใด** สิ่งใดคือผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

ใครได้รับประโยชน์

ระบุ**ผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับประโยชน์**จากผลลัพธ์ของโครงการเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น

ทำอะไร

ระบุว่าในการจะได้ผลลัพธ์ที่อยากบรรลุต้อง**ทำด้วยวิธีใด** โดยควรใช้ **"คำกริยา" ที่ชัดเจน** เมื่ออ่านวัตถุประสงค์แล้วผู้อ่านต้องเข้าใจได้ทันทีว่าโครงการนี้จะทำอะไร

เหตุใดจึงสำคัญ

อธิบายว่า**ผลลัพธ์ของโครงการ**ว่าส่งผลอย่างไรกับกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องหรือสามารถสนับสนุนให้เป้าหมายที่ตั้งไว้สำเร็จได้อย่างไร

เกิดขึ้น/มีผลที่ไหน

ระบุ**พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ** หรือพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์จากผลลัพธ์ของโครงการ

เมื่อไหร่/นานแค่ไหน

ระบุ**ระยะเวลาการดำเนินโครงการ** โดยควรระบุทั้งช่วงเริ่มต้นและช่วงสิ้นสุดโครงการ

โครงสร้าง "วัตถุประสงค์" ที่แนะนำ

"เพื่อ + กริยาแสดงการกระทำ + ผลลัพธ์ + กลุ่มเป้าหมาย + พื้นที่ + ระยะเวลา"

อ้างอิง: <https://davenport.libguides.com/learningoutcomes/writing>

ตัวอย่าง

เพื่อสร้างระบบอบรมทักษะการตลาดดิจิทัลให้กับผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรมอาหารพื้นบ้านในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยให้สามารถสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มรายได้เฉลี่ยตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2561

โครงสร้างประโยค "วัตถุประสงค์" ด้านบน เป็นเพียงโครงสร้างแนะนำ ท่านไม่จำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการตามโครงสร้างเท่านั้น แต่ขอให้มียุทธศาสตร์สำคัญให้ครบถ้วน จึงจะเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการที่สมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

ลักษณะของวัตถุประสงค์ที่ดี

เมื่อผู้อ่านได้เรียนรู้แนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์แล้ว ต่อไปผู้อ่านควรต้องทราบลักษณะของวัตถุประสงค์ของโครงการที่ดีเพื่อใช้ในการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการของผู้อ่าน โดยจุดมุ่งหมายของวัตถุประสงค์ คือ **การแสดงผลเป้าหมายเฉพาะของโครงการอย่างชัดเจนและเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานของโครงการ** ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ที่สามารถแสดงผลเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของโครงการได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมควรมีลักษณะ ดังนี้

1 มีความชัดเจน และเข้าใจง่าย

2 มุ่งเน้นผลลัพธ์ของโครงการ

3 สอดคล้องกับ ปัญหาและ เป้าหมายหลัก

4 มีการระบุรอบ เวลาที่ชัดเจน

ลักษณะ	คำอธิบาย	✓ ตัวอย่างที่ดี	✗ ตัวอย่างที่ไม่ดี	เหตุผล
มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	ควรใช้คำตรงไปตรงมา ไม่กำกวม ที่ผู้อ่านโครงการสามารถเข้าใจตรงกัน	เพื่ออบรมทักษะการแปรรูปสมุนไพรให้กลุ่มแม่บ้านจำนวน 50 คนในตำบลบางเขน ภายใน 6 เดือน	เพื่อส่งเสริมศักยภาพของชุมชนในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรอย่างเหมาะสม	ใช้ภาษาคลุ่มเครือ เช่น “ด้านต่าง ๆ”, “อย่างเหมาะสม” ซึ่งตีความได้หลายแบบ ไม่ชัดเจนว่าโครงการจะทำอะไร
มุ่งเน้นผลลัพธ์ของโครงการ	เน้นสิ่งที่ได้รับหรือเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่แค่กิจกรรม	เพื่อให้กลุ่มแม่บ้านสามารถผลิตสินค้าแปรรูปจากสมุนไพรได้อย่างน้อย 3 ชนิด และจำหน่ายได้ภายใน 6 เดือน	เพื่อจัดอบรมความรู้เรื่องสมุนไพรให้กับกลุ่มแม่บ้าน	มุ่งเน้นแค่ “การจัดกิจกรรม” ไม่แสดงให้เห็นผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังอบรม
สอดคล้องกับปัญหาและเป้าหมายหลัก	เชื่อมโยงกับปัญหาที่โครงการต้องการแก้ไข และสนับสนุนเป้าหมายหลัก	เพื่อพัฒนาทักษะการแปรรูปสมุนไพรให้กลุ่มแม่บ้านที่ขาดแคลนรายได้ในช่วงนอกฤดูเก็บเกี่ยว	เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีของกลุ่มแม่บ้าน	ไม่เชื่อมโยงกับปัญหาหลักของโครงการที่ต้องการเสริมสร้างทักษะการประกอบอาชีพให้แก่มแม่บ้าน
มีการรอบเวลาที่ชัดเจน	ระยะเวลาชัดเจน เพื่อวางแผนและประเมินผลได้	ภายในเดือนธันวาคม 2025 หรือ ภายในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2569	เร็ว ๆ นี้ / โดยเร็วที่สุด / ตามความพร้อมของกลุ่มแม่บ้าน	ไม่มีกรอบเวลาชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวางแผน ติดตาม หรือประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

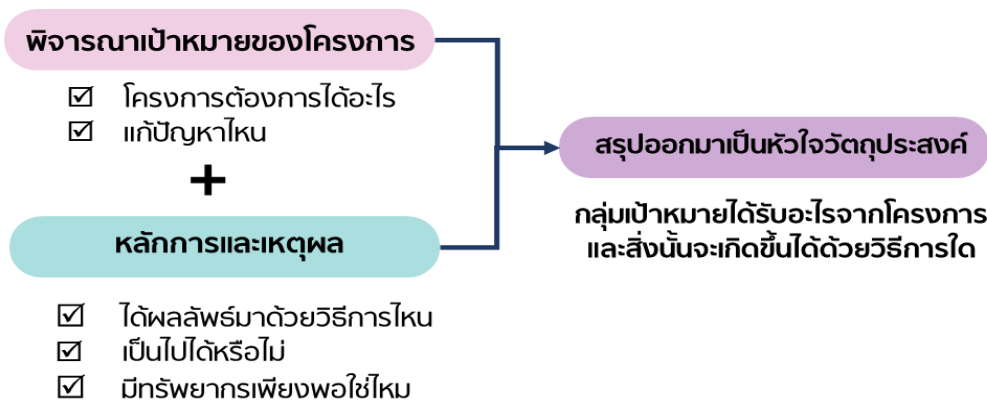
การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

แนวทางการเขียนวัตถุประสงค์

แนวทางการเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถเขียนได้โดยนำหลักการในการ **กำหนดวัตถุประสงค์มาประยุกต์** ร่วมกับหลักการของ **วัตถุประสงค์ที่ดี** โดยมีรายละเอียดของแนวทาง ดังนี้

1 ทำอย่างไร + บรรลุอะไร

หัวข้อนี้เป็น **หัวใจหลักของวัตถุประสงค์** ที่ระบุวิธีการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่โครงการคาดหวัง โดยต้องชัดเจนและเฉพาะเจาะจงว่าโครงการจะทำอะไรและจะได้ผลออกมาอย่างไร รวมทั้งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ และหลักการและเหตุผล

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

พิจารณาเป้าหมายของโครงการ

พัฒนาและยกระดับระบบ TPMAP เดิมให้เป็น **"TPMAP AI"** ซึ่งเป็น **เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล** เพื่อการจัดความยากจนและ **พัฒนาคนอย่างแม่นยำ** โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายอย่างบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่าง **รวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด** รวมถึงยกระดับ **ภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงขึ้น** ผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้งานในการบริหารงานบนข้อมูลเชิงประจักษ์

พิจารณาหลักการและเหตุผล

จากส่วนหลักการและเหตุผลในคู่มือฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึง

- ☐ ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนว่าระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดความยากจนและพัฒนาคนอย่างแม่นยำที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย
- ☐ ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนว่าระบบ TPMAP การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์จะช่วยยกระดับศักยภาพการทำงานของระบบ TPMAP เดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

สรุปออกมาเป็นหัวใจของวัตถุประสงค์

เมื่อกลับไปพิจารณาในส่วนของเป้าหมายและหลักการและเหตุผลแล้ว พบว่า สศช. มีเป้าหมายในการยกระดับระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่สนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้

การพัฒนาเป้าหมาย & หลักการและเหตุผลให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์

เมื่อทราบ หัวใจหลักของโครงการว่าต้องการผลลัพธ์อะไร และดำเนินการอย่างไร ซึ่งในที่นี้ คือ การพัฒนาระบบ TPMAP ผู้อ่านต้องมาพิจารณาแนวทางการ**พัฒนาเป้าหมายและหลักการและเหตุผลให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์** ตามแนวทางที่ควรและไม่ควรด้านล่าง

DO

- ใช้คำกริยาเชิงรุกที่ชัดเจน เช่น พัฒนา สร้าง เพิ่ม ลดปรับปรุง
- ระบุผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม
- ขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่กว้างเกินไป
- คำนี้ถึงความเป็นไปได้ ภายใต้ทรัพยากรที่มี
- การเชื่อมโยง ระหว่างวิธีการและผลลัพธ์

DON'T

- กำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ หรือคลุมเครือเกินไป
- การใช้คำว่า "ส่งเสริม" หรือ "สนับสนุน" โดยไม่ระบุรายละเอียด / หรือใช้ประโยคไม่สมบูรณ์ในการตั้งวัตถุประสงค์
- ตั้งวัตถุประสงค์ซ้อนกับกิจกรรม หรือผลลัพธ์ เนื่องจาก วัตถุประสงค์ ≠ กิจกรรม

เมื่อทราบเบื้องต้นแล้ว ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ตาม **Checklist** การตรวจสอบ **วัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์** ในส่วนของ **“โครงการอย่างไร + เพื่อบรรลุอะไร”** ในหน้าถัดไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด
ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน
 เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

1 Checklist ตรวจสอบทำอย่างไร + บรรลุอะไร

ลำดับ	ตัวอย่างวัตถุประสงค์	Checklist	เหตุผลและคำอธิบาย
1.	เพื่อสนับสนุนระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์	☒ ระบุ “ผลลัพธ์” ชัดเจน ☒ เป็นสิ่ง “ที่จะเกิดขึ้น” ไม่ใช่แค่กิจกรรม กระบวนการ หรือสิ่งที่จะทำ ☒ ใช้คำ “กริยา” บอกสิ่งที่โครงการจะทำชัดเจน	- ผลลัพธ์ไม่ชัดเจน โดยไม่ได้ระบุว่าสนับสนุนอะไร แล้วจะได้ผลลัพธ์เป็นอะไร - เน้นที่กิจกรรม/กระบวนการ มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น - ใช้ประโยชน์ไม่สมบูรณ์ในการตั้งวัตถุประสงค์
2.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้มีฟังก์ชันการใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการข้อมูล	☒ ระบุ “ผลลัพธ์” ชัดเจน ☒ เป็นสิ่ง “ที่จะเกิดขึ้น” ไม่ใช่แค่กิจกรรม กระบวนการ หรือสิ่งที่จะทำ ☒ ใช้คำ “กริยา” บอกสิ่งที่โครงการจะทำชัดเจน	- ผลลัพธ์ไม่ชัดเจน โดยไม่ได้ระบุว่าสนับสนุนอะไร แล้วจะได้ผลลัพธ์เป็นอะไร - เน้นที่กิจกรรม/กระบวนการ มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น - ใช้ประโยชน์ไม่สมบูรณ์ในการตั้งวัตถุประสงค์
3.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และเชิงลึกแบบบูรณาการ เพื่อรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำได้	☒ ระบุ “ผลลัพธ์” ชัดเจน ☒ เป็นสิ่ง “ที่จะเกิดขึ้น” ไม่ใช่แค่กิจกรรม กระบวนการ หรือสิ่งที่จะทำ ☒ ใช้คำ “กริยา” บอกสิ่งที่โครงการจะทำชัดเจน	- คำกริยา “พัฒนา” ชัดเจน และเน้นการกระทำ - ระบุอย่างชัดเจนว่าโครงการได้ผลลัพธ์เป็นระบบที่สามารถกร “สังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก” และ “รองรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย” - เชื่อมโยงสอดคล้องกับเป้าหมาย: ลดความยากจน/ความเหลื่อมล้ำ

โดย Checklist ในคู่มือฉบับนี้เป็นการกำหนดองค์ประกอบที่ควรมีใน “วัตถุประสงค์” ของโครงการเบื้องต้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

2 ใครได้ประโยชน์

ระบุกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ รวมถึงการระบุจำนวนหรือขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้โครงการมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน และสามารถออกแบบกิจกรรมได้เหมาะสม

พิจารณาเป้าหมายของโครงการ

- ☑ ใครต้องได้รับการแก้ไขปัญหา
- ☑ ทำไปเพื่อใคร

พิจารณาจากหลักการและเหตุผล

- ☑ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรม

พัฒนาระบบ TPMAP ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานเพิ่มขึ้น

การกำหนดนโยบายการพัฒนาคนที่ครอบคลุมและแม่นยำยิ่งขึ้น

ผู้ใช้งานระบบ TPMAP: หน่วยงานภาครัฐ / ภาคีการพัฒนา

การพัฒนาเป้าหมาย & หลักการและเหตุผลให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์

เมื่อทราบว่าผู้ได้รับประโยชน์จากผลลัพธ์ของโครงการเป็นใครซึ่งในที่นี้คือ “หน่วยงานภาครัฐ” ผู้อ่านต้องนำวัตถุประสงค์ที่ได้เบื้องต้นจากแนวทาง ทำอย่างไร + บรรลุอะไร มาต่อยอดการให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์ ตามแนวทางที่ควรและไม่ควรด้านล่าง

วัตถุประสงค์ที่ได้จากแนวทาง

1

เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้ สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และเชิงลึกแบบบูรณาการ เพื่อรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำได้

DO

- กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน หรือ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย
- ผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม ที่แต่ละกลุ่มจะได้รับ
- การแยกกลุ่ม ผู้ได้รับประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

DON'T

- กลุ่มเป้าหมายกว้างเกินไป เช่น “ประชาชนทั่วไป”
- การไม่ระบุจำนวนหรือขอบเขต
- ผลประโยชน์ที่คลุมเครือ หรือวัดไม่ได้
- การละเลยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อทราบเบื้องต้นแล้ว ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ตาม **Checklist** การตรวจสอบ วัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์ในส่วนของ “ใครได้ประโยชน์” ในหน้าถัดไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด
ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน
เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

2 Checklist ตรวจสอบใครได้ประโยชน์

ลำดับ	ตัวอย่างวัตถุประสงค์	Checklist	เหตุผลและคำอธิบาย
1.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และเชิงลึกแบบบูรณาการ เพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่แม่นยำและทันทั่วถึง	☒ ระบุ “ผู้ได้ผลประโยชน์” จากผลลัพธ์ชัดเจน ☒ ไม่ต้องลงลึกถึงรายบุคคล แต่ควรระบุระดับ (กลุ่มคน/หน่วยงาน) ให้ชัดเจน ☒ สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ	- ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ไม่ชัดเจน (ไม่ทราบว่าใคร) - ไม่เชื่อมโยงโดยตรงกับ “การยกระดับระบบ TPMAP เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐ”
2.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบายพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำ	☒ ระบุ “ผู้ได้ผลประโยชน์” จากผลลัพธ์ชัดเจน ☒ ไม่ต้องลงลึกถึงรายบุคคล แต่ควรระบุระดับ (กลุ่มคน/หน่วยงาน) ให้ชัดเจน ☒ สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ	- ระบุผู้รับผลประโยชน์ชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มที่จะได้ประโยชน์จากงานใช้จากระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนา - ไม่ได้ระบุถึงการใช้นจากระบบ TPMAP ในการสนับสนุนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนและการลดความเหลื่อมล้ำ
3.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบายพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำ	☒ ระบุ “ผู้ได้ผลประโยชน์” จากผลลัพธ์ชัดเจน ☒ ไม่ต้องลงลึกถึงรายบุคคล แต่ควรระบุระดับ (กลุ่มคน/หน่วยงาน) ให้ชัดเจน ☒ สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ	- ระบุผู้รับผลประโยชน์ชัดเจน และครอบคลุม - มีการเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักของโครงการ (TPMAP + สนับสนุนการตัดสินใจ + ลดความยากจน)

โดย Checklist ในคู่มือฉบับนี้เป็นการกำหนดองค์ประกอบที่ควรมีใน “วัตถุประสงค์” ของโครงการเบื้องต้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

3 เหตุใดจึงสำคัญ

ระบุความสำคัญของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นเพื่อโครงการเสร็จสิ้น เพื่อสะท้อน เหตุผล หรือ ความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการ โดย**ส่วนนี้จะช่วยให้วัตถุประสงค์สามารถเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล** ทั้งนี้ ในการเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการ หากมีการเขียนเชื่อมโยงถึงผลกระทบที่สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โครงการของผู้อ่านโดดเด่น

พิจารณาเป้าหมายของโครงการ

พิจารณาจากหลักการและเหตุผล

- ☒ โครงการนี้จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรในระยะยาว

- ☒ ปัญหาคืออะไร หากไม่ทำจะเกิดอะไรขึ้น

ระบบจะนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มากระดับระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคคน

การพัฒนาเป้าหมาย & หลักการและเหตุผลให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์

ผู้อ่านต้องนำวัตถุประสงค์ที่ได้บ่งชี้จากแนวทาง 1. ทำอย่างไร + บรรลุอะไร และ 2. ใครได้ประโยชน์ มาต่อยอดให้เป็น**วัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์ ตามแนวทางที่ควรและไม่ควรด้านล่าง**

วัตถุประสงค์ที่ได้จากแนวทาง

1 2

พัฒนาระบบ TPMap ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดนโยบายพัฒนาคคนและลดความเหลื่อมล้ำ

✓ DO

- ปัญหาหรือความต้องการที่ชัดเจน
- ผลกระทบหากไม่ดำเนินโครงการหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ
- ความเชื่อมโยงกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ชาติ

✗ DON'T

- กำหนดวัตถุประสงค์แบบผิวเผิน หรือ เพียงแคยกคำมาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
- กำหนดวัตถุประสงค์โดยไม่พิจารณาความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง)

เมื่อทราบเบื้องต้นแล้ว ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ตาม **Checklist** การตรวจสอบ**วัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์**ในส่วนของ **"เหตุใดจึงสำคัญ"** ในหน้าถัดไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด
ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน
เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

3 เหตุใดจึงสำคัญ

ลำดับ	ตัวอย่างวัตถุประสงค์	Checklist	เหตุผลและคำอธิบาย
1.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่	☒ ปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน ☒ ผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ	- มีการระบุปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน - แต่ไม่มีการระบุผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการการพัฒนา ระบบ TPMAP ต่อผู้ใช้งาน
2.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่แบบบูรณาการระหว่างหน่วยงาน	☒ ปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน ☒ ผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ	- มีการระบุปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน - แต่ไม่มีการระบุผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการการพัฒนา ระบบ TPMAP ต่อผู้ใช้งาน
3.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง	☒ ปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน ☒ ผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ	- มีการระบุปัญหา/ความต้องการที่ชัดเจน - มีการระบุผลกระทบ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

โดย Checklist ในคู่มือฉบับนี้เป็นการกำหนดองค์ประกอบที่ควรมีใน “วัตถุประสงค์” ของโครงการเบื้องต้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

4 สถานที่ดำเนินการ/ขอบเขตของผลกระทบ

การเขียนวัตถุประสงค์ควรกำหนดสถานที่ดำเนินงานหรือขอบเขตพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมตามภูมิสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทราบว่าโครงการเกี่ยวข้องกับพื้นที่ของตนหรือไม่

การพัฒนาให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์

ผู้อ่านต้องนำวัตถุประสงค์ที่ได้บ่งชี้จากแนวทาง 1. ทำอย่างไร + บรรลุอะไร และ 2. ใครได้ประโยชน์ 3. เหตุใดจึงสำคัญ มาต่อยอดให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์ ตามแนวทางที่ควรและไม่ควรด้านล่าง

วัตถุประสงค์ที่ได้จากแนวทาง

1 2 3

เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำ

4 Checklist ตรวจสอบ สถานที่ดำเนินการ/ขอบเขตของผลกระทบ

ลำดับ	ตัวอย่างวัตถุประสงค์	Checklist	เหตุผลและคำอธิบาย
1.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้ สามารถสังเคราะห์ ข้อมูลเชิงลึกเพื่อรองรับ การตัดสินใจเชิงนโยบาย ของเจ้าหน้าที่ในการ พัฒนาคนและลดความ เหลื่อมล้ำได้	☒ ระบุสถานที่หรือขอบเขต พื้นที่อย่างชัดเจน	ไม่มีการระบุพื้นที่ดำเนินการ
2.	เพื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้ สามารถสังเคราะห์ ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่ แบบบูรณาการ เพื่อ รองรับการตัดสินใจเชิง นโยบายของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานภาครัฐทั้งใน ระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่ เกี่ยวข้องทั่วประเทศในการ พัฒนาคนและลดความ เหลื่อมล้ำ	☒ ระบุสถานที่หรือขอบเขต พื้นที่อย่างชัดเจน	- การระบุ “ระดับพื้นที่” เป็นการ ชี้ให้เห็นถึงการดำเนินงานของระบบ ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ - การระบุกลุ่มเป้าหมายว่าเป็น เจ้าหน้าที่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ชี้ให้เห็นความครอบคลุมของพื้นที่ใน การดำเนินการ

ในการระบุสถานที่และระยะเวลาผู้อ่านต้องพิจารณาถึงลักษณะของโครงการและการกิจหน้าที่ของผู้อ่านเองด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

5 เมื่อไหร่/นานแค่ไหน

วัตถุประสงค์ที่ดีควรกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถวางแผน และติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาให้เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์

ผู้อ่านต้องนำวัตถุประสงค์ที่ได้บ่งชี้จากแนวทาง 1. ทำอย่างไร + บรรลุอะไร และ 2. ใครได้ประโยชน์ 3. เหตุใดจึงสำคัญ และ 4. สถานที่ดำเนินการ/ขอบเขตของผลกระทบ มาต่อยอดให้เป็น**วัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์** ตาม**แนวทางที่ควรและไม่ควร**ด้านล่าง

วัตถุประสงค์ที่ได้จากแนวทาง

1 2 3 4

DO

- ระยะเวลาที่ชัดเจน มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด
- ช่วงเวลาที่เหมาะสม กับกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมาย

DON'T

- ระบุเวลาคลุมเครือ ไม่เฉพาะเจาะจง
- ใช้คำระบุระยะเวลาอย่างกว้าง ๆ เช่น ในระยะต่อไป, อย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่าง

คำระบุระยะเวลากว้าง ๆ และแนวทางการปรับคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- เพื่อปรับปรุงระบบให้ทันสมัยโดยเร็ว
- เพื่ออบรมเจ้าหน้าที่ในการใช้ระบบใหม่อย่างต่อเนื่อง
- เพื่อพัฒนาระบบ TP MAP ในระยะยาว
- เพื่อดำเนินการทดลองใช้ระบบในระยะสั้น

แนวทางการปรับปรุง

- เพื่อปรับปรุงระบบ ภายในเดือนธันวาคม 2568
- เพื่ออบรมเจ้าหน้าที่ ทุกไตรมาส ตั้งแต่ ค.ศ. 68 – ก.ย. 69
- เพื่อพัฒนาระบบ TP MAP ในระยะ 3 ปี (2568 – 2570)
- เพื่อดำเนินการทดลองใช้ระบบ ในระยะ 3 เดือน ค.ศ. 68 – พ.ย. 68

ลำดับ	ตัวอย่างวัตถุประสงค์	Checklist	เหตุผลและคำอธิบาย
1.	เพื่อพัฒนาระบบ TP MAP ให้ สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายของ เจ้าหน้าที่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ในการพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำ	☒ กำหนดระยะเวลาชัดเจน โดยมีกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด	• ไม่มีการระบุระยะเวลาการดำเนินงาน
2.	เพื่อพัฒนาระบบ TP MAP ให้ สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกระดับพื้นที่แบบบูรณาการ เพื่อรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายของ เจ้าหน้าที่ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ในการพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำได้ในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569)	☒ กำหนดระยะเวลาชัดเจน โดยมีกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด	• ระบุระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด
ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน
เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

ตัวอย่างวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุม

การเขียนวัตถุประสงค์ให้สมบูรณ์และครอบคลุมจะนำแนวทาง

1 2 3 4 5 มาประยุกต์กัน ดังตัวอย่างนี้

“ เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ **TPMAP** ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**ทั่วประเทศ** เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569) ”

เมื่อได้วัตถุประสงค์ของโครงการที่สมบูรณ์แล้วอย่าลืมนำกลับมาตรวจสอบร่วมกับ
1. เป้าหมาย และ 2. หลักการและเหตุผล ของโครงการอีกรอบ ความสอดคล้องของทั้ง 3 ส่วน คือหัวใจของความสำเร็จของโครงการ

ตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเป้าหมาย & หลักการและเหตุผล

- ☒ วัตถุประสงค์ระบุผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ
- ☒ วัตถุประสงค์ระบุผลลัพธ์ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นที่มาในการจัดทำโครงการ
- ☒ วัตถุประสงค์ระบุแนวทางในการก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามหลักการและเหตุผลของโครงการ
- ☒ วัตถุประสงค์ระบุกลุ่มเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมาย & หลักการและเหตุผล
- ☒ มีการขมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์ที่จะได้จากการดำเนินโครงการกับประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด **ผลลัพธ์** หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

Worksheet วัตถุประสงค์

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายโครงการ	ก่อนการกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้อ่านต้องทราบเป้าหมายและความต้องการของโครงการที่ชัดเจน
หลักการและเหตุผล	หลักการและเหตุผลจะเป็นแนวทางในการกำหนดการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ

คำถามตั้งต้น	ลักษณะสำคัญ	วัตถุประสงค์
1. ทำอย่างไร + บรรลุอะไร	☐ ระบุผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ☐ ขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่กว้างเกินไป ☐ คำนึงถึงความเป็นไปได้ ภายใต้ทรัพยากรที่มี ☐ การเชื่อมโยง ระหว่างวิธีการและผลลัพธ์	วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อ + กริยาแสดงการกระทำ + ผลลัพธ์ + กลุ่มเป้าหมาย + พื้นที่ + ระยะเวลา
2. ใครได้ประโยชน์	☐ กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน หรือ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย ☐ ผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม ที่แต่ละกลุ่มจะได้รับ	
3. เหตุใดจึงสำคัญ	☐ ระบุประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ เชื่อมโยงไปถึงปัญหาที่โครงการ ต้องการแก้ไข หรือเชื่อมโยงไปถึง กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
4. สถานที่ดำเนินการ/ขอบเขตของผลกระทบ	☐ มีการระบุสถานที่ในการดำเนินงาน ☐ มีการระบุพื้นที่ที่จะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน ☐ หรือระบุพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่	
5. เมื่อไหร่/นานแค่ไหน	☐ มีการระบุระยะเวลาที่ชัดเจน ☐ มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการ	

โครงการที่ดีไม่ใช่แค่รู้ว่า “แก้ปัญหาอะไร” หรือ “ต้องการเห็นผลลัพธ์แบบไหน” แต่ต้องรู้ให้ชัดว่า **“กำลังทำเพื่อใคร”** เพราะเมื่อกลุ่มเป้าหมายชัด ก็จะมุ่งเน้นดำเนินกิจกรรมได้ตรงจุด ตอบโจทย์ และความสำเร็จจะวัดได้จริง

ทำไมต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย?

- เพื่อให้มีขอบเขตของการดำเนินโครงการ ว่าทำเพื่อใคร ทำร่วมกับใคร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งหมดมีใคร นำไปสู่การวางแผนกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
- เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทั้งบุคลากร งบประมาณ และระยะเวลา จึงต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถขยายผลในกลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่อื่น เพื่อดำเนินการต่อ

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

หากผู้อ่านกำลังเริ่มคิดว่าโครงการที่เขียนนั้น มีกลุ่มเป้าหมายเป็นใครได้บ้าง แต่ไม่รู้ว่าควรเริ่มคิดอย่างไรดี ผู้เขียนมีแนวทางเบื้องต้นให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมาย โดย**เริ่มจากการตั้งคำถามสำคัญ** ดังนี้

1. วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายจาก**สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น**

- **สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น** ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดทำโครงการคืออะไรบ้าง → นำไปสู่การวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายใดและอย่างไร
- สภาพปัญหาเหล่านี้**มีความเชื่อมโยง/เกิดขึ้นกับ**คนกลุ่มไหนได้บ้าง → **A** ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา

2. วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายด้วยการ **Recheck กับวัตถุประสงค์**

- **วัตถุประสงค์**ของโครงการที่ต้องการให้เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง → นำไปสู่การ Recheck ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ได้อีกบ้าง
- บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และ**บุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใด**กับการดำเนินโครงการ → **B** ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์

ในการ**วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมาย** ให้ผู้อ่านพิจารณาครอบคลุมถึงประชาชนทุกกลุ่มที่มีความเป็นไปได้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง → ซึ่งจะช่วยให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ข้อควรคำนึง

เมื่อทราบโดยเบื้องต้นแล้วว่ากลุ่มเป้าหมายโครงการของผู้อ่านคือใครบ้าง? สิ่งที่ต้องคำนึงในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายต่อมาคือ กลุ่มเป้าหมายที่คิดนั้นมีความครอบคลุมแล้วหรือยัง ผู้อ่านสามารถนำข้อควรคำนึงนี้ไปประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายต้อง**ไม่เป็นเพียงแค่กลุ่มที่ผู้อ่านให้ความสนใจโดยเฉพาะเท่านั้น** และไม่ใช่เพียงแค่การคิดกลุ่มเป้าหมายจากชื่อโครงการ ผู้อ่านต้องคำนึงถึงความเป็นจริงของสภาพปัญหา เพื่อให้การแก้ไขนั้นเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง
2. **ระมัดระวังการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่กว้างเกินไปจนไม่สามารถระบุได้ว่ากลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จะไปอยู่ในส่วนไหนของกระบวนการและได้รับประโยชน์จริงหรือไม่** อย่างไร
3. **ควรมีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทั้งในระดับแนวตั้ง**ของการจะนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ**และแนวนอน** ซึ่งเป็นในระดับเดียวกัน เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

วิธีการเขียนกลุ่มเป้าหมาย

พอผู้อ่านรู้แล้วว่ากลุ่มเป้าหมายคือใครบ้าง ขั้นตอนต่อไปที่สำคัญก็คือ... เรามั่นใจได้อย่างไรว่ากลุ่มเป้าหมายนี้เป็นกลุ่มที่ **“ใช่”** จริง ๆ เราลองมาพิจารณาตามแนวทางนี้กัน

กำหนดคุณลักษณะจำเพาะ

ผู้อ่านควรมีการ “กำหนดคุณลักษณะจำเพาะ” ที่สามารถอธิบายหรือระบุได้ว่าคน/กลุ่มคนเหล่านั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการมีลักษณะอย่างไร เป็นใคร? **เพราะยิ่งเรารู้จักกลุ่มเป้าหมายชัดเจนเท่าไร โครงการของเราก็จะยิ่งตอบโจทย์ และส่งผลได้ตรงจุดมากขึ้นเท่านั้น**

Checklist ในการกำหนดคุณลักษณะที่ดี

- ☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน
- ☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ ต้องมีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไปอาจก่อให้เกิดข้อจำกัดในโอกาสการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

แยกกลุ่มเป้าหมายหลัก/รอง

ผู้อ่านจะบอกได้ว่าสุดท้ายแล้วใครคือกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ผู้อ่านจำเป็นต้องรู้ว่า **“คนกลุ่มใดที่โครงการต้องดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรง”** และ **“คนกลุ่มใดเป็นเพียงแค่ผู้ได้รับผล”**

Reminder

ความหมายของกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเป้าหมายรอง

กลุ่มเป้าหมายหลัก

คือ คน/กลุ่มคนที่**มีส่วนเกี่ยวข้อง**กับกิจกรรมของโครงการ**โดยตรง**

กลุ่มเป้าหมายรอง

คือ คน/กลุ่มคนที่โครงการ**ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมโดยตรง แต่มีบทบาทในการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้อง**กับการดำเนินโครงการ

Checklist กลุ่มเป้าหมายหลัก

- ☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นให้เกิดผลกับผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรง”
- ☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไข หรือส่งเสริม
- ☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ

Checklist กลุ่มเป้าหมายรอง

- ☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม”
- ☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ
- ☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ
- ☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูลหรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง

สุดท้ายแล้วกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง!.. ก็คือ **กลุ่มที่โครงการต้องดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรง** ซึ่งเป็นกลุ่มที่โครงการต้องการเข้าไปเพื่อแก้ปัญหา พัฒนา หรือส่งเสริมให้ดีขึ้น

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

ข้อมูลสำคัญที่ผู้อ่านควรเตรียมเบื้องต้นใส่ไว้ในกระดานจดก่อนเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ หากกลุ่มเป้าหมายและตรวจสอบว่ากลุ่มเป้าหมายนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ “ใช่” จริง ๆ ผ่าน Checklist มีดังนี้ 1) **หลักการและเหตุผล** (ในส่วนของสภาพปัญหา) และ 2) **วัตถุประสงค์**

กระดานจด

หลักการ
และเหตุผล

(ในส่วนของสภาพปัญหา)

1. ระบบยังขาดฟังก์ชันการใช้งานที่สามารถรองรับการวิเคราะห์เชิงลึก และการคาดการณ์สถานการณ์เพื่อใช้ในการวางแผนและให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น
2. ขีดจำกัดในการใช้งานระบบยังไม่รองรับการทำงานในโหมดออฟไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมทั้งภาคีเครือข่ายต่าง ๆ
2. เพื่อพัฒนาต่อยอดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลต่าง ๆ ในทุกมิติด้านการพัฒนาคน และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์และติดตามสถานะของโครงการ/การดำเนินนโยบายสำคัญของประเทศ
3. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คพ. คพ.จ. คพ.อ. คพ.เทศบาล... ทบปฏิบัติการ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และอว. สามารถใช้ประโยชน์จากระบบการวิเคราะห์ข้อมูล และแผนที่ความยากจนเชิงนโยบายในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบซีเป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายของโครงการพัฒนาระบบฯ เบื้องต้น ผ่านการตั้งคำถาม

1. วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

- สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดทำโครงการคืออะไรบ้าง
 - ➔ ระบบยังขาดฟังก์ชันการใช้งานที่สามารถรองรับการวิเคราะห์เชิงลึก และการคาดการณ์สถานการณ์เพื่อใช้ในการวางแผนและให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น
 - ข้อยกจำกัดในการใช้งานระบบยังไม่รองรับการทำงานในโหมดออฟไลน์

- สภาพปัญหาเหล่านี้มีความเชื่อมโยง/เกิดขึ้นกับคนกลุ่มไหนได้บ้าง (ระบุทุกกลุ่ม)

A กลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา

กลุ่มคนที่ระบบให้ความช่วยเหลือ

ประชาชนโดยทั่วไป / คนจน / คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ

กลุ่มคนที่ใช้งานระบบ

หน่วยงานของรัฐ / ภาครัฐการพัฒนา / ผู้บริหารประเทศ / คณะกรรมการ / คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ / คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) / อนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อจพ.) / คจพ ในระดับต่าง ๆ / ทีมปฏิบัติการ

★ กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นเพียงกลุ่มเป้าหมายที่นำมายกตัวอย่าง อาจมีบางกลุ่มคนที่ยังไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ในขั้นตอนตัวอย่างต่อไป

2. วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายด้วยการ Recheck กับวัตถุประสงค์

- วัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง
 - ➔ 1) เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมทั้งภาคีเครือข่ายต่าง ๆ
 - 2) เพื่อพัฒนาต่อยอดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลต่าง ๆ ในทุกมิติด้านการพัฒนาคน และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์และติดตามสถานะของโครงการ/การดำเนินงานนโยบายสำคัญของประเทศ
 - 3) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คจพ. คจพ.จ. คจพ.อ. คจพ.เทศบาล... ทีมปฏิบัติการ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และอว.สามารถใช้ประโยชน์จากระบบการวิเคราะห์ข้อมูล และแผนที่ความยากจนเชิงนโยบายในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตัวอย่างการวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายด้วยการ Recheck กับวัตถุประสงค์ (ต่อ) หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

2. วิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมายด้วยการ Recheck กับวัตถุประสงค์ (ต่อ)

- บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และบุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใดกับการดำเนินโครงการ

B กลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์		
ผลลัพธ์/สิ่งที่ต้องการ	เกี่ยวข้องกับใครบ้าง	เกี่ยวข้อง
การพัฒนาระบบประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล	- หน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ - ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ	หลัก
การเชื่อมโยงระบบข้อมูลต่าง ๆ	หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	หลัก
การนำระบบการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ประโยชน์	- คจพ. - คจพ.จ. - คจพ.อ. - คจพ.เทศบาล... - ทีมปฏิบัติการ - ภาคีเครือข่ายในพื้นที่หน่วยงานของรัฐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - อว.	หลัก

ถ้านำผลจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 แนวทางมารวมกัน! (A + B)
เราจะสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาระบบฯ นี้มีกลุ่มเป้าหมายเป็นใครบ้าง

กลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนโดยทั่วไป
- คนจน
- คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ
- ผู้บริหารประเทศ
- คณะกรรมการ
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
- หน่วยงานของรัฐ
- ภาคีการพัฒนา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- คจพ.
- คจพ.จ.
- คจพ.อ.
- คจพ.เทศบาล...
- ทีมปฏิบัติการ
- ภาคีเครือข่ายในพื้นที่
- อว.

ตรวจสอบว่ากลุ่มเป้าหมายนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ “ใช่” จริง ๆ ผ่าน Checklist ในหน้าถัดไป

ตัวอย่างการตรวจสอบ
กลุ่มเป้าหมายผ่าน Checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

1

ประชาชน
โดยทั่วไป

กลุ่มเป้าหมาย	Checklist	ตรวจสอบ	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
ประชาชนโดยทั่วไป	1. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ		
	☐ มีการระบุลักษณะเฉพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน	✗	เป็นคำกว้าง ๆ ไม่มีลักษณะเฉพาะ ทำให้เข้าใจได้ว่าจะดำเนินกิจกรรมกับทุกคน
	☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	✗	- เป็นระบุที่คลุมเครือ ไม่สามารถระบุได้ว่า "ประชาชนโดยทั่วไป" เป็นใครได้บ้าง - ต้องมีการตีความว่าประชาชนที่ว่าเป็นคนกลุ่มใด ยากจนหรือไม่ เป็นวัยสูงอายุ หรือมีปัญหาในด้านใด
	2. แยกกลุ่มเป้าหมายหลัก/รอง		
	2.1 กลุ่มเป้าหมายหลัก		
	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ "มุ่งเน้นให้เกิดผลกับผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรง"	✗	- "ประชาชนโดยทั่วไป" มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา จำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ไม่ใช่ "ประชาชนโดยทั่วไปทั้งหมด" ที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนเกี่ยวข้อง - โครงการพัฒนาระบบฯ ไม่ได้ต้องการให้ "ประชาชนทั้งหมด" มีการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาในมิติต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลง ได้รับการพัฒนา
	☐ มีความเกี่ยวข้องกับ "ปัญหา" หรือ "ความต้องการ" ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม	✗	
	☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	✗	
	2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง		
	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ "ได้รับผลกระทบ" หรือ "ประโยชน์ทางอ้อม"	✓	"ประชาชนโดยทั่วไป" ไม่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ได้รับผลกระทบทางบวกถ้าหากมีการพัฒนาระบบ TPMAP
☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ	✓	เป็นผู้มีส่วนได้เสียในโครงการพัฒนาระบบฯ เนื่องจากเป็นผู้ให้ข้อมูล และผู้รับผลจากการใช้นโยบาย	
☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ	✓	"ประชาชนโดยทั่วไป" จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ของโครงการเนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ช่วยระบุปัญหาและความต้องการที่แท้จริงในระดับพื้นที่	
☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูลหรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง	✓	"ประชาชนโดยทั่วไป" ไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดทุกคน แต่ควรรับรู้ข้อมูล และมีส่วนร่วมในการให้แหล่งข้อมูลที่เป็นข้อมูลต้นทาง	

วิธีการเขียนกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่างการตรวจสอบ
กลุ่มเป้าหมายผ่าน Checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

สรุป ประชาชนโดยทั่วไป ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของโครงการโดยตรง

เหตุผล → ประชาชนโดยทั่วไปไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของโครงการพัฒนาระบบฯ **เนื่องจากโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ** ให้ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยข้อมูลจากระบบ TPMAP ซึ่งช่วยชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการสนับสนุนและพัฒนาอย่างเร่งด่วนในแต่ละมิติ

แต่ถ้าผู้อ่านต้องการให้ได้กลุ่มเป้าหมายของโครงการที่แท้จริง โดยทราบแล้วว่า “ประชาชนโดยทั่วไป” ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของโครงการโดยตรง จะมีวิธีการปรับ ดังนี้

ทบทวนความ
เกี่ยวข้องของ
กลุ่มเป้าหมาย
และปัญหา

- ย้อนกลับไปดูว่ากลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ตอนแรกไปเกี่ยวข้องกับส่วนใดของปัญหา
- **กรณีเกี่ยวข้องกับปัญหา** แล้ว ให้ดูว่ากลุ่มเป้าหมายนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโครงการโดยตรงหรือไม่ หากไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงอาจปรับแก้ไขคำให้มีขอบเขตที่กว้าง/ลดลงให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินกิจกรรมมากขึ้น เช่น จากเดิมผู้อ่านคิดว่า “ประชาชนโดยทั่วไป” เป็นกลุ่มเป้าหมาย อาจปรับขอบเขตคำให้ลดลงเป็น “คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ” เพื่อให้มีสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น
- **กรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา** ให้พิจารณาในส่วนของขั้นต่อไป

ตรวจสอบ
ความเกี่ยวข้อง
กับวัตถุประสงค์

- กรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา ให้ตรวจสอบว่า กลุ่มเป้าหมายนี้ตอบวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ หากไม่ตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้ดำเนินการ “เปลี่ยน” กลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มพิจารณาใหม่โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย (หน้า 95)

ปรับวิธีการ
เขียน

- เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายและดำเนินการตาม Checklist แล้ว พบว่ายังมีบางส่วนที่ไม่ใช่ (X) ให้ดำเนินการปรับแก้ไขในส่วนนั้น ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

การทบทวนและปรับ “ประชาชนโดยทั่วไป” ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมาย → ให้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับโครงการมากยิ่งขึ้น

ทบทวนความ
เกี่ยวข้องของ
กลุ่มเป้าหมาย
และปัญหา

- ☒ เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือไม่ (หากตอบไม่ให้พิจารณาในส่วนต่อไป)
- ☒ เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นใคร และเกี่ยวข้องอย่างไร (ถ้าใช่จะพิจารณาให้ขอบเขตลดลง)

คำอธิบาย

จะเห็นได้ว่าประชาชนโดยทั่วไปเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา แต่เมื่อพิจารณาแล้วนั้น ไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่าประชาชนในนี้คือใคร โครงการจะเข้าไปมีส่วนช่วยคนกลุ่มใด **โดยหากจะกำหนดขอบเขตให้ลดลง ผู้เขียนจะพิจารณาโดยนึกถึงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ** อาทิ ข้อมูลในระบบ TPMAP ซึ่งได้มีการรายงานความยากจนตามมิติต่าง ๆ ทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ดังนั้น การปรับ “ประชาชนโดยทั่วไป” ให้มีขอบเขตของคำที่ลดลงสอดคล้องกับสภาพปัญหา จึงปรับได้เป็น → **คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ**

ปรับวิธี
การเขียน

นำ “คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ” เข้ากระบวนการตรวจสอบตาม Checklist (ตัวอย่างในหน้าถัดไป)

ตัวอย่างการตรวจสอบ
กลุ่มเป้าหมายผ่าน Checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

2. คนไทยที่มี
ปัญหาการ
พัฒนาในมิติ
ต่าง ๆ

1. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ

☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอก คน/กลุ่มคน

✓

มีลักษณะจำเพาะ ที่บ่งบอกได้ว่า กลุ่มคนนี้คือใคร โดยคนที่มีปัญหา การพัฒนาในมิติต่าง ๆ สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนด ข้อมูลดัชนีความยากจนหลายมิติ หรือ MPI (Multidimensional Poverty Index)

☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุ รายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป

✓

ไม่ต้องเกิดการตีความว่า คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในเรื่อง อะไร เพราะระบุไว้ชัดใน MPI แล้ว

2. แยกกลุ่มเป้าหมายหลัก/รอง

2.1 กลุ่มเป้าหมายหลัก

☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรม ด้วยโดยตรง”

✓

เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่มีบทบาท ในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง และเป็นผู้ที่โครงการมุ่งหวังให้เกิด การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในด้าน ต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการ แก้ไขหรือส่งเสริม

✓

มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา โดยโครงการต้องการให้คนไทยที่มี ปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขปัญหา จึงจะทำให้ โครงการบรรลุผลลัพธ์ของ โครงการได้

☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินโครงการ

✓

เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยตรงที่ โครงการต้องการให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น

2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง

☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับ ผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม”

✗

เป็นผู้ร่วมกิจกรรมโดยตรง

☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้ เสียในโครงการ

✗

ไม่ได้เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือ มีส่วนได้เสียของโครงการ

☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้ เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ

✗

-

☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ ควรรับรู้ข้อมูลหรือการมีส่วนร่วม บางอย่าง

✗

มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเข้า ร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นผู้ที่ โครงการต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

3

หน่วยงาน
ของรัฐ

กลุ่มเป้าหมาย	checklist	ตรวจสอบ	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
3 หน่วยงาน ของรัฐ	1. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ		
	☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน	✓	มีลักษณะจำเพาะ ที่บ่งบอกได้ว่ากลุ่มคนนี้คือใคร มีขอบเขตที่บ่งบอกว่าเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน
	☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	✓	ไม่ต้องการเกิดความคลุมเครือ หน่วยงานของรัฐคืออะไร เพราะมีการกำหนดคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในกฎหมาย
	2. แยกกลุ่มเป้าหมายหลัก/รอง		
	2.1 กลุ่มเป้าหมายหลัก		
	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง”	✓	เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนในการร่วมกิจกรรมโดยตรง ในส่วนของการนำข้อมูลในระบบไปใช้
	☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม	✓	มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาโดยหากหน่วยงานของรัฐมีการนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่
	☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	✗	ไม่ได้เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ
	2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง		
	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม”	✗	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมโดยตรง
	☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ	✗	ไม่ได้เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียของโครงการ
	☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ	✗	-
	☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูลหรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง	✗	มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดและวางแผนการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ให้ได้รับการแก้ไข

วิธีการเขียนกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่างการตรวจสอบ
กลุ่มเป้าหมายผ่าน Checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

กลุ่มเป้าหมาย	checklist	ตรวจสอบ	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
4. คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ	1. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ		
	☐ มีการระบุลักษณะเฉพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน	✓	มีลักษณะเฉพาะ ที่บ่งบอกได้ว่ากลุ่มคนนี้คือใคร ซึ่ง “คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ” มีอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการตาม พ.ร.บ. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
	☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	✓	ไม่ต้องเกิดการตีความว่าคณะกรรมการคือใคร เพราะมีการกำหนดในกฎหมายชัดเจน
	2. แยกกลุ่มเป้าหมายหลัก/รอง		
	2.1 กลุ่มเป้าหมายหลัก		
	☐ มีกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง”	✓	เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนในการร่วมกิจกรรมโดยตรง ในส่วนของการกำหนดนโยบาย
	☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม	✓	มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาโดยหากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีการนำข้อมูลจากระบบไปใช้ในการกำหนดนโยบายจะสามารถแก้ไขปัญหาคความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายได้
	☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	✗	ไม่ได้เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ
	2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง		
	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม”	✗	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมโดยตรง
	☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ	✗	ไม่ได้เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียของโครงการ
	☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ	✗	การมีอยู่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ
	☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมบางอย่าง	✗	มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย

สรุป

คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการโดยตรง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมาย

ในขั้นตอนของการเขียนกลุ่มเป้าหมายลงไปในแบบฟอร์ม (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ อาจมีการอธิบายขยายความของกลุ่มเป้าหมายที่ผู้อ่านได้มา ว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับโครงการ เช่น

- คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขและได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยข้อมูลจากระบบ TPMAP ซึ่งช่วยชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการสนับสนุนและพัฒนาอย่างเร่งด่วนในแต่ละมิติ
- หน่วยงานของรัฐทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย สามารถนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบท สถานการณ์และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ และ
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คพ.) อนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อขพ.) และ คพ. ในระดับต่าง ๆ นำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย

Worksheet กลุ่มเป้าหมาย

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์	

>> นำข้อมูลจากกระดาษทดที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการวิเคราะห์ **หากกลุ่มเป้าหมาย** โดยการตอบสำคัญ ดังนี้

1. สภาพปัญหาที่ทำให้เกิดขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดทำโครงการ	2. วัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้เกิดขึ้น
.....	
.....	
สภาพปัญหาเหล่านี้มีความเชื่อมโยง/เกิดขึ้นกับคนกลุ่มไหน	บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และบุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใดกับการดำเนินโครงการ
.....	
.....	
.....	

>> กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่เป็นไปได้

>> พิจารณาตรวจสอบกลุ่มเป้าหมาย

(ร่าง) กลุ่มเป้าหมาย	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมายหลัก	กลุ่มเป้าหมายรอง
.....	☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน ☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติมหรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง” ☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม ☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม” ☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ ☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ ☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง

>> กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการ

Worksheet กลุ่มเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาตรวจสอบกลุ่มเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ผู้อ่านจะสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า
กลุ่มใดคือกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการนี้ และกลุ่มใดที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

กรณีไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายของโครงการมีวิธีการปรับแก้ไข ดังนี้

>> ทบทวนความเกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมายและปัญหา + วัตถุประสงค์

ทบทวนความ เกี่ยวข้องของ กลุ่มเป้าหมาย และปัญหา	☐	เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือไม่ (หากตอบไม่ให้พิจารณาในส่วนต่อไป)
	☐	เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นใคร และเกี่ยวข้องอย่างไร (หากตอบใช่จะพิจารณาให้ขอบเขตลดลง-เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับโครงการ)

ตรวจสอบ ความเกี่ยวข้อง กับวัตถุประสงค์	☐	เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ใช่หรือไม่ (หากตอบไม่ให้ดำเนินการ พิจารณาใหม่ตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมาย)
	☐	เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นใคร และเกี่ยวข้องอย่างไร (หากตอบใช่จะพิจารณาให้ขอบเขตลดลง-เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับโครงการ)

>> ปรับปรุงวิธีการเขียน (ผ่าน Checklist เดิม)

(ร่าง) กลุ่มเป้าหมาย	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมายหลัก	กลุ่มเป้าหมายรอง
.....	☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน ☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง” ☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม ☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม” ☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ ☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ ☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง

>> กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการ

โครงการจะมีความหมายมากขึ้น ถ้า “มีผู้ได้รับผลประโยชน์”
จากสิ่งที่ทำทั้งทางตรงและทางอ้อม

ทำไมต้องมีการกำหนดผู้ได้รับผลประโยชน์?

- เพื่อชี้ให้เห็นว่าการทำโครงการนี้มีผลดีและเกิดประโยชน์ขึ้นจริงต่อใคร มีความคุ้มค่าในการจัดทำโครงการหรือไม่
- เพื่อชี้ให้เห็นว่าโครงการที่ทำมีผลกระทบในระดับใด ส่งผลต่อการพัฒนาโครงการให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอื่นและพื้นที่อื่นในระยะต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์หาผู้ได้รับผลประโยชน์

ลองคิดดูดี ๆ สิ! ว่านอกจากกลุ่มเป้าหมายที่โครงการต้องดำเนินกิจกรรมด้วยโดยตรงแล้ว ยังมีใครอีกไหมที่อาจ “ได้รับประโยชน์” จากสิ่งโครงการกำลังจะทำ ซึ่งสำหรับการวิเคราะห์หาผู้ได้รับผลประโยชน์นั้น ผู้เขียนได้เตรียมแนวความคิดเบื้องต้นเพื่อให้ผู้อ่านลองตอบคำถามสำคัญ ดังนี้

วิเคราะห์หาผู้ได้รับผลประโยชน์โดยต่อยอดจากกลุ่มเป้าหมาย

- ใครเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการบ้าง (ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย [หน้า 104](#)) → **A** ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง
- เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อม และบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการแล้ว มีใครอีกไหมที่ได้รับประโยชน์ → **B** ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

ผู้อ่านสามารถดำเนินการหาผู้ได้รับผลประโยชน์ตาม **ขั้นตอน** ดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการที่ผู้อ่านทราบกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (ทำการลิสต์รายชื่อกลุ่มเป้าหมายหลัก)
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ โดยดูทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถหาผู้ได้รับประโยชน์ที่มีความครอบคลุมทุกกลุ่มมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนอยากลองชวนผู้อ่านมาตอบคำถามชวนคิด! กัน

คำถามชวนคิด

- นอกจากโครงการจะช่วยให้ “กลุ่มเป้าหมายหลัก” ดีขึ้นแล้ว มีใครอีกบ้างที่ได้ผลดีนั้นตามมาด้วย
- หากกลุ่มเป้าหมายได้รับการดำเนินการจากโครงการแล้ว มีใครอีกไหมจะได้รับผลลัพธ์จากการดำเนินการนั้น

Tips ในการวิเคราะห์หากกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์นั้น **ผู้อ่านสามารถนำวิธีการอื่น ๆ หรือเครื่องมือมาประยุกต์ใช้** เพื่อให้กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่มีความครอบคลุมมากขึ้น อาทิ Stakeholders Mapping / แผนผังต้นไม้ (Tree Diagram) / Logic Model **แต่ผู้อ่านต้องคำนึงด้วยว่า เครื่องมือดังกล่าวช่วยให้เห็นว่า “ใครได้อะไร” จากโครงการหรือไม่ และครอบคลุมไปถึงผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับโครงการด้วยหรือไม่**

ตัวอย่าง โครงการการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับเยาวชนในพื้นที่ห่างไกล

▶ **ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง**

- เยาวชนในพื้นที่ที่ได้รับการฝึกอบรม
- ศูนย์ฝึกอบรมหรือองค์กรที่ดำเนินโครงการ → หากโครงการได้รับผลสำเร็จ สามารถนำการพัฒนาทักษะอาชีพนี้ไปเป็นต้นแบบการพัฒนาต่อไป

▶ **ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม (ดูเหมือนไม่เกี่ยวข้อง แต่มีความเกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์)**

- ครอบครัวของเยาวชนที่ได้รับรายได้เพิ่มขึ้น
- สถานประกอบการในพื้นที่ → ได้แรงงานที่ทักษะ
- หน่วยงานของรัฐได้รับการลดภาระงบประมาณในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง โดยไปช่วยเหลือในกลุ่มนี้แทน

คำนึงถึงกลุ่มนี้ด้วย

วิธีการเขียนผู้ได้รับผลประโยชน์

➤ ระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน

ผู้อ่านควรมีการ “ระบุกลุ่มคนหรือประเภทของกลุ่ม” ที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจนเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มเหล่านั้นที่มีต่อโครงการ และชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่พวกเขาจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ซึ่งหากสามารถระบุได้อย่างชัดเจน จะช่วยให้เข้าใจว่า “โครงการนี้ส่งผลต่อใคร” และ “จัดทำขึ้นเพื่ออะไร” อันจะนำไปสู่การกำหนดขอบเขตของการดำเนินงานที่เหมาะสม ไม่กว้างหรือคลุมเครือจนเกินไป

Checklist ในการระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน

- ☐ ระบุชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด โดยแต่ละกลุ่มนั้นจะไม่ใช่เป็นการเขียนที่ซ้ำซ้อนกันหรือใกล้เคียงกันจนเกินไป อาทิ เด็กวัยเรียน นักเรียน เยาวชน
- ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุอาจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ
- ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุไม่เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินไปจริง โดยเหมารวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

➤ สามารถแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับ

แม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะได้รับประโยชน์ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ต่างก็ถือเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการทั้งสิ้น เพียงแต่ผู้อ่านควรแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับให้ชัดเจน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มแต่ละกลุ่มได้รับประโยชน์ในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งการจำแนกอย่างมีระบบจะช่วยให้เข้าใจได้ชัดเจนว่า “ใครควรได้รับอะไร” และทำให้การดำเนินโครงการไม่หลุดกรอบเป้าหมายที่แท้จริง

Reminder

ความหมายของผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง และผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

ผู้ได้รับ
ผลประโยชน์
ทางตรง

คือ คน/กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมทั้งโครงการ
โดยตรง และได้รับผลประโยชน์จาก
โครงการแบบชัดเจนทันที

ผู้ได้รับ
ผลประโยชน์
ทางอ้อม

คือ คน/กลุ่มคนที่ไม่มีส่วนร่วมโดยตรง
กับโครงการแต่ได้รับผลประโยชน์
จากการดำเนินโครงการ

“กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการ”

Checklist ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง

- ☐ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (คน/
กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ
โครงการโดยตรง)
- ☐ ได้รับผลกระทบเชิงบวกโดยตรงจากการ
ดำเนินโครงการ

Checklist ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

- ☐ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับ
ผลประโยชน์ทางตรง อาทิ ครอบครัว
นายจ้าง
- ☐ ได้รับผลของการดำเนินโครงการ แม้ไม่ได้
เข้าร่วมโครงการโดยตรง

ชวนคิด

ใครเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมได้บ้าง และจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรงอย่างไร

- กลุ่มคนที่สามารถเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม → 1) กลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง และ 2) กลุ่มคนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง

ตัวอย่าง โครงการการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับเยาวชนในพื้นที่ห่างไกล

1. กลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง

2. กลุ่มคนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง

- ต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรงอย่างไร → จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมสามารถเป็นได้ทั้งกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องและไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมไม่จำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรงเสมอไป

ข้อควรระวัง ถึงแม้ว่ากลุ่มคนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรงจะสามารถเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ได้นั้น แต่ในกรณีที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและไม่มีความสัมพันธ์กันมากนักกลุ่มคนเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์อย่างไรก็ไม่อาจนับรวมว่าเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ได้ ดังตัวอย่างข้างต้นที่ระบุให้ “องค์กรระหว่างประเทศ” เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ไม่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจน และไม่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์จริง

ตัวอย่าง

โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

ข้อมูลสำคัญที่ผู้อ่านควรเตรียมเบื้องต้นใส่ไว้ในกระดาษทดก่อนเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์
หาผู้ได้รับผลประโยชน์ มีดังนี้ 1) **หลักการและเหตุผล** (ในส่วนของสภาพปัญหา) 2) **วัตถุประสงค์** และ
3) **กลุ่มเป้าหมาย**

กระดาษทด

หลักการ
และเหตุผล

(ในส่วนของสภาพปัญหา)

1. ระบบยังขาดฟังก์ชันการใช้งานที่สามารถรองรับการวิเคราะห์เชิงลึก และการคาดการณ์สถานการณ์เพื่อใช้ในการวางแผนและให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น
2. ขาดจำกัดในการใช้งานระบบยังไม่รองรับการทำงานในโหมดออฟไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมทั้งภาคีเครือข่ายต่าง ๆ
2. เพื่อพัฒนาต่อยอดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลต่าง ๆ ในทุกมิติด้านการพัฒนาคน และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ TPMAP ให้สามารถวิเคราะห์และติดตามสถานะของโครงการ/การดำเนินงานนโยบายสำคัญของประเทศ
3. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คพ. คพ.จ. คพ.อ. คพ.เทศบาล... ทิมปฏิบัติการ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และอว. สามารถใช้ประโยชน์จากระบบการวิเคราะห์ข้อมูล และแผนที่ความยากจนเชิงนโยบายในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย

1. คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขและได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยข้อมูลจากระบบ TPMAP ซึ่งช่วยชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการสนับสนุนและพัฒนาอย่างเร่งด่วนในแต่ละมิติ
2. หน่วยงานของรัฐทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย สามารถนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบท สถานการณ์และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ และ
3. คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คพ.) อนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อขพ.) และ คพ. ในระดับต่าง ๆ นำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

วิเคราะห์กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการพัฒนาระบบฯ เบื้องต้น ผ่านการตั้งคำถาม

วิเคราะห์หาผู้ได้รับผลประโยชน์โดย **ต่อยอดจากกลุ่มเป้าหมาย**

- ใครเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการบ้าง (ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย [หน้า 104](#))

A ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง

คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ / หน่วยงานของรัฐ / คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ / คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) / อนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อขจพ.) และ คจพ. ในระดับต่าง ๆ

★ หมายเหตุ: ข้อมูลข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับโครงการเท่านั้น ยังมีใช้กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่ได้มีการพิจารณาเพิ่มเติมในภาพรวมของโครงการ

- เมื่อพิจารณาจาก **สภาพแวดล้อม** และ **บุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมาย** หลักของโครงการแล้ว **มีใครอีกไหมที่ได้รับผลประโยชน์**

B ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

ผู้อ่านสามารถดำเนินการตาม **ขั้นตอน** ดังนี้

1. ลิสต์รายชื่อกลุ่มเป้าหมายหลัก

คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ / หน่วยงานของรัฐ / คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ / คจพ. / อขจพ. / คจพ. ในระดับต่าง ๆ

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ
ในระดับแนวตั้ง → เน้นการวิเคราะห์ตามลำดับความเกี่ยวข้องเชิงอำนาจ / ความรับผิดชอบ / ผลกระทบ ตั้งแต่ระดับปัจเจก → หน่วยงาน/องค์กร → ระบบนโยบาย
- **ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ได้ทั้งบนลงล่าง และล่างขึ้นบน** -

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้ได้รับ
ผลประโยชน์ทางอ้อม
ในระดับแนวตั้งและแนวนอน
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนาาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

วิเคราะห์หาผู้ได้รับผลประโยชน์โดยต่อยอดจากกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

- เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อม และบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการแล้ว มีใครอีกไหมที่ได้รับผลประโยชน์

B

ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

ผู้อ่านสามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

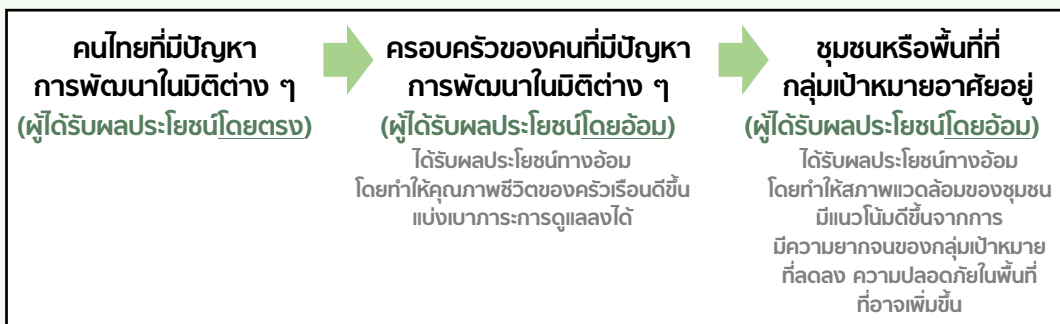
ในระดับแนวตั้ง

ล่างขึ้นบน

หน่วยงานของรัฐส่วนกลาง อาทิ กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) (ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยอ้อม)	ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม เนื่องจาก มีข้อมูลที่ประมวลผลรวดเร็ว ที่เป็นประโยชน์ ต่อการวิเคราะห์ในการจัดทำโครงการ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายของโครงการ
หน่วยงานเชิงพื้นที่ / หน่วยงานระดับปฏิบัติ (ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยอ้อม)	ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม โดยสามารถเข้าถึงระบบที่วิเคราะห์ ข้อมูล สามารถนำไปออกแบบการ ช่วยเหลือที่ “ตรงจุด-ทันการณ์”
คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ (ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง)	

ในระดับแนวนอน → เน้นการวิเคราะห์กลุ่มคนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือขนานกัน ซึ่งอาจได้รับผลกระทบหรือประโยชน์จากโครงการแบบ ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มหลักของโครงการ

สรุป

B

ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม

- หน่วยงานเชิงพื้นที่ / หน่วยงานระดับปฏิบัติ
- หน่วยงานของรัฐส่วนกลาง อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
- ครอบครัวของคนที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ
- ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่

สรุปกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ และ
ตัวอย่างการตรวจสอบผู้ได้รับ
ผลประโยชน์ตาม checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

นำผลจากการวิเคราะห์หากกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้ง 2 แนวทางมารวมกัน! (A + B)
เราจะสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาระบบฯ นี้มีผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นใครบ้าง

กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการ

- คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ
- หน่วยงานของรัฐ
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
- คพ. อขพ.
- คพ. ในระดับต่าง ๆ
- หน่วยงานเชิงพื้นที่ / หน่วยงานระดับปฏิบัติ
- หน่วยงานของรัฐส่วนกลาง อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
- ครอบครัวของคนที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ
- ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่

ตรวจสอบว่ากลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์นี้เป็นกลุ่มที่ได้รับผลจากการดำเนินโครงการจริง ๆ ผ่าน Checklist

โดยผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างของผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

ผู้ได้รับผลประโยชน์	checklist	ตรวจสอบ	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ	1.ระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน		
	☐ ระบุชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด โดยแต่ละกลุ่มนั้นจะไม่เป็นการเขียนที่ซ้ำซ้อนกันหรือใกล้เคียงกันจนเกินไป อาทิ เด็กวัยเรียน นักเรียนเยาวชน	✓	มีการระบุชัดเจน และไม่เป็นการซ้ำซ้อน
	☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุอาจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ	✓	สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลัก
	☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุไม่เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินไปจริง โดยแผนรวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓	ไม่เป็นการระบุที่กว้างเกินไป
	2.สามารถแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับ		
	2.1 ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง		
	☐ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (คน/กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับกิจกรรมของโครงการโดยตรง)	✓	เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ
	☐ ได้รับผลกระทบเชิงบวกโดยตรงจากการดำเนินโครงการ	✓	ได้รับผลกระทบเชิงบวกเนื่องจากหากโครงการมีฟังก์ชันการใช้งานที่สามารถรองรับการวิเคราะห์เชิงลึก และการคาดการณ์สถานการณ์เพื่อใช้ในการวางแผน และให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ก็จะช่วยให้คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันการณ์ และตรงจุดมากยิ่งขึ้น
	2.2 ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม		
	☐ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง อาทิ ครอบครัว นายจ้าง	✗	ไม่จัดอยู่ในกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยอ้อม เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ
	☐ ได้รับผลของการดำเนินโครงการ แม้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโดยตรง	✗	ได้รับผลของการดำเนินโครงการ และเป็นผู้ส่วนร่วมในการให้ข้อมูล

ตัวอย่างการตรวจสอบผู้ได้รับ
ผลประโยชน์ตาม checklist
หน้าถัดไป

ตัวอย่าง

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

สรุป

คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการ

ในขั้นตอนของการเขียนกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ลงไปในแบบฟอร์ม (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ อาจมีการอธิบายขยายความเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่ามีผู้ได้รับผลประโยชน์นั้น ได้รับผลประโยชน์อะไรจากการดำเนินโครงการ เช่น **คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ** ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้ได้รับผลประโยชน์	Checklist	ตรวจสอบ	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
2. ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่	1.ระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน		
	☐ ระบุชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด โดยแต่ละกลุ่มนั้นจะไม่เป็นการเขียนที่ซ้ำซ้อนกันหรือใกล้เคียงกันจนเกินไป อาทิ เด็กวัยเรียน นักเรียน เยาวชน	✓	มีการระบุชัดเจน และไม่เป็นการซ้ำซ้อน
	☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุอาจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ	✓	เป็นกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลัก (คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ)
	☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุไม่เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินจริง โดยเหมารวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง	✗	เป็นการระบุที่ไม่ขอบเขตกว้างเกินไป แต่อาจเป็นการเหมารวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง
	2.สามารถแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับ		
	2.1 ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง		
	☐ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (คน/กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโครงการโดยตรง)	✗	ไม่จัดว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ
	☐ ได้รับผลกระทบเชิงบวกโดยตรงจากการดำเนินโครงการ	✗	ไม่ได้รับผลโดยตรงจากการดำเนินโครงการ
	2.2 ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม		
	☐ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง อาทิ ครอบครัว นายจ้าง	✓	เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง (คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ)
	☐ ได้รับผลของการดำเนินโครงการ แม้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโดยตรง	✓	หากคนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือก็จะส่งผลให้ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ได้รับผลประโยชน์

สรุป

ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ ไม่เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้ชุมชนหรือพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่อาจได้รับผลกระทบทางอ้อม อาทิ สภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีแนวโน้มดีขึ้นจากการมีความยากจนของกลุ่มเป้าหมายที่ลดลง ความปลอดภัยในพื้นที่ที่อาจเพิ่มขึ้น แต่ประเด็นดังกล่าวยังไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้อยืนยันที่ชัดเจนได้ว่า ชุมชนหรือบุคคลอื่นในพื้นที่เป็น “ผู้ได้รับผลประโยชน์” จากโครงการ **เนื่องจากลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์หรือหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นการตีความในลักษณะที่กล่าวอ้างเกินความเป็นจริง (Overclaim)**

Worksheet ผู้ได้รับผลประโยชน์

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์	
กลุ่มเป้าหมาย	

>> นำข้อมูลจากกระดาษทดที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการวิเคราะห์หากกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยการตอบคำถามสำคัญ ดังนี้

1. ใครเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการบ้าง	2. เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการแล้ว มีใครอีกไหมที่ได้รับผลประโยชน์
ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง	บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และบุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใดกับการดำเนินโครงการ

>> กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งหมดที่เป็นไปได้

>> พิจารณาตรวจสอบผู้ได้รับผลประโยชน์

(ร่าง) ผู้ได้รับผลประโยชน์	ระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน	สามารถแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับ	
		ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง	ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม
.....	☐ ระบุชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด โดยแต่ละกลุ่มนั้นจะไม่เป็นการซ้อนทับซ้ำซ้อนกัน หรือใกล้เคียงกันจนเกินไป อาทิ เด็กวัยเรียน นักเรียน เยาวชน ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุอาจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุไม่เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินไปจริง โดยเหมารวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้อง	☐ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (คน/กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโครงการโดยตรง) ☐ ได้รับผลกระทบเชิงบวกโดยตรงจากการดำเนินโครงการ	☐ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทางตรง อาทิ ครอบครัว นายจ้าง ☐ ได้รับผลของการดำเนินโครงการ แม้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโดยตรง

>> กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของโครงการ

ผลผลิต ผลลัพธ์

การเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างผลผลิตและผลลัพธ์เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผน หากกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนโดยแยกระหว่างสิ่งที่ผลิตได้โดยตรงกับผลกระทบที่ต้องการให้เกิดขึ้น จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และสามารถวัดความสำเร็จที่แท้จริงของโครงการได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

ทำไมต้องมีทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ ?

จะได้มีเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmark) ไว้วัดได้ว่าโครงการ **"ปัง"** หรือ **"พัง"**

- เพื่อให้**เห็นภาพรวมของความสำเร็จ**ที่ต้องเป็นจริงและโดดเด่นจากการดำเนินการของโครงการสู่เป้าหมาย
- เพื่อใช้**กำกับ**การจัดสรรทรัพยากร (คน, เงิน, เวลา) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- เพื่อใช้**ประเมินการดำเนินการ**ให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และวางแผนสำหรับโครงการในอนาคต

เป้าหมายที่ **ดี ชัด ใช้** จะนำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดที่ **ชัด**
และรู้ได้ว่าโครงการ **"สำเร็จ"** หรือยัง

ดังนั้น ความแตกต่างของ ผลผลิต vs ผลลัพธ์

	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
คืออะไร?	สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีจากการดำเนินกิจกรรม	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลการดำเนินการ
เป็นอย่างไร?	เป็นรูปธรรม นับได้ วัดได้ทันทีเป็นนามธรรมมากขึ้น	วัดผลกระทบเชิงพฤติกรรมหรือสังคม
ใช้วัดอะไร?	ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	ประสิทธิผลของโครงการ

สรุป

ผลผลิต = เราทำอะไร
ผลลัพธ์ = ทำแล้วเกิดอะไรขึ้น

ข้อควรระวัง :

ผลผลิต ≠ ผลลัพธ์

ผลผลิต ผลลัพธ์

การเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างผลผลิตและผลลัพธ์เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผน หากกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนโดยแยกระหว่างสิ่งที่ผลิตได้โดยตรงกับผลกระทบที่ต้องการให้เกิดขึ้น จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสามารถวัดความสำเร็จที่แท้จริงของโครงการได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

Check list

เตรียมข้อมูล

การเตรียมข้อมูลสำหรับการใช้เขียนผลผลิตและผลลัพธ์

- ☐ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 - แผนระดับชาติ
 - นโยบายรัฐบาล
 - แผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน
 อาทิ แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี / แผนรายปีของหน่วยงาน
- ☐ ความพร้อมของทรัพยากร
 - ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอื่นที่เกี่ยวข้อง
 อาทิ คน งาน เงิน

การเขียนผลผลิต และผลลัพธ์

1

ถอดรหัสจากข้อมูล

- ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร → วัดจาก“สิ่งที่เราทำ”
- วัตถุประสงค์ → ระบุข้อมูลอะไรบ้าง
- กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ → มีการระบุที่ชัดเจน

2

สกัดผลผลิต (Output)

- มีความชัดเจน/เฉพาะเจาะจง/สามารถจับต้องได้ และเป็นผลโดยตรง
- ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย
- มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

3

กลั่นผลลัพธ์ (Outcome)

- มีความเชื่อมโยงกับผลผลิต/กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์
- มีข้อมูลที่ได้จากเกิดการเปลี่ยนแปลงจากผลผลิต ซึ่งอาจเป็นผลระยะยาวหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น
- ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย

* รายการ check list นี้ เป็น
หัวข้อย่างน้อยที่ควรนึกถึง
โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ
การเขียนตามนี้

ผลผลิต ผลลัพธ์

ก่อนลงมือทำ อย่าลืมตรวจสอบ !!

การเตรียมข้อมูลสำหรับการใช้เขียนผลผลิตและผลลัพธ์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ

01

- ☐ แผนระดับชาติ
- ☐ นโยบายรัฐบาล
- ☐ แผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน อาทิ แผนปฏิบัติราชการรายปี
- ☐ ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความพร้อมของทรัพยากร

02

- ☐ คน
- ☐ งาน
- ☐ เงิน

* รายการ check list นี้ เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรนึกถึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

★ ตัวอย่าง ★

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ

แผนระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ชาติ

ต้องการเป็นภาคีรัฐที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนอง

ด้านที่ 6

ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

ประเด็น (20) การบริการ

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ภาคีรัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ

ประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

ด้วยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) บริการภาครัฐได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น

นโยบายรัฐบาล

- การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- การพัฒนาศูนย์ข้อมูลภาครัฐที่มุ่งการพัฒนา นโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี หรือ รายปีของหน่วยงาน

แผนปฏิบัติราชการปี 2566 → สศช. มีเป้าหมาย เป็นหน่วยงานที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงาน

ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอื่นที่เกี่ยวข้อง

- มีระบบ TPMAP เพื่อใช้ชี้เป้ากลุ่มคนเป้าหมาย
- ระบบประมวลผลโดยคน / ลำช้า

ความพร้อมของทรัพยากร

บุคลากรมีองค์ความรู้ที่เพียงพอต่อการดำเนินการ ตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไปจนถึงกระบวนการตรวจรับ

เมื่อตรวจสอบข้อมูลพร้อมแล้ว มาเริ่มถอดรหัสจากข้อมูลที่เรามืออยู่กันว่า
โครงการนี้จะเป็นอย่างไ

1

ถอดรหัสจากข้อมูล

ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร
วัดจาก “สิ่งที่เราต้องการให้เกิด”

ข้อมูล

มีระบบ TPMAP ที่มีการประมวลด้วยคน ใช้งานยาก ข้อมูลเยอะแต่ไม่สามารถสรุปได้
อย่างรวดเร็ว

ความต้องการ

ต้องการระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วย
เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ประมวลผลอย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด
ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น

วัตถุประสงค์ระบุข้อมูลอะไรบ้าง

เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลใน
ระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้ง
ในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการ
บริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความ
ยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และ
ยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569)

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ มีการระบุหรือยัง

กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาตินำข้อมูลใน
ระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตาม
กลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดวงจรชีวิตในคนทุกช่วงวัย

กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ
ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลผลิต ผลลัพธ์

วิธีการเขียนผลผลิต และผลลัพธ์

เริ่มจากการตั้งคำถามง่าย ๆ จากสิ่งที่มี

ผลผลิต (Output) = สิ่งที่เราทำแล้วได้อะไร จบต้องได้ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นทันที

เริ่มจากการตั้งต้นจากข้อมูลที่ได้มาจาก ถอดรหัสจากข้อมูล

ข้อมูลที่มีในมือ	สิ่งที่ได้จากการแจกแจงข้อมูล
ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569)	- ระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ - เพื่อประมวลผลรวดเร็ว ช่วยเหลือกัน การณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตร กับผู้ใช้งาน มากขึ้นสำหรับ
ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย / ผู้ได้รับผลประโยชน์ : 1. กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ นำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย 2. กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนา ในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือจาก หน่วยงานภาครัฐ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ - หน่วยงานภาครัฐ - กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP - ประชาชน

เพื่อสกัดผลผลิตตาม checklist เรามาทวนกันอีกครั้ง ว่าการสกัดผลผลิตที่เป็นไปได้จริงควรเป็นอย่างไร

2 สกัดผลผลิต (Output)

- มีความชัดเจน/เฉพาะเจาะจง/สามารถจับต้องได้ และเป็นผลโดยตรง
- ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย
- มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

Tips

การกำหนดผลผลิตที่ชัดเจนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการวางแผนโครงการ เนื่องจากผลผลิตเป็นจุดเริ่มต้นที่สามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และผลลัพธ์ที่ต้องการบรรลุอย่างมีเหตุผล

เริ่มจัดการกับ **พลผลิต** ตาม Checklist

ข้อมูลที่ได้มาจากการถอดรหัส

ข้อมูลจากการแจกแจง

ระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อประมวลผลรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น

ข้อมูลจากวัตถุประสงค์

- พัฒนาระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย และต่อยอดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลอื่น ๆ
- หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องและภาคีพัฒนาสามารถเข้าถึงและประยุกต์ใช้ข้อมูล

ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

- หน่วยงานของรัฐ
- คณะกรรมการ และภาคีที่เกี่ยวข้อง
- ประชาชน

2

สกัดพลผลิต (Output)

Checklist	มีความชัดเจน/เฉพาะเจาะจงสามารถจับต้องได้ และเป็นผลโดยตรงจากสิ่งที่ทำ	
2.1	สกัดพลผลิต (Output)	ใช่/ไม่ใช่
ระบบ TPMAP ที่ประมวลผลโดยใช้ AI ส่งผลให้นำข้อมูลไปใช้ได้รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น	ระบบ TPMAP ที่มี AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล	❌ ระบุ "คุณสมบัติเด่นของพลผลิต" → ใช้ AI , รวดเร็ว , ทันการณ์ , ตรงจุด , ถูกต้อง
	การใช้ AI ในการพัฒนาประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน	❌ ใช้คำที่คลุมเครือ เช่น "มี AI" โดยไม่ชัดเจนว่าวิเคราะห์แล้วนำไปสู่อะไร
	ส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐใช้ข้อมูล TPMAP ได้มากขึ้น	❌ ไม่ชัดเจนว่า "ผลิตอะไร" → ระบบ? แพลตฟอร์ม? แนวทาง?
	ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่หน่วยงานรัฐสามารถใช้แก้ไขปัญหาความยากจน และการพัฒนาคนทุกช่วงวัย	❌ ไม่มี "ผลิตที่จะต้องเกิดขึ้นจริง" อาทิ ระบบเครื่องมือ คู่มือ
		✅ มีระบบพลผลิตที่ต้องเกิดชัดเจนและบอกได้ว่าใช้เพื่ออะไร พัฒนาใคร

ช้าก่อน ! ยังไม่เสร็จนะ หลังจากสกัด checklist ข้อที่ 1 พลผลิตแล้วว่ามีพลผลิตไหนที่เข้ารอบ เราต้องนำมาสกัดพลผลิตต่อไปข้อ 2 นะ และทำแบบนี้จนครบ checklist ทั้ง 3 ข้อเลยนะ

ระบบ TPMAP AI ที่รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น

+

มีระบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ที่หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าถึงและใช้งานข้อมูลได้อย่างสะดวก

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น โดยหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลผลิต ผลลัพธ์

เราสามารถนำข้อสรุปที่ได้จาก Checklist ในข้อที่ 1 มาใช้ต่อได้ โดยนำข้อสรุปมาใส่เพิ่มในการสกัด Checklist ข้อที่ 2 หรือจะลองสกัดเพิ่มเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์

ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ **คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ** นำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย
- กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ **คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ** ได้รับการช่วยเหลือจาก**หน่วยงานภาครัฐ**ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึง**ประชาชน**

Checklist

2.2

มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้ได้รับผลประโยชน์

สกัดผลผลิต (Output)

ใช่/ไม่ใช่

เหตุผล

หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ระบบ TPMAP ที่ประมวลผลโดยใช้ AI และสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

มีระบบกลุ่มเป้าหมาย แต่ยังไม่ครอบคลุม

ระบบ TPMAP ที่มี AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ไม่มีการระบุกลุ่มเป้าหมาย

การใช้ AI ในการพัฒนาประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

ไม่มีการระบุกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมให้**หน่วยงานรัฐ**ใช้ข้อมูล TPMAP ได้มากขึ้น

มีระบบกลุ่มเป้าหมาย แต่ยังไม่ครอบคลุม

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้น โดย**หน่วยงานรัฐ**ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มีการระบุกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ชัดเจน

ใน checklist (2.2) เป็นการดูความเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้น สิ่งที่ถูกกล่าวถึงบ่อยที่สุดจากการสกัด ได้แก่ **หน่วยงานของรัฐ**ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จากผลผลิตใน checklist (2.1) มีการกล่าวถึงเรียบร้อยแล้ว รวมถึงมีการพูดถึงอย่างครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

ประชาชน → คนทุกช่วงวัย
คณะกรรมการต่าง ๆ → หน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น ยังคงสามารถใช้ผลผลิตเดิมจาก checklist (2.1) ได้

ใน Checklist สุดท้ายของการสกัดผลผลิต เป็นการ Recheck จาก 2.1 และ 2.2 ถึงภาษาที่ใช้ในการเขียนผลผลิตว่าต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และตรงประเด็น

ข้อมูลที่ผ่านมาจากการสกัด
 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

ระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อประมวลผลรวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้นสำหรับ	- กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาตินำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย - กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงประชาชน
--	--

Checklist	ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย		
2.3	สกัดผลผลิต (Output)	ใช่/ไม่ใช่	เหตุผล
	หน่วยงานของรัฐมีระบบ TPMAP เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนา คนทุกช่วงวัย ด้วยการ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์	☐	ภาษาอาจทำให้ความเข้าใจคลาดเคลื่อน หน่วยงานมีระบบ TPMAP อาจไม่'ใช่' เพราะหน่วยงานไม่ได้มีระบบ TPMAP แต่หน่วยงานใช้ประโยชน์จากระบบ TPMAP
	ระบบ TPMAP สามารถ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่ รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับ ผู้ใช้งานมากขึ้น ซึ่ง หน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือหลักในการ แก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนา คนทุกช่วงวัย	☒	มีการอธิบายชัดเจน ดังนี้ ผลผลิต → ระบบวิเคราะห์ข้อมูล TPMAP ด้วย AI กลุ่มเป้าหมาย → หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ ภาคที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์การใช้ → เป็นเครื่องมือหลักในการแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคนทุกช่วงวัย คุณลักษณะเด่น → วิเคราะห์ด้วย AI / รวดเร็ว / ทันการณ์ / ตรงจุด / ถูกต้อง / เป็นมิตรกับผู้ใช้งาน

สกัดผลผลิต (Output)

Tips

- การเขียนผลผลิตสามารถมีได้มากกว่า 1 ข้อ
- การเขียน Output เป็นเพียง “สิ่งที่ใช้” เพื่อให้เกิด Outcome

มุ่งสู่สนับสนุนกับการจัดการ

ผลลัพธ์

ตาม Checklist

หลังจากจัดการกับผลผลิตเสร็จแล้ว ก่อนเริ่มเขียนผลลัพธ์ ลองมาทบทวนความแตกต่างระหว่างผลผลิต กับ ผลลัพธ์ อีกครั้งกันเถอะ !

ผลผลิต = สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีจากการดำเนินการ อาทิ ระบบ เครื่องมือ

ผลลัพธ์ = การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากดำเนินโครงการ อาทิ ทักษะเพิ่มขึ้น, พฤติกรรมเปลี่ยนไป

ดังนั้น ผลผลิต คือ “เครื่องมือ”

ผลลัพธ์ คือ

“การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ”

เมื่อทบทวนกันเรียบร้อยแล้ว เริ่ม

3

กลับผลลัพธ์ (Outcome)

ข้อมูลจากผลผลิต

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ทัศนการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือหลักในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

แจกแจงข้อมูลที่ได้จากผลผลิตก่อนคิดผลลัพธ์

- มีระบบ TPMAP ที่ใช้ AI → เป็น “ผลผลิต”

หน่วยงานรัฐ → “ผู้ใช้”

ความต้องการ → “ประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ทัศนการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น”

เป้าหมายเพื่อ → แก้ความยากจนและลดเหลื่อมล้ำ / พัฒนาคนคนทุกช่วงวัย

ผลผลิต ผลลัพธ์

หลังจากแจกแจงข้อมูลแล้ว นำข้อมูลมากลับเป็นผลลัพธ์ ตาม Checklist กันเลย

Checklist

3.1

มีความเชื่อมโยงกับผลผลิต/ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

กลั่นผลลัพธ์ (Outcome)

ใช่/ไม่ใช่

เหตุผล

ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ไม่มีคำอธิบายว่าดีขึ้นเพราะอะไร

1

หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

มีเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย → หน่วยงานของรัฐ

ประเทศไทยไม่มีความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำได้ทั้งหมด

เกินจริง → "ทั้งหมด" เป็นคำไม่สมเหตุผล และไม่มีความยากจน เป็นไปไม่ได้ เนื่องจากความยากจนเป็นพลวัตร ไม่มีทางหมดไป

2

กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา

มีเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย → กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP

ประชาชนมีความสุขและพึงพอใจมากขึ้น

เป็นนามธรรม วัดยาก ไม่เชื่อมโยงโดยตรงกับการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP

จากการกลั่นตาม Checklist (3.1) มี 2 ข้อที่เข้ารอบที่เข้ารอบไปกลั่นต่อ เพราะทั้ง 2 ข้อ มีการพูดถึงผลผลิตกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น จะแยกข้อผลลัพธ์ หรือจะรวมเข้าด้วยกันก็ได้เช่นกัน เพราะผลผลิตไม่จำเป็นต้องมีเพียง 1 ข้อ หรือนำมาปรับปรุงให้ชัดเจนยิ่งขึ้นก็ได้เช่นกัน โดยตัวอย่างจะเป็นการแยกข้อ และปรับปรุงให้ชัดเจนขึ้น ให้ตรงกับ Checklist (3.1) ที่ต้องเชื่อมโยงกับผลผลิต กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

1

หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของ**คนกลุ่มเป้าหมาย**ได้อย่างตรงจุด

เหตุผลที่เพิ่ม : เพิ่มคำที่บ่งบอกถึงผลลัพธ์ของกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2

กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา

กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา**และแก้ไข**ปัญหาในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

เหตุผลที่เพิ่ม : สะท้อนการใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ และยังคงสัมพันธ์กับ "ผลผลิต" และวัดได้ผ่านการดำเนินงานจริง

พลผลิต พลัพร

หลังจากผ่าน Checklist (3.1) ซึ่งในส่วนของ Checklist (3.2) เป็นการตรวจเช็ค หรือเขียนในส่วนของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพลผลิต ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลจาก Checklist (3.1) หรือเขียนขึ้นใหม่ก็ได้เช่นกัน เริ่มเลย !

Checklist

3.2

มีข้อมูลที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพลผลิต

กลั่นพลัพร (Outcome)

ใช่/ไม่ใช่

เหตุผล

ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ไม่มีคำอธิบายว่าดีขึ้นเพราะอะไร

1 หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของคนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด

มีการต่อยอดจากพลผลิต → หน่วยงานนำข้อมูลไปใช้

ประเทศไทยไม่มีความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำได้ทั้งหมด

เกินจริง → "ทั้งหมด" เป็นคำที่แรงและไม่สมเหตุผล

2 กลุ่มคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

แสดงการเปลี่ยนแปลงจากพลผลิต → "กลุ่มคนเป้าหมายลดลง"

ประชาชนมีความสุขและพึงพอใจมากขึ้น

เป็นนามธรรม วัดยาก
ไม่เชื่อมโยงโดยตรงกับการใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP

ในส่วนของตัวเอง Checklist (3.2) จะเป็นการปรับและวิเคราะห์สิ่งที่เคยกลั่นกรองจาก Checklist (3.1) ว่ามีข้อไหนจะนำมาปรับเพิ่มให้ตรงกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพลผลิต ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ควรปรับให้สื่อถึง "การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง" หรือ "ผลที่ตามมาจากการใช้ข้อมูล" มากกว่าแค่ "ความสามารถในการใช้"

ปรับเป็น

1 หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการได้ตรงจุดและแม่นยำขึ้น ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

เหตุผล :

นอกจากจากใช้งานระบบที่เป็นเพียงศักยภาพ ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง จึงมีการเพิ่มเติมนอกเหนือจากการใช้งาน เป็นการกำหนดนโยบาย

ปรับเป็น

2 กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในด้านสุขภาพ การศึกษา อาชีพ และที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการใช้ข้อมูลในระบบ TPMAP เพื่อการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการของภาครัฐ

เหตุผล :

แสดงการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในกลุ่มเป้าหมาย โดยระบุว่า "กลุ่มคนเป้าหมายลดลง" ชัดเจนว่ามีพลัพรจากการช่วยเหลือ/แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง มีถ้อยคำที่สื่อชัดเจนว่าต้องการได้รับพัฒนาในเรื่องใดบ้าง

พลผลิต พลัพร

การตรวจสอบขั้นสุดท้ายของการเขียนพลัพร เพื่อให้สื่อความหมายชัดเจนตรงตามที่ต้องการ เนื่องจากการใช้ภาษาจะเป็นตัวกลางที่ทำให้ผู้เขียนส่งไปถึงผู้อ่านได้มากที่สุด จะดำเนินการโดยนำข้อมูลจาก Checklist 3.1 และ 3.2 มาแยกส่วนเพื่อนำมาปรับคำให้ชัดเจน และสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

- 1

หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP AI ในการกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการได้ตรงจุดและแม่นยำขึ้น ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายมีประสิทธิภาพและครอบคลุม
- 2

กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในด้านสุขภาพ การศึกษา อาชีพ และที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการใช้ข้อมูลในระบบ TPMAP เพื่อการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการของภาครัฐ

Checklist 3.3		ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และสื่อความหมาย	
กลั่นพลัพร (Outcome)		ใช่/ไม่ใช่	เหตุผล
1	การกำหนดแนวทางและแผนบูรณาการได้ตรงจุดและแม่นยำขึ้น	☒	ตรงจุดและแม่นยำ คือ ยังไม่ได้สื่อว่าแบบใดที่มีการกำหนดว่าตรงจุด
1	ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายมีประสิทธิภาพและครอบคลุม	☒	เป็นประโยคที่อธิบาย “ผลที่ตามมา” แต่ยังไม่ได้อยู่ในรูปแบบ ประโยคพลัพรที่แสดงการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน
2	ได้รับการพัฒนาในด้านสุขภาพ การศึกษา อาชีพ และที่อยู่อาศัย	☒	ควรแบ่งประโยคให้กระชับขึ้น ไม่รวมยาวเกินไป
2	เพื่อการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการของภาครัฐ	☒	เป็นประโยคที่ยังไม่ได้สื่อว่าเกิดขึ้นแล้ว แต่เป็นเป้าหมายที่อยากให้เกิด

เมื่อเราพิจารณาแล้วทั้ง 2 พลัพร มีบางคำ/บางประโยคที่ยังไม่สื่อความหมายที่ชัดเจน ดังนั้น มาปรับให้ใช้ ☒ กันเถอะ

จากข้อ 1 สามารถปรับได้ดังนี้

	เหตุผล
หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาทุกช่วงวัย ตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่	- ใช้คำว่า “กำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการ” แสดงให้เห็นพลัพรในเชิงการจัดการอย่างชัดเจน ไม่ใช่แค่ใช้ข้อมูล แต่ใช้ไปสู่การ วางแผนและลงมือทำ - เพิ่ม “ให้ตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่” เพื่อบั่นความเหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ซึ่งเป็นเป้าหมายของ TPMAP

จากข้อ 2 สามารถปรับได้ดังนี้

	เหตุผล
กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ	- ปรับให้เป็น “พลัพร” โดยเปลี่ยนจาก “เพื่อ...” เป็น “เกิดการ...” เพื่อให้สื่อว่าเกิดขึ้นจริง - ปรับให้ชัดเจน นอกจากกลุ่มเป้าหมายลดลง เพิ่มได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

กลั่นพลัพร (Outcome)

สรุป

ผลผลิต (Output) คือสิ่งที่โครงการ “ส่งมอบ” ได้

ผลลัพธ์ (Outcome) คือสิ่งที่กลุ่มเป้าหมาย “ได้รับและเปลี่ยนแปลง”

เพราะแม้จะเกี่ยวข้องกัน แต่มีความหมายและหน้าที่ต่างกันอย่างชัดเจน !
โดยผลผลิตคือสิ่งที่โครงการสามารถลงมือทำและส่งมอบได้ทันที อาทิ ระบบ เครื่องมือการดำเนินการ การจัดอบรม การผลิตเอกสาร หรือการจัดกิจกรรม

ขณะที่ผลลัพธ์ คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายหรือระบบหลังจากได้รับผลผลิต อาทิ ความรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมเปลี่ยน หรือรายได้ดีขึ้น ซึ่งมักวัดได้ในระยะกลางหรือระยะยาว อีกทั้งผลผลิตสามารถควบคุมได้โดยตรงจากทีมดำเนินงาน ส่วนผลลัพธ์มักได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก อาทิ ความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายหรือสภาพแวดล้อม

จึงต้องแยกการเขียนให้ชัดเจน เพื่อให้การประเมินผลโครงการแม่นยำและสะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริง

ผลผลิต :

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือหลักในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลลัพธ์

1 หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาทุกช่วงวัยให้ตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่

2 กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

ผลผลิต ผลลัพธ์

Worksheet ผลผลิต และผลลัพธ์

เตรียมพร้อมก่อนเขียนผลผลิต

ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด
☐ แผนระดับชาติ	
☐ นโยบายรัฐบาล	
☐ แผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน อาทิ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี / แผนรายปีของหน่วยงาน	
☐ ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอื่น ที่เกี่ยวข้อง	
☐ ...	
☐ ...	

>> กระดาษทดข้อมูล

หัวข้อ	ข้อมูล/สิ่งที่ต้องได้จากโครงการ
☐ สิ่งที่จะผลิต/สร้างขึ้น ระบุสิ่งที่ได้ เช่น เอกสาร คู่มือ ระบบ เว็บไซต์ ประชุม หลักสูตร แบบสอบถาม	1. ... 2. ... 3. ...
☐ กลุ่มเป้าหมายของผลผลิต ระบุว่าใครจะได้รับผลผลิต เช่น เจ้าหน้าที่ ท้องถิ่น, กลุ่มเปราะบาง	1. ... 2. ... 3. ...
☐ ลักษณะของผลผลิต อธิบายว่าเป็นอะไร จำต้องได้ไหม เป็น รูปธรรมไหม	1. ... 2. ...
☐ วิธีนำไปใช้/ต่อยอด กลุ่มเป้าหมายจะเอาไปใช้อย่างไร เช่น ใช้ใน การทำงาน, ใช้ตัดสินใจ, ใช้ให้ความรู้	1. ... 2. ...
☐ เชื่อมโยงกับผลลัพธ์อย่างไร ผลผลิตนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอะไร เช่น ทำให้คนมีทักษะ, หน่วยงานใช้ข้อมูลได้ดีขึ้น	1. ... 2. ... 3. ...

พลผลิต พลัฟร์

Worksheet พลผลิต และพลัฟร์

>> เริ่มต้นเขียนพลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

สิ่งที่ทำนี้ เราสามารถควบคุม
โดยตรงได้หรือไม่?

ถ้าใช่ = พลผลิต
ถ้าไม่ใช่ อาจเป็นพลัฟร์

คำถามกระตุ้นความคิด

พลผลิตนี้จะช่วยให้เกิด
พลัฟร์อะไรตามมา?

ความเชื่อมโยงกับพลัฟร์ ถ้าได้
พลผลิตครบ แต่ไม่เกิดพลัฟร์
ตามแผน เราควรปรับตรงไหน?

คำถามกระตุ้นความคิด

เราจะผลิตหรือสร้างอะไร
ขึ้นมาจากโครงการนี้?

เป็นสิ่งที่ได้โดยตรงจากการ
จัดทำโครงการ

ข้อมูลที่ได้จากการแจกแจง	สิ่งที่ต้องได้จากโครงการ	Checklist
1. ... 2. ... 3. ...	1. ... 2. ... 3. ...	☐ สิ่งที่จะผลิต/สร้างขึ้น ☐ กลุ่มเป้าหมายของพลผลิต ☐ เชื่อมโยงกับพลัฟร์ ☐ เฉพาะเจาะจง

>> เริ่มต้นเขียนพลัฟร์

คำถามกระตุ้นความคิด

การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่
การบรรลุเป้าหมายของโครงการ
หรือไม่?

ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก
พลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

พลัฟร์ที่เกิดขึ้น เชื่อมโยงกับ
เป้าหมายหลักของโครงการหรือไม่

เพื่อไม่ให้หลุดจากวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้

คำถามกระตุ้นความคิด

มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่อาจ
ทำให้พลัฟร์ “ไม่สมบูรณ์” หรือ
“ยังไม่เกิด” หรือไม่?

เป็นการประเมินเพื่อลดการเกิด
ปัญหา/อุปสรรค

ข้อมูลตั้งต้นจากพลผลิต	สิ่งที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากทำโครงการ	Checklist
1. ... 2. ... 3. ...	1. ... 2. ... 3. ...	☐ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ☐ มีการเชื่อมโยงกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับ ผลประโยชน์ ☐ เชื่อมโยงกับเป้าหมายใหญ่ ☐ เฉพาะเจาะจง

>> สรุปการเขียน (สามารถเพิ่มได้ตามความต้องการ)

หัวข้อการตรวจ	ข้อมูลที่ได้จากพลผลิต และพลัฟร์	ควรปรับปรุงหรือไม่?
1. พลผลิตที่เขียนไว้ เป็น รูปธรรม เกิดขึ้นทันที	☐	1.
2. พลัฟร์ที่เขียนไว้ แสดงถึงการ เปลี่ยนแปลง	☐	2. 3. 4.
3. พลผลิตและพลัฟร์ ไม่ ซ้ำกัน และแสดงคนละ มิติ (กระทำ vs เปลี่ยนแปลง)	☐	
4.		

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

ตัวอย่าง การประเมิน*

โครงการการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์
เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

จากหลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของ สศช. ในเกณฑ์ข้อ 4 เป็นการพิจารณาร่วมกัน โดยคู่มือส่วนนี้จะเสนอตัวอย่างการประเมินให้คะแนนตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 4 ในส่วนวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ได้รับผลประโยชน์ และผลผลิต ผลลัพธ์

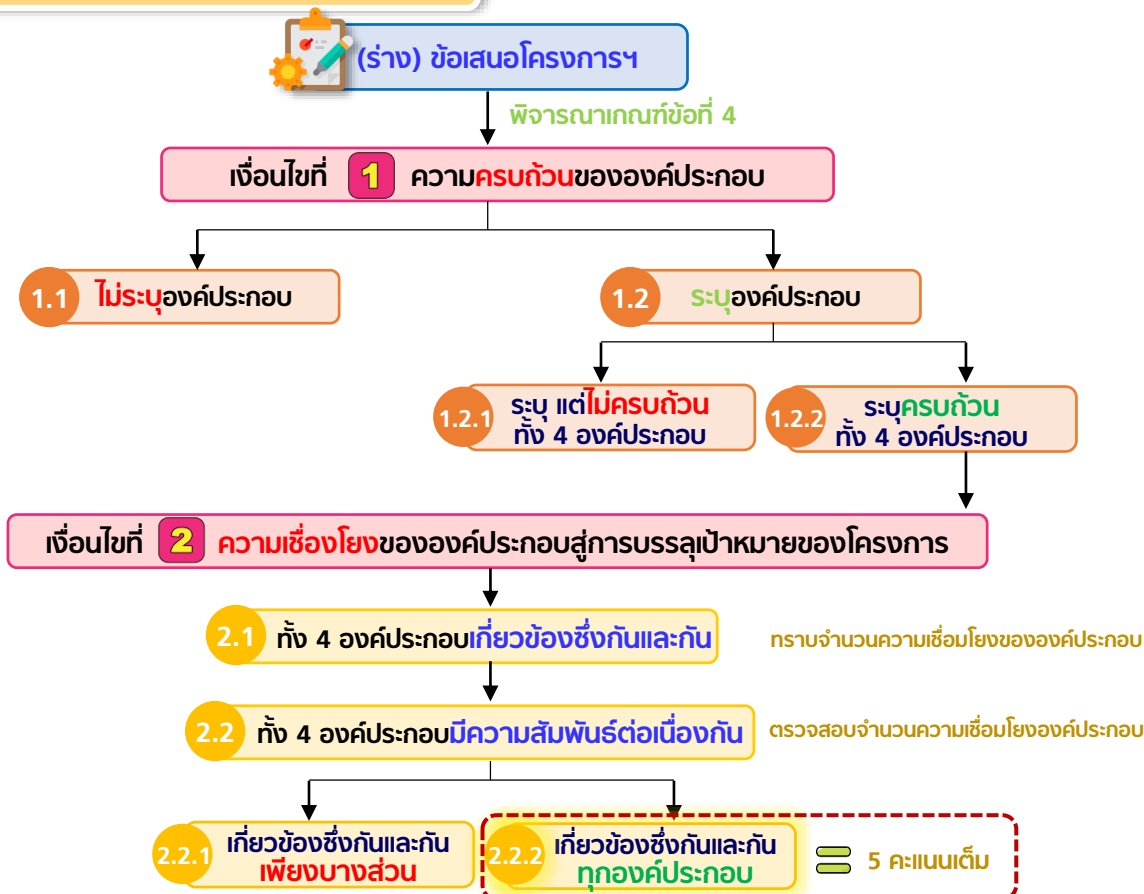
หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

เกณฑ์ที่ 4

โครงการมีวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์ เป็นองค์ประกอบที่ชัดเจนสามารถส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม

เงื่อนไขการพิจารณา	คะแนน	1	2				
		ความครบถ้วนขององค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ ผลผลิต และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์)	เงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	เงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายของโครงการ (3 องค์ประกอบ)	เงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายของโครงการ (2 องค์ประกอบ)	เงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายของโครงการ (1 องค์ประกอบ)	ไม่เงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด
5	มีครบ 4 องค์ประกอบ		✓				
4	มีครบ 4 องค์ประกอบ			✓			
3	มีครบ 4 องค์ประกอบ				✓		
2	มีครบ 4 องค์ประกอบ					✓	
1	มีครบ 4 องค์ประกอบ						✓
0.5	มีไม่ครบ 4 องค์ประกอบ			มี/ไม่มี การเชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ			
0	ไม่ระบุข้อมูลใด ๆ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์						

ภาพรวมของการพิจารณาเกณฑ์ที่ 4

องค์ประกอบของโครงการจะต้องตอบโจทย์ทั้งเงื่อนไขที่ 1 & 2 จึงจะได้คะแนนเต็ม 5 คะแนน

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

เงื่อนไขในการพิจารณาเกณฑ์ที่ 4

การประเมินให้คะแนนเกณฑ์ที่ 4 ต้องพิจารณาประเมินจาก 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1. ความครบถ้วนขององค์ประกอบ และ 2. ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ โดยมีรายละเอียดของแต่ละเงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ความครบถ้วนขององค์ประกอบ

ในเงื่อนไขนี้ความครบถ้วนขององค์ประกอบ หมายถึง การที่โครงการมีการระบุและอธิบายส่วนต่าง ๆ ที่จำเป็นอย่างชัดเจน ครบถ้วนตามที่ควรจะมีในที่นี้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต และผลลัพธ์

✓ วัตถุประสงค์ + ✓ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ + ✓ ผลผลิต + ✓ ผลลัพธ์

เครื่องหมาย ✓ ตรวจสอบความครบถ้วนขององค์ประกอบที่ต้องมีตามเงื่อนไขที่ 1

การประเมินความครบถ้วนขององค์ประกอบ

เมื่อผู้อ่านเข้าใจความหมายของ “ความครบถ้วนขององค์ประกอบ” แล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการนำเงื่อนไขที่ 1 นี้มาประเมินให้คะแนน (ร่าง) ข้อเสนอโครงการฯ ของผู้อ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุผลของการให้คะแนนและสามารถนำไปปรับปรุง (ร่าง) ข้อเสนอโครงการให้มียุทธศาสตร์ที่ครบถ้วนและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถจำแนกความครบถ้วนออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1.1 กรณีไม่ระบุองค์ประกอบ

เงื่อนไขการพิจารณา คะแนน	1	2				
	ความครบถ้วนขององค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และ กลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์)	เชื่อมโยง สู่การบรรลุเป้าหมาย ของโครงการครบถ้วน ทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (3 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (2 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (1 องค์ประกอบ)	ไม่เชื่อมโยง สู่การบรรลุ เป้าหมายของ โครงการทั้งหมด
5	มีครบ 4 องค์ประกอบ	✓				
4	มีครบ 4 องค์ประกอบ		✓			
3	มีครบ 4 องค์ประกอบ			✓		
2	มีครบ 4 องค์ประกอบ				✓	
1	มีครบ 4 องค์ประกอบ					✓
0.5	มีไม่ครบ 4 องค์ประกอบ		มี/ไม่มี การเชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ			
0	ไม่ระบุข้อมูลใด ๆ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์					

✨ ในการจัดทำโครงการไม่สามารถขาด วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ได้เพราะการไม่ระบุองค์ประกอบทั้งหมดเหล่านี้จะทำให้ได้ 0 คะแนนทันที ดังนั้น **อย่าลืม! ระบุให้ครบถ้วนนะคะ/ครับ**

รู้หรือไม่ว่า ผู้มีสิทธิ์ประเมินโครงการในกระบวนการโครงการเพื่อขับเคลื่อนฯ จะประเมินให้คะแนนจากข้อมูลที่ปรากฏในระบบ eMENSCR เท่านั้น

0 คะแนน

ไม่มีการระบุวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ปรากฏในระบบ eMENSCR

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

1.2 กรณีระบุองค์ประกอบ

1.2.1 ระบุ แต่ไม่ครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	รายละเอียด	ตรวจสอบความครบถ้วน
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 - กันยายน 2569)	✓
กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ได้รับผลประโยชน์	-	✗
เป้าหมายเชิงผลผลิต (output)	หน่วยงานภาครัฐมีเครื่องมือที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กลุ่มคนเป้าหมายในการพัฒนาทุกช่วงวัย เพื่อให้ภาคีที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไขปัญหาคความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่แท้จริงของประเทศไทยให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ บุคลากร	✓
เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (outcome)	-	✗

✗ ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

0.5 คะแนน

มีการระบุเพียง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ผลผลิต แต่ยังไม่มีการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ และผลลัพธ์

Tips

- ควรนำเข้าข้อมูลองค์ประกอบในระบบ eMENSCR ให้ครบถ้วน เนื่องจากผู้มีสิทธิประเมินจะพิจารณาตามข้อมูลที่ปรากฏในระบบเท่านั้น
- ผู้อ่านต้องระวังไว้ว่าถึงแม้จะมีการเขียนเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบ แต่ถ้ามีการระบุไม่ครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบก็จะได้ผลการประเมินเพียง 0.5 คะแนน

1.2.2 ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	รายละเอียด	ตรวจสอบความครบถ้วน
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 - กันยายน 2569)	✓
กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ได้รับผลประโยชน์	กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ 1. คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ นำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนช่วยชีวิตในคนทุกช่วงวัย	✓
เป้าหมายเชิงผลผลิต (output)	หน่วยงานภาครัฐมีเครื่องมือที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กลุ่มคนเป้าหมายในการพัฒนาทุกช่วงวัย เพื่อให้ภาคีที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไขปัญหาคความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่แท้จริงของประเทศไทยให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ บุคลากร	✓
เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (outcome)	หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่สามารถสังเคราะห์และวิเคราะห์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคน ทุกช่วงวัย แก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็น บุคลากร	✓

✓ ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

1-5 คะแนน

มีการระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า หากมีการระบุองค์ประกอบครบถ้วน ผู้อ่านจะได้คะแนนอย่างน้อย 1 คะแนน และมีโอกาสได้รับคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ 2 ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

เมื่อโครงการมีองค์ประกอบของ 1. วัตถุประสงค์ 2. กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ 3. เป้าหมายเชิงผลผลิต (output) และ 4. เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (outcome) ครบถ้วน ซึ่งจะพิจารณาประเมินให้คะแนนในขั้นตอนต่อไป คือนำความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการมาพิจารณาประเมินให้คะแนน

โครงการที่มีองค์ประกอบไม่ครบถ้วน ถึงแม้จะมีความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุสมบรูณ์ จะได้คะแนนเพียง 0.5 คะแนน เท่านั้น

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

เช็ชท์ที่ 2 ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง
ทั้ง 4 องค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์)
ที่ส่งผลต่อกันอย่างมีเหตุและผลในทุกทิศทาง โดยองค์ประกอบเหล่านี้ไม่สามารถเป็นไปใน
ทิศทางที่ขัดแย้งกันได้ เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งผลต่อกันอย่างเป็นระบบ

ยิ่งโครงการมีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงระหว่างกันและกันมากเท่าไร

ก็จะยิ่งทำให้เห็นภาพรวมของการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการได้มากขึ้นเท่านั้น

นอกจากโครงการควรจะมีองค์ประกอบครบถ้วนแล้ว จำเป็นต้องมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน
ของแต่ละองค์ประกอบอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้อ่านโครงการสามารถเห็นภาพรวมที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย
ของโครงการและประเมินผลได้อย่างชัดเจน

แนวทางพิจารณาความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ

ในการจะพิจารณาได้นั้น ผู้อ่านควรเข้าใจนิยามของคำว่า “ความเชื่อมโยง” เสียก่อน
ในที่นี้หมายถึง ① การเกี่ยวข้อง หรือ ② การมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาจเป็นสิ่งที่นำไปสู่อีก
สิ่งหนึ่ง หรือ มีจุดเชื่อมที่สัมพันธ์กันแบบมีตรรกะ เมื่อผู้อ่านเข้าใจแล้ว! ผู้เขียนได้นำความหมาย
ดังกล่าวมาจำแนกออกเป็นแต่ละส่วน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาและตรวจสอบความเชื่อมโยงได้
อย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบแต่ละส่วนไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพังหรือด้วยตัวขององค์ประกอบนั้น ๆ เอง
ต้องมีการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งมีผลต่อกันในลักษณะที่มีส่วนในการ
ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้องค์ประกอบอื่น ๆ เกิดผลลัพธ์ ซึ่งผู้อ่านจะเห็นภาพโครงการได้ชัดเจนนั้นไม่ใช่
เกิดจากส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบที่ดี แต่อยู่ที่ทุกส่วนขององค์ประกอบมีการเกี่ยวข้องซึ่งกัน
และกัน และสัมพันธ์กัน

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

1. การเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน (ต่อ)

ทั้งนี้ ผู้อ่านสามารถตรวจสอบคุณลักษณะของการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของแต่ละองค์ประกอบจาก Checklist ด้านล่างนี้

Checklist การเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ใช่/ไม่ใช่	การเกี่ยวข้อง	Checklist
☒	วัตถุประสงค์ ↔ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์	วัตถุประสงค์ของโครงการตอบสนองความต้องการหรือปัญหาของกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์หรือไม่?
☒	วัตถุประสงค์ ↔ ผลผลิต	ผลผลิตที่ออกแบบไว้สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่?
☒	วัตถุประสงค์ ↔ ผลลัพธ์	ผลลัพธ์ที่คาดหวังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่?
☒	กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ↔ ผลผลิต	กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลผลิตได้จริงหรือไม่?
☒	กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ ↔ ผลลัพธ์	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์หรือไม่?
☒	ผลผลิต ↔ ผลลัพธ์	ผลผลิตจะนำไปสู่ผลลัพธ์ในทางที่คาดหวังหรือไม่?

สัญลักษณ์ ↔ แทนคำว่า “มีความเกี่ยวข้องกัน”

 ข้อมูล Checklist ในส่วนนี้ ผู้อ่านจะทราบว่าองค์ประกอบมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน
ที่องค์ประกอบ และทราบว่าองค์ประกอบในส่วนใดที่ยังไม่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ข้อสังเกต

แม้ว่าข้อมูลในแบบ Checklist จะช่วยให้ทราบเบื้องต้นว่า องค์ประกอบต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกันที่องค์ประกอบ แต่ผู้อ่านยังไม่สามารถสรุปได้ทันทีว่าความเกี่ยวข้องเหล่านั้นมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบหรือสามารถร้อยเรียงให้เห็นภาพรวมของการนำไปสู่เป้าหมายของโครงการได้อย่างชัดเจน เนื่องจากในบางกรณี เมื่อพิจารณาภาพรวมแล้ว อาจยังไม่ปรากฏความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ (คำอธิบายและตัวอย่างในหน้าถัดไป)

➔ เมื่อพิจารณาการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของแต่ละองค์ประกอบแล้ว ลำดับถัดไป ผู้อ่านจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันของแต่ละองค์ประกอบ

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

2. ความสัมพันธ์ต่อกัน

นอกจากในแต่ละส่วนจะต้องเกี่ยวข้องกันแล้ว อย่าลืมว่า ! **ทุกองค์ประกอบต้องต่อกันเป็นเรื่องเดียวกันด้วย** โดยทั้ง 4 องค์ประกอบควรมีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน ซึ่งมีรายละเอียดคำอธิบาย ดังนี้

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันของทั้ง 4 องค์ประกอบ

คำอธิบายความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้ง 2 ระดับ

1 ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในระดับ**แนวตั้ง**

เป็นความสัมพันธ์ที่**เชื่อมโยงจากองค์ประกอบหนึ่งไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่ง**อย่างเป็นระบบจนครบทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยมีลำดับขั้นที่ชัดเจน สอดคล้องกันในเชิงเหตุและผล ซึ่งช่วยให้มองเห็นภาพรวมของโครงการได้อย่างเป็นทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ ให้ผู้อ่านลองพิจารณาภาพรวมของโครงการ แล้วตอบตนเองคร่าว ๆ ตาม ข้อ A – D ให้ได้ว่า **“เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่”**

- *คำอธิบายเพิ่มเติม : 1) “นักเรียนมัธยม/โรงเรียน” เป็นกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่**ไม่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์**ของโครงการทำที่ควร เนื่องจากไม่ใช่กลุ่มคนที่โครงการจะพัฒนาทักษะและสร้างโอกาสโดยตรง และไม่ใช้กลุ่มที่มีบทบาทเหมาะสมในการแปรรูปและขายผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- 2) “เกิดรายได้เสริมในครัวเรือนจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูป” เป็นผลลัพธ์ที่**ไม่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์**ของโครงการ เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นไป“เพื่อพัฒนาทักษะและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ” แต่ผลลัพธ์ที่ระบุเป็น “การมีรายได้” ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่มากกว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

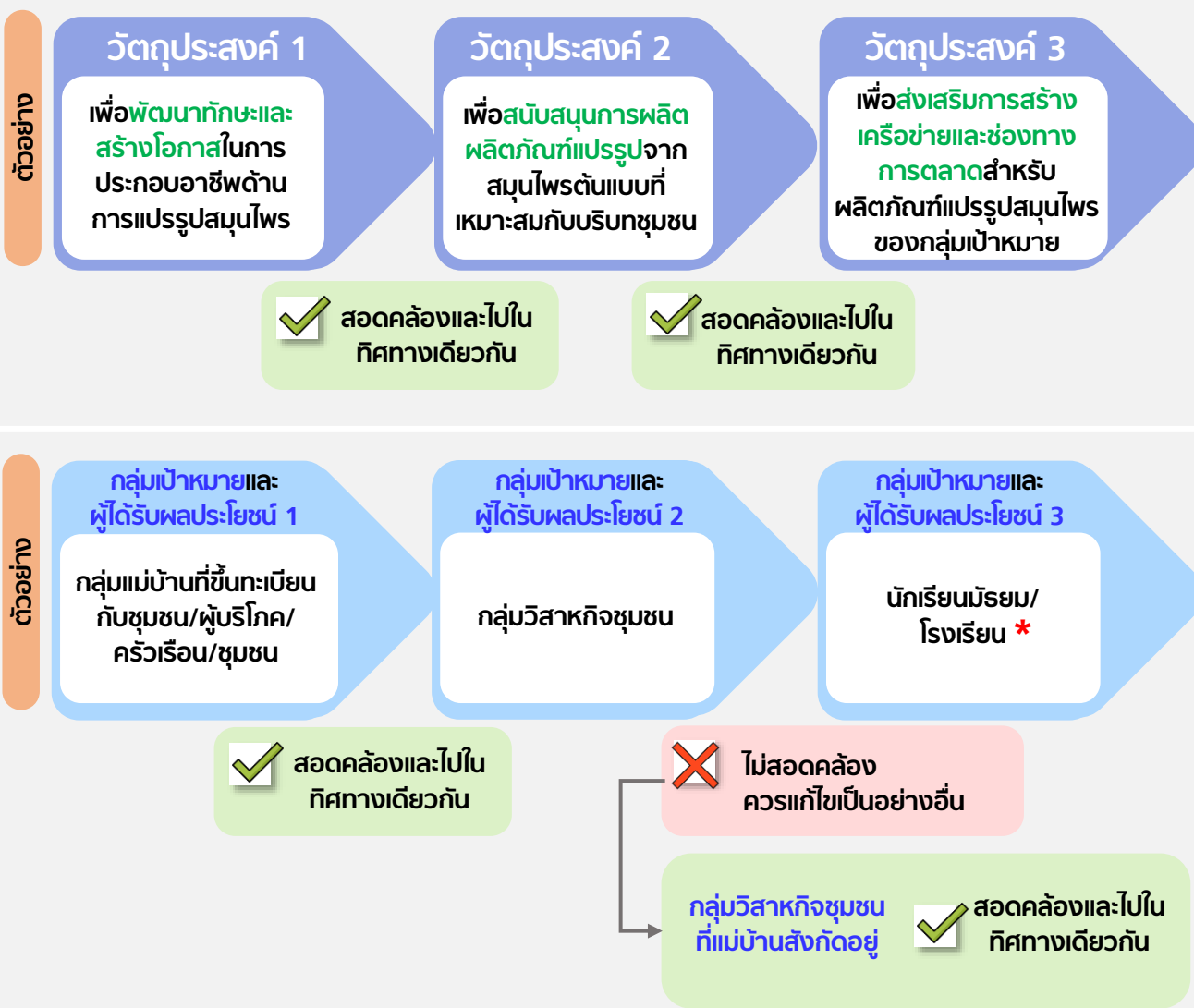
ถ้าตอบได้ครบจบในทุกคำถามแล้ว และพบว่าทั้ง 4 องค์ประกอบไปในทิศทางเดียวกัน แปลว่าโครงการของผู้อ่านกำลังเดินมาถูกทางแล้วค่ะ/ครับ แต่ถ้าเกิดความคลุมเครือหรือผู้อ่านไม่แน่ใจ อาจมีการพิจารณาทบทวนในส่วนนั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ทุกองค์ประกอบเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

★ กรณีที่แต่ละองค์ประกอบมีจำนวนมากกว่า 1 เช่น กรณีที่โครงการมีวัตถุประสงค์ 3 วัตถุประสงค์ ผู้อ่านจะต้องพิจารณา “วัตถุประสงค์” ซึ่งความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแนวนอนด้วย

2 ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในระดับแนวนอน

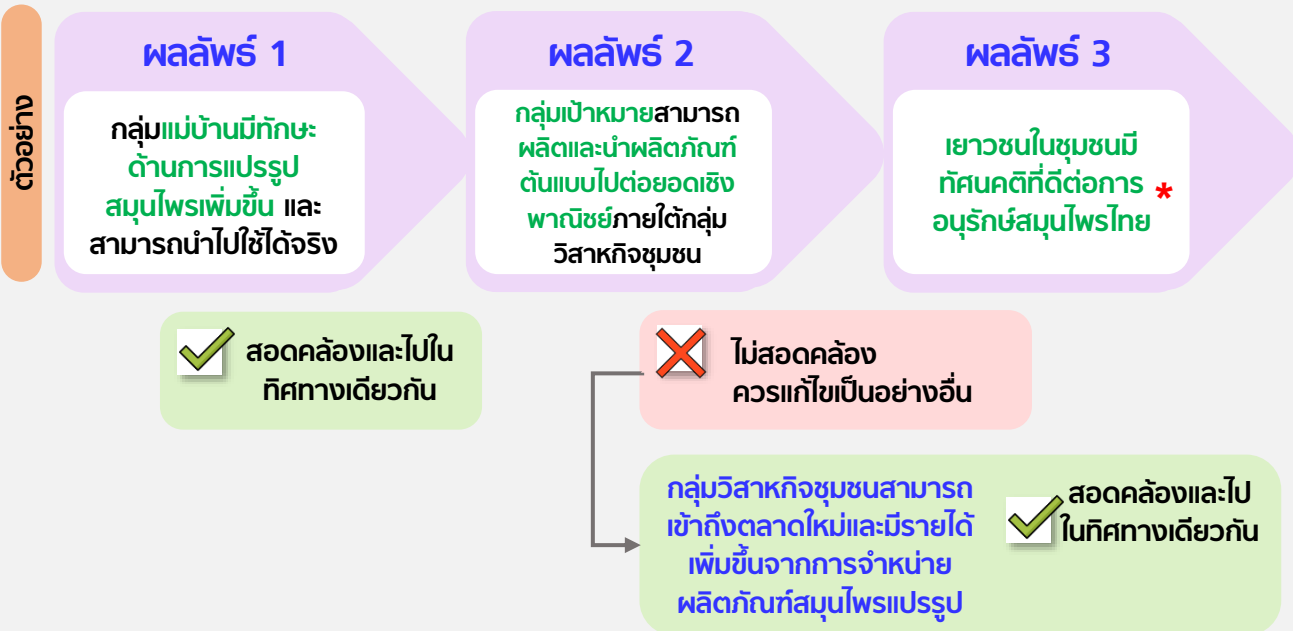
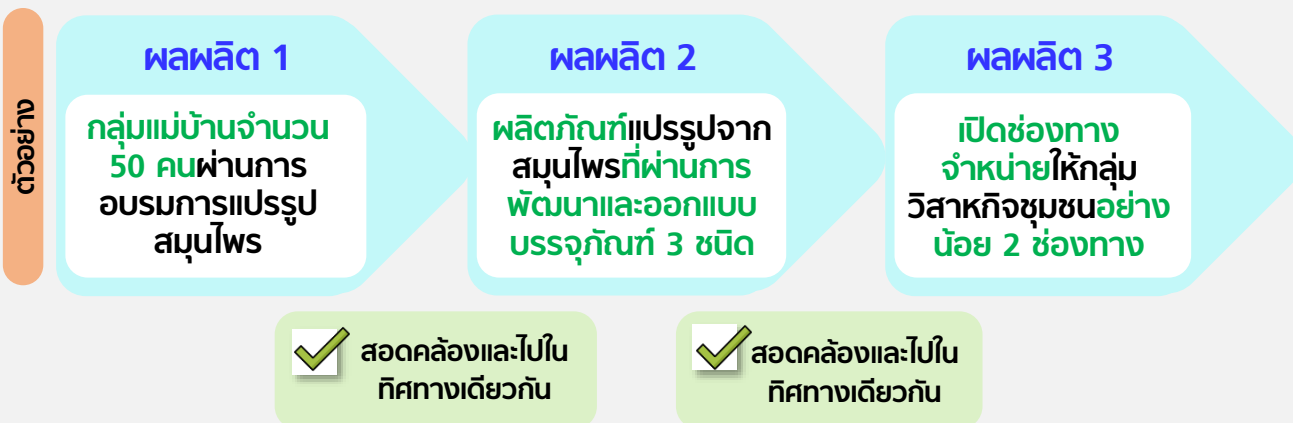
เป็นความสัมพันธ์ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบในหมวดเดียวกันที่มีมากกว่าหนึ่ง เช่น วัตถุประสงค์ 1, วัตถุประสงค์ 2 และ วัตถุประสงค์ 3 โดยพิจารณาว่าแต่ละองค์ประกอบมีความสมเหตุสมผล สอดคล้องกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โครงการเสริมสร้างอาชีพจากสมุนไพรสู่รายได้ยั่งยืนของกลุ่มแม่บ้านในชนบท

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

2 ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในระดับ**แนวนอน** (ต่อ)

- * คำอธิบายเพิ่มเติม :
- 1) “นักเรียนมัธยม/โรงเรียน” เป็นกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่**ไม่มีความสัมพันธ์**กับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ อื่น ๆ ของโครงการ เนื่องจาก 1. กลุ่มแม่บ้านเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่โครงการต้องการให้มีทักษะตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และ 2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นคนกลางในการสนับสนุนการรวมกลุ่มของแม่บ้าน และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปและกระจายสินค้า
 - 2) “เยาวชนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สมุนไพรไทย” เป็นผลลัพธ์ที่**ไม่มีความสัมพันธ์**กับผลผลิตอื่น ๆ ของโครงการ เนื่องจากกลุ่มแม่บ้านมีทักษะด้านการแปรรูปสมุนไพรเป็นผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และการต่อยอดทักษะการแปรรูปสมุนไพรเชิงพาณิชย์สอดคล้องไปกับผลลัพธ์แรก

ตอนนี้ผู้อ่านได้ศึกษาวิธีพิจารณา “ความเชื่อมโยง” ซึ่งประกอบด้วย การเกี่ยวข้อง และ การมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องตามเงื่อนไขที่ 2 ในการประเมินคะแนนเกณฑ์ข้อที่ 4 เรียบร้อยแล้ว **ต่อไปจะเป็นตัวอย่างการพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ข้อที่ 4 ในกรณีที่โครงการมีองค์ประกอบของ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต และผลลัพธ์ครบถ้วน แต่มีความเชื่อมโยงแตกต่างกัน** ตั้งแต่การได้คะแนน 1 คะแนน – 5 คะแนน

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

เงื่อนไขการพิจารณา	1	2				
		ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ				
คะแนน	ความครบถ้วนขององค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์)	เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการครบถ้วนทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ (3 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ (2 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ (1 องค์ประกอบ)	ไม่เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด
5	มีครบ 4 องค์ประกอบ	✓				
4	มีครบ 4 องค์ประกอบ		✓			
3	มีครบ 4 องค์ประกอบ			✓		
2	มีครบ 4 องค์ประกอบ				✓	
1	มีครบ 4 องค์ประกอบ					✓
0.5	มีไม่ครบ 4 องค์ประกอบ	มี/ไม่มี การเชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ				
0	ไม่ระบุข้อมูลใด ๆ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์					

กรณีที่จะทำให้โครงการที่มีองค์ประกอบของ 1. วัตถุประสงค์ 2. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ 3. ผลผลิต และ 4. ผลลัพธ์ ครบถ้วน จะได้คะแนนเกณฑ์ข้อที่ 4 เพียง 1 คะแนน มาจากเหตุที่แต่ละองค์ประกอบนั้นไม่มีความเชื่อมโยงกันที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ตัวอย่าง การประเมิน*

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สสช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

ตัวอย่าง

องค์ประกอบ	รายละเอียด	ตรวจสอบ ความครบถ้วน
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569)	✓
กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ได้รับ ผลประโยชน์	กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาตินำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัยกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	✓
เป้าหมายเชิง ผลผลิต (output)	การเชื่อมโยงระบบบริหารจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าในระบบ TPMAP กับระบบรายงานการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSUR) ที่มีการพัฒนาให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	✓
เป้าหมายเชิง ผลลัพธ์ (outcome)	นโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย การแก้ไขปัญหาความยากจน และการลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ ได้รับการออกแบบ เสนอ และจัดทำบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์การพัฒนาของแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง	✓

✗ เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมาย
ของโครงการ อย่างน้อย 1
องค์ประกอบ

1

คะแนน

มีการระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ แต่ยังไม่มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันในแต่ละองค์ประกอบ จากตัวอย่างจะเห็นว่ารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบนั้นเป็นไปในทิศทางที่แตกต่างกัน และไม่สามารถพิจารณาได้ว่าแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

Checklist พิจารณาความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ

1 STEP ตรวจสอบโครงการของผู้เขียนในแต่ละองค์ประกอบว่ามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันหรือไม่

ใช่/ไม่ใช่	ความเกี่ยวข้อง	checklist	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
	วัตถุประสงค์ ↔ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์	วัตถุประสงค์ของโครงการตอบสนองความต้องการหรือปัญหาของกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์หรือไม่?	- วัตถุประสงค์ของโครงการที่ระบุไว้ว่าเพื่อพัฒนาระบบนั้นไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย “คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ” โดยตรง และคณะกรรมการดังกล่าวอยู่ในระดับนโยบายซึ่งไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาระบบ - ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลที่ชัดเจนว่าผู้ได้รับผลประโยชน์ “คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ” จะได้รับการช่วยเหลืออย่างไร
	วัตถุประสงค์ ↔ ผลผลิต	ผลผลิตที่ออกแบบไว้สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่?	ผลผลิตที่กำหนดไว้ยังไม่สามารถสะท้อนถึงความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างชัดเจน เนื่องจากยังไม่ครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบด้วย AI และกระบวนการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ โดยผลผลิตเป็นเพียงการเชื่อมโยงระบบระหว่าง TPMAP และ eMENSER ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเท่านั้น
	วัตถุประสงค์ ↔ ผลลัพธ์	ผลลัพธ์ที่คาดหวังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่?	โครงการมีความสอดคล้องในภาพรวมโดยวัตถุประสงค์มุ่งพัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วย AI เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำของคนทุกช่วงวัย ขณะที่ผลลัพธ์สะท้อนถึงการออกแบบนโยบายและมาตรการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นผลที่ต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบตามวัตถุประสงค์
 	กลุ่มเป้าหมาย ↔ ผลผลิต ผู้ได้รับผลประโยชน์ ↔ ผลผลิต	กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลผลิตได้จริงหรือไม่?	- กลุ่มเป้าหมาย (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ) สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลผลิต (การเชื่อมโยงระบบ TPMAP และ eMENSER) ได้จริง - ผู้ได้รับผลประโยชน์ (คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ) ไม่ได้เข้าถึงผลผลิตได้โดยตรง แต่ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม อีกทั้งยังไม่สามารถสรุปได้ว่าผู้ได้รับผลประโยชน์จะได้รับประโยชน์จากผลผลิตนี้แน่นอน

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

Checklist พิจารณาความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ (ต่อ)

ใช่/ไม่ใช่	ความเกี่ยวข้อง	checklist	เหตุผลและคำอธิบายเพิ่มเติม
☒ ☐	กลุ่มเป้าหมาย ↔ ผลลัพธ์ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ↔ ผลลัพธ์	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์หรือไม่?	- ผลลัพธ์ (นโยบาย มาตรการในการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้รับการออกแบบ เสนอ) ส่งผลที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมาย (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ) เนื่องจากนโยบายและมาตรการที่ถูกออกแบบโดยอ้างอิงจากข้อมูลเชิงประจักษ์ จะทำให้คณะกรรมการมีเครื่องมือและข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการตัดสินใจ - การเปลี่ยนแปลงที่มีต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ (คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ) มีโอกาสเกิดขึ้น แต่ยังคงอาศัยความชัดเจนในการอธิบายหรือเพิ่มเติมกลไกการถ่ายทอดผลจากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แท้จริง* *หมายเหตุ: ในกรณีที่เกิดการตีความหากเป็นไปได้ อาจพิจารณาให้เป็นเครื่องหมายผิด
☐	ผลผลิต ↔ ผลลัพธ์	ผลผลิตจะนำไปสู่ผลลัพธ์ในทางที่คาดหวังหรือไม่?	มีความเชื่อมโยงกันว่าหากมีการพัฒนาระบบให้เชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลจะช่วยให้เกิดผลลัพธ์ คือการมีนโยบาย มาตรการที่ได้รับการออกแบบ แต่ยังไม่สามารถรับประกันได้ว่า ผลผลิตจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่กล่าวอ้างไว้ได้

สรุป จากการตรวจสอบโครงการข้างต้นพบว่ามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันบางองค์ประกอบเท่านั้น ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนสามารถนำไปทบทวน/ปรับปรุงความเกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบได้โดยเบื้องต้นได้ค่ะ/ครับ

2 STEP ตรวจสอบโครงการของผู้เขียนว่าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันหรือไม่

เนื่องจากในตัวอย่าง โครงการมีองค์ประกอบจำนวนอย่างละ 1 องค์ประกอบ ผู้เขียนจึงจะพิจารณาตัวอย่างโครงการตามแนวทางในการวิเคราะห์เชิง**ความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแนวตั้ง**เท่านั้น

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ	คำตอบเป็น/ไม่เป็นทิศทางเดียวกัน
(A)	สิ่งที่ โครงการ ตั้งใจทำนั้น ต้องการบรรลุอะไร	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผลวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วย AI	☐
(B)	การดำเนินงาน/ผลประโยชน์เกิดขึ้นกับ ใคร	คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ/คนไทย ที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือ	☐
(C)	สิ่งที่ เขาได้รับ จากการดำเนินโครงการคืออะไร	การเชื่อมโยงระบบTPMAP กับระบบ eMENSCR ที่มีการพัฒนาให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องระหว่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	☐
(D)	หลังจากได้รับผลผลิตแล้ว เกิดการ เปลี่ยนแปลง/มีผลอะไรเกิดขึ้น	นโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย การแก้ไขปัญหาความยากจน และการลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ ได้รับการออกแบบ เสนอ	☐

สรุป จากการตรวจสอบพบว่า โครงการนี้ยังขาดความเชื่อมโยงในแนวตั้งอย่างเป็นระบบ โดยแต่ละองค์ประกอบยังมีความคลุมเครือ ส่งผลต่อการตีความ และไม่สามารถสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

เงื่อนไขการพิจารณา คะแนน	ความครบถ้วนขององค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และ กลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์)	ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ					
		เชื่อมโยง สู่การบรรลุเป้าหมาย ของโครงการครบถ้วน ทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (3 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (2 องค์ประกอบ)	เชื่อมโยงสู่การ บรรลุเป้าหมาย ของโครงการ (1 องค์ประกอบ)	ไม่เชื่อมโยง สู่การบรรลุ เป้าหมายของ โครงการทั้งหมด	
5	มีครบ 4 องค์ประกอบ	✓					
4	มีครบ 4 องค์ประกอบ		✓				
3	มีครบ 4 องค์ประกอบ			✓			
2	มีครบ 4 องค์ประกอบ				✓		
1	มีครบ 4 องค์ประกอบ					✓	
0.5	มีไม่ครบ 4 องค์ประกอบ		มี/ไม่มี การเชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ				
0	ไม่ระบุข้อมูลใด ๆ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์						

การจะได้ 2 คะแนน จะต้องมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบอย่างน้อย 1 คู่ ซึ่งหมายความว่า โดยในบรรดา 4 องค์ประกอบ (ได้แก่ วัตถุประสงค์, กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์, ผลผลิต และผลลัพธ์) จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเชื่อมโยงกับอีกองค์ประกอบหนึ่งอย่างชัดเจน อย่างน้อย 1 คู่ จากความเป็นไปได้ทั้งหมด 6 คู่

เรามี 4 องค์ประกอบ

วัตถุประสงค์ = O (Objective)

ผลผลิต = OP (Output)

ผลลัพธ์ = OC (Outcome)

กลุ่มเป้าหมาย = T (Target)

ดังนั้น จะมีกรณีที่เกิดขึ้นระหว่างการเชื่อมโยงองค์ประกอบกัน 1 คู่ เกิดเป็น 6 กรณี ดังนี้

กรณี	ความเชื่อมโยง 1 องค์ประกอบ	มีข้อบกพร่องหรือไม่	หมายเหตุ / แนวคิดเชื่อมโยง
1	O – OP	✗ ไม่ซ้ำ	ผลผลิตตอบสนองวัตถุประสงค์โดยตรง
2	O – OC	✗ ไม่ซ้ำ	ผลลัพธ์สะท้อนการบรรลุวัตถุประสงค์
3	O – T	✗ ไม่ซ้ำ	วัตถุประสงค์ตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองผู้รับประโยชน์
4	OP – OC	✗ ไม่ซ้ำ	ผลผลิตนำไปสู่ผลลัพธ์
5	OP – T	✗ ไม่ซ้ำ	ผลผลิตส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายโดยตรง
6	OC – T	✗ ไม่ซ้ำ	ผลลัพธ์เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ตัวอย่าง

2

คะแนน

☒ ครอบคลุมถึง 4 องค์ประกอบ

☒ เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด

การเชื่อมโยง

O - OP

O - OP

ตรวจสอบความครบถ้วน	องค์ประกอบ	รายละเอียด
☒	วัตถุประสงค์ - O (Objective)	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP โดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาข้อมูลที่มีแม่นยำ ครบถ้วน
☒	กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ - T (Target)	คณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คพ.)
☒	เป้าหมายเชิงผลผลิต - OP (output)	ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้ผู้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจเชิงนโยบาย
☒	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ - OC (outcome)	หน่วยงานสามารถใช้ข้อมูล TPMAP นำไปวางแผนหรือพัฒนานโยบายได้ตรงจุดมากขึ้น และเกิดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

01

เหตุผลความเชื่อมโยง ☒

- O - OP → วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นการพัฒนาระบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตที่จับต้องได้คือ ระบบ TPMAP ที่สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้จริง ดังนั้น ผลผลิต คือ ผลโดยตรงของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

เหตุผลที่ไม่เชื่อมโยง ☒

- วัตถุประสงค์ - กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์ → วัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาระบบด้านเทคนิคและการจัดการข้อมูล ไม่ได้เน้นโดยตรงที่ผู้ใช้ จึงไม่ควรเชื่อมโยงตรงกับกลุ่มเป้าหมาย แม้จะได้รับผลประโยชน์ภายหลัง แต่ก็ยังเป็นผลทางอ้อม
- วัตถุประสงค์ - ผลลัพธ์ → วัตถุประสงค์เน้น “สิ่งที่ต้องทำ” ในระบบ ขณะที่ผลลัพธ์เป็น “สิ่งที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย” ดังนั้น ควรมีการเขียนให้เชื่อมผ่านผลผลิตก่อนถึงผลลัพธ์
- ผลผลิต - ผลลัพธ์ → การมีผลผลิตเพียงอย่างเดียว ยังไม่รับประกันว่าจะเกิดผลลัพธ์ เพราะยังขึ้นอยู่กับการใช้งานจริงของกลุ่มเป้าหมาย หากไม่มีการนำไปใช้ หรือใช้ไม่ตรงจุด ก็จะไม่เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

ในการจะพิจารณาได้นั้น การเชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของการที่จะได้ 3 คะแนน ต้องมีการเชื่อมโยงขององค์ประกอบอย่างน้อย 2 องค์ประกอบ ซึ่งขออธิบายชัด ๆ เรื่องการนับ ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบตามเกณฑ์เป็นการเชื่อมโยงขององค์ประกอบ 2 คู่ หมายความว่า ความเป็นไปได้ของความเชื่อมโยงกัน 4 องค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์พลผลิต ผลลัพธ์) มี 6 กรณี แต่การเชื่อมโยงเพื่อให้ได้ 3 คะแนน ต้องเชื่อมโยงกัน 2 คู่

กรณี	คู่ที่ 1	คู่ที่ 2	มีข้อ องค์ประกอบ หรือไม่	หมายเหตุ / แนวคิดเชื่อมโยง
1	O – OP	OP – OC	☑ ข้อที่ OP	ผลผลิตช่วยบรรลุมติประสงค์ และนำไปสู่ผลลัพธ์
2	O – OP	OP – T	☑ ข้อที่ OP	ผลผลิตตอบเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายโดยตรง
3	O – OP	O – OC	☑ ข้อที่ O	วัตถุประสงค์ควบคุมผลผลิต และเชื่อมโยงผลลัพธ์
4	O – OP	O – T	☑ ข้อที่ O	วัตถุประสงค์มุ่งตรงถึงกลุ่มเป้าหมาย
5	O – OP	OC – T	✗ ไม่เข้า	ความเชื่อมโยงทางอ้อมระหว่างวัตถุประสงค์และผู้รับประโยชน์
6	OP – OC	OC – T	☑ ข้อที่ OC	ผลลัพธ์เกิดจากผลผลิต และส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมาย
7	OP – OC	OP – T	☑ ข้อที่ OP	ผลผลิตมีผลทั้งต่อผลลัพธ์และผู้ได้รับประโยชน์
8	OP – OC	O – OC	☑ ข้อที่ OC	วัตถุประสงค์และผลผลิตต่างมุ่งไปที่ผลลัพธ์เดียวกัน
9	OP – OC	O – T	✗ ไม่เข้า	วัตถุประสงค์และผลผลิตอาจไม่สัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง
10	OP – OC	OP – O	☑ ข้อที่ OP	การควบคุมย้อนกลับ: ผลผลิตตอบวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดผลลัพธ์
11	OC – T	O – T	☑ ข้อที่ T	กลุ่มเป้าหมายเชื่อมโยงกับทั้งผลลัพธ์และเป้าหมาย
12	OC – T	O – OC	☑ ข้อที่ OC	ผลลัพธ์เป็นตัวกลางเชื่อมวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย
13	OC – T	O – OP	✗ ไม่เข้า	เชื่อมโยงทุกองค์ประกอบในเส้นทางไม่ตรงกัน
14	O – OC	O – T	☑ ข้อที่ O	เป้าหมายเดียวส่งผลทั้งต่อผลลัพธ์และกลุ่มเป้าหมาย
15	O – OC	OC – T	☑ ข้อที่ OC	ผลลัพธ์ตอบวัตถุประสงค์ และเกิดกับกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

จากข้อมูลในหน้า **144** การที่จะได้มา 3 คะแนน หมายถึงต้องมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบอย่างน้อย 2 คู่ ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ ทั้งหมด 2 กรณี ดังนี้

ตัวอย่าง

3

คะแนน

✓

ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

✗

เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด

01

✓

O – OP

02

✓

OC – T

การเชื่อมโยง

	ตรวจสอบความครบถ้วน	องค์ประกอบ	รายละเอียด
01 O – OP 02 OC – T	✓	วัตถุประสงค์ – O (Objective)	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP โดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาที่มีข้อมูลที่แม่นยำครบถ้วน
	✓	กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ – T (Target)	คณะกรรมการยุทธศาสตร์ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ TPMAP เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความยากจน ปัญหาพื้นที่ ฯลฯ
	✓	เป้าหมายเชิงผลผลิต - OP (output)	ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้ผู้ใช้ นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจเชิงนโยบาย
	✓	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ - OC (outcome)	หน่วยงานสามารถใช้ข้อมูล TPMAP นำไปวางแผนหรือพัฒนานโยบายได้ตรงจุดมากขึ้น และเกิดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

เหตุผลความเชื่อมโยง ✓

- 01 O – OP → วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นการพัฒนาระบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตที่จับต้องได้คือ ระบบ TPMAP ที่สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้จริง ดังนั้น ผลผลิต คือ ผลโดยตรงของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์
- 02 OC – T → กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบ TPMAP ซึ่งเป็นผู้นำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผนนโยบาย ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากระบบได้จริง อาทิ มีการใช้ข้อมูลวางแผนได้แม่นยำขึ้น เกิดการบูรณาการ

เหตุผลที่ไม่เชื่อมโยง ✗

- วัตถุประสงค์ - กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์ → วัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่การพัฒนา ระบบด้านเทคนิคและการจัดการข้อมูล ไม่ได้เน้นโดยตรงที่ผู้ใช้ จึงไม่ควรเชื่อมโยงตรงกับกลุ่มเป้าหมาย แม้จะได้รับผลประโยชน์ภายหลัง แต่ก็เป็นผลทางอ้อม
- วัตถุประสงค์ - ผลลัพธ์ → วัตถุประสงค์เน้น “สิ่งที่ต้องทำ” ในระบบ ขณะที่ผลลัพธ์เป็น “สิ่งที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย” ดังนั้น ควรมีการเขียนให้เชื่อมผ่านผลผลิตก่อนถึงผลลัพธ์
- ผลผลิต - ผลลัพธ์ → การมีผลผลิตเพียงอย่างเดียว ยังไม่รับประกันว่าจะเกิดผลลัพธ์ เพราะยังขึ้นอยู่กับการใช้งานจริงของกลุ่มเป้าหมาย หากไม่มีการนำไปใช้ หรือใช้ไม่ตรงจุด ก็จะไม่เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

เมื่อเราดูตัวอย่างของ 3 คะแนน เรียบร้อยแล้ว มาต่อกันที่ **4 คะแนน**
ซึ่งถ้าดูตามเกณฑ์ การที่จะได้ 4 คะแนน นั้น ต้องมีการความเชื่อมโยงของ
องค์ประกอบทั้งหมด 3 คู่ โดยมีกรณีที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งหมด 20 กรณี ดังนี้

กรณี	คู่ที่ 1	คู่ที่ 2	คู่ที่ 3	มีองค์ประกอบหรือไม่	หมายเหตุ / แนวคิดเชื่อมโยง
1	O – OP	OP – OC	OC – T	☒ OP, OC	เชื่อมต่อแบบเป็นขั้น: O → OP → OC → T
2	O – OP	OP – OC	O – OC	☒ O, OP, OC	ทั้งเส้นตรง O → OC และ O → OP → OC
3	O – OP	OP – OC	OP – T	☒ OP	ผลผลิตเป็นจุดศูนย์กลางของผลลัพธ์และกลุ่มเป้าหมาย
4	O – OP	OP – OC	O – T	☒ O, OP	วัตถุประสงค์โยง T โดยตรง และผ่าน OP → OC
5	O – OP	OP – OC	OC – O	☒ OP, OC, O	เพิ่มความสัมพันธ์ย้อนกลับจากผลลัพธ์ไปยังวัตถุประสงค์
6	O – OP	OP – OC	OC – OP	☒ OP, OC	ความสัมพันธ์กลับด้านของผลผลิตและผลลัพธ์
7	O – OP	OP – OC	T – OC	☒ OP, OC	กลุ่มเป้าหมายรับผลจาก OC โดยตรง (ต่างทิศ)
8	O – OP	OP – T	O – T	☒ O, OP, T	ทั้งวัตถุประสงค์และผลผลิตเชื่อม T โดยตรง
9	OP – OC	OC – T	OP – T	☒ OP, OC, T	ผลผลิตโยงผลลัพธ์และกลุ่มเป้าหมายครบ
10	OP – OC	OC – T	O – OC	☒ OC	เส้น OC เชื่อมต่อกับทั้ง O และ T
11	O – OC	OC – T	OP – T	☒ OC, T	ผลลัพธ์เป็นตัวกลางระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์
12	O – OP	OP – T	OC – T	☒ OP, T	OP และ OC เชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมกัน
13	O – OP	O – T	OP – T	☒ O, OP, T	โฟกัสที่การส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายโดยตรง
14	O – OC	O – T	OP – OC	☒ O, OC	วัตถุประสงค์เชื่อมต่อกับผลลัพธ์และเป้าหมาย
15	O – OC	OC – T	OC – OP	☒ OC	ผลลัพธ์เป็นจุดศูนย์กลาง
16	O – OC	O – OP	OP – T	☒ O, OP	เส้นทางจาก O ไป OP และส่งผลถึง T
17	O – T	OP – T	OC – T	☒ T	ทั้ง 3 องค์ประกอบส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมาย
18	O – T	O – OP	O – OC	☒ O	วัตถุประสงค์ควบคุมทุกด้านโดยตรง
19	O – T	OP – OC	OP – T	☒ OP, T	OP เป็นศูนย์กลางของผลลัพธ์และกลุ่มเป้าหมาย
20	O – OC	OP – OC	OC – T	☒ OC	เส้น OC ครอบคลุมความเชื่อมโยงทั้งหมด

C

D

E

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ ผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ตัวอย่าง

4

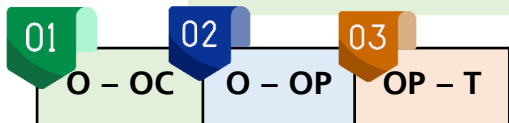
คะแนน

ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด

พอเป็น 4 คะแนน จะเห็นถึงความเชื่อมโยงที่มีเยอะขึ้น
มีการเชื่อมโยงที่ซ้ำกันเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

ตรวจสอบ ความ ครบถ้วน	องค์ประกอบ	รายละเอียด
	วัตถุประสงค์ - O (Objective)	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP และเสริมสร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางอย่างมีประสิทธิภาพ
	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ได้รับผลประโยชน์ - T (Target)	กลุ่มประชาชนที่อยู่ในภาวะเปราะบาง อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ครีวเรือนยากจน ที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการ
	เป้าหมายเชิงผลผลิต - OP (output)	ชุดข้อมูลจำแนกกลุ่มเปราะบางรายกรณี พร้อมแนวทางการดูแลเบื้องต้นที่พัฒนาร่วมกันโดยหลายหน่วยงาน
	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ - OC (outcome)	หน่วยงานในพื้นที่มีการบูรณาการทำงานร่วมกันผ่านกลไกที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองต่อปัญหาของกลุ่มเปราะบางได้ตรงจุดมากขึ้น

เหตุผลความเชื่อมโยง

- 01 O-OC → โครงการมีจุดมุ่งหมาย คือ "เสริมสร้างกลไกการทำงานร่วม" ซึ่งผลลัพธ์ชัดเจนคือการที่ "หน่วยงานทำงานร่วมกันได้จริง" และ "สามารถช่วยกลุ่มเปราะบางได้ดีขึ้น" ถือว่าเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์โดยตรง
- 02 O-OP → "หน่วยงานทำงานร่วมกันได้จริง มีระบบชัดเจน และช่วยคนเปราะบางได้ตรงจุด" ถือว่าบรรลุเป้าหมายของโครงการแล้ว เพราะผลลัพธ์ตรงกับสิ่งที่ตั้งใจไว้ตอนที่ตั้งวัตถุประสงค์
- 03 OP-T → ผลผลิตของโครงการถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับกลุ่มประชาชนที่อยู่ในภาวะเปราะบางโดยตรง เมื่อหน่วยงานมีข้อมูลและแนวทางก็สามารถช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้เหมาะสมขึ้น จึงถือว่าผลผลิตตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

เหตุผลที่ไม่เชื่อมโยง

- ผลผลิต - ผลลัพธ์ → ถึงแม้จะมีชุดข้อมูลจำแนกเปราะบาง แต่ถ้าหน่วยงานไม่ใช้ หรือไม่ร่วมมือกัน จะไม่เกิดการบูรณาการ ดังนั้น ผลผลิตไม่การันตีผลลัพธ์ ต้องมีกระบวนการอื่นประกอบด้วย
- วัตถุประสงค์ - กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ → วัตถุประสงค์เน้น "หน่วยงาน" และ "กลไก" ไม่ได้มุ่งตรงไปที่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมาย จึงไม่ได้เชื่อมโยงโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
- ผลผลิต - กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์ → ผลลัพธ์ คือ "หน่วยงานทำงานร่วม" แต่ถ้าไม่ได้ออกแบบให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเปราะบาง หรือไม่มีการติดตามผลกระทบ กลุ่มเป้าหมายอาจไม่ได้รับประโยชน์จริง

วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายและ

ผู้ได้รับผลประโยชน์

ผลผลิต ผลลัพธ์

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

มาถึงการได้ 5 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเต็มของเกณฑ์ข้อที่ 4 ต้องมีการเชื่อมโยงของ

องค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการครบถ้วนทั้งหมด

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ต้องเชื่อมโยงกันทั้งหมด 4 องค์ประกอบเป็นการดูความสัมพันธ์

เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การที่จะได้ 5 คะแนน ทุกองค์ประกอบต้องมีความเชื่อมโยง

กันหมด ดังนี้

- แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของ

องค์ประกอบในเกณฑ์ข้อที่ 4 ระดับ 5 คะแนน

• วัตถุประสงค์ = O (Objective)

• ผลผลิต = OP (Output)

• ผลลัพธ์ = OC (Outcome)

• กลุ่มเป้าหมาย = T (Target)

→

T

กลุ่มเป้าหมาย

OP

ผลผลิต

OC

ผลลัพธ์
- ตัวอย่าง

5

คะแนน

✓ ระบุครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบ

✓ เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด
ตรวจสอบความครบถ้วน	องค์ประกอบ	รายละเอียด
01	วัตถุประสงค์ – O (Objective)	เพื่อพัฒนาระบบการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในระบบ TPMAP ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและพื้นที่ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล การแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้อย่างตรงจุด ครบวงจร และยั่งยืน ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569)
02	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ได้รับผลประโยชน์ – T (Target)	กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาตินำข้อมูลในระบบ TPMAP ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามกลุ่มเป้าหมายและตามความเป็นจริงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตในคนทุกช่วงวัย
กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ คือ คนไทยที่มีปัญหาการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
03	เป้าหมายเชิงผลผลิต - OP (output)	ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ กับการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย
04	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ - OC (outcome)	1. หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตราการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาทุกช่วงวัยตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่
2. กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ
- คู่มือการจัดทำโครงการฯ

<https://www.nesdc.go.th/nscr/main/>

หน้า 148

การประเมินความเชื่อมโยงขององค์ประกอบสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ตัวอย่าง

5

คะแนน

✓

ครอบคลุมทั่วทั้ง 4 องค์ประกอบ

✓

เชื่อมโยงสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการทั้งหมด

(ต่อ)

ความเชื่อมโยง	เหตุผลที่เชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผล
วัตถุประสงค์ ↔ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้รับประโยชน์	การพัฒนาระบบวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลของ TPMAP มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้หน่วยงานและภาคีสามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือประชาชนเป้าหมายได้ตรงจุด
วัตถุประสงค์ ↔ ผลผลิต	การวางวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบ จำเป็นต้องมีผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว และแสดงออกมาให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น คือ ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ก้นการณ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น
วัตถุประสงค์ ↔ ผลลัพธ์	ระบบได้รับการพัฒนา ดังนั้น ผลลัพธ์หลังจากระบบพัฒนาแล้ว หน่วยงานจะสามารถใช้ข้อมูลที่ผ่านมาการประมวลผลแล้วไปกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้
ผลผลิต ↔ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับ ประโยชน์	ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ก้นการณ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้นจะช่วยชี้เป้ากลุ่มประชาชนที่ควรได้รับการช่วยเหลือ ส่งผลให้หน่วยงานสามารถ “เจาะจง” กลุ่มเป้าหมายได้แม่นยำขึ้น
ผลผลิต ↔ ผลลัพธ์	เมื่อหน่วยงานมีข้อมูลจากระบบที่สามารถประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ก้นการณ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานก็สามารถนำไปใช้วางแผนการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ ได้จริง ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม
ผลลัพธ์ ↔ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับ ประโยชน์	เป้าหมายปลายทาง คือ กลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแล/แก้ไขปัญหา ผลลัพธ์จึงแสดงให้เห็นว่า “ประชาชนได้รับการพัฒนา” ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของระบบ TPMAP

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

จากขั้นตอนที่ผ่านมา เราทราบแล้วว่าโครงการจะทำอะไร (กิจกรรม) เพื่อให้ได้สิ่งใด (ผลลัพธ์) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างไร (ผลลัพธ์) ส่วนที่สำคัญต่อมาคือ **โครงการต้องมีการติดตามตรวจสอบว่า ผลที่คาดหวังไว้นั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่? อย่างไร? ผ่านเครื่องมือ “ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย”** ซึ่งจะนำไปสู่ประเมินความสำเร็จของโครงการต่อไป

ทำไมต้องมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ?

ชวนคิด ?

เราจะได้รู้ได้อย่างไรว่า
โครงการสำเร็จหรือไม่?

เราจะรู้ได้จากการติดตามและประเมินผล (Check) คือ การเปรียบเทียบ “สิ่งที่เกิดขึ้นจริง” กับ “สิ่งที่คาดหวังไว้” โดยมี **ตัวชี้วัด** เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน และ **ค่าเป้าหมาย** เป็นเกณฑ์ตัดสิน ซึ่งทั้งตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจะเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพิสูจน์ความสำเร็จของโครงการ รวมถึงให้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อไป (Act)

ตัวชี้วัด

เป็นตัว “ชี้” ให้เห็นถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
อันเป็น **ผลจากการดำเนินโครงการ**
ตัวชี้วัดช่วยให้ทราบว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่
“สำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่”

ค่าเป้าหมาย

เป็น **ปริมาณ/คุณภาพ** ของตัวชี้วัดที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ใช้ “วัด” ความก้าวหน้า/ความสำเร็จของโครงการ
ค่าเป้าหมายช่วยให้ทราบว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่
“สำเร็จมากน้อยเพียงใด”

จาก **หลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569** ของ สศช. ในเกณฑ์ข้อ 6 เป็นการพิจารณาว่า ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายสามารถชี้วัดผลการดำเนินงานที่ถือเป็นความสำเร็จของโครงการได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมหรือไม่ โดยเนื้อหาส่วนนี้จะเสนอวิธีการคิดตัวชี้วัดที่เป็นไปตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ 2569

6 โครงการมีตัวชี้วัดที่สามารถชี้และวัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

เงื่อนไข คะแนน	1 ตัวชี้วัด			2 การระบุค่าเป้าหมาย		
	ไม่มี ตัวชี้วัด	มีตัวชี้วัด		ไม่มีการ ระบุค่า เป้าหมาย	มีการระบุค่าเป้าหมาย	
		ชี้วัดความสำเร็จ ของเป้าหมายได้ อย่างสมบูรณ์	ชี้วัดความสำเร็จ ของเป้าหมายได้ เพียงบางส่วน		ชัดเจน	ไม่ชัดเจน
5		✓			✓	
4		✓			✓	✓
3			✓			✓
2		✓		✓		
1				✓	✓	
			✓	✓		✓
				✓		
0	✓					

หมายเหตุ: ข้อ 6 จะพิจารณาตัวชี้วัดรวมกับค่าเป้าหมาย ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้ จะอธิบายเงื่อนไขการได้คะแนนเฉพาะส่วนของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ก่อนลงมือเขียนตัวชี้วัดโครงการ ผู้อ่านควรเริ่มด้วยการสำรวจและเตรียมข้อมูลที่จะช่วยออกแบบตัวชี้วัดที่สะท้อนภาพความสำเร็จของโครงการได้

Checklist เตรียมข้อมูลก่อนคิดตัวชี้วัด

- ☐ ข้อมูลผลการดำเนินงานของโครงการในลักษณะเดียวกันที่ผ่านมา
- ☐ ข้อมูลมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ
- ☐ ข้อมูลสถิติ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ
- ☐ ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ
- ☐ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การพัฒนาระดับชาติ/สากลที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ

หมายเหตุ : ไม่จำเป็นต้องตอบ "✓" ได้ครบทุกช่อง ขอให้ท่านคำนึงถึงความเพียงพอของข้อมูลที่สามารถสะท้อนภาพความสำเร็จของผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ

ตัวชี้วัดที่ดีเป็นอย่างไร ?

จุดมุ่งหมายของตัวชี้วัด คือ การเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้พิสูจน์ความสำเร็จของโครงการ โดยตัวชี้วัดที่สามารถชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมควรมีลักษณะ ดังนี้

ขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดที่ดี

1 มีตัวชี้วัดทั้งในระดับผลผลิตและผลลัพธ์

ตัวชี้วัดมีหน้าที่สะท้อนความสำเร็จของโครงการด้วยข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ซึ่ง **ความสำเร็จไม่ใช่แค่การทำโครงการให้เสร็จสิ้น แต่โครงการต้องสร้างประโยชน์/การเปลี่ยนแปลงได้จริงตามที่คาดหวัง** ดังนั้น เพื่อให้ตัวชี้วัดสามารถชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้อย่างสมบูรณ์ **โครงการต้องมีตัวชี้วัดทั้งในระดับผลผลิตและผลลัพธ์**

โครงการทำงานเสร็จ
ได้ผลผลิตของโครงการ

เกิดประโยชน์/การเปลี่ยนแปลง
ได้ผลลัพธ์ของโครงการ

โครงการสำเร็จ
บรรลุเป้าหมายโครงการ

↑
พิสูจน์
ตัวชี้วัดผลผลิต

↑
พิสูจน์
ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ชวนคิด

หากโครงการมีเฉพาะตัวชี้วัดผลผลิตจะส่งผลอย่างไร ?

เราอาจได้โครงการที่ทำเสร็จ แต่อาจไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่พิสูจน์ว่าโครงการที่ทำเสร็จสิ้นนั้น มีประโยชน์/สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้จริง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ตัดสินความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องวัดผลได้จริง โดยผู้อ่านจะต้องแปลงผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการให้กลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้และวัดผลได้ เพื่อกำหนดสิ่งนั้นเป็น “ตัวชี้วัดผลผลิต” และ “ตัวชี้วัดผลลัพธ์”

ผลผลิต เป็นสิ่งที่โครงการทำ/ส่งมอบ โดยตรงจากการดำเนินงาน ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่จับต้อง/วัดได้

ตัวชี้วัดผลผลิต ทำหน้าที่ตรวจสอบผลผลิต เมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อสะท้อนว่าโครงการเสร็จหรือไม่

ผลลัพธ์ ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการได้รับ/ใช้ผลผลิต ซึ่งมักจะเป็นในเชิงนามธรรม

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ทำหน้าที่แปลงผลลัพธ์ให้เป็นสิ่งที่วัดผลได้ เพื่อสะท้อนว่างานที่ทำเสร็จนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์ตามที่คาดไว้หรือไม่

>> เริ่มจากตอบคำถามกระตุ้นความคิดเพื่อแปลงผลผลิตและผลลัพธ์ให้เป็นสิ่งที่จับต้องได้และวัดผลได้

☆ คำถามกระตุ้นความคิด ตัวชี้วัดผลผลิต

- อะไรบ้างที่บ่งชี้ว่าเราทำงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว ?
- อ้างอิงจากผลผลิต อะไรบ้างที่ต้องเกิดขึ้น/ส่งมอบเมื่อสิ้นสุดโครงการ ?

☆ คำถามกระตุ้นความคิด ตัวชี้วัดผลลัพธ์

อ้างอิงจากผลลัพธ์ เมื่อเราทำงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว โครงการคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับใคร อย่างไร ?

Tips

การแปลงผลในเชิงนามธรรมของโครงการให้เป็นสิ่งที่จับต้องและวัดผลได้

ลองคิดว่ากลุ่มเป้าหมายของโครงการจะ “ทำอะไร (คำกริยา)” แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้เขียนโครงการสามารถตรวจสอบผลลัพธ์ที่คาดหวังผ่านการวัดที่การกระทำนั้นได้

ตัวอย่าง

- บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น → บุคลากรอยู่กับองค์กรนานขึ้น (อัตราการลาออกลดลง)
- ผู้ประกอบการมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น → ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมียอดขายเพิ่มขึ้น

โครงการต้องมีตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์เป็นอย่างน้อย เพื่อใช้วัดความสำเร็จของโครงการ ทั้งนี้ ผู้เขียนโครงการอาจกำหนดให้โครงการมีตัวชี้วัดอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อใช้บ่งชี้ประสิทธิภาพการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ตัวชี้วัดด้านงบประมาณ ระยะเวลา

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

2 ให้สาระสำคัญของผลผลิตและผลลัพธ์อย่างเพียงพอ

เมื่อระบุสิ่งที่จะวัดเพื่อใช้เป็นตัวสะท้อนผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการได้แล้ว ผู้อ่านจะต้องทำให้ตัวชี้วัดมีความชัดเจนว่ากำลังวัด "อะไร" เกี่ยวกับสิ่งนั้น เช่น วัดปริมาณ วัดคุณภาพ โดยมีหลักการคือ **ตัวชี้วัดต้องวัดสิ่งที่เป็สาระสำคัญที่ก่อเป็นความสำเร็จของผลผลิตและผลลัพธ์**

ทั้งนี้ ผู้อ่านจะต้องพิจารณา**ลักษณะข้อมูลที่จะนำมาใช้ในตัวชี้วัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระสำคัญ**ของผลผลิตและผลลัพธ์ที่จะวัด ดังนี้

ลักษณะข้อมูล

การนำไปใช้ในตัวชี้วัด

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่เป็น "ตัวเลข" ซึ่งได้จากการนับหรือการวัด มีหน่วยชัดเจน

ใช้บอกขนาด ปริมาณ ความถี่

ตัวอย่าง

- ปริมาณผลผลิต
- จำนวนผู้ได้รับการอบรม

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลข" โดยมักเป็นคำบรรยายที่ เกี่ยวข้องกับคุณภาพ คุณสมบัตินของสิ่งต่าง ๆ หรือ ความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสถานการณ์

ใช้อธิบายลักษณะ คุณสมบัติ สภาพ หรือความคิดเห็น

ตัวอย่าง

- ความคิดเห็นของผู้รับบริการ
- มาตรฐานของสิ่งก่อสร้าง

ข้อมูลสถิติ

ข้อมูลเชิงปริมาณ หรือ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ถูก แปลงให้เป็นปริมาณแล้ว นำมารวบรวม จัดระเบียบ และวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

ใช้เพื่อสรุปข้อมูลจำนวนมากให้เข้าใจง่าย โดยมักอยู่ในรูป ของค่าสรุป เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สัดส่วน

ตัวอย่าง

- สัดส่วนของนักเรียนที่สอบผ่าน
- ผลสำรวจความคิดเห็น (โพล)
- อัตราการขยายตัวของ GDP

ตัวชี้วัดผสม (Composite index)

การรวมหลายตัวชี้วัดย่อยเข้าด้วยกันเป็นตัวชี้วัดที่ ให้ค่าตัวเลขเดียว

ใช้สะท้อนภาพรวมของสิ่ง/สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนได้

ตัวอย่าง

- ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ดัชนีคุณภาพชีวิต

Tips

การเลือกใช้ลักษณะข้อมูลในตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสาระสำคัญของผลผลิตและผลลัพธ์

ลองคิดว่า **"ความสำเร็จของผลผลิต/ผลลัพธ์หน้าตาเป็นอย่างไร"** ซึ่งคำตอบจะเป็นแนวทางในการ เลือกใช้ลักษณะข้อมูลในตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน

ตัวชี้วัดผลผลิต	ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ข้อมูลสถิติ	ตัวชี้วัดผสม
▶ ให้ข้อมูล ปริมาณ ของผลผลิต	✓			
▶ ให้ข้อมูล คุณสมบัติ สำคัญของผลผลิต		✓		
▶ ให้ข้อมูล คุณภาพเบื้องต้น ของผลผลิต		✓		
▶ ให้ข้อมูล ความครบถ้วนของกิจกรรม ที่ส่งผลโดยตรงต่อผลผลิต	✓			
ตัวชี้วัดผลลัพธ์				
▶ ให้ข้อมูล ขอบเขต/ระดับการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์ ที่เป็นผลจากโครงการ			✓	
▶ ให้ข้อมูล คุณภาพการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งที่เป็นผลตามมาจากการได้รับ/ใช้ผลผลิตของกลุ่มเป้าหมาย		✓	✓	✓

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

3 มีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่เหมาะสม

เมื่อได้ตัวชี้วัดที่ให้สาระสำคัญของผลผลิตและผลลัพธ์ครบถ้วนแล้ว ผู้อ่านโครงการต้องกำหนดแนวทางการจัดเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล และช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งต้องสอดคล้องกับทรัพยากรของโครงการ เพื่อให้เกิดการวัดผลของโครงการได้จริงในเชิงปฏิบัติ

แนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลผลิต

ขอบเขตข้อมูล

เป็นข้อมูลเฉพาะเจาะจงของโครงการ

แหล่งข้อมูล

เป็นข้อมูลเฉพาะเจาะจงของโครงการ

วิธีการเก็บข้อมูล

สังเกต สัมภาษณ์ สุ่มทดสอบ

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล

ทันทีหลังโครงการเสร็จสิ้น เพื่อสะท้อนความครบถ้วนสมบูรณ์ของผลผลิต

แนวทางการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลลัพธ์

ขอบเขตข้อมูล

เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการในวงกว้าง

แหล่งข้อมูล

เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ หรือ ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้

วิธีการเก็บข้อมูล

สังเกต
สำรวจ
สัมภาษณ์
ทดสอบ

วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลจากฐานข้อมูลเปิดภาครัฐ งานวิจัย รายงานสถานการณ์ การพัฒนา ผลสำรวจระดับชาติ/ สากล ฯลฯ แล้ววิเคราะห์เชื่อมโยงกับบริบทของโครงการ

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล

ก่อน - หลังดำเนินโครงการ เพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ชวนคิด

ผู้เขียนโครงการต้องไม่นำตัวชี้วัดของแผนระดับชาติมากำหนดเป็นตัวชี้วัดของโครงการโดยตรง เนื่องจากตัวชี้วัดของแผนระดับชาติเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาพรวม ไม่ใช่วัดผลการทำงานเฉพาะเจาะจงหน่วยงาน/โครงการใด ๆ

จากเนื้อหาในขั้นตอน 1 – 3 ก่อนหน้านี้ ผู้อ่านจะเข้าใจหลักการกำหนดตัวชี้วัด โดยสามารถสรุปหลักการดังกล่าวเป็น **Checklist ตัวชี้วัดผลผลิตและตัวชี้วัดผลลัพธ์** สำหรับให้ผู้เขียนโครงการใช้ประเมิน (ร่าง) ตัวชี้วัดของโครงการในเบื้องต้น ดังนี้

✓ Checklist ตัวชี้วัดผลผลิต

- ☐ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต
- ☐ วัดสิ่งที่เกี่ยวกับการดำเนินงานหลัก หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ
- ☐ ให้ข้อมูลปริมาณ/ คุณสมบัตินี้/ คุณภาพเบื้องต้น/ ความครบถ้วนของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำโครงการเสร็จสมบูรณ์หรือไม่
- ☐ ตัวชี้วัดมีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

✓ Checklist ตัวชี้วัดผลลัพธ์

- ☐ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์
- ☐ มีความชัดเจนว่าวัดอะไรที่เกี่ยวกับการใช้ผลผลิตหรือผลที่ตามมาจากการได้รับ/ใช้ผลผลิตของกลุ่มเป้าหมาย
- ☐ ให้ข้อมูลขอบเขต/ ระดับ/ คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อสะท้อนว่าโครงการที่ทำเสร็จมีประโยชน์จริงหรือไม่
- ☐ ตัวชี้วัดมีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

4 เป็นไปตามหลักการของกำหนดตัวชี้วัด

จากขั้นตอน 1 – 3 ก่อนหน้านี้ ผู้อ่านจะได้ (ร่าง) ตัวชี้วัดที่ค่อนข้างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ตัวชี้วัดมีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ผู้อ่านควรนำร่างตัวชี้วัดมา**ทบทวนตามหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการ** เช่น

SMART

เป็นหลักการพื้นฐานในการกำหนดตัวชี้วัดของโครงการทั่วไป โดยเน้นการวัดผลได้ในเชิงปริมาณอย่างชัดเจน

CLEAR

เหมาะสมกับโครงการที่เน้นการทำงานเป็นทีมและต้องการความยืดหยุ่นในการปรับปรุงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

OKRs

เหมาะสมกับโครงการที่ต้องมีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอในระยะเวลาที่สั้น เช่น รายไตรมาส

SPICED

เหมาะสมกับโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมจากกลุ่มเป้าหมายและให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ เช่น ทัศนคติ

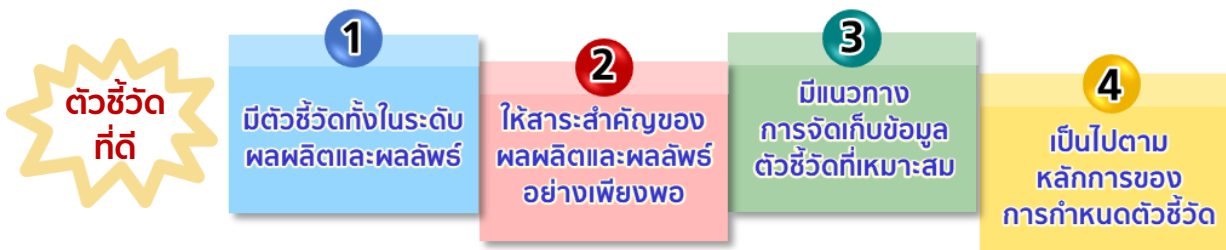
คู่มือฉบับนี้จะใช้**หลัก SMART** โดย George T.Doran (ค.ศ.1981) ในการทบทวนตัวชี้วัด เนื่องจากเป็นหลักการพื้นฐานที่ทั้งภาครัฐและเอกชนนำมาใช้กำหนดตัวชี้วัดอย่างแพร่หลายในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารโครงการ

หลัก SMART

ลักษณะตัวชี้วัดตามหลัก SMART

 Specific ชัด	ชัดเจนและเจาะจงว่าจะชี้วัดสิ่งใด โดยผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจความหมายและวิธีการวัดผลได้
 Measurable วัดได้	ให้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม โดยสามารถระบุปริมาณ/คุณภาพ ที่สามารถนำมาใช้วัดความสำเร็จได้
 Attainable ouslyได้	กำหนดขึ้นโดยมีข้อมูลรองรับและมีความสมเหตุสมผล มีความท้าทาย แต่ไม่ใช่สิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม หรือสิ่งที่สำเร็จได้โดยที่ไม่เกิดการพัฒนาใด ๆ
 Relevant สัมพันธ์กัน	วัดเฉพาะสิ่งสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์โดยตรง ไม่ใช้การวัดงานย่อยที่ไม่ส่งผลโดยตรงกับผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการดำเนินงานคลาดเคลื่อนและทำลายแรงจูงใจของคนทำงาน
 Time-bound มีกรอบเวลา	แสดงช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลและวัดผล ซึ่งต้องทันต่อสถานการณ์ สามารถนำไปใช้วางแผนได้ต่อไป

เมื่อทำครบทุกขั้นตอน 1 – 4 แล้ว ผู้อ่านจะได้ตัวชี้วัดของโครงการที่สามารถชี้วัดผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ใช้พิสูจน์ความสำเร็จของโครงการ

ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพการกำหนดตัวชี้วัดของโครงการได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนต่อไปจะนำเสนอการคิดและกำหนดตัวชี้วัดตามขั้นตอนที่ได้เสนอไว้ข้างต้นผ่านตัวอย่างโครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์ ของ สสช.

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่าง การเขียน*

โครงการการพัฒนาแบบบริการจัดการข้อมูลการพัฒนาคคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

เป้าหมาย โครงการ

เพื่อยกระดับระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่สนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐ ในการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการ ใช้ข้อมูลที่มีแม่นยำ บุคลากร และเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงการ พัฒนาได้ตรงจุด ทัวทั้ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ก้นการณั้ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไข ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลลัพธ์

1. หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่
2. กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็น รูปธรรม จากการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

เริ่มจากตอบคำถามกระตุ้นความคิด เพื่อระบุสิ่งที่เราต้องการวัดเพื่อสะท้อนถึงผลผลิตของโครงการ

▷ อะไรบ้างที่บ่งชี้ว่าเราทำงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว ?

▷ อ้างอิงจากผลผลิต อะไรบ้างที่ต้องเกิดขึ้น/ส่งมอบเมื่อสิ้นสุดโครงการ ?

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต

Checklist ตัวชี้วัดผลผลิต

ระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนา

วัดสิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

ข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP

วัดสิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

มาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย แก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

ไม่ได้วัดสิ่งที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโดยตรง หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

การดำเนินการแก้ปัญหาความยากจนและ ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย

ไม่ได้วัดสิ่งที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโดยตรง หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

พิจารณาสาระสำคัญของผลผลิตที่ถือเป็นความสำเร็จของโครงการ เพื่อเลือกใช้ลักษณะข้อมูลที่เหมาะสม

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต

ความสำเร็จของผลผลิต

ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในตัวชี้วัด

1 ระบบ TPMAP ที่ ได้รับการพัฒนา

ปริมาณ

- จำนวน 1 ระบบ
- คุณสมบัติ
- ประมวลผลรวดเร็ว
- เป็นมิตรกับผู้ใช้งาน
- มีเทคโนโลยี AI

ข้อมูลเชิงปริมาณ + ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน จำนวน 1 ระบบ

2 ข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP

คุณสมบัติ

- วิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วย AI
- คุณภาพ
- ถูกต้อง
- นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ความคิดเห็นต่อการนำข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้ประโยชน์

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตอบคำถามกระตุ้นความคิด เพื่อ**แปลงผลลัพธ์ของโครงการให้เป็นสิ่งที่จับต้องได้และวัดผลได้**

➤ อ้างอิงจากผลลัพธ์ เมื่อพัฒนาระบบ TPMAP ให้ประมวลผลรวดเร็ว ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้นแล้ว โครงการคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับใคร อย่างไร?

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลลัพธ์

Checklist ตัวชี้วัดผลลัพธ์

หน่วยงานของรัฐดำเนินการพัฒนาทุกช่วงวัย แก้ไขปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ	☒ ตัวชี้วัดไม่ชัดเจนว่าจะวัดอะไร เนื่องจาก “การบูรณาการ” เป็นนามธรรม ที่ยังไม่ได้แปลงเป็นสิ่งที่สามารถวัดผลได้ชัดเจน
มาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานของรัฐมีความสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่	☒ วัดมาตรการ/โครงการ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ระบบ TPMAP ของหน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง
คนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ได้รับการพัฒนา มากขึ้น	☒ วัดการพัฒนาคนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ระบบ TPMAP ของหน่วยงานของรัฐ
คนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง	☒ วัดการเปลี่ยนแปลงของคนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลจากที่ หน่วยงานใช้ระบบ TPMAP พัฒนา/ช่วยเหลือคนกลุ่มเป้าหมาย
ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศ ไทยลดลง	☒ “ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำลดลง” มีหลายปัจจัย เกี่ยวข้อง ไม่ใช่ผลลัพธ์โดยตรงจากการใช้ระบบ TPMAP ของ หน่วยงานของรัฐ

พิจารณา**สาระสำคัญของผลลัพธ์**ที่ถือเป็น**ความสำเร็จของโครงการ** เพื่อเลือกใช้**ลักษณะข้อมูล**ที่เหมาะสม

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ความสำเร็จของผลลัพธ์

ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในตัวชี้วัด

1 มาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานของรัฐมีความสอดคล้องกับปัญหาในแต่ละพื้นที่	คุณภาพการเปลี่ยนแปลง — มีความสอดคล้องกับปัญหาในแต่ละพื้นที่	ข้อมูลเชิงคุณภาพ ☒ ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่
2 กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ได้รับการพัฒนามากขึ้น	ขอบเขตการเปลี่ยนแปลง — จำนวนคนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนามากขึ้นจากเดิม	ข้อมูลสถิติ ☒ สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาต่อคนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
3 กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลง	ขอบเขตการเปลี่ยนแปลง — จำนวนคนกลุ่มเป้าหมายรายเดิมลดลงจากเดิม	ข้อมูลสถิติ ☒ ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ในระบบ TPMAP ที่ลดลง

* หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

กำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลตัวชี้วัด ได้แก่ วิธีการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล และช่วงเวลาในการวัดผล

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต	วิธีการเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล
1 ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน	- การพิจารณาของผู้ดูแลระบบ (สศช.) - ความเห็นของหน่วยงานผู้ใช้ระบบ	ทันทีหลังโครงการเสร็จสิ้น
2 ความคิดเห็นต่อการนำข้อมูลที่เกิดจากวิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้ประโยชน์	การสัมภาษณ์จากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องผู้ใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP	หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี
(ร่าง) ตัวชี้วัดผลลัพธ์		
1 ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่	การวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่จากระบบ TPMAP ร่วมกับข้อมูลมาตรการ/โครงการจากระบบ eMENSCR	หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี
2 สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด	การดึงข้อมูลจำนวนคนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาจากระบบ TPMAP	ก่อนดำเนินโครงการ และหลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี
3 ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ในระบบ TPMAP ที่ลดลง	การดึงข้อมูลคนกลุ่มเป้าหมายจากระบบ TPMAP เปรียบเทียบกันก่อน - หลังดำเนินโครงการ	ก่อนดำเนินโครงการ และหลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี

บทกวน (ร่าง) ตัวชี้วัดของโครงการตามหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการ

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต	แนวคิด SMART	ตัวชี้วัดที่ปรับปรุงตามหลัก SMART
1 ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน	✗ S ชัด ✓ M วัดได้ ✓ A บรรลุได้ ✓ R สัมพันธ์ผลผลิต ✗ T มีกรอบเวลา	ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน ภายใน 1 ปี ✓
2 ความคิดเห็นต่อการนำข้อมูลที่เกิดจากวิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้ประโยชน์	✗ S ชัด ✓ M วัดได้ ✓ A บรรลุได้ ✓ R สัมพันธ์ผลผลิต ✗ T มีกรอบเวลา	ความเห็นของหน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อการนำข้อมูลที่เกิดจากวิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้กำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินโครงการ พัฒนาคคนทุกช่วงวัย หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี ✓
(ร่าง) ตัวชี้วัดผลลัพธ์		
1 ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่	✗ S ชัด ✗ M วัดได้ ✓ A บรรลุได้ ✓ R สัมพันธ์ผลลัพธ์ ✗ T มีกรอบเวลา	ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐในระบบ eMENSCR ต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่จากระบบ TPMAP หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี ✓
2 สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด	✓ S ชัด ✓ M วัดได้ ✓ A บรรลุได้ ✓ R สัมพันธ์ผลลัพธ์ ✗ T มีกรอบเวลา	สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี ✓
3 ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ในระบบ TPMAP ที่ลดลง	✓ S ชัด ✓ M วัดได้ ✓ A บรรลุได้ ✓ R สัมพันธ์ผลลัพธ์ ✗ T มีกรอบเวลา	ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ในระบบ TPMAP ที่ลดลง หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี ✓

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่าง โครงการ*

โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

เป้าหมาย โครงการ

เพื่อยกระดับระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่สนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ข้อมูลที่แม่นยำ บูรณาการ และเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงการพัฒนาได้ตรงจุด ท่วงถึง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือ ทัศนการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลลัพธ์

1. หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่
2. กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่างตัวชี้วัด*

☆ ตัวชี้วัดผลผลิต

- 1 ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้ภายใน 1 ปี
- 2 ความเห็นของหน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อการนำข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้กำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินโครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยหลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี

☆ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ โดยจะดำเนินการวัดผลหลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี

- 1 ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐในระบบ eMENSCR ต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่จากระบบ TPMAP
- 2 สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด
- 3 ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายได้) ในระบบ TPMAP ที่ลดลง

1
มีตัวชี้วัดทั้งในระดับ
ผลผลิตและผลลัพธ์

2
ให้สาระสำคัญของ
ผลผลิตและผลลัพธ์
อย่างเพียงพอ

3
มีแนวทาง
การจัดเก็บข้อมูล
ตัวชี้วัดที่เหมาะสม

4
เป็นไปตาม
หลักการของ
การกำหนดตัวชี้วัด

*หมายเหตุ : เป็นตัวอย่างเบื้องต้นในการเขียนหลักการและเหตุผล ไม่ได้เป็นรูปแบบที่จำเป็นต้องเขียนในลักษณะนี้ทุกโครงการ ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับโครงการที่จะนำเสนอ

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่างการประเมิน

คู่มือส่วนนี้จะเสนอตัวอย่างการประเมินให้คะแนนเฉพาะในส่วนตัวชี้วัด ตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6 ของหลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของ สศช.

ตัวอย่างโครงการ

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่ กยป. สศช. รับผิดชอบ ผู้เขียนจึงนำมาเป็นตัวอย่าง

เป้าหมายโครงการ

เพื่อยกระดับระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่สนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ข้อมูลที่มีแม่นยำ บูรณาการ และเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการพัฒนาดังตรงจุด ทัวทั้ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือด้านการเงิน ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลลัพธ์

- หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่
- กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ 2569

6โครงการมีตัวชี้วัดที่สามารถชี้และวัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม *

เงื่อนไข คะแนน	1ตัวชี้วัด				2การระบุค่าเป้าหมาย		
	ไม่มีตัวชี้วัด	มีตัวชี้วัด			ไม่มีการระบุค่าเป้าหมาย	มีการระบุค่าเป้าหมาย	
		ชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์	ชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายได้เพียงบางส่วน	ไม่สามารถชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย		ชัดเจน	ไม่ชัดเจน
5		✓				✓	
4		✓					✓
3			✓			✓	
2		✓			✓		
1				✓		✓	
				✓			✓
			✓		✓		
0	✓			✓	✓		

*หมายเหตุ : ข้อ 6 จะพิจารณาตัวชี้วัดรวมกับค่าเป้าหมาย ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้ จะยกตัวอย่างการประเมินให้คะแนนตามเงื่อนไขเฉพาะส่วนของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

คู่มือในส่วนจะยกตัวอย่างประเมินให้คะแนนตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6 โดยพิจารณาตาม Checklist ตัวชี้วัด

บทวน Checklist ตัวชี้วัดผลผลิตและตัวชี้วัดผลลัพธ์

✓ Checklist ตัวชี้วัดผลผลิต

- ☐ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต
- ☐ วัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ
- ☐ ให้ข้อมูลปริมาณ/ คุณสมบัตินี้/ คุณภาพเบื้องต้น/ ความครบถ้วนของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำโครงการเสร็จสมบูรณ์หรือไม่
- ☐ ตัวชี้วัดมีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

✓ Checklist ตัวชี้วัดผลลัพธ์

- ☐ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์
- ☐ มีความชัดเจนว่าจะวัดอะไรที่เกี่ยวกับการใช้ผลผลิตหรือผลที่ตามมาจากการได้รับ/ใช้ผลผลิตของกลุ่มเป้าหมาย
- ☐ ให้ข้อมูลขอบเขต/ ระดับ/ คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อสะท้อนว่าโครงการที่ทำเสร็จมีประโยชน์จริงหรือไม่
- ☐ ตัวชี้วัดมีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

ตัวอย่างการประเมินให้คะแนนเฉพาะในส่วนตัวชี้วัด ตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6 แบ่งตามกรณีคะแนน ดังนี้

ตัวอย่าง

0 คะแนน

โครงการไม่มีตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต -	☒ ไม่มีตัวชี้วัดผลผลิต
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ -	☒ ไม่มีตัวชี้วัดผลลัพธ์

ตัวอย่าง

อย่างน้อย 1 คะแนน

โครงการมีตัวชี้วัดที่ไม่สามารถชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้

ตัวอย่างกรณี 1 โครงการมีเฉพาะตัวชี้วัดที่วัดการดำเนินงาน ไม่มีตัวชี้วัดที่วัดผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต
การจัดอบรมการใช้ระบบ TPMAP ให้หน่วยงานของรัฐ	☒ ไม่ใช้การวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก หรือ สิ่งที่โครงการส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ
	☒ ไม่ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัตินี้/คุณภาพเบื้องต้น/ความครบถ้วนของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่
	☒ ไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล และกรอบเวลา
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ -	☒ ไม่มีตัวชี้วัดผลลัพธ์

* หมายเหตุ : คะแนนในเกณฑ์ข้อ 6 ขึ้นอยู่กับการระบุค่าเป้าหมายของโครงการด้วย

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่าง

อย่างน้อย 1 คะแนน *

โครงการมีตัวชี้วัดที่ไม่สามารถชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้

ตัวอย่างกรณี 2 โครงการระบุตัวชี้วัดผลผลิตที่ไม่สอดคล้องกับผลผลิตของโครงการ
โครงการระบุตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ของโครงการ

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต ☒ ไม่ใช้การวัดสิ่งที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโดยตรง หรือ สิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ☒ ไม่ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัติ/คุณภาพเบื้องต้น/ความครบถ้วนของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ ☒ ไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล และกรอบเวลา
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ปัญหาความยากจนของประเทศไทยลดลง	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์ ☒ ไม่ใช้การวัดสิ่งที่เป็ผลจากการใช้ระบบ TPMAP ของหน่วยงานโดยตรง และไม่ชัดเจนว่าวัดอะไร เนื่องจากตัวชี้วัดยังไม่ได้แปลงเป็นสิ่งที่สามารถวัดผลได้ชัดเจน ☒ ไม่ให้ข้อมูลขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน (ลดลงอย่างไร) เพื่อสะท้อนว่าโครงการเกิดประโยชน์จริงหรือไม่ ☒ ไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล และกรอบเวลา

ตัวอย่าง

อย่างน้อย 1 คะแนน *

โครงการมีตัวชี้วัดที่ชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้เพียงบางส่วน

ตัวอย่างกรณี 1 ระบุตัวชี้วัดผลผลิตที่สอดคล้องกับผลผลิตของโครงการ แต่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอในการสะท้อนว่าโครงการทำงานเสร็จสมบูรณ์ และไม่มีตัวชี้วัดผลลัพธ์

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต ระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนา	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต ☒ วัดสิ่งที่โครงการส่งมอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ☒ ไม่ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัติ/คุณภาพเบื้องต้น/ความครบถ้วนของระบบTPMAP ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ ☒ มีแหล่งข้อมูลและกรอบเวลาในการวัดผล
ตัวชี้วัดผลลัพธ์	☒ ไม่มีตัวชี้วัดผลลัพธ์

* หมายเหตุ : คะแนนในเกณฑ์ข้อ 6 ขึ้นอยู่กับการระบุค่าเป้าหมายของโครงการด้วย

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่าง

อย่างน้อย 1 คะแนน

โครงการมีตัวชี้วัดที่ชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้เพียงบางส่วน

ตัวอย่างกรณี 2 ระบบตัวชี้วัดผลผลิต/ผลลัพธ์ ที่สอดคล้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ แต่อาจยังไม่เพียงพอในการสะท้อนความสำเร็จของโครงการได้อย่างครบถ้วน

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต - ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน - ความเห็นต่อการนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปใช้ประโยชน์	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต ☒ วัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ☒ ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัติ/คุณภาพเบื้องต้นของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ ☐ ตัวชี้วัดความเห็นต่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลจากระบบ TPMAP ยังไม่ระบุแหล่งข้อมูลในการวัดผล
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์ ☒ มีความชัดเจนว่าวัดสิ่งที่เป็นผลที่ตามมาจากการใช้ระบบ TPMAP (ผลผลิต) ของหน่วยงาน ☒ ให้ข้อมูลคุณภาพของการเปลี่ยนแปลง แต่อาจไม่สะท้อนประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการได้อย่างครบถ้วน ☐ ไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล และกรอบเวลา

ตัวอย่างกรณี 3 ระบบตัวชี้วัดผลผลิต/ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ และตัวชี้วัดให้สาระสำคัญเพียงพอในการสะท้อนความสำเร็จของโครงการ แต่ยังไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล และกรอบเวลาในการวัดผลที่สะท้อนถึงการปฏิบัติได้จริง

ตัวชี้วัดโครงการ	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต - ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน - ความเห็นของหน่วยงานของรัฐต่อการนำข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้กำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินโครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต ☒ วัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก หรือสิ่งที่โครงการส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ☒ ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัติ/คุณภาพเบื้องต้นของผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ ☐ ตัวชี้วัดความเห็นต่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลจากระบบ TPMAP ยังไม่ระบุแหล่งข้อมูล
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ - ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่ - สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนา - คนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ในระบบ TPMAP ลดลง	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์ ☒ มีความชัดเจนว่าวัดอะไรที่เกี่ยวกับการใช้ผลผลิตของหน่วยงาน หรือผลที่ตามมาจากการใช้ผลผลิต ☒ ให้ข้อมูลขอบเขต/คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อสะท้อนว่างานที่สำเร็จสิ้นนั้นมีประโยชน์จริงหรือไม่ ☐ ไม่เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูลและกรอบเวลาในการวัดผล

* หมายเหตุ : คะแนนในเกณฑ์ข้อ 6 ขึ้นอยู่กับการระบุค่าเป้าหมายของโครงการด้วย

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ตัวอย่าง

อย่างน้อย 2 คะแนน

โครงการมีตัวชี้วัดที่ชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้อย่างสมบูรณ์

ตัวชี้วัด	Checklist ตัวชี้วัด
ตัวชี้วัดผลผลิต - ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว มีเทคโนโลยี AI และเป็นมิตรกับผู้ใช้ภายใน 1 ปี - ความเห็นของหน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อการนำข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากระบบ TPMAP ไปใช้กำหนดนโยบาย มาตรการ ดำเนินโครงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย หลังระบบ เปิดใช้งาน 1 ปี	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลผลิต ☒ วัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลัก หรือสิ่งที่โครงการ ส่งมอบโดยตรงเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ☒ ให้ข้อมูลปริมาณ/คุณสมบัติ/คุณภาพเบื้องต้นของ ผลผลิต เพื่อสะท้อนว่าทำงานเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ ☒ เห็นแนวทางการจัดเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล และกรอบเวลา ในการวัดผลที่เหมาะสม
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ - ความสอดคล้องของมาตรการ/โครงการพัฒนา คนทุกช่วงวัยของหน่วยงานรัฐในระบบ eMENSCR ต่อปัญหาในแต่ละพื้นที่จากระบบ TPMAP หลังระบบ เปิดใช้งาน 1 ปี - สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับ การพัฒนาต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด หลังระบบเปิด ใช้งาน 1 ปี - ร้อยละของจำนวนคนกลุ่มเป้าหมาย (รายเดิม) ใน ระบบ TPMAP ที่ลดลง หลังระบบเปิดใช้งาน 1 ปี	☒ โครงการมีตัวชี้วัดผลลัพธ์ ☒ มีความชัดเจนว่าวัดอะไรที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิตของ หน่วยงาน หรือผลที่ตามมาจากการใช้ผลผลิต ☒ ให้ข้อมูลขอบเขต/คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อสะท้อนว่างานที่ทำเสร็จสิ้นนั้นมีประโยชน์จริงหรือไม่ ☒ เห็นแหล่งข้อมูลของตัวชี้วัดและกรอบเวลาในการวัดผลที่ เหมาะสม

* หมายเหตุ : คะแนนในเกณฑ์ข้อ 6 ขึ้นอยู่กับการระบุค่าเป้าหมายของโครงการด้วย

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

Worksheet ตัวชี้วัด

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายโครงการ	
ผลผลิต	
ผลลัพธ์	

★ ตัวชี้วัดผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

- อะไรบ้างที่บ่งชี้ได้ว่าเราทำงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว?
- อ้างอิงจากผลผลิต อะไรบ้างที่ต้องเกิดขึ้น/ส่งมอบเมื่อสิ้นสุดโครงการ?

คำถามกระตุ้นความคิด

ความสำเร็จของผลผลิตหน้าตาเป็นอย่างไร?
— สารสำคัญของผลผลิตที่ถือเป็นความสำเร็จของผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

ต้องใช้ข้อมูลแบบไหนถึงจะสะท้อนภาพผลผลิตที่ต้องการได้ชัดเจน?

- เชิงปริมาณ: ตัวเลขปริมาณ ขนาด ความถี่
- เชิงคุณภาพ: อธิบายลักษณะ สภาพ ความเห็น

สิ่งที่วัด	สาระสำคัญที่ถือเป็นความสำเร็จ	ลักษณะข้อมูลที่ใช้
1.	☐ ปริมาณ..... ☐ คุณสมบัติ..... ☐ คุณภาพเบื้องต้น..... ☐ ความครบถ้วน.....	☐ ข้อมูลเชิงปริมาณ ☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ
2.		

★ ตัวชี้วัดผลลัพธ์

คำถามกระตุ้นความคิด

อ้างอิงจากผลลัพธ์ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เราคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับใคร อย่างไร?
— แปลงผลที่ตามมาจากการได้รับ/ใช้ผลผลิตให้เป็นสิ่งที่จับต้องและวัดผลได้

คำถามกระตุ้นความคิด

ความสำเร็จของผลลัพธ์หน้าตาเป็นอย่างไร?
— เปรียบเทียบสถานการณ์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายหลังทำโครงการ

คำถามกระตุ้นความคิด

ต้องใช้ข้อมูลแบบไหนถึงจะสะท้อนภาพของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจน?

- เชิงคุณภาพ: อธิบายลักษณะ สภาพ ความเห็น
- ข้อมูลสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สัดส่วน
- ตัวชี้วัดผสม: รวมหลายตัวชี้วัดย่อยให้คำเดียว

สิ่งที่วัด	สาระสำคัญที่ถือเป็นความสำเร็จ	ลักษณะข้อมูลที่ใช้
1.	☐ ขอบเขต/ระดับการเปลี่ยนแปลง ☐ คุณภาพการเปลี่ยนแปลง	☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ☐ ข้อมูลสถิติ ☐ ตัวชี้วัดผสม
2.		

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

Worksheet ตัวชี้วัด

>> พิจารณาแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต / ผลลัพธ์	วิธีการเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล
1.	☐ เก็บข้อมูลขึ้นใหม่จากการดำเนินงาน/กลุ่มเป้าหมาย ☐ ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้	
2.	☐ เก็บข้อมูลขึ้นใหม่จากการดำเนินงาน/กลุ่มเป้าหมาย ☐ ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้	

>> ทบทวน (ร่าง) ตัวชี้วัดของโครงการตามหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการ

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต / ผลลัพธ์	หลัก SMART	ตัวชี้วัดที่ปรับปรุงตามหลัก SMART
1.	☐ S ชัด ☐ M วัดได้ ☐ A บรรลุได้ ☐ R สัมพันธ์ผลผลิต ☐ T มีกรอบเวลา	
2.	☐ S ชัด ☐ M วัดได้ ☐ A บรรลุได้ ☐ R สัมพันธ์ผลผลิต ☐ T มีกรอบเวลา	

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ค่าเป้าหมาย คือสิ่งที่วัดระดับความสำเร็จของโครงการ หากดำเนินโครงการโดยไม่มี การกำหนดค่าเป้าหมาย เป็นเหมือนการวิ่งมาราธอน โดยที่ไม่รู้ว่าเส้นชัยอยู่ตรงไหน

ทำไมต้องมีค่าเป้าหมาย

- คำเป้าหมายเป็นเครื่องมือติดตามและประเมินความสำเร็จของโครงการ/การดำเนินงาน
- คำเป้าหมายก่อให้เกิดการกระตุ้นการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายโครงการ

หากไม่มีการกำหนดค่าเป้าหมาย มีตัวชี้วัดเพียงอย่างเดียว อาจบอกได้แค่ว่ามี การดำเนินการอะไรเกิดขึ้น และต้องการได้ผลลัพธ์แบบไหน แต่จะ **ไม่รู้ว่าต้องทำมากหรือน้อยเพียงใด** ถึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้

คำเป้าหมาย
คืออะไร

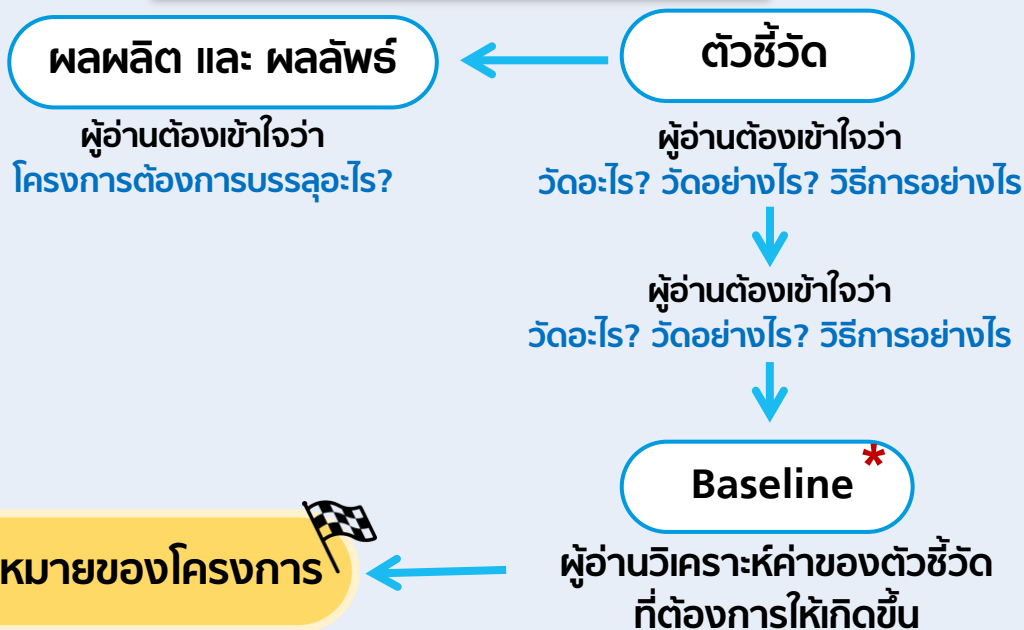
คือ “**ค่าที่คาดหวัง**” หรือ “**ระดับผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น**”
ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของตัวชี้วัด เพื่อใช้วัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการ

ก่อนเริ่ม กำหนดค่าเป้าหมายควรมีข้อมูลอะไรบ้าง

Checklist เตรียมข้อมูลก่อนกำหนดค่าเป้าหมาย

- ❑ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) แนวโน้มสถานการณ์ (Trend) และข้อมูลอื่น ๆ
- ❑ ข้อมูลแผนระดับที่ 1 : ยุทธศาสตร์ชาติ
- ข้อมูลแผนระดับที่ 2 : แผนแม่บทฯ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ
- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ
- ข้อมูลแผนระดับที่ 3 และนโยบายรัฐบาล

หลักการการกำหนดค่าเป้าหมาย

* **หมายเหตุ :** Baseline หรือ ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลอ้างอิงเริ่มต้นที่ใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อวัดว่าสถานการณ์/สิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไร ทั้งนี้ การกำหนดค่าเป้าหมายบางประเภทอาจไม่มี Baseline

จะกำหนดค่าเป้าหมายได้ ต้องเข้าใจผลผลิต ผลลัพธ์

ของโครงการเสียก่อนว่าต้องการจะบรรลุอะไร?

Check list การกำหนดค่าเป้าหมาย

- ☐ ค่าเป้าหมายมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ
- ☐ ค่าเป้าหมายมีการอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ☐ ค่าเป้าหมายสอดคล้องกับระยะเวลาของโครงการ
- ☐ ค่าเป้าหมายมีความท้าทาย

หลังจากที่ผู้อ่านทำความเข้าใจเป้าหมายแล้ว ต้องทำความเข้าใจ

ตัวชี้วัดที่จะมาใช้ ชี้และวัดความสำเร็จ ซึ่งประเภทของตัวชี้วัด มีดังนี้

ประเภทตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ตัวอย่างของการกำหนดค่าเป้าหมาย
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ (ข้อมูลดิบ)	เป็นข้อมูลที่ได้มาอย่างใจ ใช้แบบนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการประมวลผลอะไรใหม่ให้เกิดความซับซ้อน	จำนวนคนที่เข้าร่วมอบรม คน
ตัวชี้วัดเชิงสถิติ	ข้อมูลดิบที่มีการนำมารวบรวม จัดระเบียบ วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และแปลงให้เป็นตัวเลข	สัดส่วนคนที่ติดยาเสพติด ลดลง/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ...
ตัวชี้วัดผสม (Composite Index)	ข้อมูลที่มีการ รวมหลายข้อมูลย่อยเข้าด้วยกัน และคำนวณค่าออกมาให้เป็นตัวเลขเดียว	ดัชนีการกำจัดขยะเปียก (มีข้อมูลมาจาก 4 ตัวชี้วัดย่อย)
ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ	ตัวชี้วัดที่ วัดคุณภาพ แต่ยังคง แปลงคุณภาพเป็นตัวเลข	สัดส่วนของผู้เข้าร่วมการอบรม ผ่านการอบรมร้อยละ ... คน

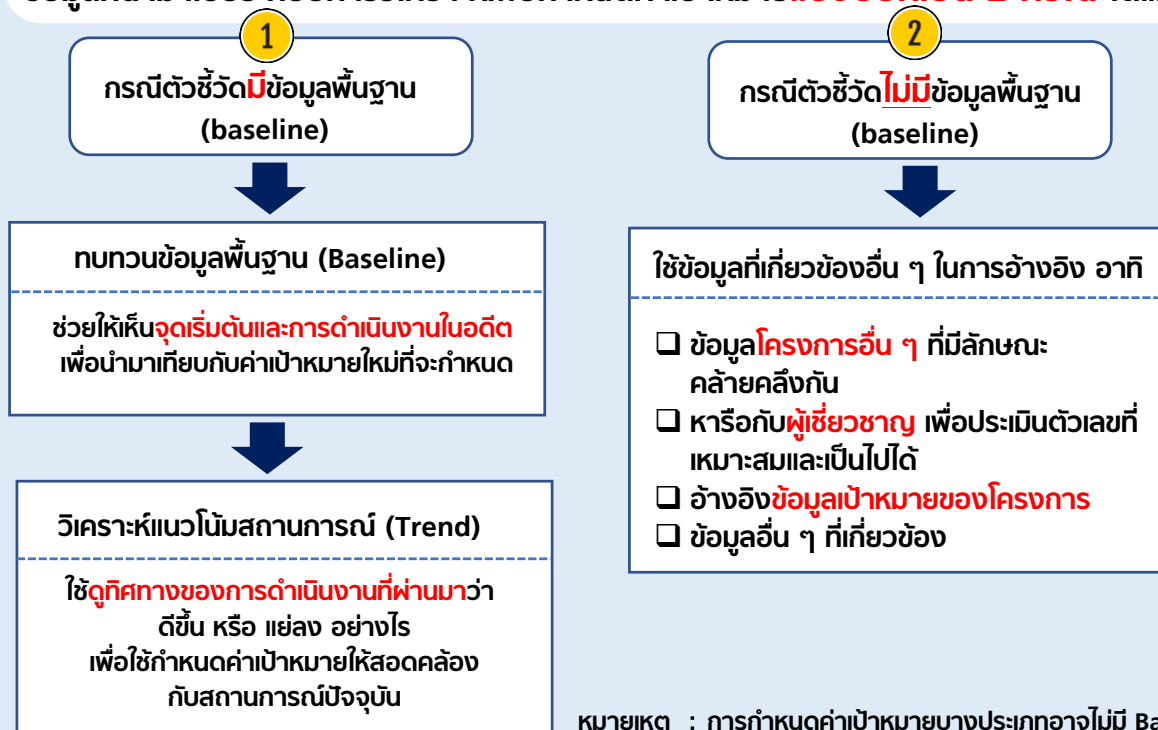

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

วัดด้วยข้อมูลอะไร ???

การกำหนดค่าเป้าหมาย ผู้อ่านจะต้องพิจารณาก่อนว่าข้อมูลใดบ้างที่สะท้อนตัวชี้วัด รวมถึง **ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ** แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงในการกำหนดค่าเป้าหมาย

ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อกำหนดค่าเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

ตัวอย่างการกำหนดค่าเป้าหมาย

ผลผลิต :

ระบบ TPMAP สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วย AI ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็ว ช่วยเหลือทันการณ์ ตรงจุด ถูกต้อง และเป็นมิตรกับผู้ใช้จำนวนมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานรัฐใช้เป็นเครื่องมือหลักในการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

ผลลัพธ์ :

- หน่วยงานของรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ การดำเนินการ โครงการสำหรับการพัฒนาทุกช่วงวัยให้ตรงกับปัญหาในแต่ละพื้นที่
- กลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP มีจำนวนลดลง และได้รับการพัฒนาในทุกมิติทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม จากการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

ตัวชี้วัด

ระบบ TPMAP ที่มีการประมวลผลที่รวดเร็วโดย AI

สัดส่วนคนกลุ่มเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการพัฒนาช่วยเหลือ

ค่าเป้าหมาย

จำนวน 1 ระบบ

- ปัจจุบันระบบ TPMAP ยังไม่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI
- ดังนั้น ค่าเป้าหมายที่ควรจะเป็นคือ ระบบ TPMAP (เดิม) จำนวน 1 ระบบ ได้รับการยกระดับด้วย AI จึงมีสิ่งที่จะส่งมอบจำนวน 1 ระบบ

ร้อยละ 100

- หลักการในการพัฒนาคนคือ ทุกคนจะต้องได้รับการช่วยเหลือและพัฒนา
- ดังนั้น ค่าเป้าหมายที่ควรจะเป็นคือ คนเป้าหมายทุกคนในระบบ TPMAP จึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ/พัฒนา (ร้อยละ 100)

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

6 โครงการมีตัวชี้วัดที่สามารถชี้และวัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

คะแนน	เงื่อนไข	1 ตัวชี้วัด			2 การระบุค่าเป้าหมาย		
		ไม่มีตัวชี้วัด	มีตัวชี้วัด		ไม่มีการระบุค่าเป้าหมาย	มีการระบุค่าเป้าหมาย	
			ชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์	ชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายได้เพียงบางส่วน		ชัดเจน	ไม่ชัดเจน
5			✓			✓	
4			✓				✓
				✓		✓	
3				✓			✓
2			✓		✓		
1				✓		✓	
				✓			✓
			✓		✓		
				✓	✓		
0	✓						

การประเมินให้คะแนนตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6 ผู้อ่านสามารถพิจารณาตาม Checklist การกำหนดค่าเป้าหมาย

✓ Check list การกำหนดค่าเป้าหมาย

- ☐ ค่าเป้าหมายมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ
- ☐ ค่าเป้าหมายมีการอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ☐ ค่าเป้าหมายสอดคล้องกับระยะเวลาของโครงการ
- ☐ ค่าเป้าหมายมีความท้าทาย

การประเมินให้คะแนนเฉพาะในส่วนค่าเป้าหมาย ตามเงื่อนไขในเกณฑ์ข้อ 6 แบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่

★ ไม่มีการระบุค่าเป้าหมาย

การไม่ระบุค่าเป้าหมาย ทำให้ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของตัวชี้วัดได้และขาดทิศทางการดำเนินงานเพราะไม่รู้ว่าควรดำเนินการถึงระดับไหนจึงจะเพียงพอและสามารถบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการได้

★ มีการระบุค่าเป้าหมาย แต่ไม่ชัดเจน (ตรงตาม Checklist 1-2 ข้อ)

การที่ผู้อ่านระบุค่าเป้าหมายมาแล้วแต่ขาดสาระสำคัญ หรือเนื้อหาในบางส่วน ทำให้ค่าเป้าหมายไม่มีความชัดเจนมากเพียงพอในการวัดการบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

★ มีการระบุค่าเป้าหมายที่ชัดเจน (ตรงตาม Checklist 3-4 ข้อ)

การที่ผู้อ่านระบุค่าเป้าหมายที่มีสาระสำคัญครบถ้วนตามที่ Checklist ระบุไว้ ทำให้ค่าเป้าหมายมีความชัดเจนและสามารถวัดการบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ได้จริง

ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

Worksheet ค่าเป้าหมาย

>> กระดาษทด

ระบุตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการคิดค่าเป้าหมาย

ระบุตัวชี้วัด

>> ระบุลักษณะค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ประเภทข้อมูลตัวชี้วัด	ลักษณะของค่าเป้าหมาย	เหตุผล
ระบุตัวชี้วัด	☐ ข้อมูลเชิงปริมาณ		
	☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ		
	☐ ข้อมูลเชิงสถิติ		
	☐ ข้อมูลตัวชี้วัดผสม		

>> วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ใช้	กรณีของข้อมูล	รายละเอียดข้อมูล
ระบุตัวชี้วัด	ระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้จากตัวชี้วัด ว่าใช้ข้อมูลอะไรในการกำหนดค่าเป้าหมาย	☐ กรณีมีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)	อธิบายรายละเอียด/เนื้อหาของข้อมูล
		☐ กรณีไม่มีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)	

>> สรุปการกำหนดค่าเป้าหมาย

	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
ผลผลิต	ระบุตัวชี้วัด	ระบุค่าเป้าหมาย
ผลลัพธ์	ระบุตัวชี้วัด	ระบุค่าเป้าหมาย

กิจกรรม และงบประมาณ

ในการจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ใดก็ตาม “กิจกรรม” ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำหน้าที่แปลงแนวคิดเชิงนโยบายให้กลายเป็นการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม การระบุรายละเอียดของกิจกรรมจึงไม่ใช่เพียงการบอกว่าโครงการจะทำอะไร แต่ยังสะท้อนถึง “วิธีคิด” และ “กลไกการดำเนินงาน” อีกด้วย

ทำไมต้องมีกิจกรรม

- “กิจกรรม” เป็นการแปลงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการไปสู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผลขึ้นจริง เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- กิจกรรมมีไว้เพื่อให้เราสามารถวางแผนรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินโครงการ (Plan) ให้ชัดเจน ก่อนลงมือทำ (Do) หากคิดวางแผนมาเป็นอย่างดี ก็ยังเป็นการการันตีความสำเร็จ อีกทั้งยังช่วยให้สามารถติดตามความคืบหน้าการดำเนินโครงการ (Check) ได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น
- ในขั้นตอนการกำหนดกิจกรรม จะช่วยประเมินความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของโครงการ ผ่านการกำหนดทรัพยากรและงบประมาณที่มีอย่างจำกัดให้มีการใช้เป็นสัดส่วน

สิ่งที่ควรตระหนักก่อนจะกำหนดกิจกรรม

เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักในแต่ละประเด็นก่อนการกำหนดกิจกรรม

- ☐ กิจกรรมต้องมีความจำเป็นต้องทำจริง ๆ มีการจัดลำดับความสำคัญและลำดับการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล ครบถ้วน และแสดงให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการได้
- ☐ กิจกรรมต้องตอบโจทย์การบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายโครงการ สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ และไม่ขัดกับหลักการและเหตุผลของโครงการ
- ☐ กิจกรรมที่กำหนดต้องสามารถดำเนินการได้และเป็นไปได้จริง มีทรัพยากร (งบประมาณ เวลา บุคลากร เครื่องมือ ฯลฯ) ที่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสำเร็จ
- ☐ กิจกรรมต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าต้องทำอะไร

หลักการที่อาจใช้ประกอบการพิจารณาออกแบบกิจกรรม

จากการตั้งคำถามว่า **ทำไมต้องมีกิจกรรม?** และ **“สิ่งที่ควรตระหนักก่อนจะกำหนดกิจกรรม”** ในส่วนที่ผ่านมา น่าจะพอทำให้เห็นภาพกว้าง ๆ ได้ว่าในขั้นตอนการกำหนดกิจกรรมเราควรคำนึงถึงประเด็นใดบ้าง ในส่วนต่อจากนี้จะเป็นการลงรายละเอียดวิธีการและเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์การกำหนดรายละเอียดโครงการ โดยจะแบ่งตามหลักการ 3 ประเด็น ดังนี้

1 ความสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการ และแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ

2 ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรม

3 ความจำเป็นของกิจกรรม และการจัดลำดับความสำคัญ

แปลงหลักการสู่กระบวนการ

คิดหากิจกรรมหลัก

เติมเต็มกิจกรรมเสริม

คัดกรองและจัดลำดับ

หลักการดังกล่าวทั้ง 3 ประเด็น จะช่วยให้เราสามารถกำหนดกิจกรรมในโครงการได้ง่ายขึ้น

1 ความสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการและแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ

การวิเคราะห์เป้าหมายโครงการและแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ เป็นขั้นตอนแรกที่ต้องทำ เพื่อใช้เป็น **กรอบคิดในการกำหนดกิจกรรมหลักของโครงการ** โดยกระบวนการนี้ จะต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหา ข้อจำกัด รวมไปถึงแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต (ต้องคิดให้เชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดของโครงการ อาทิ หลักการและเหตุผล ผลผลิต ผลลัพธ์ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ฯลฯ) เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนโครงการ ให้การกำหนดกิจกรรมหลักภายใต้โครงการมีทิศทาง ที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ขัดแย้งกันเอง

เครื่องมือการวิเคราะห์

ตัวอย่างเครื่องมือที่สามารถช่วยวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหา ข้อจำกัด รวมไปถึงแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพื่อพัฒนา “แนวทางเชิงกลยุทธ์” และแปลงเป็น **กิจกรรมหลัก**

SWOT Analysis

เป็นเครื่องมือที่ไม่ได้จำกัดการใช้งานเฉพาะ การวิเคราะห์องค์กรหรือโครงการในภาพรวม เท่านั้น แต่การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ยังสามารถนำมาเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมหลัก ภายใต้โครงการ

TOWS Matrix

เป็นเครื่องมือที่นำ “ปัจจัยภายใน” (จุดแข็ง จุดอ่อน) และ “ปัจจัยภายนอก” (โอกาส อุปสรรค) ที่ได้จาก SWOT Analysis เพื่อพัฒนา “แนวทางเชิงกลยุทธ์” ซึ่งสามารถแปลงเป็น **กิจกรรมหลัก** ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้งิจกรรมที่ออกแบบมีความ “ตรงจุด” และ “ตอบโจทย์จริง” มากขึ้น

กิจกรรม และงบประมาณ

SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT ผู้อ่านจะต้องพิจารณาส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดของโครงการที่ได้ดำเนินการมาแล้วในขั้นต้น อาทิ หลักการและเหตุผล ผลผลิต ผลลัพธ์ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ฯลฯ และแยกออกมาให้ชัดเจน

	เชิงบวก	เชิงลบ
สภาพแวดล้อมภายใน	S จุดแข็ง (Strengths)	W จุดอ่อน (Weaknesses)
สภาพแวดล้อมภายนอก	O โอกาส (Opportunities)	T ภัยคุกคาม / อุปสรรค (Threats)

TOWS Matrix

เมื่อวิเคราะห์ “ปัจจัยภายใน” (จุดแข็ง จุดอ่อน) และ “ปัจจัยภายนอก” (โอกาส อุปสรรค) แล้ว ต่อมาจะต้องแปลงข้อมูลเหล่านี้เป็นกลยุทธ์ ดังนี้

ประเภทกลยุทธ์	แนวทาง
กลยุทธ์เชิงรุก : SO (จุดแข็ง + โอกาส)	ใช้จุดแข็งคว้าโอกาส
กลยุทธ์เชิงแก้ไข : WO (จุดอ่อน + โอกาส)	ใช้โอกาสแก้จุดอ่อน
กลยุทธ์เชิงป้องกัน : ST (จุดแข็ง + อุปสรรค)	ใช้จุดแข็งลดผลกระทบ
กลยุทธ์เชิงรับ : WT (จุดอ่อน + อุปสรรค)	ลดจุดอ่อนและเลี่ยงอุปสรรค

การกำหนดกลยุทธ์ข้างต้นจะช่วยให้การกำหนดกิจกรรมมีที่ไปที่มาและสอดคล้องกับสถานการณ์ ไม่ออกแบบกิจกรรมจากความรู้สึก ทั้งนี้ ในแต่ละโครงการ **ผู้อ่านสามารถกำหนดแต่ละกิจกรรมโดยประยุกต์ใช้หลาย ๆ กลยุทธ์มาประกอบกันได้ตามความเหมาะสม**

เพื่อให้เห็นภาพกระบวนการวิเคราะห์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการกำหนดกิจกรรมของโครงการ TPMAP AI โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ตัวอย่าง การวิเคราะห์กิจกรรมในโครงการ TPMAP AI โดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix

S มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่เชิงพื้นที่
มีแพลตฟอร์ม TPMAP เดิม

W เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ยังไม่เข้าใจระบบ

O มีนโยบายเร่งรัดการใช้ฐานข้อมูล
TPMAP ในระดับพื้นที่

T การเปลี่ยนแปลงนโยบาย

WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- 1) **กิจกรรม** จัดทำ/ปรับปรุง Dash Board ที่เหมาะสมต่อการใช้งานในระดับพื้นที่
- 2) **กิจกรรม** ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบในระดับพื้นที่

การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามตัวอย่างข้างต้น เป็นการหยิบยกมาเพียงบางส่วนเท่านั้น หากผู้อ่านต้องการนำเครื่องมือดังกล่าวมาประยุกต์ใช้การวิเคราะห์อย่างครบถ้วนและรอบด้าน จะช่วยให้การกำหนดกิจกรรมหลักทำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการนำจุดอ่อนที่เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ยังไม่เข้าใจระบบ มาผสานเข้ากับโอกาสที่มีนโยบายเร่งรัดการใช้ฐานข้อมูล TPMAP ในระดับพื้นที่ ทำให้เกิดเป็น **กิจกรรม 1) จัดทำ/ปรับปรุง Dash Board 2) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฯ** ซึ่งเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ทั้งนี้ ผู้อ่านยังสามารถนำจุดอ่อน (W) และโอกาส (O) ประเด็นอื่น ๆ มาผสานกัน เพื่อกำหนดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย นอกจากนี้ยังสามารถใช้กลยุทธ์อื่น ๆ (SO, ST, WT) มากำหนดกิจกรรมในโครงการให้มีความสอดคล้องร้อยเรียงกันได้ตามความเหมาะสม

2 ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรม

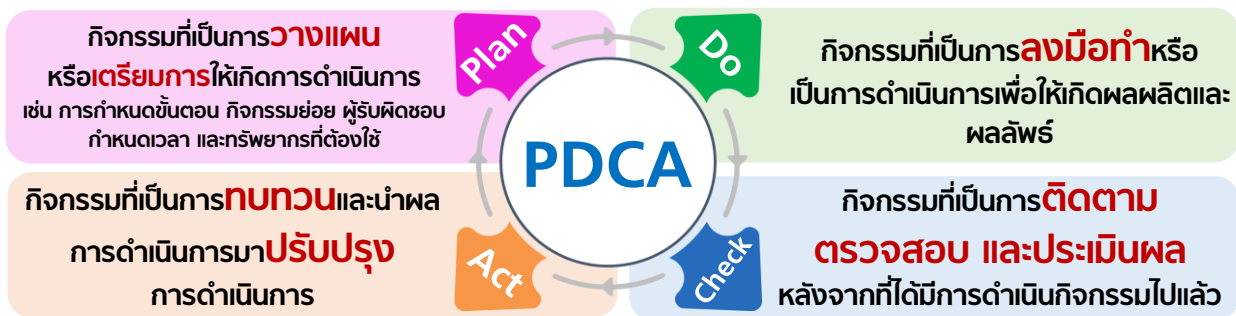
จาก หลักการที่ 1 “ความสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการและแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ” เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างครบถ้วนแล้ว จะทำให้ได้รายการ “**กิจกรรมหลัก**” มาจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับรายละเอียดโครงการในส่วนอื่น ๆ โดยตรง อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและความยั่งยืน อาจจำเป็นต้องมี “**กิจกรรมสนับสนุน**” ที่อาจถูกมองข้ามไป ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรม เพื่อให้โครงการมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในการพิจารณาว่า รายการกิจกรรมที่ได้มีการกำหนดมาแล้ว มีความครบถ้วนและมีความเชื่อมโยงกันหรือไม่นั้น สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ได้อย่างหลากหลาย อย่างเช่นการประยุกต์ใช้หลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) และ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

เครื่องมือการวิเคราะห์

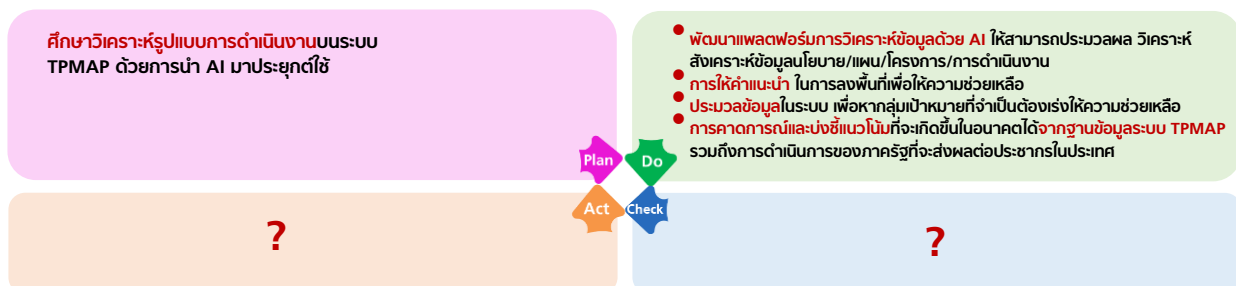
หลักการบริหารงานเชิงคุณภาพ : PDCA (Plan-Do-Check-Act)

เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการออกแบบกิจกรรมให้มีความครบถ้วนทั้งกระบวนการและมีความเป็นระบบ เราสามารถนำ PDCA มาปรับใช้ในระดับกิจกรรมโดยพิจารณาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

เพื่อให้โครงการมีการกำหนดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบผล และการปรับปรุงหรือพัฒนา ผู้อ่านจะต้องนำรายการกิจกรรมที่ได้มีการกำหนดไว้แล้วมาพิจารณาว่า **กิจกรรมนั้น ๆ อยู่ในส่วน P D C หรือ A** เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ อาจพบว่า มีบางขั้นตอนที่ยังไม่มีกิจกรรม หรือ บางขั้นตอนมีกิจกรรมซ้ำซ้อนกัน

ตัวอย่าง การวิเคราะห์กิจกรรมในโครงการการ TPMAP AI โดยประยุกต์ใช้หลักการ PDCA

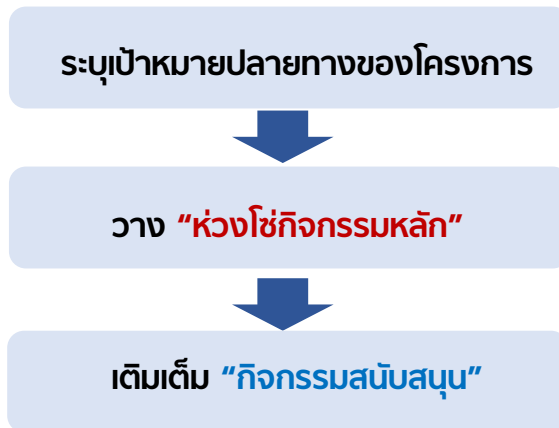

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า โครงการดังกล่าวอาจยังขาดกิจกรรมที่ช่วยติดตามประเมินผลในระหว่างที่ดำเนินโครงการ (Check) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนา (Act) หากเกิดข้อผิดพลาด

ผังความเชื่อมโยงของโครงการ (ประยุกต์ใช้หลักห่วงโซ่คุณค่า)

เป็นอีกเครื่องมือตัวอย่างที่สามารถประยุกต์ใช้ในเชิงการเขียนโครงการเพื่อช่วยให้การกำหนดรายการกิจกรรมมีความครบถ้วน เป็นระบบและไม่หลุดเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรมในโครงการการ TPMAP AI โดยประยุกต์ใช้หลักการหลักห่วงโซ่คุณค่า

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักการหลักห่วงโซ่คุณค่า จะช่วยให้โครงการไม่ตกหล่นกิจกรรมสำคัญ เพราะทุกกิจกรรมมีการส่งมอบคุณค่าระหว่างกันและเห็นความเชื่อมโยงของกิจกรรมแต่ละช่วง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านแยกได้ชัดเจนว่า อะไรคือกิจกรรมหลัก / สนับสนุน ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกับหัวข้อถัดไป ที่จะต้องมีการพิจารณาความจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม เนื่องจากในทางปฏิบัติมักมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลา หรือทรัพยากร ที่ทำให้ทุกรายการกิจกรรมที่ได้วิเคราะห์มาข้างต้น อาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนในห้วงเวลาเดียวกัน

3 ความจำเป็นของกิจกรรมและการจัดลำดับความสำคัญ

ในทางปฏิบัติ การจัดทำโครงการมักมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลา หรือทรัพยากร ดังนั้น ในการออกแบบโครงการให้สามารถนำไปดำเนินการให้เกิดผลขึ้นจริงอย่างมีประสิทธิภาพ “กิจกรรม” ในโครงการไม่ควรถูกกำหนดเพียงเพราะเป็นสิ่ง “**รู้สึกอยากทำ**” “**เคยทำแบบนี้มาก่อน**” หรือ “**ทำตามแบบฟอร์ม**” แต่ควรผ่านกระบวนการ **วิเคราะห์ความจำเป็น** และ **จัดลำดับความสำคัญ** อย่างรอบคอบ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้ตรงจุด ไม่สูญเปล่า และสร้างผลลัพธ์สูงสุด

ดังนั้น กิจกรรมใดก็ตามที่อยู่ในโครงการ อย่างน้อยควรต้องตอบคำถามให้ได้ว่า

กิจกรรมนี้ จำเป็นแค่ไหน ?

ถ้าไม่ทำกิจกรรมนี้ โครงการจะยังบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ ?

เพื่อให้คำตอบของคำถามเหล่านี้ชัดเจนขึ้น เราอาจใช้เครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม ดังนี้

เครื่องมือการวิเคราะห์

เครื่องมือช่วยจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม

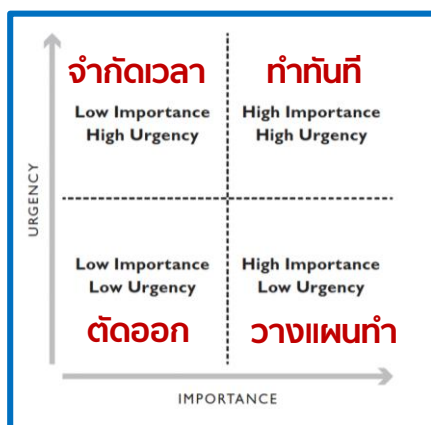
Urgent-Important Matrix (Eisenhower Matrix)

คือเครื่องมือที่ช่วยให้ “เลือกทำสิ่งสำคัญก่อนสิ่งที่ไม่เหมือนเร่งด่วน” เพื่อไม่ให้โครงการหรือองค์กรสูญเสียทรัพยากรไปกับสิ่งที่ไม่สร้างผลลัพธ์ระยะยาว

แยกกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ ที่กำหนดเอาไว้แล้ว ออกเป็น ตาม 2 มิติ 4 ประเภท คือ

ความสำคัญ (Importance) → กิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมาย เป้าประสงค์ / ผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ต้องทำเท่านั้น หลีกเลี่ยงไม่ได้

ความเร่งด่วน (Urgency) → กิจกรรมที่มี “กรอบเวลา” ที่ใกล้เข้ามา ต้องรีบจัดการ หรือ หากไม่ทำตอนนี้ มีความเป็นไปได้สูงที่จะกระทบต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ

เมื่อนำกิจกรรมต่าง ๆ มาเติมใน 4 กรณียังต้นแล้ว จะช่วยให้เราสามารถจัดลำดับว่า**กิจกรรมใดควรเริ่มก่อน** วาง Timeline ได้มีเหตุผล และที่สำคัญคือ**สามารถตัดกิจกรรมที่อาจไม่สร้างคุณค่าออกได้**

ตัวอย่าง การวิเคราะห์กิจกรรมในโครงการ TPMAP AI
โดยใช้ Urgent-Important Matrix (Eisenhower Matrix)

กิจกรรม : พัฒนาแพลตฟอร์มการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้สามารถประมวลผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนโยบาย/แผน/โครงการ/การดำเนินงาน

ความสำคัญ (Importance)

พิจารณาว่ากิจกรรม **ส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมาย เป้าประสงค์ / ผลลัพธ์ที่ต้องการ** หรือไม่

เป้าหมายโครงการ : เพื่อยกระดับระบบ TPMAP ให้เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะที่สนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ข้อมูลที่มีแนวโน้ม บูรณาการ และเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงการพัฒนาได้ตรงจุด ทัวทั้ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลผลิต (Outputs) : หน่วยงานของรัฐมีเครื่องมือในการพัฒนาคนทุกช่วงวัยเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำของคนกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของประเทศไทย

ผลลัพธ์ (Outcomes) : หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการพัฒนาคนทุกช่วงวัย แก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำในแต่ละพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและบูรณาการตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืน

➤ กิจกรรมนี้ช่วยยกระดับ TPMAP เป็นเครื่องมือดิจิทัลอัจฉริยะ โดยใช้ AI เสริมความสามารถ

➤ การใช้ระบบ AI วิเคราะห์ แนะนำข้อมูลเชิงกลยุทธ์ จะช่วยให้หน่วยงานมีเครื่องมือที่แม่นยำ ใช้งานได้ดียิ่งขึ้น

➤ การใช้ระบบ AI วิเคราะห์ ช่วยให้ตัดสินใจเร็วขึ้น, แม่นยำขึ้น, มีข้อมูลสนับสนุน ทำให้หน่วยงานแก้ความจน/เหลื่อมล้ำได้เร็วและบูรณาการ

จากการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรม **ส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมาย เป้าประสงค์ / ผลลัพธ์ที่ต้องการ**

ความเร่งด่วน (Urgency)

พิจารณาว่ากิจกรรมที่มีกรอบเวลาที่ใกล้เข้ามา ต้องรีบจัดการ หรือ หากไม่ทำตอนนี้ มีความเป็นไปได้สูงที่จะกระทบต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ หรือไม่

- หากไม่ทำตอนนี้ มีความเป็นไปได้สูงที่จะกระทบต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ

หากกิจกรรมนี้จะกระทบต่อกิจกรรมอื่น ๆ

โดยสรุป เมื่อพิจารณาทั้งมิติ **ความสำคัญ** และ **ความเร่งด่วน** แล้ว กิจกรรมนี้อยู่ในประเภท **สำคัญและเร่งด่วน**

ซึ่งอาจพิจารณาให้กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมหลักที่เชื่อมโยงมาจากกิจกรรมศึกษาวิเคราะห์ และนำไปสู่การทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น จัดทำ/ปรับปรุง Dash Board และอบรมเจ้าหน้าที่ฯ (ต้องมีแพลตฟอร์มก่อน จึงจะสามารถทำ Dash Board และอบรมเจ้าหน้าที่ฯ ได้)

อย่างไรก็ตาม นอกจาก Urgent-Important Matrix ซึ่งเป็นเครื่องมือจัดลำดับกิจกรรมในโครงการที่ยึดหลักความสำคัญ และ ความเร่งด่วน เป็นหลัก (Importance-Based) ซึ่งเหมาะกับโครงการที่มีภาระงานมากหรือมีทรัพยากรที่จำกัด จึงต้องกรองว่า *อะไรคือสาระหลัก* ก่อน ยังมีอีกหลายวิธีการที่ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ได้ ในบริบทที่แตกต่างออกไป เช่น

จัดลำดับตามกรอบเวลาที่กำหนด (Time-Driven Prioritization)

ยึด **“กรอบเวลา” หรือ “Deadline”** เป็นตัวตั้งในการกำหนดและเรียงกิจกรรม โดยพิจารณาว่ากิจกรรมใดมีระยะเวลายืดหยุ่นได้ และ กิจกรรมใดต้องเสร็จก่อนเพื่อไม่ให้กระทบแผนรวม ซึ่งสามารถใช้ **Gantt Chart** มาช่วยวิเคราะห์ลำดับก่อนหลังได้

วิธีการนี้เหมาะสำหรับนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการที่มีข้อจำกัดเวลาชัดเจน เช่น โครงการที่มีกิจกรรมการจัดประชุมที่มีกำหนดการชัดเจน, การจัดมหกรรมกีฬา, งานที่ต้องส่งมอบตามสัญญา

จัดลำดับโดยให้ความสำคัญกับความทั่วถึงและเป็นธรรม (Fairness or Balance-Based Prioritization)

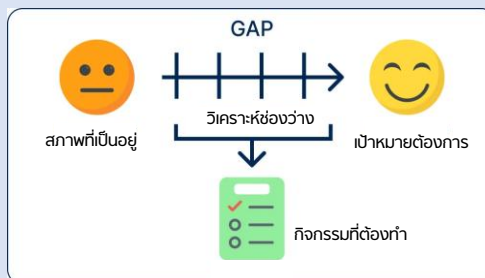
เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับโครงการด้านสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาท้องถิ่น โดยยึด **“ความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และความสมดุล”** เป็นตัวตั้งในการกำหนดและเรียงกิจกรรม โดยไม่ได้จัดลำดับจาก **“กิจกรรมไหนสำคัญสุด”** หรือ **“ทำง่ายสุด”** แต่จะคิดว่า

ใคร “ถูกมองข้าม” มาตลอด?

พื้นที่ไหนได้รับการช่วยเหลือไม่ทั่วถึง?

กลุ่มเปราะบางกลุ่มใดต้องถูกยกระดับก่อนเพื่อให้ทุกคนไปถึงเป้าหมายร่วมกันได้?

โดยสามารถใช้ Gap Analysis เป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์หา กิจกรรมที่เหมาะสม

โดยสรุป ไม่มีวิธีใดใช้เดี่ยว ๆ แล้วตอบโจทย์โครงการได้ทุกกรณี วิธีที่ดี ควร “ผสมผสานหลักคิดหลายมิติ” ตามความเหมาะสม เพื่อให้การออกแบบกิจกรรมสามารถขับเคลื่อนโครงการไปสู่จุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทุกกระบวนการที่ผ่านมาข้างต้น มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการบริหารความเสี่ยง การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามประเมินผลในภายหลัง อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อเสนอโครงการในสายตาผู้พิจารณา เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในบริบท ความรอบคอบ และการวางแผนอย่างเป็นระบบ

เมื่อมาถึงตรงนี้ ผู้อ่านคงได้เห็นหลักการ กระบวนการ และเครื่องมือที่ช่วยในการกำหนดกิจกรรม พร้อมทั้งมีรายการกิจกรรมอยู่ในมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม ลองทบทวนอีกครั้งว่า แต่ละกิจกรรม มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม check list เหล่านี้หรือไม่

Check list การกำหนดกิจกรรม

- ☐ กิจกรรมมีความจำเป็นต้องทำจริง ๆ มีการจัดลำดับความสำคัญและลำดับการดำเนินกิจกรรม อย่างเป็นเหตุเป็นผล ครบถ้วน และแสดงให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการได้
- ☐ กิจกรรมตอบโจทย์การบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายโครงการ สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ และไม่ขัดกับหลักการและเหตุผลของโครงการ
- ☐ กิจกรรมที่กำหนดสามารถดำเนินการได้และเป็นไปได้จริง มีทรัพยากร (งบประมาณ เวลา บุคลากร เครื่องมือ ฯลฯ) ที่เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสำเร็จ
- ☐ มีรายละเอียดที่ชัดเจน ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติ (กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เข้าใจว่าต้องทำอะไร

หากทุกกิจกรรมที่ผู้อ่านกำหนดขึ้นมา มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม check list ข้างต้น ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “กิจกรรม” ที่ท่านกำหนดขึ้นมาจะสามารถทำหน้าที่แปลงแนวคิดเชิงนโยบายให้กลายเป็นการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม และงบประมาณ

ทั้งนี้ เนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมที่ได้อธิบายมาทั้งหมดข้างต้น เป็นหลักการ กระบวนการ และเครื่องมือที่ช่วยในการกำหนดกิจกรรมโดยทั่วไปที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุก ๆ โครงการ/การดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการ**การจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ** ได้มีการแปลงหลักการดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาแผนการดำเนินงานและกิจกรรมของแต่ละโครงการ (เกณฑ์ที่ 5) มีรายละเอียดดังนี้

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของ สช. ในเกณฑ์ข้อ 5 เป็นการพิจารณาว่า โครงการมีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง 4 องค์ประกอบดังต่อไปนี้หรือไม่ 1) มีการระบุกิจกรรม 2) มีความชัดเจนของรายละเอียดกิจกรรม 3) ความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม และ 4) ความเป็นไปได้จริงของกิจกรรมในการส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการ

เกณฑ์ที่ 5 โครงการมีรายละเอียดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นไปได้จริง และส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง					
1 มีการระบุกิจกรรม		2 ความชัดเจนของรายละเอียดของกิจกรรม		3 ความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม	
ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ชัดเจน	ชัดเจน	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง
0	1	0	1	0	1
4 ความเป็นไปได้จริงของกิจกรรมในการส่งผลการบรรลุเป้าหมายโครงการ (ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ)					
เป็นไปไม่ได้					
0	1				

ในแต่ละองค์ประกอบตามหลักเกณฑ์ข้อที่ 5 จะแบ่งเป็นการได้คะแนนได้แก่ 0 คะแนน และ 1 คะแนน ดังนี้

0 คะแนน ได้แก่		ไม่ระบุกิจกรรม คือ ไม่มีการระบุกิจกรรมในระบบ eMENSCR
		ไม่ชัดเจน คือ ระบุเพียงกิจกรรมหลักเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้มีการระบุรายละเอียดกิจกรรมย่อย
		ไม่ถูกต้อง คือ ไม่มีการเรียงกิจกรรมตามการเกิดก่อนหลัง หรือ เรียงแต่ไม่สามารถแสดงให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานได้ หรือ มีเพียงกิจกรรมเดียวแล้วลากยาวกิจกรรมตลอดทุกไตรมาส
1 คะแนน ได้แก่		เป็นไปไม่ได้ คือ พิจารณาจากขั้นตอนและความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม พบว่ากิจกรรมไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้โครงการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งวัตถุประสงค์ ผลผลิต และผลลัพธ์ ได้ตามที่กำหนดไว้
		ระบุกิจกรรม คือ มีการระบุกิจกรรมในระบบ eMENSCR
		ชัดเจน คือ มีการระบุทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อยอย่างครบถ้วน สมบูรณ์
		ถูกต้อง คือ มีการเรียงลำดับกิจกรรมตามการเกิดก่อนหลังอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน สามารถแสดงให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน
		เป็นไปได้อย่างจริง คือ พิจารณาจากขั้นตอนและความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม พบว่ากิจกรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้โครงการสามารถบรรลุเป้าหมายรวมทั้งวัตถุประสงค์ ผลผลิต และผลลัพธ์ ได้ตามที่กำหนดไว้

กิจกรรม และงบประมาณ

เนื่องจากการพิจารณาจากทั้ง 4 องค์ประกอบจะมีการให้คะแนนเป็น 0 หรือ 1 ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างการเขียนเนื้อหาของส่วนกิจกรรม เพื่อให้ผู้อ่านได้พิจารณาถึงการได้มาซึ่งคะแนนตามที่ผู้อ่านได้กรอกรายละเอียดในระบบ eMENSCR

**ตัวอย่างการประเมิน
ให้คะแนนตามเกณฑ์ 5**

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

กรณี ตัวอย่าง*	มีการระบุกิจกรรม	ความชัดเจนของ รายละเอียดกิจกรรม	ความถูกต้องของลำดับ กิจกรรม	ความเป็นไปได้จริงของ กิจกรรมในการส่งผลต่อ การบรรลุเป้าหมาย
1	✗			
2	✓	✓	✗	✓
3	✓	✓	✓	✓

กรณี 1 ไม่มีการระบุกิจกรรม

มีการระบุกิจกรรม	ความชัดเจนของ รายละเอียดกิจกรรม	ความถูกต้องของลำดับ กิจกรรม	ความเป็นไปได้จริงของ กิจกรรมในการส่งผลต่อ การบรรลุเป้าหมาย
✗			

ในกรณีที่โครงการ**ไม่มีการระบุว่าจะดำเนินกิจกรรมใดบ้าง** จะทำให้ในเกณฑ์การประเมินข้อที่ 5 **ได้ 0 คะแนน** เนื่องจากไม่มีข้อมูลใด ๆ ให้พิจารณาถึงความชัดเจนของรายละเอียดกิจกรรม ความถูกต้องเหมาะสมของการลำดับกิจกรรม และความเป็นไปได้จริงของกิจกรรมในการส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

กรณี 2 ระบุกิจกรรม แต่สอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่ครบถ้วน (เช่น ขาดความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม)

มีการระบุกิจกรรม	ความชัดเจนของ รายละเอียดกิจกรรม	ความถูกต้องของลำดับ กิจกรรม	ความเป็นไปได้จริงของ กิจกรรมในการส่งผลต่อ การบรรลุเป้าหมาย
✓	✓	✗	✓

ในกรณีที่โครงการ**มีการระบุว่าจะดำเนินกิจกรรมใดบ้างแต่สอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่ครบถ้วนทั้ง 3 องค์ประกอบ** ได้แก่ 1) ความชัดเจนของรายละเอียดกิจกรรม 2) ความถูกต้องเหมาะสมของการลำดับกิจกรรม และ 3) ความเป็นไปได้จริงของกิจกรรมในการส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในกรณีนี้ จะทำให้ในเกณฑ์การประเมินข้อที่ 5 **ได้คะแนนลดหลั่นไป (ไม่ได้ 0 คะแนน แต่ก็ไม่ได้อะไรเต็ม 5 คะแนนเช่นเดียวกัน)**

กรณี 3 ระบุกิจกรรม และสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างครบถ้วน

มีการระบุกิจกรรม	ความชัดเจนของรายละเอียดกิจกรรม	ความถูกต้องของลำดับกิจกรรม	ความเป็นไปได้จริงของกิจกรรมในการส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย
✓	✓	✓	✓

ในกรณีที่โครงการมีการระบุว่าจะดำเนินกิจกรรมใดบ้าง และสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างครบถ้วน ได้แก่

ระบุกิจกรรม คือ มีการระบุกิจกรรมในระบบ eMENSCR

ชัดเจน คือ มีการระบุทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อยอย่างครบถ้วน สมบูรณ์

ถูกต้อง คือ มีการเรียงลำดับกิจกรรมตามการเกิดก่อนหลังอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน สามารถแสดงให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน

เป็นไปได้จริง คือ พิจารณาจากขั้นตอนและความถูกต้องของการจัดลำดับกิจกรรม พบว่ากิจกรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้โครงการสามารถบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งวัตถุประสงค์ ผลผลิต และผลลัพธ์ ได้ตามที่กำหนดไว้

ในกรณีนี้ จะทำให้ในเกณฑ์การประเมินข้อที่ 5 มีโอกาสได้คะแนนเต็ม 5 คะแนน

Worksheet กิจกรรม

1. วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อพัฒนา “แนวทางเชิงกลยุทธ์”

ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหา ข้อจำกัด รวมไปถึงแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยพิจารณาข้อมูลจากส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดของโครงการ อาทิ หลักการและเหตุผล ผลผลิต ผลลัพธ์ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ฯลฯ จากนั้นให้เขียนลงใน Worksheet ข้างล่าง

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S) ☐ S1..... ☐ S2..... ☐ S3..... ☐ S4.....	จุดอ่อน (W) ☐ W1..... ☐ W2..... ☐ W3..... ☐ W4.....
โอกาส (O) ☐ O1..... ☐ O2..... ☐ O3..... ☐ O4.....	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
อุปสรรค (T) ☐ T1..... ☐ T2..... ☐ T3..... ☐ T4.....	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

2. แปลงแนวทางเชิงกลยุทธ์เป็น กิจกรรมหลัก

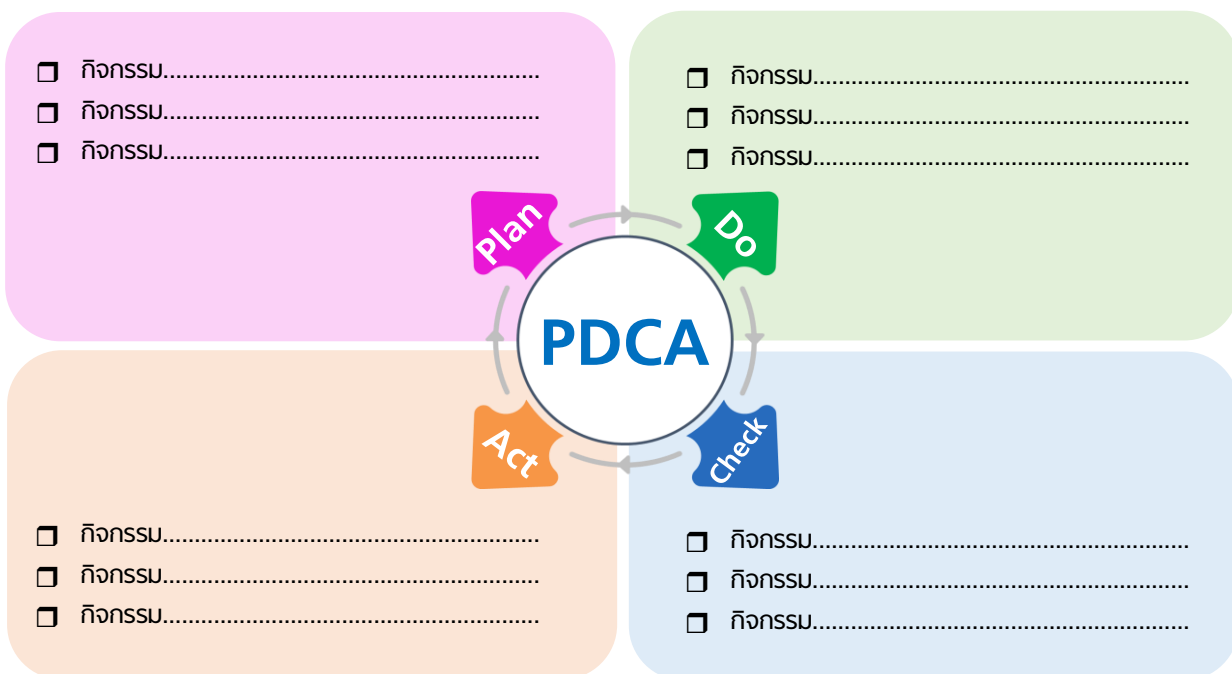
ผู้อ่านจะต้องนำแนวทางเชิงกลยุทธ์ (ในกรอบสีแดง) จาก Worksheet 1 มาแปลงเป็นกิจกรรมหลักของโครงการ โดยจะต้องระบุด้วยว่า กิจกรรมหลักที่คิดขึ้นมา แปลงมาจากกลยุทธ์ใด

- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....

Worksheet กิจกรรม

3. ใช้ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรม

- ผู้อ่านจะต้องยกแต่ละกิจกรรมที่ระบุไว้ใน Worksheet 2 มาวิเคราะห์ว่ากิจกรรมดังกล่าวอยู่ในขั้นตอน Plan, Do, Check หรือ Act
- จากนั้นลองพิจารณาดูว่า ยังมีขั้นตอนใดบ้างที่ยังขาดกิจกรรมมารองรับ หรือสามารถเพิ่มเติมให้ครบวงจรได้อย่างไรบ้าง

นำรายการกิจกรรมที่ได้มาใส่ลงใน Value Chain เพื่อแสดงให้เห็นความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรม (ถ้าเห็นถึงความไม่ครบถ้วน หรือความไม่เชื่อมโยงกัน ก็สามารถเพิ่มเติมกิจกรรมได้เลยในทางกลับกัน หากเห็นว่ากิจกรรมใดมีความซ้ำซ้อนก็สามารถพิจารณายกเลิกหรือยุบรวมได้เช่นกัน)

เป้าหมาย
โครงการ

Worksheet กิจกรรม

4. ความจำเป็นของกิจกรรมและการจัดลำดับความสำคัญ

นำกิจกรรมจาก Worksheet ก่อนหน้ามาวิเคราะห์ระดับ ความสำคัญ และ ความเร่งด่วน (โดยอาจจะตั้งเงื่อนไขของการพิจารณาว่ามีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถทำทุก ๆ กิจกรรมได้พร้อม ๆ กัน)

	จำกัดเวลา	ทำทันที
สูง	☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม.....	☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม.....
ความเร่งด่วน (Urgency) ↑	ตัดออก	วางแผนทำ
	☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม.....	☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม..... ☐ กิจกรรม.....
ต่ำ		
		ความสำคัญ (Importance) →

กิจกรรม และงบประมาณ

การวางแผนงบประมาณโครงการ คือหัวใจสำคัญของการจัดทำโครงการให้มีคุณภาพและเป็นการวางแผนการใช้จ่ายล่วงหน้าเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและนำไปสู่ความสำเร็จ

งบประมาณสำคัญอย่างไร?

- งบประมาณมีไว้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถใช้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ รวมถึงเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกะทันหัน และเพื่อให้เป็นการ**ตรวจสอบ**ความครบถ้วนและความสอดคล้องกับกิจกรรมที่ได้ออกแบบ
- **หากไม่มีการวางแผนงบประมาณ**ที่ดี โครงการที่ผู้อ่านจัดทำอาจเกิดปัญหา อาทิ ขาดแคลนงบประมาณระหว่างดำเนินการ ใช้เงินไม่ตรงเป้า ตอบโจทย์ไม่ครบถ้วนกับการขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งอาจสะท้อนให้เห็นถึงการขาดการวางแผนดำเนินโครงการที่รัดกุมและส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการ

ขั้นตอนของการวางแผนและการปรับปรุงงบประมาณ

ก่อนที่จะเริ่มต้นกำหนดงบประมาณอย่างเป็นทางการ จำเป็นต้องมีการวางแผน**กิจกรรมเป็นโครงสร้างหลัก** เพื่อใช้เป็นฐานในการพิจารณาค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในแต่ละส่วน จากนั้นจึงวางแผนงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมดังกล่าว และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดราคาที่เหมาะสมก่อนนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1 วิเคราะห์และออกแบบโครงการ

2 ประเมินการและจัดทำร่างงบประมาณ

3 เสนองบประมาณและพิจารณาอนุมัติ

4 ปรับรายละเอียดโครงการและงบประมาณให้สอดคล้องข้อเท็จจริง

5 ดำเนินการ ติดตาม และสรุปการดำเนินโครงการ

หลักการตามคู่มือนี้ จะช่วยให้ 2 ขั้นตอน เป็นไปตามหลักการ เป็นเหตุเป็นผล ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

สิ่งที่ควรตระหนักก่อนกำหนดงบประมาณ

- ❑ ต้องรู้ว่าโครงการตั้งต้นทำไปเพื่ออะไร มี**กิจกรรม**อะไรบ้าง

และการวางแผนงบประมาณต้อง**สอดคล้องกับรูปแบบและระยะเวลา**

ที่ดำเนินกิจกรรม

❑ มีการ**ประเมินต้นทุนของแต่ละกิจกรรม**อย่างละเอียด โดยคำนึงถึงคุณภาพ

และความคุ้มค่าคุ้มกัน

❑ ไม่ขัดกับ**กฎระเบียบ** มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

หลักการในการกำหนดงบประมาณ

เพื่อให้การกำหนดงบประมาณเป็นไปตามกฎเกณฑ์และสามารถบริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการได้ดีที่สุด ผู้อ่านจึงควรตระหนักในการกำหนดงบประมาณที่ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละส่วน โดยเฉพาะ **“กิจกรรม”** ที่เป็นแนวทางการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและสามารถเป็นส่วนที่ช่วยอ้างอิงสำหรับการของงบประมาณได้อย่างครบถ้วน

ซึ่งจากสิ่งที่ควรตระหนักก่อนกำหนดงบประมาณทั้ง **3 ข้อ**ข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็น**หลักการในการกำหนดงบประมาณ**ได้ ดังนี้

1

การอ้างอิงจากกิจกรรม

- ช่วยให้การกำหนดงบประมาณได้แม่นยำ

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

• เอื้อต่อการติดตาม ตรวจสอบ และบริหาร

งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

2

การคำนวณต้นทุนของแต่ละกิจกรรม

- ระบุทรัพยากรที่ต้องใช้ในแต่ละกิจกรรมได้ชัดเจน

แนวคิดเบื้องต้นในการกำหนดงบประมาณ

3

ไม่ขัดกับหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความโปร่งใส

- กฎหมาย หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบและวางแผนงบประมาณ

1 การอ้างอิงจากกิจกรรม

เพื่อให้ผู้อ่านสามารถกำหนดงบประมาณได้อย่างแม่นยำและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้อ่านจึงควรใช้เครื่องมือสำหรับการออกแบบงบประมาณ ซึ่งในหลักการนี้ผู้อ่านจะใช้เครื่องมืออย่าง **การจัดทำงบประมาณบนฐานของกิจกรรม (Activity-Based Budgeting (ABB))** ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะสามารถช่วยให้ผู้อ่านเชื่อมโยงระหว่างการวางแผนงบประมาณ กิจกรรม เป้าหมายโครงการ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- เริ่มจาก **"ทำอะไร" (กิจกรรม)** แทนที่จะเริ่มจาก **"มีเงินเท่าไร"**
- ใช้ข้อมูลกิจกรรมในการกำหนดว่า **ต้องใช้ต้นทุนเท่าไร** ถึงจะทำงานได้สำเร็จ
- มุ่งเน้นที่ ประสิทธิภาพ (efficiency) และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม
- ช่วยให้เห็นต้นทุนแฝงหรือต้นทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพได้ดีขึ้น

พิจารณาจากตัวอย่างกิจกรรมโดยใช้
หลักการ ABB

ตัวอย่างกิจกรรม

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคอนแบบซีเป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

- **ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานบนระบบ TPMAP ด้วยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้** เพื่อรองรับการช่วยเหลือและพัฒนากลุ่มเป้าหมาย
- **พัฒนาระบบ TPMAP** ต้นแบบด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้สามารถประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือ
- **อบรมผู้ใช้งานระบบ TPMAP** ทั้งผู้ใช้งานระดับบริการและระดับปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถเข้าใจระบบและนำไปใช้
- **นำความเห็นจากผู้เข้าร่วมการอบรมมาพัฒนาระบบ TPMAP** ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการและสนับสนุนการช่วยเหลือในพื้นที่ได้มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ในการพิจารณาการออกแบบงบประมาณของโครงการอาจสามารถใช้วิธีการอื่น ๆ ในการกำหนดงบประมาณได้เช่นกัน อาทิ **Line-Item Budgeting** (การจัดงบตามหมวดรายจ่าย เช่น ค่าจ้าง ค่าวัสดุ)

กิจกรรม และงบประมาณ

จากหลักการดังกล่าวในการกำหนดงบประมาณ จะต้องสอดคล้องกับกิจกรรม แล้ว จะต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับ**ระยะเวลาของกิจกรรม**ด้วย

4. กิจกรรม							
กิจกรรม	พ.ศ. 2566				พ.ศ. 2567		
	ปีงบประมาณ 2566				ปีงบประมาณ 2567		
	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4
☑ กิจกรรมที่ 1 : การประกวดรางวัลเลิศหรณิกสำหรับการประ	กิจกรรมที่ 1 : การประกวดรางวัลเลิศหรณิกสำหรับการประ						
☐ การลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง	การลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง						
☐ กิจกรรมที่ 2 : ศึกษาระบบ TMAP และกลไกการดำเนินการ	กิจกรรมที่ 2 : ศึกษาระบบ TMAP						
☐ กิจกรรมที่ 3 : พัฒนาระบบ TMAP ให้ระบบสามารถประมวล	กิจกรรมที่ 3 : พัฒนาระบบ TMAP	ให้ระบบสามารถประมวลผล วิเคราะห์					
☐ กิจกรรมที่ 4 : พัฒนาแพลตฟอร์มการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยปัญญา	กิจกรรมที่ 4 : พัฒนาแพลตฟอร์มการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยปัญญาประดิษฐ์						
☐ กิจกรรมที่ 5 : การพัฒนาแพลตฟอร์ม TMAP ให้สนับสนุนการดำเนินการ	กิจกรรมที่ 5 : การพัฒนาแพลตฟอร์ม TMAP ให้สนับสนุนการดำเนินการ	สอง ชาติ 1) การให้คำแนะนำ (sup					
☐ กิจกรรมที่ 6 : พัฒนาแพลตฟอร์มให้สามารถประมวลผลข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง	กิจกรรมที่ 6 : พัฒนาแพลตฟอร์มให้สามารถประมวลผลข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง	ทั้งสามารถใช้ในการวิจัย					
☐ การจัดอบรมการใช้งานระบบและอยู่ดูแลระบบ							การจัดอบรมการใช้งานระบบและอยู่ดูแลระบบ

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

แผนการใช้จ่ายระหว่างปีงบประมาณ 2566 ถึงปีงบประมาณ 2567

ปีงบประมาณ 2566	จำนวนงบประมาณ
ไตรมาสที่ 1	0 บาท
ไตรมาสที่ 2	0 บาท
ไตรมาสที่ 3	5,951,875 บาท
ไตรมาสที่ 4	0 บาท
ปีงบประมาณ 2567	จำนวนงบประมาณ
ไตรมาสที่ 1	8,332,625 บาท
ไตรมาสที่ 2	4,761,500 บาท
ไตรมาสที่ 3	0 บาท
ไตรมาสที่ 4	4,761,500 บาท

จากตารางกิจกรรมและแผนงานการใช้จ่ายระหว่างปีงบประมาณข้างต้น ทำให้เห็นว่าใน**บางกิจกรรมจะมีการดำเนินการกับข้อในช่องไตรมาสเดียวกัน** เนื่องจากในแต่ละกิจกรรม**ไม่ได้มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เสร็จ** แล้วค่อยทำกิจกรรมอื่นต่อ

จึงส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมในบางไตรมาสมีความ**ทับซ้อนกัน**และทำให้แผนการใช้จ่ายระหว่างปีงบประมาณมี**งบที่กระจุกตัวในไตรมาส**ดังกล่าว

2 การคำนวณต้นทุนของแต่ละกิจกรรม

เมื่อผู้อ่านได้ใช้เครื่องมือการจัดทำงบประมาณบนฐานของกิจกรรม และเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการวางแผนงบประมาณ กิจกรรม เป้าหมายโครงการ แล้วนั้น จึงนำมาสู่หลักการในการคำนวณต้นทุนของแต่ละกิจกรรม โดยจะต้องเป็นการตระหนักในประเด็นของ**ทรัพยากร**ใดที่จำเป็นต้องนำมาใช้คำนวณบ้าง

การพิจารณา **“ทรัพยากร”** ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมแต่ละรายการ อาทิ

1 บุคลากร

- ☐ ต้องใช้ใครบ้างเพื่อการดำเนินกิจกรรม?
 - วิทยากร
 - เจ้าหน้าที่
 - อาสาสมัคร
- ☐ ค่าตอบแทนหรือเบี่ยเลี้ยงให้ผู้เข้าร่วม
- ☐ ในแต่ละกิจกรรม ต้องมีผู้เข้าร่วมกี่ท่าน?

2 วัสดุอุปกรณ์

- ☐ ต้องใช้วัสดุหรืออุปกรณ์อะไรสำหรับการจัดกิจกรรมอบรม
- ☐ ราคาเฉลี่ยของวัสดุต่อหน่วย

3 สถานที่

- ☐ ต้องมีสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมอบรมหรือไม่?
- ☐ มีค่าใช้จ่ายเรื่องอุปกรณ์เสริมในสถานที่หรือไม่?
 - ระบบเสียง
 - โต๊ะ
 - เก้าอี้

4 ระยะเวลา

- ☐ แต่ละกิจกรรมใช้เวลาที่วัน กี่ชั่วโมง
- ☐ มีเวลาเตรียมการล่วงหน้าและปรับปรุงกิจกรรมหรือไม่

ตัวอย่างกิจกรรม **อบรมผู้ใช้งานระบบ TPMAP** ทั้งผู้ใช้งานระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถเข้าใจระบบและนำไปใช้

1 บุคลากร ต้องใช้ใครบ้างเพื่อการดำเนินกิจกรรม?

- วิทยากร/ผู้พัฒนาระบบสำหรับการให้ความรู้ในการใช้งานระบบ TPMAP
- เจ้าหน้าที่ของ สศช. ที่จะเป็นฝ่ายสนับสนุนร่วมกับการสร้างความเข้าใจในการทำงานของระบบ TPMAP ร่วมกับพื้นที่
- เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมประชุม ที่ต้องมีการประสานกับส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อได้จำนวนผู้เข้าร่วมที่ชัดเจน

2 วัสดุอุปกรณ์ วัสดุหรืออุปกรณ์อะไรสำหรับการจัดกิจกรรมอบรม?

- เอกสารข้อมูลเรื่องระบบ TPMAP ที่ใช้ประกอบการจัดอบรม
- อุปกรณ์อื่น ๆ

3 สถานที่ สถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมอบรม

- ห้องประชุมโรงแรม เพื่อรองรับผู้เข้าร่วมประชุมระดับบริหาร
- การประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เรื่องของห้องประชุมสำหรับการอบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ

4 ระยะเวลา

- การอบรมการใช้งานระบบ TPMAP ให้กับเจ้าหน้าที่ -> 1 วัน / การประชุมเจ้าหน้าที่แต่ละระดับ

เมื่อพิจารณาทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว ผู้อ่านต้องไม่ลืมที่จะพิจารณาค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการประกอบการวางแผนงบประมาณ โดยสามารถใช้แนวคิดเบื้องต้นในการบริหารงบประมาณของโครงการเป็นองค์ประกอบในการออกแบบ

แนวคิดเบื้องต้นในการบริหารงบประมาณของโครงการ

เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงการกำหนดงบประมาณที่มีความชัดเจนและตอบโจทย์การดำเนินโครงการ ผู้เขียนจะกล่าวถึงแนวคิดเบื้องต้นในการบริหารงบประมาณของโครงการที่ผู้อ่านควรตระหนักก่อนการออกแบบงบประมาณ เพื่อให้ตอบทั้งกิจกรรมและเป้าหมายของโครงการได้ชัดเจนที่สุด

1 ค่าตอบแทน เงินที่จ่ายตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานให้ทางราชการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ตัวอย่างเงินที่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับการออกแบบงบประมาณโครงการ

- ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจการจ้างและควบคุมงานก่อสร้างที่มีคำสั่งแต่งตั้งจากทางราชการ
- เงินค่าที่พักผู้เชี่ยวชาญ
- เงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ
- ค่าพาหนะเหมาจ่าย
- ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ

2 ค่าใช้สอย รายจ่ายเพื่อได้มาซึ่งบริการ (ยกเว้น บริการสาธารณูปโภค สื่อสาร และคมนาคม) รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองพิธีการ และรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายอื่น ๆ

ตัวอย่างเงินที่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับการออกแบบงบประมาณโครงการ

- ค่าเช่าทรัพย์สิน อาทิ ค่าเช่ารถยนต์ ค่าเช่าอาคารสิ่งปลูกสร้าง
- ค่าจ้างเหมาบริการ เพื่อให้ผู้รับจ้างทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน
- รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายอื่น เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ในประเทศ) เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ

3 ค่าวัสดุ รายจ่ายเพื่อได้มาซึ่งสิ่งของที่มีอายุการใช้งานน้อย เปลี่ยนสภาพเร็ว

ตัวอย่างเงินที่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับการออกแบบงบประมาณโครงการ

- รายจ่ายเพื่อจัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดไม่เกิน 20,000 บาท

4 ค่าสาธารณูปโภค รายจ่ายค่าบริการสาธารณูปโภค สื่อสารและคมนาคม และค่าใช้จ่ายอื่นที่ต้องชำระพร้อมกัน

ตัวอย่าง

โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

จาก 4 กิจกรรมข้างต้น ทางผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างจาก**กิจกรรมที่ 3** ในประเด็นการฝึกอบรมผู้ใช้งานระบบ TPMAP ที่ได้มีการพัฒนาแล้ว โดยจะเป็นการยกตัวอย่างที่จะนำเสนอให้ผู้อ่านเห็นประเด็นของการกำหนดงบประมาณให้ไม่ตกหล่น

3 อบรมผู้ใช้งานระบบ TPMAP ทั้งผู้ใช้งานระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถเข้าใจระบบและนำไปใช้

มีค่าอะไรบ้างที่ต้องใช้สำหรับการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและประชุมร่วมเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ (โดยอ้างอิงจากเนื้อหา**แนวทางเบื้องต้นในการบริหารงบประมาณของโครงการ**)

ค่าที่ต้องใช้สำหรับการฝึกอบรม	Check List	สิ่งที่ต้องเตรียมสำหรับกำหนดงบประมาณที่ต้องใช้วางแผน
1 ค่าตอบแทน		
ค่าพาหนะเดินทาง	☒ ต้องมี ☐ ไม่ต้องมี	• จำนวนคน • อัตราที่ตั้งของค่าพาหนะ • จำนวนครั้งในการเดินทาง
ค่าที่พัก	☒ ต้องมี ☐ ไม่ต้องมี	• จำนวนคน • อัตราที่ตั้งของค่าที่พัก • จำนวนคืนที่พัก
ค่าตอบแทนบุคลากร	☒ ต้องมี ☐ ไม่ต้องมี	• จำนวนคน • อัตราที่ตั้งของบุคลากร • ระยะเวลา
2 ค่าใช้สอย		
ค่าเช่ารถ	☒ ต้องมี ☐ ไม่ต้องมี	• จำนวนคันรถ • อัตราที่ตั้งของค่าเช่ารถ • จำนวนวันที่ต้องเช่ารถ
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน	☐ ต้องมี ☒ ไม่ต้องมี	ในกิจกรรมการอบรมไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน ซึ่งค่าดังกล่าวอาจอยู่ในกิจกรรมอื่นได้
3 ค่าวัสดุ		
ค่าเอกสารประกอบการประชุม อบรม	☒ ต้องมี ☐ ไม่ต้องมี	• จำนวนชุดเอกสารที่ต้องใช้ • ราคาต่อหน่วย

ส่วนที่ 2

กิจกรรม และงบประมาณ

เมื่อผู้อ่านได้รายการค่าใช้จ่ายย่คร่าว ๆ สำหรับการวางแผนงบประมาณ สามารถนำรายการค่าใช้จ่ายระบุตามตารางของ ABB ได้เลย

กิจกรรมตัวอย่าง	รายการค่าใช้จ่าย	งบประมาณต่อหน่วย	ระเบียบ/หลักเกณฑ์
อบรมผู้ใช้งานระบบ TPMAP ทั้งผู้ใช้งานระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถเข้าใจระบบและนำไปใช้	ค่าพาหนะ - จำนวนคน - อัตราที่ตั้งของค่าพาหนะ - จำนวนครั้งในการเดินทาง	(คน x อัตรา x จำนวนครั้ง) x x	③ หลักเกณฑ์ และอัตราค่าใช้จ่ายประกอบการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี (ธันวาคม 2567)
	ค่าเอกสารฝึกอบรม - จำนวนชุดเอกสารที่ต้องใช้ - ราคาต่อหน่วย	(จำนวนชุด x ราคาต่อหน่วย) x	
	ค่าอาหารเบรก - จำนวนคน - อัตราที่ตั้ง - จำนวนมื้อ	(คน x อัตรา x มื้อ) x x	② ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555
	ค่าอาหารกลางวัน - จำนวนคน - อัตราที่ตั้ง	(คน x อัตรา) x	
	ค่าเช่ารถ - จำนวนคัน - อัตราที่ตั้ง - จำนวนวัน	(คันรถ x อัตรา x วัน) x x	

3 ไม่ขัดกับหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความโปร่งใส

หลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองเป้าหมายของโครงการได้อย่างแท้จริง และไม่ขัดกับกฎระเบียบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ผู้อ่านจึงต้องทำความเข้าใจในหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงบประมาณ

ผู้เขียนจึงขอแนะนำเอกสารกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ผู้อ่านจะสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการออกแบบงบประมาณที่ตรงตามราคากลาง อาทิ

1

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

2

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555

3

หลักเกณฑ์ และอัตราค่าใช้จ่ายประกอบการพิจารณาพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี (ธันวาคม 2567)

4

หลักเกณฑ์ราคากลางการจ้างที่ปรึกษา (สิงหาคม 2567)*
*สำหรับโครงการที่มีลักษณะต้องการจ้างหรือมอบหมายให้บุคคลภายนอกเป็นที่ปรึกษา

กระดานจดสำหรับทบทวนตาม Check List

สิ่งที่ต้องรู้ก่อนการวางแผนตามระยะเวลาการดำเนินโครงการ	Check List
☐ วงเงินไม่ขัดกับกฎระเบียบ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	
• เข้าใจหลักกฎหมายและกฎระเบียบเรื่องงบประมาณที่เกี่ยวข้องก่อนวางแผนงบประมาณ • วางแผนวงเงินให้อ้างอิงกับกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	
☐ แผนการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	
• Check เวลาที่ต้องดำเนินโครงการ เพื่อให้เห็นขอบเขตที่ชัดเจน เช่น 1 ปีนี้ กิจกรรมจะดำเนินการในช่วงไหน • Recheck กิจกรรมเพื่อให้สามารถใช้ในการวางแผนเวลาดำเนินกิจกรรมที่อาจจะสามารถยุบรวมกิจกรรมให้ดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกัน -> การวางแผนงบประมาณที่ชัดเจน • หลักการใช้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการทำหนดระยะเวลากิจกรรมต่อการออกแบบงบประมาณ	

สรุปสิ่งที่ได้จากการวางแผนงบประมาณ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่มีการวางแผนการใช้จ่าย ซึ่งในทางปฏิบัติ งบประมาณหรือทรัพยากรอื่น ๆ อาจไม่ได้มีเพียงพอสำหรับดำเนินการได้ครอบคลุมทั้งหมด

ดังนั้น เมื่อได้รับงบประมาณมาแล้ว จึงต้องมีการวางแผนใหม่อีกครั้ง ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ต้องมีการกำหนดกิจกรรมใหม่ มีการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะทำ ซึ่งส่วนนี้อยู่ใน Part “กิจกรรม” โดยผู้อ่านสามารถย้อนกลับไปส่วนดังกล่าวเพื่อทำความเข้าใจและออกแบบงบประมาณให้มีความสอดคล้อง

โดยเนื้อหาสำคัญจึงต้องวางแผนงบประมาณให้สามารถดำเนินโครงการแล้วปรับปรุง/เป้าหมายที่แท้จริงตรงโครงการให้ได้มากที่สุด

ข้อชวนคิด

การวางแผนงบประมาณของผู้อ่านเพื่อการจัดทำโครงการ **จึงต้อง...**

- **ไม่** ละเลยการวิเคราะห์ต้นทุนที่แท้จริง โดยไม่ควรของงบประมาณแบบที่เคยตั้งต้นจากโครงการเดิมที่ผู้อ่านเคยได้จัดทำ
- **ไม่** เป็นการกำหนดตัวเลขงบประมาณขึ้นมาตามที่ผู้อ่านต้องการโดยไม่มีหลักการเกณฑ์ราคามาตรฐาน และไม่มีการหารือกับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะส่งผลให้การประเมินงบประมาณคลาดเคลื่อน
- **ไม่** มองข้ามค่าใช้จ่ายแฝงที่ควรจะทำรายการงบสำรองไว้ เพื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

Worksheet **งบประมาณ**

>> สิ่งที่คุณต้องรู้สำหรับการกำหนดงบประมาณ

เพื่อให้ไม่ให้เป็นกำหนดยงบประมาณที่ไม่มีหลักการมารองรับและการดำเนินการที่ไม่ได้ส่งผลต่อการขับเคลื่อนโครงการอย่างแท้จริง ผู้อ่านจึงต้องเข้าใจในส่วนที่สำคัญ ทั้งกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทบทวนกิจกรรมเพื่อให้เห็นว่าต้องมีกิจกรรมใดบ้างที่ใช้ งบประมาณ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม และพิจารณาระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรม ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดมีการแจกแจงในแต่ละส่วนให้สามารถ เกิดผลการขับเคลื่อนได้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและสามารถตรวจสอบได้

สิ่งที่ต้องรู้	List สิ่งที่ต้องรู้	Recheck ก่อนดำเนินการในข้อต่อไป
1. การ Recheck กิจกรรมที่ได้ ออกแบบไว้ ว่าครบถ้วนและส่งผลต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม	☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม	☐ กิจกรรมมีความจำเป็นต้องทำจริง ๆ ☐ กิจกรรมดำเนินการและเป็นไปได้จริง ☐ กิจกรรมส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ☐ กิจกรรมมีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอน ☐ กิจกรรมที่จะจัดทำ ต้องมีปริมาณของทรัพยากรที่ต้องใช้งบประมาณ อาทิ จำนวนผู้เข้าร่วม จำนวนครั้งในการลงพื้นที่ เป็นต้น เพื่อใช้เทียบกับอัตราที่ตั้งไว้ ☐ งบประมาณที่วางแผนว่าจะขอ ต้องสะท้อนกับกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้
2. พิจารณากับ ระยะเวลา ของการดำเนินกิจกรรม เพื่อจัดสรรงบประมาณในแต่ละการดำเนินกิจกรรม	☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง.....	☐ งบประมาณที่มีการอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ ระเบียบ มีความสอดคล้องกับจำนวนครั้งที่ดำเนินการ และระยะเวลาการดำเนินการในแต่ละช่วง ☐ Recheck ความครบถ้วนในแต่ละส่วนของการวางแผนงบประมาณ ผู้อ่านอาจสร้างความเข้าใจเรื่องของการกำหนดงบประมาณร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าว
3. ทำความเข้าใจ กฎหมาย หลักเกณฑ์ ระเบียบงบประมาณ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สำหรับการกำหนดงบประมาณที่มีจำกัดใช้ต่อการดำเนินในแต่ละกิจกรรม	☐ กฎหมาย ☐ หลักเกณฑ์ ☐ ระเบียบ	☐ เข้าใจในกฎหมายที่จะใช้ประกอบการออกแบบงบประมาณในแต่ละกิจกรรม ☐ กฎหมาย / หลักเกณฑ์ / ระเบียบที่เลือกใช้เป็นฉบับล่าสุดที่ประกาศ

ทบทวนชื่อโครงการ

ชื่อโครงการเดิม

โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยปัญญาประดิษฐ์

เมื่อผู้อ่านพัฒนารายละเอียดของโครงการครบทุกส่วนแล้ว ให้ผู้อ่านทบทวน “ชื่อโครงการ” ที่ตั้งไว้อีกครั้งว่ายังสะท้อนภาพรวมของโครงการอยู่หรือไม่ เนื่องจากข้อมูลจาก Flow ความคิด ที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อเป็นเพียงข้อมูลตั้งต้นเท่านั้น

>>ชื่อโครงการเดิมสื่อเฉพาะ What และ How

→ ปรับแก้ไข
เพิ่มเติม

→ ตรวจสอบสาระสำคัญของโครงการ
และตอบคำถาม 6W1H ใหม่อีกครั้ง

องค์ประกอบ	คำถาม	ข้อมูลจากชื่อเดิม	☒ ใช้ → คงเดิม ☒ ไม่ → แก้ไข/เพิ่มเติมเป็น
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)	พัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP)	☒ แก้ไขเป็น ยกระดับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) มีระบบอยู่แล้ว ต้องการยกระดับระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย AI
Why	ทำไมต้องทำโครงการนี้ (วัตถุประสงค์)	-	☒ เพิ่มเติมเป็น เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร	-	☒ เพิ่มเติมเป็น หน่วยงานของรัฐ
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)	-	☒ คงเดิม
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)	-	☒ เพิ่มเติมเป็น ปี 2570
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของหน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้แผนงานนั้น ๆ)	-	☒ คงเดิม
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/แนวทาง)	ด้วยปัญญาประดิษฐ์	☒ แก้ไขเป็น ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

บททวนชื่อโครงการ

ชื่อโครงการ เดิม

โครงการการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า
(Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) (What) +
ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (How)

>>นำคำตอบจากคำถาม 6W1H มาร้อยเรียงเป็นชื่อโครงการใหม่ เพื่อให้ชื่อโครงการมีความชัดเจนและสะท้อนภาพรวมของโครงการยิ่งขึ้น

รูปแบบ (ร่าง)

โครงการ + ยกระดับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) (What) + ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (How) + เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด (Why) + หน่วยงานของรัฐ (Who) + (Where) + (Which) + ปังประมาณ พ.ศ. 2570 (When)

พัฒนา ชื่อโครงการ

โครงการยกระดับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานของรัฐในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด หน่วยงานของรัฐ ปังประมาณ พ.ศ. 2570

ชื่อ โครงการ ใหม่

โครงการยกระดับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานของรัฐในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างรวดเร็ว ทันการณ์ และตรงจุด ปังประมาณ พ.ศ. 2570
(TPMAP AI - 70)

เพิ่มชื่อเล่น

เมื่อได้ชื่อโครงการใหม่แล้ว ผู้เขียนคิดชื่อเล่นของโครงการ ที่จดจำง่าย และยังสื่อถึงความหมายเด่นของโครงการให้เป็นอย่างดี

เทคนิคการตั้งชื่อเล่นโครงการ

- ✓ ย่อชื่อให้จำง่าย แต่ยังคงสื่อถึงเนื้อหา
- ✓ ใช้คำที่เข้าใจง่ายและออกเสียงสั้นไหล
- ✓ เล่นคำหรือใช้คำที่มีพลังบวก
- ✓ สอดคล้องกับชื่อเต็มของโครงการ

อาจใส่ ปี/ ระยะ/ ครั้งที่กำกับเพื่อให้สามารถแยกได้ว่าเป็นโครงการเมื่อไหร่/ช่วงไหน

Check list ชื่อโครงการที่ดี

- ✓ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้เกี่ยวกับอะไร
- ✓ สื่อให้เห็นว่าทำไมต้องทำโครงการนี้
- ✓ สื่อให้เห็นว่าทำโครงการนี้ไปเพื่อใคร
- ✓ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้ทำในสถานที่หรือพื้นที่ไหน
- ✓ สื่อให้เห็นว่าจะดำเนินโครงการนี้เมื่อไหร่
- ✓ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้สอดคล้องกับแผน/นโยบายใดของหน่วยงาน
- ✓ สื่อให้เห็นว่าโครงการนี้ดำเนินการด้วยวิธีใด

ชื่อโครงการที่ดี จะต้องสะท้อนกลับไปให้เห็นภาพรวมของโครงการได้อย่างชัดเจน

Worksheet บททวนชื่อโครงการ

ชื่อโครงการเดิม

ตรวจสอบสาระสำคัญของโครงการและตอบคำถาม 6W1H ใหม่อีกครั้ง

องค์ประกอบ	คำถาม	ชื่อเดิม	☒ ใช่ → คงเดิม ☒ ไม่ → แก้ไขเป็น
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)		☐
Why	ทำไมต้องทำ (วัตถุประสงค์)		☐
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร		☐
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)		☐
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)		☐
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของ หน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้ แผนงานนั้น ๆ)		☐
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/ แนวทาง)		☐

นำสาระสำคัญมาเรียบเรียงเป็นชื่อโครงการใหม่ โดยใช้รูปแบบการเรียบเรียงให้เหมาะกับลักษณะโครงการ (ในกรณีที่รูปแบบ
ไม่สามารถสื่อถึงจุดหมายที่ผู้อ่านอาจจะสื่อได้) เพื่อให้ชื่อโครงการมีความชัดเจนและสะท้อนภาพรวมของโครงการ

>>รูปแบบ (ร่าง) (อาทิ What + How + Why + Who + Where + Which + When)

>> พัฒนาชื่อโครงการ

>>ชื่อโครงการสมบูรณ์

>>ชื่อเล่นโครงการ

ชื่อเล่นเดิม	สื่อสารความหมายเด่นของโครงการได้ดีอยู่หรือไม่ ☐ ใช่ → คงเดิม ☐ ไม่ → แก้ไขเป็น	ชื่อเล่นใหม่
--------------	---	--------------

ภาคผนวก

Worksheet

การเขียนโครงการ

Worksheet ชื่อโครงการ

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการคิดชื่อโครงการ และได้เห็นตัวอย่างการพัฒนาชื่อโครงการแล้ว
ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนมาตั้งชื่อและพัฒนาชื่อโครงการตาม worksheet นี้

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	
ห่วงโซ่คุณค่าฯ (FVCT)	องค์ประกอบ : ปัจจัย :
เป้าหมายโครงการ	

>> นำข้อมูลจากกระดานหกที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้น ตามแนวทาง 6W 1H

องค์ประกอบ	คำถาม	คำตอบ
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)	
Why	ทำไมต้องทำ (วัตถุประสงค์)	
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร	
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)	
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)	
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของหน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้แผนงานนั้น ๆ)	
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/แนวทาง)	

>>รูปแบบ (ร่าง)

>> พัฒนาชื่อโครงการ

>>ชื่อโครงการ

>>ชื่อเล่นโครงการ

Worksheet หลักการและเหตุผล*

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการเขียนหลักการและเหตุผล หลักเกณฑ์การให้คะแนน และได้เห็นตัวอย่างการเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านได้ศึกษามาเขียนหลักการและเหตุผลตาม worksheet นี้

* รายการตาม worksheet นี้เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

>> ข้อมูลจาก Flow ความคิด

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	
ห่วงโซ่คุณค่าฯ (FVCT)	องค์ประกอบ : ปัจจัย :
เป้าหมายโครงการ	
ชื่อโครงการ	

>> เนื้อหาหลักการและเหตุผล

ส่วนประกอบ	ประเด็น	เนื้อหา
Fact	ระบุชื่อหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ การกิจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จัดทำโครงการ (อ้างอิงกฎหมาย คำสั่ง มติ)	
	ข้อเท็จจริง สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (อ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์)	
	ข้อมูลสถิติ การสังเกต การสำรวจ (ที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มารองรับสถานการณ์/ปัญหา)	
	เชื่อมโยงข้อมูลเชิงประจักษ์กับสถานการณ์ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อแสดงให้เห็นเหตุผลความจำเป็นในประเด็นที่จะทำโครงการ	
งานวิจัย	งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเป้าหมายของโครงการ	
	ความเหมาะสมของงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการกับบริบทของประเด็นที่จัดทำโครงการ	
	เชื่อมโยงงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการเข้ากับวิธีการ/แนวทางการดำเนินการ/กิจกรรมของโครงการ	
เชื่อมโยง และวิเคราะห์	เชื่อมโยงเนื้อหาสถานการณ์ ปัญหา ข้อเท็จจริง กับงานวิจัย หลักการ ทฤษฎี แนวคิดทางวิชาการ	
	เชื่อมโยงปัญหาและงานวิจัยเข้ากับเป้าหมายใหญ่ของโครงการ	
	ผลกระทบเชิงบวกหากจัดทำโครงการ	
	ผลกระทบเชิงลบหากไม่จัดทำโครงการ	
	ขมวดสู่การจัดทำโครงการ (ข้อความในช่องด้านขวาเป็นเพียงตัวอย่างในการขมวดเท่านั้น สามารถปรับให้เข้ากับสำนวนของผู้อ่านได้)	ดังนั้น(ชื่อหน่วยงาน)..... จึงได้จัดทำ(ชื่อโครงการ)..... เพื่อ

Worksheet หลักการและเหตุผล* (ต่อ)

หลังจากที่ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจแนวทางการเขียนหลักการและเหตุผล หลักเกณฑ์การให้คะแนน และได้เห็นตัวอย่างการเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว **ลองนำสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนมาเขียนหลักการและเหตุผลตาม worksheet นี้**

* รายการตาม worksheet นี้เป็นหัวข้ออย่างน้อยที่ควรคำนึง โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการเขียนตามนี้

ส่วนประกอบ	ประเด็น	เนื้อหา
สอดคล้อง	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับเป้าหมาย/นโยบาย/แผนงานของหน่วยงาน	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับองค์ประกอบ (V) และปัจจัย (F) ของห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (FVCT)	
	อธิบายความสอดคล้องของการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ	
	อธิบายความสอดคล้องของผลลัพธ์โครงการกับแผน/นโยบายระดับชาติอื่น หรือแผนระดับสากล (หากมี)	
	วิเคราะห์และประมวลผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ	
	ขมวดเชื่อมโยงผลลัพธ์จากการวิเคราะห์การดำเนินโครงการกับเป้าหมายของแผน/นโยบายที่มีความสอดคล้อง	

Recheck

เมื่อเขียนหลักการและเหตุผลเสร็จ ผู้อ่านควรตรวจสอบว่าเนื้อหาทั้งหมดสะท้อนกลับไปเป้าหมายใหญ่โครงการใช้หรือไม่

ผลการตรวจสอบ	การดำเนินการต่อไป
☐ ใช่	ผู้อ่านจัดทำส่วนประกอบอื่น ๆ ของโครงการต่อไป (วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับผลประโยชน์ ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ)
☐ ไม่ใช่	ผู้อ่านควรทบทวนและปรับปรุง ดังนี้ - สถานการณ์/ปัญหาที่เป็นพื้นฐานของโครงการสอดคล้องกับเป้าหมายโครงการหรือไม่ - งานวิจัย/เอกสารทางวิชาการที่ใช้อ้างอิงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นของโครงการหรือไม่ - หากดำเนินโครงการนี้แล้วผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนเป้าหมายโครงการหรือไม่ - เป้าหมายใหญ่โครงการสะท้อนสิ่งที่ผู้อ่านตกตะกอนแล้วหรือไม่

การบริหารจัดการโครงการจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องมีการกำหนด**ผลลัพธ์หรือสิ่งที่โครงการต้องการบรรลุอย่างชัดเจน** เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงาน ติดตาม และตรวจสอบในระยะเวลาที่กำหนด

Worksheet วัตถุประสงค์

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
เป้าหมายโครงการ	ก่อนการกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้อ่านต้องทราบเป้าหมายและความต้องการของโครงการที่ชัดเจน
หลักการและเหตุผล	หลักการและเหตุผลจะเป็นแนวทางในการกำหนดการแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรมและหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ

คำถามตั้งต้น	ลักษณะสำคัญ	วัตถุประสงค์
1. ทำอย่างไร + บรรลุอะไร	☐ ระบุผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ☐ ขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่กว้างเกินไป ☐ คำนึงถึงความเป็นไปได้ ภายใต้ทรัพยากรที่มี ☐ การเชื่อมโยง ระหว่างวิธีการและผลลัพธ์	วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อ + กริยาแสดงการกระทำ + ผลลัพธ์ + กลุ่มเป้าหมาย + พื้นที่ + ระยะเวลา
2. ใครได้ประโยชน์	☐ กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน หรือ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย ☐ ผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม ที่แต่ละกลุ่มจะได้รับ	
3. เหตุใดจึงสำคัญ	☐ ระบุประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ เชื่อมโยงไปถึงปัญหาที่โครงการต้องการแก้ไข หรือเชื่อมโยงไปถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
4. สถานที่ดำเนินการ/ขอบเขตของผลกระทบ	☐ มีการระบุสถานที่ในการดำเนินงาน ☐ มีการระบุพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน ☐ หรือระบุพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่	
5. เมื่อไหร่/นานแค่ไหน	☐ มีการระบุระยะเวลาที่ชัดเจน ☐ มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการ	

Worksheet กลุ่มเป้าหมาย

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์	

>> นำข้อมูลจากกระดาษทดที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมาย โดยการตอบสำคัญ ดังนี้

1. สภาพปัญหาที่ทำให้เกิดขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดทำโครงการ	2. วัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้เกิดขึ้น
.....	
.....	
สภาพปัญหาเหล่านี้มีความเชื่อมโยง/เกิดขึ้นกับคนกลุ่มไหน	บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และบุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใดกับการดำเนินโครงการ
.....	
.....	
.....	

>> กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่เป็นไปได้

>> พิจารณาตรวจสอบกลุ่มเป้าหมาย

(ร่าง) กลุ่มเป้าหมาย	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมายหลัก	กลุ่มเป้าหมายรอง
.....	☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน ☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติมหรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง” ☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม ☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม” ☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ ☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ ☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง

>> กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการ

Worksheet กลุ่มเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาตรวจสอบกลุ่มเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว **ผู้อ่านจะสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า**
กลุ่มใดคือกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการนี้ และ**กลุ่มใดที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย**ของโครงการ

กรณีไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของโครงการมีวิธีการปรับแก้ไข ดังนี้

>> ทบทวนความเกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมายและปัญหา + วัตถุประสงค์

ทบทวนความ เกี่ยวข้องของ กลุ่มเป้าหมาย และปัญหา	☐	เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือไม่ (หากตอบไม่ให้พิจารณาในส่วนต่อไป)
	☐	เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นใคร และเกี่ยวข้องอย่างไร (หากตอบใช่จะพิจารณาให้ขอบเขตลดลง-เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับโครงการ)

ตรวจสอบ ความเกี่ยวข้อง กับวัตถุประสงค์	☐	เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ใช่หรือไม่ (หากตอบไม่ให้ดำเนินการ พิจารณาใหม่ตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์หากกลุ่มเป้าหมาย)
	☐	เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นใคร และเกี่ยวข้องอย่างไร (หากตอบใช่จะพิจารณาให้ขอบเขตลดลง-เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับโครงการ)

>> ปรับปรุงวิธีการเขียน (ผ่าน Checklist เดิม)

(ร่าง) กลุ่มเป้าหมาย	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย	
		กลุ่มเป้าหมายหลัก	กลุ่มเป้าหมายรอง
.....	☐ มีการระบุลักษณะจำเพาะ เช่น อายุ เพศ สถานะ รายได้ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่บ่งบอกคน/กลุ่มคน ☐ ไม่เป็นการระบุรายละเอียดที่คลุมเครือ มีการตีความเพิ่มเติม หรือเป็นการระบุรายละเอียดที่จำเพาะเจาะจงเกินไป	☐ เป็นกลุ่มที่โครงการ “มุ่งเน้นทำกิจกรรมด้วยโดยตรง” ☐ มีความเกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” หรือ “ความต้องการ” ที่โครงการต้องการแก้ไขหรือส่งเสริม ☐ เป็นกลุ่มที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ	☐ ไม่ได้ร่วมกิจกรรมโดยตรง แต่ “ได้รับผลกระทบ” หรือ “ประโยชน์ทางอ้อม” ☐ เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือมีส่วนได้เสียในโครงการ ☐ การมีอยู่ของกลุ่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ต่อโครงการ ☐ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ควรรับรู้ข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมบางอย่าง

>> กลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของโครงการ

Worksheet ผู้ได้รับผลประโยชน์

>> กระดาษทด

ประเด็น	รายละเอียด
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์	
กลุ่มเป้าหมาย	

>> นำข้อมูลจากกระดาษทดที่ตกตะกอนความคิดแล้วมาเป็นข้อมูลตั้งต้นในการวิเคราะห์ **หากกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์** โดยการตอบคำถามสำคัญ ดังนี้

1. ใครเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการบ้าง	2. เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบข้างของกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการแล้ว มีใครอีกไหมที่ได้รับผลประโยชน์
ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง	บุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และบุคคลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องในระดับใดกับการดำเนินโครงการ

>> กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งหมดที่เป็นไปได้

>> พิจารณาตรวจสอบผู้ได้รับผลประโยชน์

(ร่าง) ผู้ได้รับผลประโยชน์	ระบุกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์อย่างชัดเจน	สามารถแยกประเภทของผลประโยชน์ที่ได้รับ	
		ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางตรง	ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม
.....	☐ ระบุชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด โดยแต่ละกลุ่มนั้นจะไม่ใช่การเขียนที่ซ้ำซ้อนกันหรือใกล้เคียงกันจนเกินไป อาทิ เด็กวัยเรียน นักเรียน เยาวชน ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุอาจสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ ☐ กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ระบุไม่เป็นการกำหนดขอบเขตที่กว้างเกินไปจริง โดยเหมารวมผู้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง	☐ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ (คน/กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโครงการโดยตรง) ☐ ได้รับผลกระทบเชิงบวกโดยตรงจากการดำเนินโครงการ	☐ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทางตรง อาทิ ครอบครัว นายจ้าง ☐ ได้รับผลของการดำเนินโครงการ แม้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการโดยตรง

>> กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของโครงการ

Worksheet ผลผลิต และผลลัพธ์

เตรียมพร้อมก่อนเขียนผลผลิต

ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด
☐ แผนระดับชาติ	
☐ นโยบายรัฐบาล	
☐ แผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน อาทิ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี / แผนรายปีของหน่วยงาน	
☐ ผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอื่น ที่เกี่ยวข้อง	
☐ ...	
☐ ...	

>> กระดาษทดข้อมูล

หัวข้อ	ข้อมูล/สิ่งที่ต้องได้จากโครงการ
☐ สิ่งที่จะผลิต/สร้างขึ้น ระบุสิ่งที่ได้ เช่น เอกสาร คู่มือ ระบบ เว็บไซต์ ประชุม หลักสูตร แบบสอบถาม	1. ... 2. ... 3. ...
☐ กลุ่มเป้าหมายของผลผลิต ระบุว่าใครจะได้รับผลผลิต เช่น เจ้าหน้าที่ ท้องถิ่น, กลุ่มเปราะบาง	1. ... 2. ... 3. ...
☐ ลักษณะของผลผลิต อธิบายว่าเป็นอะไร จับต้องได้ไหม เป็น รูปธรรมไหม	1. ... 2. ...
☐ วิธีนำไปใช้/ต่อยอด กลุ่มเป้าหมายจะเอาไปใช้อย่างไร เช่น ใช้ใน การทำงาน, ใช้ตัดสินใจ, ใช้ให้ความรู้	1. ... 2. ...
☐ เชื่อมโยงกับผลลัพธ์อย่างไร ผลผลิตนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอะไร เช่น ทำให้คนมีทักษะ, หน่วยงานใช้ข้อมูลได้ดีขึ้น	1. ... 2. ... 3. ...

Worksheet ผลผลิต และผลลัพธ์

>> เริ่มต้นเขียนผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

สิ่งที่ทำนี้ เราสามารถควบคุม
โดยตรงได้หรือไม่?

ถ้าใช่ = ผลผลิต
ถ้าไม่ใช่ อาจเป็นผลลัพธ์

คำถามกระตุ้นความคิด

ผลผลิตนี้จะช่วยให้เกิด
ผลลัพธ์อะไรตามมา?

ความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ ถ้าได้
ผลผลิตครบ แต่ไม่เกิดผลลัพธ์
ตามแผน เราควรปรับตรงไหน?

คำถามกระตุ้นความคิด

เราจะผลิตหรือสร้างอะไร
ขึ้นมาจากโครงการนี้?

เป็นสิ่งที่ได้โดยตรงจากการ
จัดทำโครงการ

ข้อมูลที่ได้จากการแจกแจง	สิ่งที่ต้องได้จากโครงการ	Checklist
1. ... 2. ... 3. ...	1. ... 2. ... 3. ...	☐ สิ่งที่จะผลิต/สร้างขึ้น ☐ กลุ่มเป้าหมายของผลผลิต ☐ เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ ☐ เฉพาะเจาะจง

>> เริ่มต้นเขียนผลลัพธ์

คำถามกระตุ้นความคิด

การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่
การบรรลุเป้าหมายของโครงการ
หรือไม่?

ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก
ผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เชื่อมโยงกับ
เป้าหมายหลักของโครงการหรือไม่

เพื่อไม่ให้หลุดจากวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้

คำถามกระตุ้นความคิด

มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่อาจ
ทำให้ผลลัพธ์ “ไม่สมบูรณ์” หรือ
“ยังไม่เกิด” หรือไม่?

เป็นการประเมินเพื่อลดการเกิด
ปัญหา/อุปสรรค

ข้อมูลตั้งต้นจากผลผลิต	สิ่งที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากทำโครงการ	Checklist
1. ... 2. ... 3. ...	1. ... 2. ... 3. ...	☐ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ☐ มีการเชื่อมโยงกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับ ผลประโยชน์ ☐ เชื่อมโยงกับเป้าหมายใหญ่ ☐ เฉพาะเจาะจง

>> สรุปการเขียน (สามารถเพิ่มได้ตามความต้องการ)

หัวข้อการตรวจ	ข้อมูลที่ได้จากผลผลิต และผลลัพธ์	ควรปรับปรุงหรือไม่?
1. ผลผลิตที่เขียนไว้ เป็น รูปธรรม เกิดขึ้นทันที	☐	1.
2. ผลลัพธ์ที่เขียนไว้ แสดงถึงการ เปลี่ยนแปลง	☐	2.
3. ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่ ซ้ำกัน และแสดงคนละ มิติ (กระทำ vs เปลี่ยนแปลง)	☐	3.
4.		4.

Worksheet ตัวชี้วัด

★ ตัวชี้วัดผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

- อะไรบ้างที่บ่งชี้ได้ว่าเราทำงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว?
- อ้างอิงจากผลผลิต อะไรบ้างที่ต้องเกิดขึ้น/ส่งมอบเมื่อสิ้นสุดโครงการ?

คำถามกระตุ้นความคิด

ความสำเร็จของผลผลิตหน้าตาเป็นอย่างไร?
— สาระสำคัญของผลผลิตที่ถือเป็นความสำเร็จของผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

ต้องใช้ข้อมูลแบบไหนถึงจะสะท้อนภาพผลผลิตที่ต้องการได้ชัดเจน ?

สิ่งที่วัด	สาระสำคัญที่ถือเป็นความสำเร็จ	ลักษณะข้อมูลที่ใช้
1.	☐ ปริมาณ..... ☐ คุณสมบัติ..... ☐ คุณภาพเบื้องต้น..... ☐ ความครบถ้วน.....	☐ ข้อมูลเชิงปริมาณ ☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ
2.		

★ ตัวชี้วัดผลผลิต

คำถามกระตุ้นความคิด

อ้างอิงจากผลลัพธ์ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เราคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับใคร อย่างไร?
— แปรผลที่ตามมาจากการได้รับใช้ผลผลิตให้เป็นสิ่งที่จับต้องและวัดผลได้

คำถามกระตุ้นความคิด

ความสำเร็จของผลลัพธ์หน้าตาเป็นอย่างไร?
— เปรียบเทียบสถานการณ์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายหลังทำโครงการ

คำถามกระตุ้นความคิด

ต้องใช้ข้อมูลแบบไหนถึงจะสะท้อนภาพของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจน?

- เชิงคุณภาพ: อธิบายลักษณะ: สภาพ, ความเห็น
- ข้อมูลสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สัดส่วน
- ตัวชี้วัดผสม: รวมหลายตัวชี้วัดย่อยให้ค่าเดียว

สิ่งที่วัด	สาระสำคัญที่ถือเป็นความสำเร็จ	ลักษณะข้อมูลที่ใช้
1.	☐ ขอบเขต/ระดับการเปลี่ยนแปลง ☐ คุณภาพการเปลี่ยนแปลง 	☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ☐ ข้อมูลสถิติ ☐ ตัวชี้วัดผสม
2.		

Worksheet ตัวชี้วัด

>> พิจารณาแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต / ผลลัพธ์	วิธีการเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูล	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล
1.	☐ เก็บข้อมูลขึ้นใหม่จากการดำเนินงาน/กลุ่มเป้าหมาย ☐ ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้	
2.	☐ เก็บข้อมูลขึ้นใหม่จากการดำเนินงาน/กลุ่มเป้าหมาย ☐ ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งที่เชื่อถือได้	

>> ทบทวน (ร่าง) ตัวชี้วัดของโครงการตามหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการ

(ร่าง) ตัวชี้วัดผลผลิต / ผลลัพธ์	หลัก SMART	ตัวชี้วัดที่ปรับปรุงตามหลัก SMART
1.	☐ S ชัด ☐ M วัดได้ ☐ A บรรลุได้ ☐ R สัมพันธ์ผลผลิต ☐ T มีกรอบเวลา	
2.	☐ S ชัด ☐ M วัดได้ ☐ A บรรลุได้ ☐ R สัมพันธ์ผลผลิต ☐ T มีกรอบเวลา	

Worksheet คำเป้าหมาย

>> กระดาษทด

ระบุตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการคิดคำเป้าหมาย

ระบุตัวชี้วัด

>> ระบุลักษณะคำเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ประเภทข้อมูลตัวชี้วัด	ลักษณะของคำเป้าหมาย	เหตุผล
ระบุตัวชี้วัด	☐ ข้อมูลเชิงปริมาณ		
	☐ ข้อมูลเชิงคุณภาพ		
	☐ ข้อมูลเชิงสถิติ		
	☐ ข้อมูลตัวชี้วัดผสม		

>> วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ใช้	กรณีของข้อมูล	รายละเอียดข้อมูล
ระบุตัวชี้วัด	ระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้จากตัวชี้วัด ว่าใช้ข้อมูลอะไรในการกำหนดคำเป้าหมาย	☐ กรณีมีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)	อธิบายรายละเอียด/เนื้อหาของข้อมูล
		☐ กรณีไม่มีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)	

>> สรุปการกำหนดคำเป้าหมาย

	ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย
ผลลัพธ์	ระบุตัวชี้วัด	ระบุคำเป้าหมาย
ผลลัพธ์	ระบุตัวชี้วัด	ระบุคำเป้าหมาย

Worksheet กิจกรรม

1. วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อพัฒนา “แนวทางเชิงกลยุทธ์”

ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหา ข้อจำกัด รวมไปถึงแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยพิจารณาข้อมูลจากส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดของโครงการ อาทิ หลักการและเหตุผล ผลผลิต ผลลัพธ์ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ฯลฯ จากนั้นให้เขียนลงใน Worksheet ข้างล่าง

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S) ☐ S1..... ☐ S2..... ☐ S3..... ☐ S4.....	จุดอ่อน (W) ☐ W1..... ☐ W2..... ☐ W3..... ☐ W4.....
โอกาส (O) ☐ O1..... ☐ O2..... ☐ O3..... ☐ O4.....	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
อุปสรรค (T) ☐ T1..... ☐ T2..... ☐ T3..... ☐ T4.....	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

2. แปลงแนวทางเชิงกลยุทธ์เป็น กิจกรรมหลัก

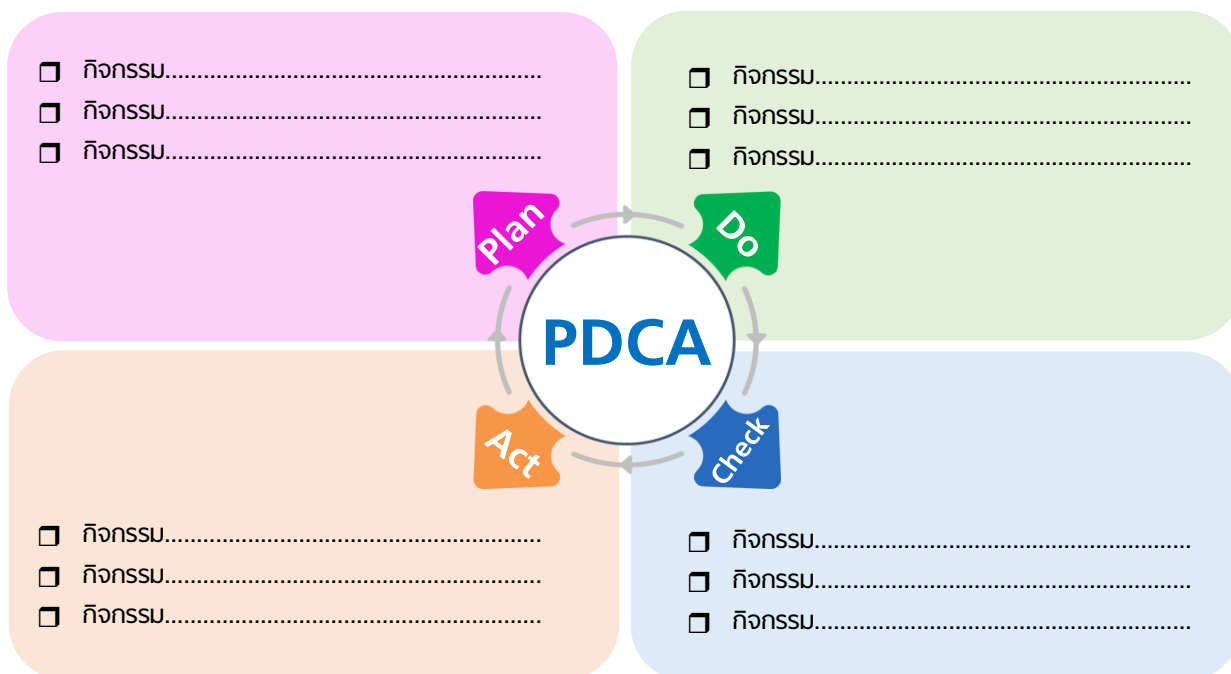
ผู้อ่านจะต้องนำแนวทางเชิงกลยุทธ์ (ในกรอบสีแดง) จาก Worksheet 1 มาแปลงเป็นกิจกรรมหลักของโครงการ โดยจะต้องระบุด้วยว่า กิจกรรมหลักที่คิดขึ้นมา แปลงมาจากกลยุทธ์ใด

- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....
- ☐ กิจกรรม.....แปลงมาจากกลยุทธ์.....

Worksheet กิจกรรม

3. ใช้ความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของกิจกรรม

- ผู้อ่านจะต้องยกแต่ละกิจกรรมที่ระบุไว้ใน Worksheet 2 มาวิเคราะห์ว่ากิจกรรมดังกล่าวอยู่ในขั้นตอน Plan, Do, Check หรือ Act
- จากนั้นลองพิจารณาดูว่า ยังมีขั้นตอนใดบ้างที่ยังขาดกิจกรรมมารองรับ หรือสามารถเพิ่มเติมให้ครบวงจรได้อย่างไรบ้าง

นำรายการกิจกรรมที่ได้มาใส่ลงใน Value Chain เพื่อแสดงให้เห็นความครบถ้วนและความเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรม (ถ้าเห็นถึงความไม่ครบถ้วน หรือความไม่เชื่อมโยงกัน ก็สามารถเพิ่มเติมกิจกรรมได้เลยในทางกลับกัน หากเห็นว่ากิจกรรมใดมีความซ้ำซ้อนก็สามารถพิจารณายกเลิกหรือยุบรวมได้เช่นกัน)

			เป้าหมาย โครงการ

Worksheet ກິດຈະກຳ

4. ความจำเป็นของกิจกรรมและการจัดลำดับความสำคัญ

นำกิจกรรมจาก Worksheet ก่อนหน้ามาวิเคราะห์ระดับ ความสำคัญ และ ความเร่งด่วน (โดยอาจจะตั้ง
เงื่อนไขของการพิจารณาว่ามีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด ไม่สามารถทำทุก ๆ กิจกรรมได้พร้อม ๆ กัน)

શું

จำกัดเวลา

- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....

ทำทันที

- ☐ กิจการSSU.....
- ☐ กิจการSSU.....
- ☐ กิจการSSU.....

ความเร่งด่วน (Urgency) →

ตัดออก

- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....

วางแผนทำ

- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....
- ☐ กิจกรรม.....

တာ

ความสำคัญ (Importance) →

Worksheet จบประมาณ

>> สิ่งที่คุณต้องรู้สำหรับการกำหนดงบประมาณ

เพื่อให้ไม่ให้เป็นกำหนดยงบประมาณที่ไม่มีหลักการมารองรับและการดำเนินการที่ไม่ได้ส่งผลต่อการขับเคลื่อนโครงการอย่างแท้จริง ผู้อ่านจึงต้องเข้าใจในส่วนที่สำคัญ ทั้งกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทบทวนกิจกรรมเพื่อให้เห็นว่าต้องมีกิจกรรมใดบ้างที่ใช้งบประมาณ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม และพิจารณาระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดมีการแจกแจงในแต่ละส่วนให้สามารถเกิดผลการขับเคลื่อนได้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและสามารถตรวจสอบได้

สิ่งที่ต้องรู้	List สิ่งที่ต้องรู้	Recheck ก่อนดำเนินการในข้อต่อไป
1. การ Recheck กิจกรรม ที่ได้ ออกแบบไว้ ว่าครบถ้วนและส่งผลต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม	☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม ☐ กิจกรรม	☐ กิจกรรมมีความจำเป็นต้องทำจริง ๆ ☐ กิจกรรมดำเนินการและเป็นไปได้จริง ☐ กิจกรรมส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ☐ กิจกรรมมีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอน ☐ กิจกรรมที่จะจัดทำ ต้องมีปริมาณของทรัพยากรที่ต้องใช้งบประมาณ อาทิ จำนวนผู้เข้าร่วม จำนวนครั้งในการลงพื้นที่ เป็นต้น เพื่อใช้เทียบกับอัตราที่ตั้งไว้ ☐ งบประมาณที่วางแผนว่าจะขอ ต้องสะท้อนกับกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้
2. พิจารณากับ ระยะเวลา ของการดำเนินกิจกรรม เพื่อจัดสรรงบประมาณในแต่ละการดำเนินกิจกรรม	☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง..... ☐ กิจกรรมที่ ดำเนินการในช่วง.....	☐ งบประมาณที่มีการอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ ระเบียบ มีความสอดคล้องกับจำนวนครั้งที่ดำเนินการ และระยะเวลาการดำเนินการในแต่ละช่วง ☐ Recheck ความครบถ้วนในแต่ละส่วนของการวางแผนงบประมาณ ผู้อ่านอาจสร้างความเข้าใจเรื่องของการกำหนดงบประมาณร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าว
3. ทำความเข้าใจ กฎหมาย หลักเกณฑ์ ระเบียบงบประมาณ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณที่มีจำกัดใช้ต่อการดำเนินในแต่ละกิจกรรม	☐ กฎหมาย ☐ หลักเกณฑ์ ☐ ระเบียบ	☐ เข้าใจในกฎหมายที่จะใช้ประกอบการออกแบบงบประมาณในแต่ละกิจกรรม ☐ กฎหมาย / หลักเกณฑ์ / ระเบียบที่เลือกใช้เป็นฉบับล่าสุดที่ประกาศ

Worksheet บทวนชื่อโครงการ

ชื่อโครงการเดิม

ตรวจสอบสาระสำคัญของโครงการและตอบคำถาม 6W1H ใหม่อีกครั้ง

องค์ประกอบ	คำถาม	ชื่อเดิม	☒ ใช่ → คงเดิม ☒ ไม่ → แก้ไขเป็น
What	โครงการนี้เกี่ยวกับอะไร (หัวข้อ/กิจกรรม)		☐
Why	ทำไมต้องทำ (วัตถุประสงค์)		☐
Who	กลุ่มเป้าหมายคือใคร		☐
Where	จัดที่ไหน (สถานที่หรือพื้นที่ดำเนินการ) (กรณีโครงการระดับหน่วยงาน/พื้นที่)		☐
When	ดำเนินการเมื่อใด (ปี/ช่วงเวลา)		☐
Which	สอดคล้องกับแผน/นโยบายอะไรของ หน่วยงาน (กรณี เป็นโครงการภายใต้ แผนงานนั้น ๆ)		☐
How	ใช้วิธีดำเนินการอย่างไร (เครื่องมือ/ แนวทาง)		☐

นำสาระสำคัญมาเรียบเรียงเป็นชื่อโครงการใหม่ โดยใช้รูปแบบการเรียบเรียงให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการ (ในกรณีที่รูปแบบไม่สามารถสื่อถึงจุดหมายที่ผู้อ่านอาจจะสื่อได้) เพื่อให้ชื่อโครงการมีความชัดเจนและสะท้อนภาพรวมของโครงการ

>>รูปแบบ (ร่าง) (อาทิ What + How + Why + Who + Where + Which + When)

>> พัฒนาชื่อโครงการ

>>ชื่อโครงการสมบูรณ์

>>ชื่อเล่นโครงการ

ชื่อเล่นเดิม		→	ชื่อเล่นใหม่	
--------------	----------------------	---	--------------	----------------------

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ